



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΜΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

**Στρατηγικό Σχέδιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για το
2025-2029**

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ και ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΜΕΑ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Στρατηγικό Σχέδιο Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης για το 2025-2029

Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Αθήνα 2026

Περιεχόμενα

Ακρωνύμια.....	6
Ελληνικά 6	
Αγγλικά 8	
Πρόλογος / Μήνυμα Υπουργού	9
Εισαγωγή	11
Μεθοδολογία	13
1 Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης	15
1.1 Εσωτερικό περιβάλλον.....	15
Α. ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	16
1.1.1. Επιδόσεις μαθητών	16
1.1.2. Καλλιέργεια δεξιοτήτων, ικανοτήτων και αξιών.....	19
1.1.3. Καινοτομία και αριστεία στην εκπαίδευση	21
1.1.4. Σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός.....	23
1.1.5. Επαγγελματική εκπαίδευση	24
Β. ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΙΣΟΤΙΜΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ... 31	
1.1.6. Προσχολική εκπαίδευση	31
1.1.7. Συμπεριληπτική/Ενταξιακή εκπαίδευση.....	34
1.1.8. Ισότητα ευκαιριών και συμμετοχή στην εκπαίδευση.....	38
1.1.9. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και περαιτέρω συρρίκνωση του μαθητικού πληθυσμού	49
1.1.10. Αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του σχολικού εκφοβισμού και κοινωνικοσυναισθηματική υποστήριξη των μαθητών με το θεσμό του Ψυχολόγου και Κοινωνικού Λειτουργού	51
Γ. ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ	55
1.1.11. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών με στόχο τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη 55	
Δ. ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ	68
1.1.12. Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκπαίδευση	68
Ε. ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ	73
1.1.13. Το δημογραφικό πρόβλημα	73
1.1.14. Σχολικές υποδομές	75
ΣΤ. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	78
1.1.15. Εκπαιδευτικό προσωπικό.....	78
1.1.16. Διακυβέρνηση	81
1.1.17. Διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση.....	88

1.2	Εξωτερικό περιβάλλον	93
1.2.1	Διεθνείς Συμφωνίες / Συμβάσεις	98
1.2.2.	Εθνικές Στρατηγικές και Ετήσια Σχέδια Δράσης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	98
1.2.3	Συμμετοχή σε διεθνείς έρευνες / προγράμματα	99
1.2.4	Συνθετική διάγνωση – Ανάλυση SWOT.....	101
2	Στρατηγικός Σχεδιασμός	104
2.1	Όραμα.....	104
2.2	Στρατηγική.....	104
2.3	Στρατηγικοί Στόχοι.....	104
2.3.1.	ΣΣ1: Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης για όλους, για ένα σχολείο ανθεκτικό, εξωστρεφές, προσαρμοστικό, καινοτόμο, ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματισμό, ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, καλλιέργεια της παγκόσμιας πολιτεότητας που ενδυναμώνει τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά, ισότιμα, συμπεριληπτικά και υπεύθυνα στις κοινωνίες τους, την εμπέδωση της εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και τον μετασχηματισμό του σχολείου σε αειφόρο, με μοχλό τη σύνδεση της έρευνας με την εκπαιδευτική πράξη.	107
2.3.2.	ΣΣ2: Προώθηση της ισότιμης πρόσβασης, ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης, με στόχο την πρώιμη άμβλυση και αντιστάθμιση των κοινωνικο-πολιτισμικών ανισοτήτων και παροχή κατάλληλων ευκαιριών ποιοτικής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και μετασχηματισμό των ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε ίσες δυνατότητες μάθησης και ανάπτυξης όλων των μαθητών, αδιακρίτως κοινωνικο-πολιτισμικής προέλευσης.	122
2.3.3.	ΣΣ3: Αναμόρφωση της αρχικής εκπαίδευσης και διά βίου επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.	138
2.3.4.	ΣΣ4: Προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της σχολικής εκπαίδευσης και ενίσχυση της αειφορίας στην εκπαίδευση	143
2.3.5.	ΣΣ5: Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και ενίσχυση της αειφορίας στην εκπαίδευση	155
2.3.6.	ΣΣ6: Μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης και των επιμέρους δομών της, με έμφαση στη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών και του πλαισίου των σχέσεων, εντός των οποίων συντελείται η διδασκαλία, η μάθηση και η αξιολόγηση των μαθητών/-τριών	158
3	Μεθοδολογία Καταγραφής και Αποτίμησης των Αποτελεσμάτων Δράσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Εκπαίδευσης	167
3.1	Στόχοι της Μεθοδολογίας	167
3.2	Περιγραφή του Μηχανισμού	168
3.3	Δομή και Υπεύθυνοι Μηχανισμού	168
3.4	Εργαλεία και Πηγές Δεδομένων.....	168

3.5	Διαδικασία Συλλογής και Ανάλυσης	168
3.6	Μηχανισμός Ανατροφοδότησης	169
3.7	Διασφάλιση Ποιότητας και Προστασία Δεδομένων	169
3.8	Καθορισμός Εισροών, Εκροών και Βασικών Δεικτών Απόδοσης (KPIs).....	169
3.8.1	Εισροές (Inputs).....	169
3.8.2	Εκροές (Outputs)	170
3.8.3	Αποτελέσματα (Outcomes)	170
3.8.4	Βασικοί Δείκτες Απόδοσης (KPIs) για την παρακολούθηση των Αποτελεσμάτων 171	
3.9	Αποτίμηση Αποτελεσμάτων και Ανατροφοδότηση	172
3.10	Σύνδεση με τις Επενδύσεις του Μέτρου 16676.....	173
4	Συσχετισμός Στρατηγικών Στόχων με Άξονες Στρατηγικής και ενδεικτικές Δράσεις ...	175
5	Πηγές Χρηματοδότησης	184
5.1	Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.).....	184
5.1.1	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) 2021-2025	185
5.1.2	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.)2026-2030	186
5.2	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (Ε.Σ.Π.Α.) 2021-2027.....	186
5.3	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Τ.Α.Α.)	187
5.4	Πρόγραμμα Erasmus+	188
	Ενδεικτική Βιβλιογραφία	190
	Διεθνής Βιβλιογραφία.....	190
	Ελληνική Βιβλιογραφία	195

Ακρωνύμια

Ελληνικά

Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.	Αρχή Διασφάλισης Ποιότητας Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπσης
Α.Δ.Υ.Μ.	Ατομικό Δελτίο Υγείας Μαθητή
Α.Ε.Ι.	Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα
Α.Ε.Π.	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΓΕ.Λ.	Γενικά Λύκεια
ΔΗΜ.Ω.Σ.	Δημόσια Ωνάσεια Σχολεία
Δ.Υ.Ε.Π.	Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων
Δ.ΥΠ.Α.	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης
Ε.Α.Ε.	Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση
Ε.ΒΙ.Ε.	Ενδοσχολική Βία και Εκφοβισμός
Ε.Β.Π.	Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό
Ε.Δ.	Ενισχυτική Διδασκαλία
Ε.Δ.Ε.Μ.	Ενισχυτική Διδασκαλία Ειδικών Μαθημάτων
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
Ε.Δ.Υ.	Επιτροπές Διεπιστημονικής Υποστήριξης
Ε.Ε.Α.	Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες
Ε.Ε.Ε.Ε.Κ.	Εργαστήρια Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης
Ε.Ε.Π.	Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό
Ε.Ε.Κ.	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση
ΕΕΚ & ΔΒΜ	Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση & Διά Βίου Μάθηση
Ε.Κ.	Εργαστηριακά Κέντρα
Ε.Κ.Κ.Α.	Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Ε.Κ.Ο.	Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες
Ε.Κ.Τ.+	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο +
Ε.Κ.Φ.Ε.	Εργαστηριακά Κέντρα Φυσικών Επιστημών
ΕΛ.ΣΤΑΤ.	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.	Ενιαίο Ειδικό Επαγγελματικό Γυμνάσιο-Λύκειο
Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.	Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού
Ε.Π.Α.	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης

ΕΠΑ.Λ.	Επαγγελματικό Λύκειο
ΕΠΑ.Σ.	Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας
Ε.Π.Π.	Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων
Ε.Σ.Α.μεΑ.	Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία
Ε.Σ.Δ.	Εθνικό Σχέδιο Δράσης
Ε.Σ.Π.Α.	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
Ζ.Ε.Π.	Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας
Ι.Ε.Κ.	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
Ι.Τ.Υ.Ε.	Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων
Ι.Υ.Π.	Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού
ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.	Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης
Κ.Ε.ΠΕ.Α.	Κέντρα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία
Κ.Κ.	Κέντρα Καινοτομίας
Κ.Μ.Ο.Π.	Κέντρο Κοινωνικής Δράσης και Καινοτομίας
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
Μ.Ε.Π.	Μητρώο Επαγγελματικού Προσανατολισμού
Ο.Ο.Σ.Α.	Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης
Ο.Π.Ε.Κ.Α.	Οργανισμός Προνοιακών Επιδομάτων & Κοινωνικής Αλληλεγγύης
Ο.Τ.Α.	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
Ο.Ψ.Π.Σ.	Ολοκληρωμένο Ψηφιακό Πληροφοριακό Σύστημα (e-schools)
Π.Δ.Ε.	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΕΙ.Σ.	Πειραματικά Σχολεία
Π.Ε.Ε.Υ.Π.	Πρόγραμμα Έγκαιρης Εκπαιδευτικής και Υποστηρικτικής Παρέμβασης
Π.ΕΠΑ.Λ.	Πρότυπα Επαγγελματικά Λύκεια
Π.Κ.Δ.	Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Π.Π.Π.	Πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης
Π.Σ.	Πρότυπα Σχολεία
Π.Σ.Δ.	Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο
Σ.Α.Ε.Κ.	Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης
Σ.Δ.Ε.Υ.	Σχολικά Δίκτυα Εκπαιδευτικής Υποστήριξης
Σ.Ε.Π.	Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός
Σ.Κ.Α.Ε.	Σχολικό Κέντρο Αντισταθμιστικής Εκπαίδευσης

Σ.Μ.Ε.Α.Ε.	Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης
Σ.Σ.Π.Α.Ε.	Συμβούλιο Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας
Τ.Α.Α.	Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας
Τ.Ε.Ε.	Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος
Τ.Θ.Δ.Δ.	Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας
Τ.Ν.	Τεχνητή Νοημοσύνη
Τ.Π.Α.	Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
Τ.Υ.	Τάξη Υποδοχής
Υ.Μ.Α.	Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου
Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.	Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Αγγλικά

AI	Artificial Intelligence
CEDEFOP	European Centre for the Development of Vocational Training
ECEC	Early Childhood Education and Care
EU-MIDIS II	Second European Union Minorities and Discrimination Survey
FRA	European Union Agency for Fundamental Rights
IB	International Baccalaureate
ICILS	International Computer and Information Literacy Study
IEA	International Association for the Evaluation of Education
ISCED 020	International Standard Classification of Education-ISCED 020
ITE	Initial Teacher Education
MOOCs	Massive Open Online Courses
NEETs	Young People Not in Education, Employment or Training
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
PISA	Programme for International Student Assessment
STEM	Science, Technology, Engineering, Mathematics
STEAM	Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics
STREAM	Science, Technology, Reading, Engineering, Arts and Mathematics
TALIS	Teaching and Learning International Survey
TSI	Technical Support Instrument
VR/AR	Virtual Reality/Augmented Reality

Πρόλογος / Μήνυμα Υπουργού

Η ποιοτική εκπαίδευση είναι το θεμέλιο πάνω στο οποίο χτίζονται η κοινωνική συνοχή, η ισότητα ευκαιριών και η ευημερία μιας χώρας. Δρα ως καταλύτης κοινωνικής και οικονομικής αλλαγής και αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του εκσυγχρονισμού, της ανάκαμψης και της προόδου. Μέσα από την παροχή ίσων ευκαιριών μάθησης και την καλλιέργεια της ψυχικής και συναισθηματικής ισορροπίας των νέων, διασφαλίζουμε την ομαλή τους μετάβαση στην ενήλικη ζωή με γνώσεις, δεξιότητες και αξίες που εγγυώνται ποιότητα ζωής και ενεργό συμμετοχή στα κοινά.

Ως πολιτικός, συναισθάνομαι καθημερινά το βάρος αυτής της ευθύνης και την τιμή που την συνοδεύει. Με οδηγό το όραμα, τη στρατηγική και την αποφασιστικότητα, εργαζόμαστε για την ενίσχυση της δημόσιας παιδείας. Ο στρατηγικός σχεδιασμός και οι στοχευμένες παρεμβάσεις παίζουν καθοριστικό ρόλο, ιδίως στην προσχολική και σχολική εκπαίδευση γιατί στα ευαίσθητα αυτά χρόνια τίθενται τα θεμέλια της μελλοντικής πορείας κάθε παιδιού. Η παροχή ποιοτικής εκπαίδευσης σε αυτή την ηλικιακή ομάδα έχει τη μεγαλύτερη μετασχηματιστική δύναμη: παρέχει γνώσεις, καλλιεργεί δεξιότητες, ενδυναμώνει την αυτοπεποίθηση, προλαμβάνει ανισότητες και αποδίδει οφέλη που γίνονται ορατά σε βάθος χρόνου. Στόχος μας είναι ένα εκπαιδευτικό σύστημα ανθεκτικό, που θα δίνει σε κάθε παιδί την ευκαιρία να αναδείξει τις δυνατότητές του, μειώνοντας τις κοινωνικές ανισότητες. Ένα σχολείο που θα λειτουργεί ως μοχλός κοινωνικής προόδου και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, εμποδώνοντας τις αρχές και τις δημοκρατικές αξίες των ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών.

Η δέσμευση του Υπουργείου –και προσωπική μου δέσμευση– είναι να προωθήσουμε την ισότητα ευκαιριών, την καινοτομία, την ποιότητα και την αειφορία στην εκπαίδευση. Η παιδεία είναι ύψιστο δημόσιο αγαθό, προσβάσιμο σε όλους, χωρίς εξαιρέσεις και αποκλεισμούς.

Τα τελευταία χρόνια έχουν συντελεστεί σημαντικές αλλαγές. Πάνω σε αυτές θα χτίσουμε τα επόμενα βήματα: ενίσχυση της δημόσιας εκπαίδευσης με μόνιμους διορισμούς εκπαιδευτικών και ειδικοτήτων, ώστε να αναβαθμίσουμε όχι μόνο τη μαθησιακή διαδικασία αλλά και την ψυχική υγεία και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών· ενίσχυση της υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης· διασφάλιση ίσης πρόσβασης για όλα τα παιδιά, ιδιαίτερα εκείνα που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες· προώθηση της συμπερίληψης για μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες· αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών και εισαγωγή του πολλαπλού βιβλίου· συνεχή επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών· ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών και επένδυση στον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης· ολιστική διαθεματική βιωματική εκπαιδευτική πολιτική συνδεδεμένη με τους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης (SDGs), τις αρχές της εκπαίδευσης για την αειφορία και την ενεργό πολιτεότητα· βελτίωση κτιριακών υποδομών και σχολικού εξοπλισμού· εξορθολογισμό της διοίκησης και λειτουργίας του συστήματος με βάση τη δημογραφική πραγματικότητα και τις σύγχρονες κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες.

Αναγνωρίζοντας ότι η εκπαίδευση είναι το ισχυρότερο μέσο που διαθέτουμε για να χτίσουμε μία δίκαιη, σύγχρονη και δημιουργική κοινωνία, και ότι η συμβολή των εκπαιδευτικών και των στελεχών είναι καίριας σημασίας, το όραμά μας είναι ξεκάθαρο: μία ποιοτική, ανοιχτή και δημοκρατική εκπαίδευση, καινοτόμα και δίκαιη, που θα δίνει σε κάθε παιδί τα εφόδια να σταθεί με αυτοπεποίθηση και δημιουργικότητα στον κόσμο του αύριο. Αυτό είναι το χρέος μας απέναντι στη νέα γενιά και η δέσμευσή μας για το μέλλον της χώρας.

Σοφία Ζαχαράκη

Υπουργός Παιδείας, Θρησκευμάτων & Αθλητισμού

Εισαγωγή

Η χώρα βρίσκεται στο μεταίχμιο της μετάβασης προς την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, έχοντας βιώσει μία δεκαετή οικονομική κρίση και την υγειονομική κρίση της πανδημίας. Στα χρόνια αυτά έχει διανύσει μια απαιτητική πορεία μετασχηματισμού. Σε αυτήν την πορεία αναδείχθηκε η ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο σχέδιο εκπαιδευτικής πολιτικής με σαφείς μηχανισμούς εποπτείας και αξιολόγησης για την εφαρμογή μακροπρόθεσμου σχεδιασμού, ικανού να ανταποκρίνεται σε συνθήκες δυναμικής πολυπλοκότητας, καθώς και στα χρονικά περιθώρια σύγκλισης με τις ευρωπαϊκές και διεθνείς εκπαιδευτικές στρατηγικές.

Με αφετηρία τη σημασία των πολιτικών που βασίζονται σε δεδομένα καταρτίστηκε ο Στρατηγικός Σχεδιασμός για την Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (2021-2023). Η Στρατηγική 2025-2029 αποτελεί συνέχεια και επέκταση αυτής της προσπάθειας, προσδιορίζοντας τους τομείς προτεραιότητας και τις ειδικές στοχεύσεις στη βάση των οποίων διατυπώνεται το εκπαιδευτικό όραμα της επόμενης τετραετίας.

Ο παρών στρατηγικός σχεδιασμός αποτυπώνει μία μεταρρυθμιστική φιλοσοφία, η οποία στηρίζεται σε τρεις άξονες: ποιότητα, ισότητα, καινοτομία. Αποσκοπεί αφενός στη θεραπεία υφιστάμενων αδυναμιών και αφετέρου στον εκσυγχρονισμό του εκπαιδευτικού συστήματος, με στόχο την ανάδειξη υπεύθυνων δημοκρατικών πολιτών με γνώσεις, δεξιότητες, κριτική σκέψη και αξίες, ικανών να προσαρμόζονται αποτελεσματικά σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο φυσικό, κοινωνικό και τεχνολογικό περιβάλλον και να συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός νέου παραγωγικού προτύπου για τη χώρα. Η εκπαιδευτική κοινότητα δύναται να συμβάλει ουσιαστικά στην επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης μέσω της ολιστικής προσέγγισης της ενσωμάτωσης τους στα προγράμματα σπουδών.

Το όραμα της στρατηγικής συνοψίζεται στη δημιουργία ενός αυτόνομου, δημοκρατικού, συμπεριληπτικού και βιώσιμου σχολείου, ικανού να καλλιεργεί γνώσεις, αξίες και δεξιότητες απαραίτητες για τη διαμόρφωση ενεργών πολιτών για την αειφορία, την καινοτομία, την ισότητα, την κοινωνική συνοχή, την πρόοδο και την ευημερία σε μια ταχέως μεταβαλλόμενη κοινωνία και οικονομία:

**«Στο σχολείο του αύριο - ανοικτό, συμπεριληπτικό, αυτόνομο - κάθε τάξη είναι ζωντανή»
«school matters»**

Κεντρική επιδίωξη της νέας στρατηγικής είναι η διασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας ενός συμπεριληπτικού και βιώσιμου εκπαιδευτικού συστήματος. Ενός σχολείου βιώσιμου, ανθεκτικού, προσαρμοστικού και καινοτόμου. Αυτό επιτυγχάνεται μέσω της αναβάθμισης των προγραμμάτων σπουδών και του συστήματος αξιολόγησης των μαθητών, της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση, της ένταξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, της καλλιέργειας ψηφιακής κουλτούρας και της ανάπτυξης δεξιοτήτων που ανταποκρίνονται στις τεχνολογικές εξελίξεις και ειδικότερα στην τεχνητή νοημοσύνη.

Η στρατηγική ενσωματώνει δράσεις που αφορούν την προώθηση της καινοτομίας και της αριστείας, με την περαιτέρω επέκταση του δικτύου Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων, την ίδρυση Πρότυπων Ωνασείων σχολείων, την εισαγωγή του προγράμματος IB (International Baccalaureate), τη δημιουργία Αθλητικών Σχολείων και Κέντρων Καινοτομίας.

Θεσμοθετείται, επίσης, η επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών μέσω εισαγωγικής και διαρκούς επιμόρφωσης πάνω σε θέματα διδακτικής, εξοικείωσης με την τεχνολογία, και σε ποικίλα θέματα που απασχολούν την εκπαιδευτική κοινότητα, ώστε να υπηρετούν το νέο εκπαιδευτικό σύστημα με συνέπεια, αποτελεσματικότητα και επαγγελματισμό.

Σημείων στρατηγικός στόχος είναι ο ψηφιακός μετασχηματισμός της σχολικής εκπαίδευσης, ο οποίος στηρίζεται σε δύο πυλώνες, στην ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική κοινότητα και στον ψηφιακό μετασχηματισμό περιεχομένου, δομών και λειτουργιών (ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, Ψηφιακό Σχολείο, ψηφιοποίηση διαδικασιών).

Έργο βαρύνουσας σημασίας αποτελεί η αναβάθμιση των σχολικών υποδομών, που αφορά στον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων, στην κατασκευή νέων σχολικών κτιρίων αλλά και την ανακαίνιση των κτιριακών εγκαταστάσεων κυρίως μέσω του Προγράμματος «Μαριέττα Γιαννάκου».

Παράλληλα, δίνεται έμφαση στην αντιμετώπιση κρίσιμων προκλήσεων, όπως το δημογραφικό πρόβλημα, ο επανασχεδιασμός του εκπαιδευτικού χάρτη, καθώς και η αναδιάρθρωση της σχολικής διακυβέρνησης με ενίσχυση της αυτονομίας και της λογοδοσίας.

Οι προτεραιότητες του στρατηγικού σχεδιασμού ευθυγραμμίζονται τόσο με την εθνική εκπαιδευτική πολιτική όσο και με τις στρατηγικές των ευρωπαϊκών και διεθνών θεσμών στους οποίους συμμετέχει η χώρα.

Το παρόν Στρατηγικό Σχέδιο Πολιτικής για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση δομείται σε πέντε κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η υφιστάμενη κατάσταση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας. Η αποτύπωση της υφιστάμενης κατάστασης στόχο έχει να παρουσιάσει συνοπτικά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί κατά την τελευταία πενταετία με επαρκή τεκμηρίωση, να αναδείξει την αναγκαιότητα για περαιτέρω συνέχιση εμβληματικών έργων που είχαν τεθεί ως στόχοι στον προηγούμενο στρατηγικό σχεδιασμό μέχρι την ολοκλήρωσή τους, αλλά και να θέσει νέους στόχους για αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Η παρουσίαση των επιμέρους θεμάτων του πρώτου κεφαλαίου βρίσκεται σε ευθεία αντιστοιχία με τους στρατηγικούς στόχους και τους άξονές τους, όπως αυτοί παρουσιάζονται στο δεύτερο κεφάλαιο. Στη συνέχεια γίνεται συνοπτική παρουσίαση του εξωτερικού περιβάλλοντος και η συνθετική ανάλυση ισχυρών σημείων - αδυναμιών - προοπτικών - απειλών (SWOT Analysis). Στο δεύτερο κεφάλαιο αναπτύσσονται οι στρατηγικοί στόχοι και οι άξονες στρατηγικής. Το τρίτο κεφάλαιο περιλαμβάνει τη μεθοδολογία καταγραφής και αποτίμησης των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων των Δράσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Εκπαίδευσης. Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται συνοπτικά ο συσχετισμός των Στρατηγικών Στόχων με τους Άξονες Στρατηγικής και αναφέρονται ενδεικτικές δράσεις. Τέλος, στο πέμπτο κεφάλαιο γίνεται παρουσίαση των χρηματοδοτικών μέσων και εργαλείων για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων.

Μεθοδολογία

Η σύνταξη ενός Στρατηγικού Σχεδίου για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε από Ομάδα Εργασίας του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.) κατά την περίοδο 2021-2023. Αυτό το Στρατηγικό Σχέδιο αποτέλεσε σημείο αναφοράς για την εκπόνηση του παρόντος Στρατηγικού Σχεδίου για την περίοδο 2025-2029 και είναι αποτέλεσμα σύγκλισης των επιλογών της εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής με Ευρωπαϊκούς Στόχους και προγράμματα.

Για τη σύνταξη του Στρατηγικού Σχεδίου επιχειρήθηκε μία πολυεπίπεδη προσέγγιση που στηρίχθηκε στη συγκέντρωση και επεξεργασία τόσο πρωτογενών όσο και δευτερογενών δεδομένων. Οι πηγές δεδομένων κατηγοριοποιήθηκαν σε πρωτογενείς και δευτερογενείς με βάση λειτουργικούς ορισμούς.

Πρωτογενή θεωρούνται τα δεδομένα που συλλέχθηκαν άμεσα για το παρόν έργο, όπως πρωτογενής και δευτερογενής νομοθεσία, εξαγωγές ποσοτικών δεδομένων με ειδικά κριτήρια, στοιχεία από τις διαθέσιμες ηλεκτρονικές πλατφόρμες (Myschool, ψηφιακές πλατφόρμες Ι.Ε.Π., Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος»), συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες, την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ και τους εποπτευόμενους φορείς του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., προκειμένου να συγκεντρωθούν επικαιροποιημένα δεδομένα και ποιοτικές πληροφορίες.

Δευτερογενή δεδομένα είναι όσα συλλέχθηκαν με βιβλιογραφική έρευνα. Πραγματοποιήθηκε θεματική ανάλυση και συστηματοποίηση στοιχείων από εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Λήφθηκαν υπόψη πολιτικά κείμενα, κυβερνητικές εξαγγελίες και προτεραιότητες, τα Ετήσια Σχέδια Δράσης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού 2021-2025 και Επιχειρησιακά Προγράμματα, δημοσιευμένες μελέτες και στατιστικά στοιχεία από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Δίκτυο Ευρυδίκη, CEDEFOP, Eurostat) ή διεθνών οργανισμών όπως UNESCO, ΟΟΣΑ, εκθέσεις ανεξάρτητων αρχών (όπως Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε., ΕΛ.ΣΤΑΤ.).

Κάθε πηγή αξιολογήθηκε με βάση τέσσερα κριτήρια: εγκυρότητα φορέα, επικαιρότητα, επιστημονική τεκμηρίωση, ανεξαρτησία, δυνατότητα διασταύρωσης δεδομένων. Οι κύριες πληροφορίες επαληθεύθηκαν από τουλάχιστον δύο διαφορετικές πηγές (π.χ. σύγκριση στοιχείων του ΟΟΣΑ με στοιχεία της Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. ή της Eurostat). Το επίπεδο αξιοπιστίας κάθε πηγής ορίζεται ανάλογα με την προέλευση, τη συστηματικότητα συλλογής δεδομένων. Επιπλέον, καταγράφηκαν περιορισμοί όπως η άτυπη φύση ορισμένων μαρτυριών (Πίνακας 1).

Στόχος ήταν η πλήρης και σφαιρική καταγραφή του θεσμικού πλαισίου, κειμένων πολιτικής, στρατηγικών κατευθύνσεων, τάσεων και εξελίξεων που σχετίζονται με το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η παραπάνω προσέγγιση συνέβαλε στην ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος του εκπαιδευτικού συστήματος, την αξιολόγηση δυνατών και αδύναμων σημείων, ευκαιριών και κινδύνων, καθώς και στον καθορισμό επιμέρους στρατηγικών στόχων και έργων.

Πηγή / Φορέας	Τύπος Πηγής	Μορφή / Μέσο	Σκοπός Συλλογής	Επίπεδο Αξιοπιστίας*	Σχόλια / Παρατηρήσεις
Ηλεκτρονικές πλατφόρμες ΙΕΠ (ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, αξιολόγηση σχολικών μονάδων, επιμόρφωση εκπαιδευτικών, Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας), ΙΤΥΕ «Διόφαντος» (https://e-pimorfosi.cti.gr , https://stop-bullying.gov.gr)	Πρωτογενής	Ψηφιακή βάση δεδομένων	Στατιστικά στοιχεία για υλοποίηση αντίστοιχων έργων	Υψηλό	Άμεση πρόσβαση- ΙΕΠ, ΙΤΥΕ «Διόφαντος»
Ηλεκτρονική πλατφόρμα Myschool	Πρωτογενής	Ψηφιακή βάση δεδομένων	Στατιστικά στοιχεία για μαθητικό πληθυσμό	Υψηλό	Άμεση πρόσβαση – ελεγχόμενο από ΥΠΑΙΘΑ
Ενημερωτικά σημειώματα αρμόδιων υπηρεσιών, ΙΕΠ	Πρωτογενής	Εσωτερικά έγγραφα	Καταγραφή δράσεων και έργων	Μέσο – Υψηλό	Πιθανή υποκειμενικότητα, απαιτεί διασταύρωση
Άτυπη επικοινωνία με στελέχη	Πρωτογενής	Προφορική / μη τεκμηριωμένη πηγή	Συμπληρωματικές πληροφορίες για δράσεις	Μέσο	Ενισχυτική – όχι επαρκής ως μοναδική τεκμηρίωση
Εκθέσεις ΑΔΙΠΠΑΕ	Δευτερογενής	Επιστημονικές εκθέσεις & μελέτες	Συγκριτική ανάλυση	Υψηλό	Θεσμικά αναγνωρισμένες πηγές
Εκθέσεις OECD, UNESCO, CEDEFOP	Δευτερογενής	Επιστημονικές εκθέσεις & μελέτες	Συγκριτική ανάλυση διεθνών πολιτικών	Υψηλό	Θεσμικά αναγνωρισμένες πηγές
Ετήσια Σχέδια Δράσης 2021–2025	Δευτερογενής	Θεσμικά κείμενα	Ανάλυση υφιστάμενου πλαισίου	Υψηλό	Εσωτερική συνοχή με Εθνικές Στρατηγικές
Ευρωπαϊκή Επιτροπή / Ευρυδίκη	Δευτερογενής	Εκθέσεις / στατιστικά	Καταγραφή τάσεων στην ευρωπαϊκή εκπαίδευση	Υψηλό	Συμβατότητα με ελληνικές πολιτικές
Στατιστικές Υπηρεσίες (ΕΛ.ΣΤΑΤ., Eurostat, DESI)	Δευτερογενής	Στατιστικοί πίνακες	Στατιστικά στοιχεία για παρακολούθηση τάσεων, σύγκριση με άλλες χώρες	Υψηλό	Αξιόπιστα και συγκρίσιμα στατιστικά στοιχεία

Πίνακας 1 : Κριτήρια βάσει των οποίων επιλέγονται και αξιολογούνται οι πηγές (π.χ. επικαιρότητα, εγκυρότητα φορέα, επιστημονική τεκμηρίωση, βαθμός αντικειμενικότητας).

1 Καταγραφή υφιστάμενης κατάστασης

1.1 Εσωτερικό περιβάλλον

Τα πιο πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα για τη σχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα δείχνουν μια εικόνα σταθερής βελτίωσης: οι αυξημένοι δείκτες σχολικής φοίτησης, η μείωση της σχολικής διαρροής, η ενίσχυση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και η σημαντική πρόοδος στην ψηφιακή ωρίμανση του συστήματος δημιουργούν βάσιμη αισιοδοξία. Η καθολική εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, που επιβλήθηκε από τις συνθήκες της πανδημίας COVID-19, αποτέλεσε καθοριστική παρέμβαση για τη συνέχιση της μάθησης, ακόμη και αν συνοδεύτηκε από δυσχέρειες, κυρίως λόγω περιορισμένων υποδομών και χαμηλού βαθμού ψηφιοποίησης πριν την κρίση. Η σημασία αυτής της προσπάθειας αναγνωρίστηκε διεθνώς (OECD, 2020a·S.Vincent-Lancrinetal, 2022).

Σήμερα, όλοι οι εκπαιδευτικοί και οι μαθητές και μαθήτριες της χώρας –περίπου 1,65 εκατομμύρια άτομα– διαθέτουν προσωπικό λογαριασμό πρόσβασης στο Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (Π.Σ.Δ.) και στις ψηφιακές εκπαιδευτικές υπηρεσίες του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει ότι το ανθρώπινο δυναμικό της εκπαίδευσης διαθέτει ευρύ φάσμα δεξιοτήτων και ισχυρά κοινωνικά αντανακλαστικά, που αξίζει να αξιοποιηθούν στον μελλοντικό σχεδιασμό. Ωστόσο, εξακολουθούν να υφίστανται διαρθρωτικά ζητήματα που επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα του συστήματος. Η περιορισμένη αποκέντρωση, η πολυπλοκότητα του θεσμικού πλαισίου, οι χρονοβόρες διοικητικές διαδικασίες, η σταδιακή ενίσχυση των συστημάτων αξιολόγησης και ανατροφοδότησης, η περαιτέρω ανάπτυξη μηχανισμών διασφάλισης ποιότητας, καθώς και η ενίσχυση της αρχικής παιδαγωγικής και διδακτικής κατάρτισης και των ευκαιριών επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, αποτελούν πεδία συνεχούς βελτίωσης. Επιπλέον, η ποιότητα της διδασκαλίας, η ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση και η υστέρηση των μαθητών και των μαθητριών στους βασικούς δείκτες εγγραμματισμού στη Γλώσσα, τα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες –ιδίως σε υποβαθμισμένες ή απομακρυσμένες περιοχές– εξακολουθούν να αποτελούν πεδία που απαιτούν στοχευμένες παρεμβάσεις.

Τα τελευταία χρόνια έχουν δρομολογηθεί μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες με σημαντικό εύρος, μέσα από νομοθετικές ρυθμίσεις (ν. 4692/2020, ν. 4763/2020, ν. 4823/2021, ν. 4957/2022, ν. 5029/2023, ν. 5082/2024, ν. 5224/2025 και ν. 5237/2025), αλλά και μέσω υπουργικών και διοικητικών αποφάσεων, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (European Commission, Eurydice, 2021·European Commission, Eurydice, 2025b). Η αξιολόγηση αυτών των αλλαγών αναδεικνύει τόσο θετικές πτυχές όσο και αδυναμίες, ενώ αναδεικνύει ευκαιρίες και απειλές που θα καθορίσουν την πορεία της σχολικής εκπαίδευσης τα επόμενα χρόνια.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, οι πρόσφατες μεταρρυθμίσεις, όπως τα νέα προγράμματα σπουδών, το πολλαπλό βιβλίο και η παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη και ψηφιακή μορφή, η ενίσχυση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, η προώθηση της καινοτομίας των ελληνικών σχολείων, η συστηματοποίηση της επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, η ψηφιακή αναβάθμιση των σχολικών μονάδων, οι διορισμοί μονίμων εκπαιδευτικών, η αναδιοργάνωση του μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης, η προώθηση πολιτικών με νέα δέσμη δράσεων για την ολιστική προσέγγιση για την αειφορία στην

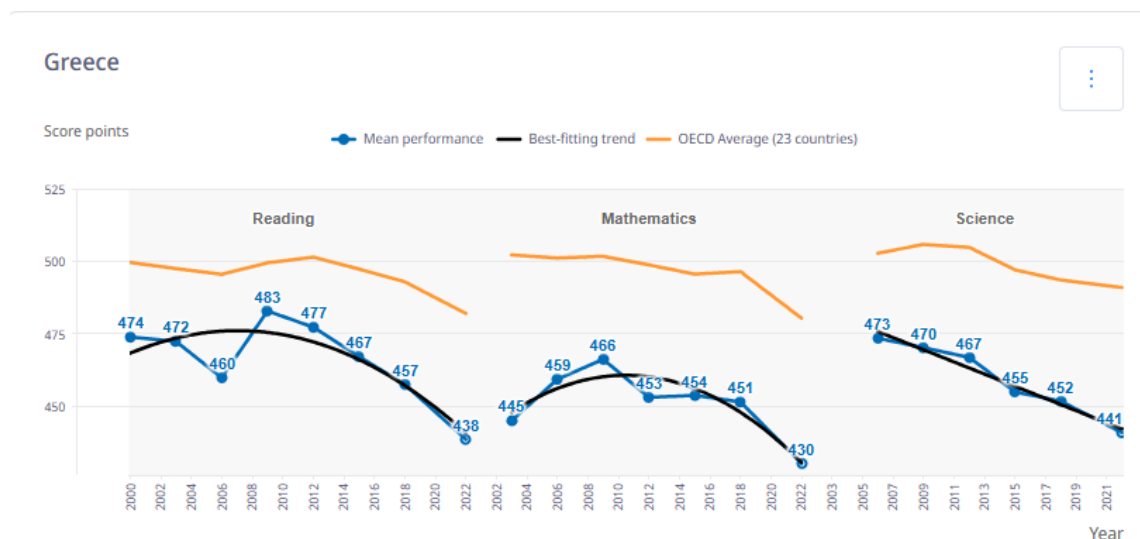
εκπαίδευση για ένα σχολείο ανθεκτικό, συμπεριληπτικό, που καλλιεργεί την ενεργό πολιτειότητα, διαμορφώνουν τη βάση για ένα εκπαιδευτικό σύστημα σύγχρονο, προσβάσιμο και ανταγωνιστικό διεθνώς.

Α.ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1.1.1. Επιδόσεις μαθητών

Το ζήτημα των χαμηλών επιδόσεων των Ελλήνων μαθητών και μαθητριών αναδύεται συστηματικά στο δημόσιο διάλογο (βλ. ενδεικτικά Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, 2020), με το σχετικό ενδιαφέρον να είναι ιδιαίτερα έντονο μετά τις επίσημες ανακοινώσεις των αποτελεσμάτων του Προγράμματος Διεθνούς Αξιολόγησης Μαθητών/-τριών 15 ετών (Programme for International Student Assessment-PISA) που διεξάγεται με ευθύνη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) (OECD, 2023a· 2023b· 2023c).

Λόγω της πανδημίας COVID-19 τα αποτελέσματα του PISA 2022 καταδεικνύουν πτώση στις επιδόσεις των μαθητών στις περισσότερες χώρες στα μαθηματικά, την κατανόηση κειμένου και τις φυσικές επιστήμες, σε σχέση με προηγούμενους κύκλους διεξαγωγής του προγράμματος (European Commission, 2024a). Η μέση επίδοση των Ελλήνων μαθητών και στα τρία γνωστικά αντικείμενα το 2022 ήταν χαμηλότερη από κάθε προηγούμενη αξιολόγηση από την αρχή του προγράμματος, επιβεβαιώνοντας μία σταδιακή πτωτική τάση που είχε ξεκινήσει ήδη από το 2012. Συνολικά, μέσα σε μία δεκαετία (2012-2022), η επίδοση των Ελλήνων μαθητών καταγράφει απώλειες άνω των 20 μονάδων σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα — ποσοστό που αντιστοιχεί σε πρόοδο ενός ολόκληρου σχολικού έτους για έναν 15χρονο μαθητή (OECD, PISA 2022 Results – Volumes I & II, Country Notes: Greece, 2023).



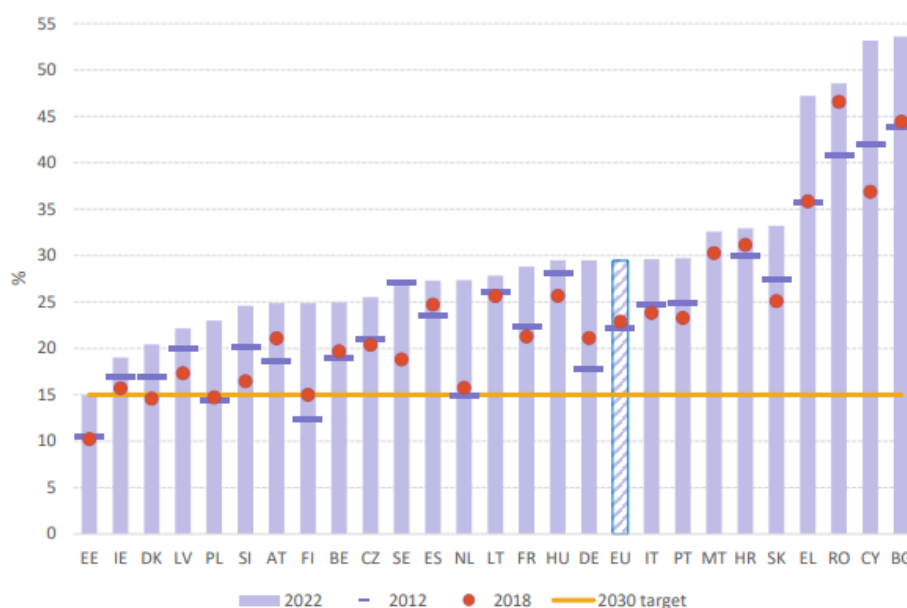
Πίνακας 2: Οι επιδόσεις των Ελλήνων μαθητών στην Κατανόηση Κειμένου, Μαθηματικά και Φυσικές Επιστήμες κατά τη διάρκεια των χρόνων συμμετοχής της Ελλάδας στο πρόγραμμα PISA (2000-2022) (OECD 2023, https://www.oecd.org/en/publications/pisa-2022-results-volume-i-and-ii-country-notes_ed6fbcc5-en/greece_a24e696b-en.html)

Κατά την τετραετία 2018-2022, η μείωση ήταν ιδιαίτερα έντονη. Στα μαθηματικά, το χάσμα ανάμεσα στους μαθητές με τις υψηλότερες επιδόσεις (το 10% με τις καλύτερες βαθμολογίες) και στους μαθητές με τις χαμηλότερες (το 10% με τις χαμηλότερες βαθμολογίες) μειώθηκε,

καθώς οι πρώτοι παρουσίασαν μεγαλύτερη πτώση. Στην κατανόηση κειμένου και στις φυσικές επιστήμες, οι ανισότητες δεν μεταβλήθηκαν ουσιαστικά. Οι επιδόσεις των μαθητών στην Ελλάδα επιβεβαιώνουν τις διεθνείς τάσεις καθώς η Ελλάδα παραμένει κάτω από τον μέσο όρο των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α. σε όλους τους τομείς, καταλαμβάνοντας τη 44η θέση στα μαθηματικά, τη 41η στην κατανόηση κειμένου και τη 44η στις φυσικές επιστήμες, ανάμεσα σε 81 συμμετέχουσες χώρες.

Ιδιαίτερα ανησυχητικό είναι το γεγονός ότι αυξήθηκε σημαντικά το ποσοστό των μαθητών που δεν επιτυγχάνουν το ελάχιστο επίπεδο επάρκειας στα βασικά γνωστικά αντικείμενα. Σε σύγκριση με το 2012, το ποσοστό των μαθητών που βρίσκονται κάτω από το βασικό επίπεδο επάρκειας (Επίπεδο 2) αυξήθηκε κατά 12% στα μαθηματικά, κατά 15% στην κατανόηση κειμένου και κατά 12% στις φυσικές επιστήμες. Συγκεκριμένα, το 2022, μόνο το 53% των μαθητών στην Ελλάδα πέτυχε τουλάχιστον το Επίπεδο 2 στα μαθηματικά (Ο.Ο.Σ.Α.: 69%), ενώ μόλις το 2% έφτασε στα κορυφαία επίπεδα 5 ή 6 (Ο.Ο.Σ.Α.: 9%). Στην κατανόηση κειμένου, το 62% έφτασε στο Επίπεδο 2 (Ο.Ο.Σ.Α.: 74%) και μόνο το 2% στα επίπεδα 5 ή 6 (Ο.Ο.Σ.Α.: 7%). Στις φυσικές επιστήμες, το 63% πέτυχε το Επίπεδο 2 (Ο.Ο.Σ.Α.: 76%) και μόλις το 1% το Επίπεδο 5 ή 6 (Ο.Ο.Σ.Α.: 7%). Αυτό σημαίνει ότι η χώρα υστερεί τόσο σε μαθητές υψηλών δυνατοτήτων, όσο και σε μαθητές που έχουν το ελάχιστο επίπεδο λειτουργισμού εγγραμματοσίου.

Figure 1. Underachievement rate in mathematics



Notes: Caution is required when interpreting 2022 data for Denmark, Ireland, Latvia and the Netherlands because one or more PISA sampling standards were not met (see OECD, 2023a, Annexes A2 and A4). 2012 data is not available for Malta.

Πίνακας 3: Συγκριτικός πίνακας του ποσοστού χαμηλής επίδοσης στα Μαθηματικά των χωρών της ΕΕ-27 κατά το Πρόγραμμα PISA 2022 (πηγή: OECD 2023a (TableI.B1.5.1.)

Η Ελλάδα συμμετείχε επίσης στην ειδική αξιολόγηση της δημιουργικής σκέψης (OECD, 2024a-2024b), κατατασσόμενη 38η μεταξύ 64 χωρών, με επίδοση 27 μονάδες έναντι 33 του μέσου όρου του Ο.Ο.Σ.Α. και 41 της Σιγκαπούρης, που κατέλαβε την πρώτη θέση. Οι Έλληνες μαθητές και μαθήτριες διακρίθηκαν περισσότερο στην παραγωγή πρωτότυπων ιδεών και την οπτική έκφραση, αλλά υστέρησαν στην επίλυση επιστημονικών προβλημάτων. Αξιοσημείωτο είναι ότι δήλωσαν υψηλότερα επίπεδα περιέργειας, επιμονής, στοχοπροσήλωσης, υιοθέτησης εναλλακτικών οπτικών και αυτοπεποίθησης όταν έρχονται αντιμέτωποι με νέες εμπειρίες σε

σχέση με τους συνομηλίκους τους στον Ο.Ο.Σ.Α., αλλά και μεγαλύτερες δυσκολίες στη διαχείριση του άγχους και τον έλεγχο των συναισθημάτων.

Τέλος, οι εκπαιδευτικές προσδοκίες και φιλοδοξίες των μαθητών και των μαθητριών στην Ελλάδα είναι υψηλότερες από τον μέσο όρο του Ο.Ο.Σ.Α., ιδιαίτερα ως προς τη συνέχιση σπουδών σε μεταπτυχιακό ή διδακτορικό επίπεδο (60,1% έναντι 43,9%). Ωστόσο, το ενδιαφέρον για μελλοντική εργασία στον πολιτιστικό ή δημιουργικό τομέα είναι ελαφρώς χαμηλότερο (5,2% έναντι 6,1%), με υψηλότερη εκπροσώπηση από κορίτσια και μαθητές και μαθήτριες υψηλότερου κοινωνικοοικονομικού επιπέδου. Οι δύο αυτοί παράγοντες – υψηλές προσδοκίες και επαγγελματικό ενδιαφέρον για δημιουργικούς τομείς – συνδέονται θετικά με την επίδοση στη δημιουργική σκέψη.

Οι χαμηλές επιδόσεις των Ελλήνων μαθητών επιβεβαιώνονται και από έρευνες που διεξάγονται σε εθνικό επίπεδο. Η Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε., στην ετήσια έκθεσή της για την ποιότητα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε., 2019), εξέτασε το ζήτημα με στόχο τη διαμόρφωση μιας σύγχρονης πολιτικής αξιολόγησης των μαθητών και την εκτίμηση του βαθμού στον οποίο το σχολείο επιτυγχάνει τους σκοπούς των προγραμμάτων σπουδών. Αναλύοντας τα στοιχεία για το σύνολο του μαθητικού πληθυσμού κατά την τριετία 2015-2018, επισημάνθηκε ο κίνδυνος μεγάλα ποσοστά μαθητών και μαθητριών με χαμηλές επιδόσεις να μην αποκτήσουν βασικές δεξιότητες, με συνέπεια να δυσκολευτούν ή ακόμη και να εγκαταλείψουν τις σπουδές τους, παραμένοντας λειτουργικά αναλφάβητοι στην ενήλικη ζωή τους. Στο πλαίσιο αυτό, κρίθηκε αναγκαία η δημιουργία ενός εθνικού συστήματος συστηματικής παρακολούθησης των μαθησιακών επιδόσεων. Για τον έγκαιρο εντοπισμό των μαθητών με χαμηλές επιδόσεις και την εφαρμογή στοχευμένων παρεμβάσεων θεσμοθετήθηκαν με τον ν. 4823/2021 οι Εθνικές Εξετάσεις Διαγνωστικού Χαρακτήρα για τους μαθητές της ΣΤ΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου και της Γ΄ τάξης Γυμνασίου σε θέματα γενικών γνώσεων των γνωστικών αντικειμένων της Νεοελληνικής Γλώσσας και των Μαθηματικών. Οι εξετάσεις αυτές διεξάγονται από το 2022 ετησίως σε εθνικό επίπεδο από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) σε αντιπροσωπευτικό δείγμα σχολείων.

Μέχρι σήμερα, η Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. έχει δημοσιεύσει δύο εκθέσεις: (α) την έκθεση «Εξετάσεις Διαγνωστικού Χαρακτήρα: Απόψεις και προτάσεις των εκπαιδευτικών» (2022) και (β) την «Έκθεση Αποτελεσμάτων Εξετάσεων Διαγνωστικού Χαρακτήρα στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά του Δημοτικού και του Γυμνασίου» (2024). Η ανάλυση των αποτελεσμάτων στη Γλώσσα για τη ΣΤ΄ Δημοτικού ανέδειξε μεν ικανοποιητικές επιδόσεις στην κατανόηση κειμένων, ωστόσο ανέδειξε και αδυναμίες στις ανοικτές ερωτήσεις, κυρίως στην παραγωγή λόγου και στη λεξιλογική επάρκεια. Αντίστοιχα, στο Γυμνάσιο οι μαθητές παρουσίασαν θετικά αποτελέσματα στην κατανόηση βασικών πληροφοριών και χαρακτηριστικών κειμένου, αλλά δυσκολεύτηκαν στη γραμματική, στο συντακτικό και στην κριτική επεξεργασία. Τα χαμηλά ποσοστά επιτυχίας στις ανοικτές ερωτήσεις και στις δύο βαθμίδες υπογραμμίζουν την ανάγκη ενίσχυσης της ικανότητας έκφρασης με μη καθοδηγούμενο τρόπο. Για την αντιμετώπιση αυτών των αδυναμιών προτείνεται τριπλός άξονας διδακτικών παρεμβάσεων:

α) ενίσχυση της διδασκαλίας σύνθετων γραμματικοσυντακτικών φαινομένων με έμφαση στη διαμορφωτική αξιολόγηση,

β) καλλιέργεια στρατηγικών κριτικής ανάγνωσης και τεκμηρίωσης απόψεων,

γ) συστηματική εξάσκηση στην παραγωγή δομημένων γραπτών με χρήση προτύπων και στρατηγικών οργάνωσης.

Στα Μαθηματικά, η πλειονότητα των μαθητών κατανοεί βασικές έννοιες, δυσκολεύεται όμως στην εφαρμογή γνώσεων, στον συνδυασμό πληροφοριών και στη διατύπωση μαθηματικών συλλογισμών, ιδιαίτερα σε ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Επιπλέον, παρατηρείται περιορισμένη ικανότητα στην ανάλυση γραφικών παραστάσεων και τη χρήση ποικίλων μορφών αναπαράστασης. Τα ευρήματα καταδεικνύουν την ανάγκη ενίσχυσης των βασικών μαθηματικών δεξιοτήτων και της κατανόησης εννοιών, με έμφαση στη μαθηματική επιχειρηματολογία, την εξοικείωση με διαφορετικές μορφές αναπαράστασης και τη σύνδεση των μαθηματικών με την καθημερινή ζωή, ώστε να καλλιεργηθεί η μαθηματική σκέψη και να βελτιωθεί η συνολική μαθησιακή εμπειρία.

Συνολικά, τα ευρήματα από τη συμμετοχή των μαθητών στις διεθνείς και εθνικές εξετάσεις αναδεικνύουν την ανάγκη ενίσχυσης της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης, με στόχο τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, την ανάπτυξη κριτικής σκέψης και την καλλιέργεια δεξιοτήτων αξιοποίησης της γνώσης στον πραγματικό κόσμο. Κεντρικός στόχος παραμένει η βελτίωση των μαθητικών επιδόσεων και η σύγκλιση με τον μέσο όρο του Ο.Ο.Σ.Α. στους δείκτες PISA έως το 2027. Στο ίδιο πνεύμα εντάσσεται και η υπογραφή σύμβασης του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. με τον Ο.Ο.Σ.Α. για την εκπόνηση Επισκόπησης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Education Policy Review) για την Ελλάδα, με σκοπό την κατάθεση προτάσεων βελτίωσης.

Θετικό ρόλο στην προτυποποίηση του συστήματος αξιολόγησης των μαθητών και στη βελτίωση των επιδόσεών τους παίζει και η εισαγωγή της Τράπεζας Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας (Τ.Θ.Δ.Δ.) με τον ν. 4692/2020 (ΦΕΚ Α' 111), η οποία αναμόρφωσε τον τρόπο διεξαγωγής των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων σε ΓΕ.Λ. και ΕΠΑ.Λ. Η Τ.Θ.Δ.Δ. εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στις Α' και Β' τάξεις των ΓΕ.Λ. το σχολικό έτος 2021-2022 και καθολικά από το 2023-2024 σε όλα τα γραπτά εξεταζόμενα μαθήματα και των τριών τάξεων ΓΕ.Λ., ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ., με το 50% των θεμάτων να επιλέγεται από αυτήν. Με τις υπ' αριθμ. Φ4/95668/ΓΔ4/2024 (ΦΕΚ Β' 4956/29-08-2024) και 93571/Δ3/2025 (ΦΕΚ Β' 4180/31-07-2025) Υ.Α. καθορίστηκαν και τα «Γραπτά Εξεταζόμενα» μαθήματα στις προαγωγικές εξετάσεις των Α' και Β' τάξεων των Λυκείων των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. στο πλαίσιο της Τ.Θ.Δ.Δ., κατά το σχολικό έτος 2024-2025 και 2025-2026, αντίστοιχα.

1.1.2. Καλλιέργεια δεξιοτήτων, ικανοτήτων και αξιών

Η καλλιέργεια δεξιοτήτων, ικανοτήτων και αξιών αποτελεί προϋπόθεση για την ουσιαστική κατανόηση της γνώσης και την εφαρμογή της σε διαφορετικές καταστάσεις. Η ανάπτυξη ήπιων δεξιοτήτων, όπως ανθεκτικότητα, προσαρμοστικότητα, επικοινωνία, κριτική σκέψη, οργανωτική ικανότητα, επίλυση προβλημάτων και δημιουργικότητα, καθώς και δεξιοτήτων τεχνολογίας και επιστήμης στους μαθητές είναι απαραίτητη για τη σύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, την προώθηση της κοινωνικής συνοχής και την εξοικείωση με τις τεχνολογικές εξελίξεις της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης. Στο πλαίσιο αυτό, με τον ν. 4692/2020, οι ήπιες δεξιότητες εντάχθηκαν στα Νέα Προγράμματα Σπουδών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και στα Εργαστήρια Δεξιοτήτων (ΦΕΚ Β' 3567/04-08-2021, ΦΕΚ Β' 3791/13-08-2021), αποτελώντας εμβληματικές δράσεις της νέας εκπαιδευτικής πολιτικής.

Από το 2021-2022, τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων – με τη μορφή Ανοικτών Προγραμμάτων Σπουδών– ενισχύουν ήπιες δεξιότητες, δεξιότητες ζωής, υπευθυνότητας, ψηφιακής μάθησης, τεχνολογίας και επιστήμης. Οι θεματικές ενότητες των Προγραμμάτων Καλλιέργειας Δεξιοτήτων (Π.Κ.Δ.) κατηγοριοποιούνται σε τέσσερις κύκλους: δεξιότητες 21ου αιώνα (4Cs), δεξιότητες ζωής, δεξιότητες τεχνολογίας–μηχανικής–επιστήμης και δεξιότητες του νου. Η μεθοδολογία τους είναι βιωματική, εργαστηριακή και διερευνητική (ομαδοσυνεργατική, project, επίλυση προβλήματος, μελέτη περίπτωσης, ανεστραμμένη τάξη, θεατρικά δρώμενα, συνεντεύξεις με μέλη της κοινότητας, εκπόνηση και υλοποίηση ερευνητικών σχεδίων κ.ά.).

Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων υλοποιείται μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) (http://iep.edu.gr/el/skill_labs), το οποίο λειτουργεί ως ένα αποθετήριο εκπαιδευτικού υλικού, που συνεχώς εμπλουτίζεται με νέες προτάσεις Προγραμμάτων Καλλιέργειας Δεξιοτήτων (Π.Κ.Δ.), προς αξιοποίησή του από τους εκπαιδευτικούς και ταυτόχρονα έναν κόμβο επικοινωνίας, αλληλεπίδρασης και διαρκούς υποστήριξης της εκπαιδευτικής κοινότητας.

Στο πνεύμα της απόκτησης νέων δεξιοτήτων περιλαμβάνεται και η εισαγωγή της αγγλικής γλώσσας στα νηπιαγωγεία (ν. 4692/2020) και τα νέα προγράμματα σπουδών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Με τον ν. 4823/2021 (άρθρο 89) θεσμοθετήθηκαν οι Εκπαιδευτικοί Όμιλοι στα σχολεία όλων των βαθμίδων, στους οποίους μπορούν να ενταχθούν δράσεις με ευρεία θεματολογία, όπως αθλητισμός, τέχνες (χοροκινητική έκφραση, εικαστικές τέχνες, θεατρική παιδεία, μουσική), ρομποτική, επιστημονικές κατασκευές–πειράματα, ρητορική, δημιουργική γραφή, πολιτειότητα, εθελοντισμός, πολιτιστικές και περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες, επιχειρηματικότητα.

Οι δράσεις Ενίσχυσης της Ενεργού Πολιτειότητας, οι οποίες θεσμοθετήθηκαν με την υπό στοιχεία 130372/ΓΔ4/1-11-2024 (Β' 6048) Υ.Α., βρίσκονται σε ευθυγράμμιση με τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, δεν αποτελούν ξεχωριστό μάθημα αλλά οριζόντια μαθησιακή παρέμβαση, συνδεδεμένη με τα προγράμματα σπουδών, τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων και τα Προγράμματα Σχολικών Δραστηριοτήτων. Βασίζονται σε τρία στάδια: ευαισθητοποίηση για τα προβλήματα της κοινότητας (σχολικής, τοπικής, ευρύτερης), σχεδιασμός παρεμβάσεων και ανάληψη οργανωμένης δράσης για την επίλυση ή την άμβλυνση των σχετικών προβλημάτων. Καλλιεργούν αυτογνωσία, ανοικτότητα σε νέες προκλήσεις, κριτική αμφισβήτηση στερεοτύπων, συνεργασία, λήψη αποφάσεων, ανάληψη πρωτοβουλιών, σεβασμό, δέσμευση στην επίτευξη στόχων, συμμετοχή στη δημοκρατική διαδικασία και διαμόρφωση κοινών στάσεων και κώδικα αξιών. Ξεκινούν από το νηπιαγωγείο και προσαρμόζονται σε όλες τις βαθμίδες, ώστε με την ολοκλήρωση της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης οι απόφοιτοι Λυκείου να διαθέτουν σημαντικό απόθεμα εμπειριών και δεξιοτήτων ενεργού πολίτη.

Οι δράσεις διακρίνονται σε τέσσερα επίπεδα ως προς τη χωρική τους εμβέλεια: σχολική κοινότητα, κοινότητα – γειτονιά, χώρα/διεθνής χώρος και ψηφιακό περιβάλλον. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση δίνεται έμφαση στα δύο πρώτα, ενώ στις μεγαλύτερες ηλικίες ενισχύονται οι δράσεις τρίτου και τέταρτου επιπέδου.

Στο πλαίσιο της φιλαναγνωσίας, από το 2024-2025 εντάσσεται στο ωρολόγιο πρόγραμμα η διδασκαλία ολόκληρων λογοτεχνικών έργων (Υ.Α. 145275/ΓΔ4/4-12-2024), με στόχο την εξοικείωση με το βιβλίο και την ανάγνωση, την ανάπτυξη κριτικής και δημιουργικής σκέψης,

την ενεργοποίηση της φαντασίας και της εφευρετικότητας, την αισθητική καλλιέργεια και τον εμπλουτισμό της γλωσσικής έκφρασης.

Οι Δράσεις Τοπικής Ιστορίας και Τοπικής Γεωγραφίας, ενταγμένες στα σχετικά γνωστικά αντικείμενα της Ιστορίας και Γεωγραφίας όλων των βαθμίδων, στοχεύουν στην ανάπτυξη δεσμών με την κοινότητα μέσω αυθεντικών βιωματικών εμπειριών, την κατανόηση και σεβασμό προς το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και την ενεργό συμμετοχή σε δράσεις προστασίας της πολιτισμικής φυσιογνωμίας του τόπου.

Το πρόγραμμα Φιλοζωίας καλλιεργεί υπεύθυνη στάση απέναντι στα ζώα συντροφιάς, ενσυναίσθηση, σεβασμό και ηθικές αξίες, ενώ ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή σε δράσεις φιλοζωίας.

Τέλος, από το σχολικό έτος 2025-2026 γίνεται προώθηση πολιτικών με νομοθέτηση και με νέα δέσμη δράσεων για την ολιστική προσέγγιση του αειφόρου σχολείου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα το πρόγραμμα «Λαχανόκηποι στα σχολεία» (έναρξη 2025-2026), το οποίο προάγει τη βιωματική μάθηση για την οικολογική καλλιέργεια και τη διατροφή, ενισχύει την ομαδικότητα και την περιβαλλοντική ευαισθησία και συμβάλλει στην κατανόηση της σημασίας της αειφορίας, την καλλιέργεια δεξιοτήτων που υποστηρίζουν τη μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος και στον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.

Με βάση τα παραπάνω, προκύπτει ότι ο σκοπός της καλλιέργειας δεξιοτήτων, ικανοτήτων και αξιών είναι πολυδιάστατος. Αφενός συνδέουν τη θεωρητική γνώση των μαθημάτων με τη βιωματική εμπειρία, απαραίτητη προϋπόθεση για τη βαθιά κατανόηση, την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης και αφετέρου προετοιμάζουν τους νέους στην αξιοποίηση των γνώσεων στην πραγματική ζωή ώστε να ενταχθούν ομαλά στην αγορά εργασίας, να μπορούν να συμβαδίζουν με τους ρυθμούς της τεχνολογικής προόδου και να υιοθετήσουν την στάση του ενεργού πολίτη με αξίες όπως η υπευθυνότητα, η αλληλεγγύη, η αποδοχή του νέου, ο σεβασμός του διαφορετικού και δεξιότητες.

1.1.3. Καινοτομία και αριστεία στην εκπαίδευση

Η σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με τη μαθησιακή διαδικασία, τις ικανότητες, τις κρίσιμες δεξιότητες, τις στάσεις και τις αξίες των μαθητών αποτελεί θεμελιώδη άξονα της εκπαιδευτικής πολιτικής. Σε ό,τι αφορά την εφαρμογή καινοτόμων πρακτικών στην εκπαίδευση, επιδιώκεται ο εμπλουτισμός της πολυτυπίας των σχολείων που λειτουργούν στη χώρα και η διαμόρφωση ενός εκπαιδευτικού περιβάλλοντος που προάγει την κοινωνική κινητικότητα και την ισότιμη πρόσβαση όλων των μαθητών, ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου, σε υψηλής ποιότητας δημόσια εκπαίδευση. Η υλοποίηση αυτής της πολιτικής βασίζεται στον πλήρη σεβασμό των αρχών της δημόσιας, δωρεάν και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης, ενώ η επιλογή των σχολικών μονάδων πραγματοποιείται με κριτήρια περιφερειακής ισορροπίας και ενίσχυσης των δημόσιων σχολείων σε ευρύτερες αστικές και μη αστικές περιοχές.

Στο πλαίσιο αυτό, με τον ν. 4692/2020 διευρύνθηκε ο θεσμός των Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων (Π.Σ. και ΠΕΙ.Σ.), πέραν των ήδη λειτουργούντων Μουσικών και Καλλιτεχνικών Σχολείων. Το δίκτυο αυξήθηκε από 60 μονάδες αρχικά, σε 146 κατά το σχολικό έτος 2024-2025. Η επέκταση αυτή προσφέρει περισσότερες δωρεάν, ποιοτικές επιλογές εκπαίδευσης μέσω του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος και ταυτόχρονα υπηρετεί τις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων για εκπαίδευση και κατάρτιση και παροχή ίσων ευκαιριών σε όλους τους μαθητές μέσω της διάχυσης των καλών πρακτικών από τα Πρότυπα/Πειραματικά

Σχολεία σε όλα τα σχολεία της Δημόσιας Εκπαίδευσης. Παράλληλα, το άρθρο 12 του ν. 4692/2020 θεσμοθετεί τους «Ομίλους αριστείας, δημιουργικότητας και καινοτομίας», που αξιοποιούν τις ιδιαίτερες ικανότητες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών τόσο των Π.Σ. και ΠΕΙ.Σ. όσο και των άλλων δημόσιων σχολείων.

Τον ίδιο σκοπό υπηρετεί και η θεσμοθέτηση και ίδρυση των Δημόσιων Ωνάσειων Σχολείων (ΔΗΜ.Ω.Σ.) σε περιοχές που αντιμετωπίζουν οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις. Τα πρώτα ΔΗΜ.Ω.Σ. λειτουργούν για πρώτη φορά το σχολικό έτος 2025-2026. Επίσης, έχει δρομολογηθεί η εισαγωγή του Προγράμματος Διεθνούς Απολυτηρίου (International Baccalaureate – IB) πιλοτικά σε δημόσια λύκεια από το σχολικό έτος 2026-2027.

Αντίστοιχα, με τον ν. 4763/2020 ιδρύθηκαν τα Πρότυπα Επαγγελματικά Λύκεια (Π.ΕΠΑ.Λ.), τα οποία αποτελούν βασικό πυλώνα ενίσχυσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Μέσω αυτών προωθείται η ανάπτυξη ευρωπαϊκών και διεθνών ερευνητικών και εκπαιδευτικών συνεργασιών, η εισαγωγή νέων προτύπων διοίκησης, η πιλοτική εφαρμογή νέων τομέων και ειδικοτήτων, καθώς και η εναρμόνισή τους με τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας, με απώτερο σκοπό την πρακτική άσκηση και την επαγγελματική αποκατάσταση των αποφοίτων.

Παράλληλα, με το άρθρο 18 του ν. 4823/2021 ιδρύθηκαν τα Κέντρα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.ΠΕ.Α.), τα οποία υποστηρίζουν την περιβαλλοντική εκπαίδευση, την οικολογική ευαισθητοποίηση και την αειφόρο ανάπτυξη, ενισχύοντας τη διασύνδεση των σχολείων με την τοπική κοινωνία για τη διαχείριση περιβαλλοντικών ζητημάτων. Στο ίδιο νομοθετικό πλαίσιο (άρθρο 19) προβλέπεται η ίδρυση και λειτουργία Κέντρων Καινοτομίας, τα οποία βρίσκονται σε φάση υλοποίησης με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης εντός του 2026.

Η μαζική προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων μάθησης, που συνδυάζει την υλικοτεχνική αναβάθμιση των χώρων διδασκαλίας με την πρόσβαση σε νέο ψηφιακό υλικό και την ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων, ενσωματώνει σύγχρονες μεθόδους μάθησης και προωθεί έμπρακτα την καινοτομία. Η εισαγωγή ρομποτικών συστημάτων και η εξοικείωση των εκπαιδευτικών και μαθητών με την εκπαίδευση STEM και τον προγραμματισμό αυξάνει το ενδιαφέρον και την ενεργό συμμετοχή των μαθητών δημιουργώντας θετικές συνθήκες ανάπτυξης της καινοτομίας.

Πολιτικές φύλου για την ενίσχυση της καινοτομίας

Η ενσωμάτωση της διάστασης του φύλου στην εκπαιδευτική και ερευνητική πολιτική αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής για την καινοτομία. Η μείωση του χάσματος που δημιουργείται λόγω φύλου (gender gap) στους τομείς των ψηφιακών τεχνολογιών και του STEM είναι κρίσιμη, καθώς η χαμηλή συμμετοχή των γυναικών οδηγεί σε απώλεια κοινωνικών και οικονομικών ευκαιριών και ενισχύει τις ανισότητες. Στην ΕΕ, μόνο το 17% των εργαζομένων που απασχολούνται στον τομέα της τεχνολογίας της Πληροφορίας, το 22% όσων απασχολούνται στον προγραμματισμό AI και μόλις το 36% των απασχολούμενων στον τομέα STEM είναι γυναίκες, παρά το γεγονός ότι τα κορίτσια έχουν καλύτερες επιδόσεις στα συναφή γνωστικά αντικείμενα (European Commission, 2020a).

Η Ελλάδα εφάρμοσε το [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025](#), σε πλήρη εναρμόνιση με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ισότητα των Φύλων 2020-2025¹ και τη Στρατηγική για την Ισότητα στην Ευρωπαϊκή Ερευνητική Περιοχή. Με τον ν. 4604/2019, συγκροτούνται επιτροπές Σχεδίου Δράσης για την προώθηση της ίσης μεταχείρισης των φύλων (ΣΔΙΦ), την πρόληψη αναπαραγωγής ανισοτήτων και την ευαισθητοποίηση του εκπαιδευτικού και ερευνητικού προσωπικού. Το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», το Ι.Ε.Π. και άλλοι φορείς συμμετέχουν ενεργά σε δίκτυα και ερευνητικές πρωτοβουλίες, όπως το Greek Innovation Lab for Women (<https://gil4w.eu/>), συμβάλλοντας στην προώθηση της ισότητας των φύλων και την ενίσχυση της καινοτομίας, ενώ υπάρχουν σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα και Θεματικός Κύκλος στα Εργαστήρια Δεξιότητων που υλοποιούνται στα σχολεία.

1.1.4. Σχολικός επαγγελματικός προσανατολισμός

Στα Εργαστήρια Δεξιότητων, τα οποία εντάχθηκαν στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα των Α΄, Β΄ και Γ΄ τάξεων του Ημερήσιου Γυμνασίου με την υπό στοιχεία 94207/Δ2/29-07-2021 Υ.Α. (ΦΕΚ Β΄ 3791) και του Εσπερινού Γυμνασίου με την υπό στοιχεία 94214/Δ2/29-07-2021 Υ.Α. (ΦΕΚ Β΄ 3791), οι δεξιότητες ομαδοποιούνται σε τέσσερις κύκλους στοχοθεσίας. Στον κύκλο στοχοθεσίας «Β) Δεξιότητες ζωής» περιλαμβάνονται οι «Β.4. Δεξιότητες επιχειρηματικότητας (Πρωτοβουλία, Οργανωτική ικανότητα, Προγραμματισμός, Παραγωγικότητα, Αποτελεσματικότητα)». Στην Γ΄ Γυμνασίου οι Θεματικές Ενότητες των εργαστηρίων συνδέονται με τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό ως Θεματική Ενότητα «ομπρέλα». Ειδικότερα, στη Θεματική Ενότητα «ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ – Δημιουργική Σκέψη & Πρωτοβουλία» περιλαμβάνεται η «Επιχειρηματικότητα-Αγωγή Σταδιοδρομίας- Γνωριμία με επαγγέλματα».

Επιπρόσθετα, θέματα που άπτονται του επαγγελματικού προσανατολισμού δύνανται να διδάσκονται μέσω των Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων στη θεματική της Αγωγής Σταδιοδρομίας ή στο πλαίσιο της λειτουργίας των Εκπαιδευτικών Ομίλων (102939/ΓΔ4/24-08-2022 Υ.Α., ΦΕΚ Β΄ 4509). Επίσης, στις «Δράσεις Ενεργού Πολίτη», το νέο Πρόγραμμα Σπουδών που εφαρμόζεται από το σχολικό έτος 2024-2025 σε όλες τις τάξεις της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σύμφωνα με την υπό στοιχεία 130372/ΓΔ4/01-11-2024 Υ.Α. (ΦΕΚ Β΄ 6048), δίνεται η δυνατότητα στους μαθητές να αντιμετωπίζουν, μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με την «Αξιοπρεπή Εργασία και Οικονομική Ανάπτυξη» ή τη «Βιομηχανία, Καινοτομία και Υποδομές».

Από το σχολικό έτος 2018-2019 περιλαμβάνεται στο Πρόγραμμα Σπουδών της Α΄ τάξης των Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ., σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ2/92271/Δ4/05-06-2018 Υ.Α. (ΦΕΚ Β΄ 2187), το κοινό για όλους τους μαθητές δίωρο μάθημα Προσανατολισμού «Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός – Ασφάλεια και Υγεία στο Χώρο Εργασίας». Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι να εφοδιάσει τους μαθητές και μαθήτριες με τις απαραίτητες πληροφορίες, γνώσεις και δεξιότητες που θα επιτρέψουν τη σταδιακή ένταξη σε μια δυναμικά μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας αλλά και στην ενεργό κοινωνική ζωή.

Το Πρόγραμμα Σπουδών της Α΄ τάξης των Πρότυπων ΕΠΑ.Λ., όπως καθορίστηκε με την υπό στοιχεία Φ9/90217/Δ4/23-07-2021 Υ.Α. (ΦΕΚ Β΄ 3470), διαφοροποιήθηκε σε σχέση με το αντίστοιχο της Α΄ τάξης των «συμβατικών» ΕΠΑ.Λ., καθώς οι επτά (7) ώρες των μαθημάτων Προσανατολισμού των τελευταίων μοιράστηκαν οριζοντίως στα έξι (6) μαθήματα επαγγελματικής κατεύθυνσης προσανατολιστικού χαρακτήρα της Α΄ τάξης των Π.ΕΠΑ.Λ., τα

¹ [Gender Equality Strategy for 2020-2025](#) και [Gender equality in the European Research Area](#)

οποία μετατρέπονται από επιλογής σε υποχρεωτικά και ενσωματώνουν την παροχή των βασικών αρχών, γνώσεων και δεξιοτήτων επαγγελματικού προσανατολισμού.

Παράλληλα, προβλέπεται η διοργάνωση από τις Διευθύνσεις Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της χώρας διά των Υπευθύνων Σχολικού Επαγγελματικού Προσανατολισμού (α) ενημερωτικών συναντήσεων με ομάδες εκπαιδευτικών, προκειμένου να συνεισφέρουν αποτελεσματικά στον σχεδιασμό και την υλοποίηση Προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας και (β) προγραμμάτων και παρεμβάσεων στις σχολικές μονάδες με σκοπό την ενημέρωση, ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των μαθητών/τριών σε ποικίλες θεματικές με στόχο την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξή τους, καθώς και τον εν γένει σχεδιασμό σταδιοδρομίας τους. Οι δράσεις των Υπευθύνων δύνανται να υλοποιούνται σε συνεργασία με φορείς που αναπτύσσουν εκπαιδευτική δραστηριότητα (δημόσιους οργανισμούς, φορείς τοπικής ή περιφερειακής αυτοδιοίκησης, Α.Ε.Ι., άλλους κυβερνητικούς ή μη κυβερνητικούς φορείς, κ.ά.).

Από τα παραπάνω προκύπτει η μη επαρκής παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία και η ανάγκη ενίσχυσής του.

1.1.5. Επαγγελματική εκπαίδευση

Η Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση στην Ελλάδα αποτελεί έναν από τους δύο βασικούς πυλώνες της μη υποχρεωτικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και λειτουργεί υπό την εποπτεία του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. Απευθύνεται κυρίως σε μαθητές που έχουν ολοκληρώσει την Υποχρεωτική Εκπαίδευση (Γυμνάσιο) και επιθυμούν να ακολουθήσουν έναν πιο πρακτικό και επαγγελματικό προσανατολισμό στις σπουδές τους.

Η λειτουργία της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Ε.Κ.) ρυθμίζεται από το κάτωθι νομοθετικό πλαίσιο:

- Ο ν. 4386/2016 «Εθνικό Σύστημα ΕΕΚ & ΔΒΜ» επανακαθόρισε τη διάρθρωση σπουδών των Επαγγελματικών Λυκείων και εισήγαγε την Τάξη Μαθητείας.
- Ο ν. 4763/2020 «Εθνικό Σύστημα ΕΕΚ & ΔΒΜ» εδραίωσε τη δεύτερη γενιά μεταρρυθμίσεων στην Ε.Ε.Κ. θεσπίζοντας το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Ε.Σ.Ε.Ε.Κ.), τον κοινό σχεδιασμό των επιπέδων 3-5 Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (ΕΠΑ.Λ, Ε.Σ.Κ., Σ.Α.Ε.Κ., Μαθητεία), τη δημιουργία δομών διακυβέρνησης του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ. και θέσπιση περιφερειακών και τομεακών συμβουλίων.
- Ο ν. 4692/2020 «Αναβάθμιση του Σχολείου» εισήγαγε την Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας (Τ.Θ.Δ.Δ.) σε ΓΕ.Λ. και ΕΠΑ.Λ και αναμόρφωσε τον τρόπο διεξαγωγής των προαγωγικών και απολυτηρίων εξετάσεων. Η Τ.Θ.Δ.Δ. εφαρμόζεται καθολικά από το 2023-2024 σε όλα τα γραπτώς εξεταζόμενα μαθήματα και των τριών τάξεων ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ., με το 50 % των θεμάτων να επιλέγεται από αυτήν.
- Ο ν. 5082/2024 «Ενίσχυση Εθνικού Συστήματος Ε.Ε.Κ.» περιλαμβάνει τη βελτίωση της διακυβέρνησης του Ε.Σ.Ε.Ε.Κ., την αναβάθμιση των Ι.Ε.Κ. σε Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Σ.Α.Ε.Κ.) και τον ορισμό των Πρότυπων ΕΠΑ.Λ. ως φορέων καινοτομίας. Η ίδρυση Πρότυπων ΕΠΑ.Λ., η διασύνδεσή τους με την έρευνα και την τοπική αγορά, η προώθηση της πρακτικής άσκησης και της μαθητείας, καθώς και η παροχή προγραμμάτων κατάρτισης από δομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στοχεύουν στην εναρμόνιση των δεξιοτήτων των αποφοίτων με τις συνεχώς μεταβαλλόμενες κοινωνικο-

οικονομικές συνθήκες. Με αυτόν τον τρόπο αναμένεται να ενισχυθεί η ελκυστικότητα της Ε.Ε.Κ. και η ευθυγράμμισή της με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

- Ο ν. 5237/2025 «Σύσταση Ακαδημιών Επαγγελματικής Κατάρτισης - Ένταξη των Ακαδημιών στο Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, άλλα θέματα επαγγελματικής κατάρτισης και λοιπές διατάξεις», έχει ως στόχο τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με την αγορά εργασίας με βάση τις τοπικές ανάγκες με ταυτόχρονη αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κράτους και κοινωνικών εταίρων, για τη δημιουργία ενός σύγχρονου πλαισίου που θα εγγυάται υψηλής ποιότητας εκπαίδευση και καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας.

Η Δευτεροβάθμια Επαγγελματική Εκπαίδευση παρέχεται κυρίως από τους παρακάτω τύπους Σχολικών Μονάδων:

- Ημερήσια Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.)
- Εσπερινά Επαγγελματικά Λύκεια (απευθύνονται κυρίως σε ενήλικους και σε εργαζόμενους μαθητές και εργαζόμενες μαθήτριες)
- Πρότυπα ΕΠΑ.Λ. (Π.ΕΠΑ.Λ.)
- Λύκεια των Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ-Λ.).

Λειτουργούν επίσης και Επαγγελματικές Σχολές Μαθητείας (ΕΠΑ.Σ.) της Δ.ΥΠ.Α., οι οποίες όμως είναι αρμοδιότητα του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το Πρόγραμμα Σπουδών στα ΕΠΑ.Λ. είναι τριετές και αποτελεί συνδυασμό μαθημάτων γενικής παιδείας (Α΄ Λυκείου), γενικής παιδείας και τεχνολογικών επαγγελματικών μαθημάτων σε έναν από τους 9 διαθέσιμους Τομείς (Β΄ τάξη) και μαθημάτων ειδικότητας (Γ΄ τάξη)². Με την ολοκλήρωση των σπουδών, οι απόφοιτοι ΕΠΑ.Λ. λαμβάνουν τους εξής Τίτλους Σπουδών:

- Απολυτήριο Λυκείου επιπέδου 4 του Ε.Π.Π. (ισότιμο με του ΓΕ.Λ.)
- Πτυχίο Επαγγελματικής Ειδικότητας επιπέδου 4 του Ε.Π.Π. (απόκτηση της σχετικής άδειας άσκησης στην περίπτωση νομοθετικώς ρυθμισμένων επαγγελμάτων)

Οι απόφοιτοι των ΕΠΑ.Λ. προκειμένου να αναβαθμίσουν τα προσόντα τους και να ενισχύσουν την εργασιακή τους εμπειρία έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν το Μεταλυκειακό Έτος - Τάξη Μαθητείας, που εφαρμόζει το δυϊκό σύστημα εκπαίδευσης (συνδυασμός θεωρίας στο σχολείο και πρακτικής άσκησης σε πραγματικούς χώρους εργασίας σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα). Η συμμετοχή συνοδεύεται από αμοιβή και ασφάλιση. Μετά την ολοκλήρωση της Τάξης Μαθητείας και επιτυχή πιστοποίηση από τον Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π., ο απόφοιτος λαμβάνει Πτυχίο επιπέδου 5 του Ε.Π.Π.

Δικαιώματα αποφοίτων ΕΠΑ.Λ.:

- Εισαγωγή στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (ΑΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ) μέσω ειδικών Πανελλαδικών Εξετάσεων
- Επαγγελματική αποκατάσταση σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα
- Συμμετοχή σε προγράμματα Διά Βίου Μάθησης, Σ.Α.Ε.Κ. κ.ά.

² Βλ. Πίνακα 4

Το σχολικό έτος 2024-2025 λειτουργούσαν 426 Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ) με σύνολο 115.895 εγγεγραμμένων/102.523 ενεργών μαθητών έναντι 208.154 μαθητών των Γενικών Λυκείων (ποσοστό 33%) και 15.054 εκπαιδευτικούς, μόνιμους και αναπληρωτές.

- 426 ΕΠΑ.Λ. (Ημερήσια και Εσπερινά) με σύνολο 115.895 εγγεγραμμένων μαθητών
- 15.054 εκπαιδευτικοί (μόνιμοι και αναπληρωτές)³
- 121 Εργαστηριακά Κέντρα που υποστηρίζουν και εξυπηρετούν τις ανάγκες πρακτικής άσκησης των μαθητών/τριών των ΕΠΑ.Λ.-Π.ΕΠΑ.Λ. στα εργαστηριακά μαθήματα
- Εξοπλισμός 350 εργαστηρίων ΕΠΑ.Λ. μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (φάση Α' 2023, φάση Β' 2024)

Η αναλογία διδακτικού προσωπικού-μαθητών είναι περίπου 1:8, δηλαδή παραμένει ευνοϊκή σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

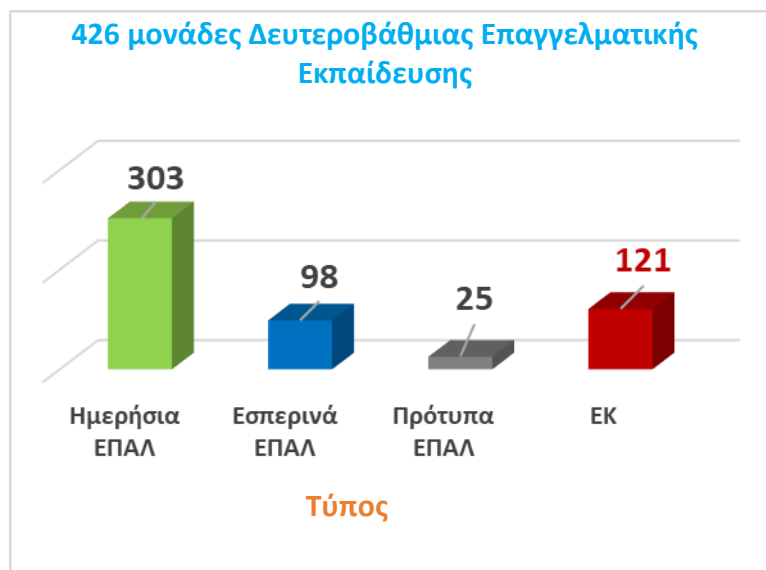
Από το σχολικό έτος 2025-2026 προστέθηκαν επιπλέον οκτώ (8) Εσπερινά ΕΠΑ.Λ. και τέσσερα (4) Εργαστηριακά Κέντρα. Επίσης, από το 2025-2026 λειτουργεί το πρώτο ΕΠΑ.Λ. εντός Σωφρονιστικού Καταστήματος (Λάρισα), προσφέροντας ίσες ευκαιρίες πρόσβασης σε οργανωμένη ποιοτική επαγγελματική εκπαίδευση στους κρατούμενους.

Σύνολο: 434 ΕΠΑ.Λ. (303 Ημερήσια, 106 Εσπερινά και 25 Πρότυπα) και 125 Ε.Κ

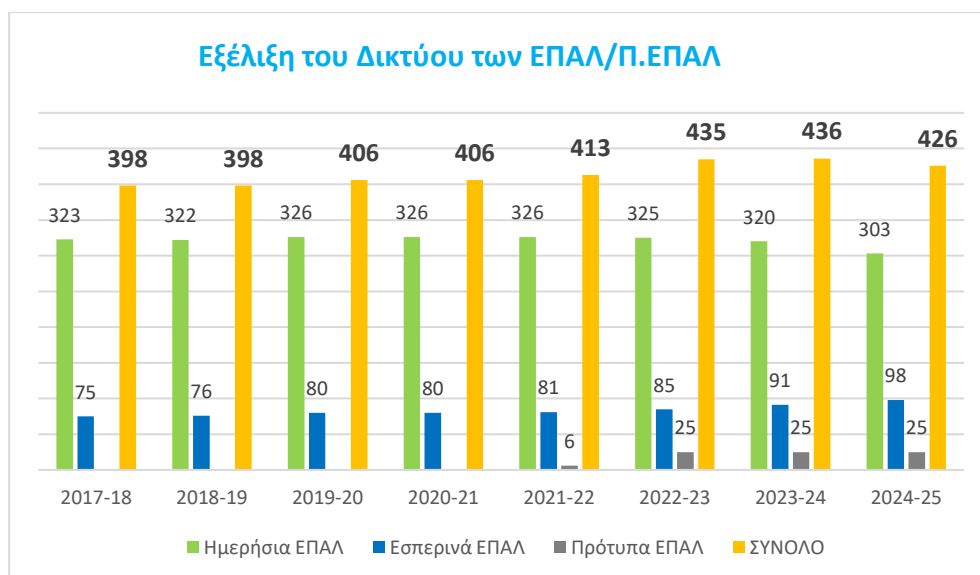
³ Για το διδακτικό προσωπικό ακολουθείται η λογική της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, δηλαδή στο διδακτικό προσωπικό περιλαμβάνονται και οι «απόντες». «Απόντες» θεωρούνται όσοι ανήκουν οργανικά στο σχολείο, αλλά απουσιάζουν για διάστημα μεγαλύτερο των 20 εργάσιμων ημερών (λόγω ασθένειας, τοκετού, μετεκπαίδευσης κλπ.) και έχει ζητηθεί η αντικατάστασή τους, καθώς και οι αποσπασμένοι στο Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, σε Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ή αλλού.

Οι 9 Τομείς (Β΄ τάξη)	Οι 35 Ειδικότητες Γ΄ τάξης		
Γεωπονίας, Τροφίμων & Περιβάλλοντος	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Ανθοκομίας και Αρχιτεκτονικής Τοπίου Τεχνικός Τεχνολογίας Τροφίμων και Ποτών 	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Ζωικής Παραγωγής Τεχνικός Φυτικής Παραγωγής 	
Διοίκησης & Οικονομίας	<ul style="list-style-type: none"> Υπάλληλος Αποθήκης & Συστημάτων Εφοδιασμού Υπάλληλος Διοίκησης & Οικονομικών Υπηρεσιών 	<ul style="list-style-type: none"> Υπάλληλος Εμπορίας & Διαφήμισης Υπάλληλος Τουριστικών Επιχειρήσεων 	
Δομικών Έργων, Δομημένου Περιβάλλοντος & Αρχιτεκτονικού Σχεδιασμού	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Δομικών Έργων & Γεωπληροφορικής 		
Εφαρμοσμένων Τεχνών	<ul style="list-style-type: none"> Συντήρησης Έργων Τέχνης-Αποκατάστασης Σχεδιασμού-Διακόσμησης Εσωτερικών Χώρων 	<ul style="list-style-type: none"> Σχεδίασης & Παραγωγής Ενδύματος Γραφικών Τεχνών 	<ul style="list-style-type: none"> Αργυροχρυσοχοΐας Επιλοποιίας-Ξυλογλυπτική
Ηλεκτρολογίας, Ηλεκτρονικής & Αυτοματισμού	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Ηλεκτρολογικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων & Δικτύων 	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Ηλεκτρονικών και Υπολογιστικών Συστημάτων, Εγκαταστάσεων, Δικτύων & Τηλεπικοινωνιών 	
Μηχανολογίας	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Οχημάτων Τεχνικός Μηχανοσυνθέτης Αεροσκαφών Τεχνικός Μηχανολογικών Εγκαταστάσεων 	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Εγκαταστάσεων Ψύξης, Αερισμού & Κλιματισμού Τεχνικός Θερμικών & Υδραυλικών Εγκαταστάσεων και Τεχνολογίας Πετρελαίου & Φυσικού Αερίου 	
Ναυτιλιακών Επαγγελματιών	<ul style="list-style-type: none"> Μηχανικός Εμπορικού Ναυτικού 	<ul style="list-style-type: none"> Πλοίαρχος Εμπορικού Ναυτικού 	
Πληροφορικής	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Εφαρμογών Πληροφορικής 	<ul style="list-style-type: none"> Τεχνικός Η/Υ και Δικτύων Η/Υ 	
Υγείας-Πρόνοιας-Ευεξίας	<ul style="list-style-type: none"> Βοηθός Ακτινολογικών Εργαστηρίων Βοηθός Βρεφονηπιοκόμων Βοηθός Ιατρικών-Βιολογικών Εργαστηρίων 	<ul style="list-style-type: none"> Βοηθός Οδοντοτεχνίτη Βοηθός Φαρμακείου Βοηθός Φυσικοθεραπευτή 	<ul style="list-style-type: none"> Αισθητικής Τέχνης Κομμωτικής Τέχνης

Πίνακας 4: Τομείς Β΄ τάξης και Ειδικότητες Γ΄ τάξης ανά Τομέα



Πίνακας 5: Αριθμός μονάδων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης κατά το σχολικό έτος 2024-2025 (πηγή: myschool)



Πίνακας 6: Εξέλιξη του δικτύου σχολείων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης από το σχολικό έτος 2017-2018 έως και το σχολικό έτος 2024-2025 (πηγή: Myschool)

Ένα από τα σημαντικότερα χρόνια προβλήματα της τυπικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στη χώρα υπήρξε η αδυναμία της κοινωνικής καταξίωσής της. Ως αποτέλεσμα, εκτός από την προσέλκυση μικρού αριθμού μαθητών σε σύγκριση με τη Γενική Εκπαίδευση (33% και 67% αντίστοιχα), σημαντικό ποσοστό των φοιτούντων χαρακτηρίζεται από χαμηλές σχολικές επιδόσεις. Ωστόσο, η τάση αυτή φαίνεται να ανατρέπεται σταδιακά. Σύμφωνα με τα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος Myschool, την τελευταία πενταετία (2020-2021 έως 2024-2025) ο μαθητικός πληθυσμός των ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ. υπερβαίνει σταθερά τους 100.000 μαθητές και μαθήτριες. Η ανατροπή αυτής της τάσης μπορεί να αποδοθεί εν μέρει και στην εφαρμογή του προγράμματος «Μια νέα αρχή στα ΕΠΑ.Λ.», στο πλαίσιο του οποίου εφαρμόζεται εναλλακτική ενισχυτική διδασκαλία, πρόγραμμα Υποστήριξης των μαθητών με

Ψυχολόγους, καθώς και δυνατότητα πρόσβασης στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση των μαθητών των ΕΠΑ.Λ. μέσω Πανελλαδικών Εξετάσεων.

ΠΙΝΑΚΑΣ: Εξέλιξη Μαθητικού Δυναμικού της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Περίοδος αναφοράς: 2015-2016 έως 2024-2025)		
Σχολικό Έτος	Αριθμός Εγγεγραμμένων Μαθητών	Αριθμός Ενεργών Μαθητών
2015-2016	88.485	81.709
2016-2017	88.008	80.376
2017-2018	88.235	80.565
2018-2019	92.271	86.005
2019-2020	102.428	93.662
2020-2021	108.357	99.943
2021-2022	107.065	98.967
2022-2023	110.315	101.032
2023-2024	113.047	102.464
2024-2025	115.895	102.523

Πίνακας 7: Εξέλιξη Μαθητικού Δυναμικού της Δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (Περίοδος αναφοράς: 2015/2016-2024/2025) (Πηγή: Myschool)

Έρευνα κοινής γνώμης του CEDEFOP (Manrís, 2018) έδειξε ότι περίπου το 64% όσων ακολούθησαν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (Ε.Ε.Κ.) βρήκαν την πρώτη τους μακροχρόνια θέση εργασίας εντός ενός έτους, έναντι 49% για τους αποφοίτους γενικής εκπαίδευσης. Παρά την υψηλή ποιότητα της Ε.Ε.Κ. – εννέα στους δέκα Έλληνες που συμμετείχαν στην έρευνα και είχαν ακολουθήσει ανώτερη δευτεροβάθμια Ε.Ε.Κ. δήλωσαν απόλυτα ικανοποιημένοι από την ποιότητα της διδασκαλίας – το 87% των ερωτηθέντων θεωρούν πως η γενική εκπαίδευση έχει πιο θετική εικόνα από την Ε.Ε.Κ. Πάνω από οκτώ στους δέκα πιστεύουν ότι η Ε.Ε.Κ. απευθύνεται κυρίως σε μαθητές με χαμηλούς βαθμούς και ότι η απόκτηση τίτλου είναι ευκολότερη. Παρά ταύτα, το 53% των συμμετεχόντων εκτιμούν ότι οι απόφοιτοι Ε.Ε.Κ. έχουν περισσότερες πιθανότητες απασχόλησης από τους αποφοίτους γενικής εκπαίδευσης.

Στις βασικές προκλήσεις της επαγγελματικής εκπαίδευσης περιλαμβάνονται τα υψηλά ποσοστά ανεργίας των νέων, η αναντιστοιχία δεξιοτήτων με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, η χαμηλή ελκυστικότητα, η ποιότητα της παρεχόμενης εκπαίδευσης και ο παρωχημένος, ιδίως ψηφιακός, εξοπλισμός (European Commission, 2023· Cedefop and Refernet, 2023). Επιπλέον, στις αδυναμίες του εκπαιδευτικού μας συστήματος πιστώνεται η έλλειψη συστηματικών μελετών ανίχνευσης των αναγκών της αγοράς εργασίας, η οποία περιορίζει τον στρατηγικό σχεδιασμό δεξιοτήτων και την αξιοποίηση των επαγγελματικών διαδρομών που θα μπορούσαν να προσφερθούν (Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, 2020).

Παρά τη μείωση της μαθητικής διαρροής (4% το 2022 από 11% το 2018) και των νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (NEETs) (15,4% το 2022 από 19,5% το 2018), το

ποσοστό των NEETs παραμένει υψηλότερο του μέσου όρου Ε.Ε. (12,9%) και του ευρωπαϊκού στόχου για το 2030 (9%). Το ποσοστό αποφοίτων Ε.Ε.Κ. ηλικίας 20–24 ετών με εργασιακή εμπειρία στο πλαίσιο της εκπαίδευσής τους ανέρχεται σε 35,7% (έναντι μέσου όρου Ε.Ε. 60,1%), αν και παρουσιάζει σημαντική βελτίωση σε σχέση με το 18,6% του 2021. Το ποσοστό απασχόλησης των πρόσφατων αποφοίτων ανέρχεται σε 59,8%, σαφώς χαμηλότερο από τον μέσο όρο Ε.Ε. (79,7%) και τον στόχο 82% έως το 2025 (Cedefop and Refernet, 2023).

Η ελκυστικότητα της Ε.Ε.Κ. παραμένει χαμηλή, με την Ελλάδα να κατατάσσεται στις τρεις τελευταίες θέσεις των 27 κρατών-μελών (European Commission, 2020). Εξίσου χαμηλή είναι η συμμετοχή γυναικών και ατόμων με αναπηρία (Ε.Σ.Α.μεΑ., 2016). Το 2017 οι εγγραφές κοριτσιών αντιστοιχούσαν στο 30% των μαθητών, ενώ η αναλογία κοριτσιών – αγοριών το 2024-2025, σύμφωνα με στοιχεία του Myschool, ήταν 38% - 62% έναντι ευρωπαϊκού μέσου όρου 47,8%. Στον τομέα του ψηφιακού μετασχηματισμού και της ανανέωσης εργαστηριακού εξοπλισμού Εργαστηριακών Κέντρων και Σχολικών Εργαστηρίων, επενδύσεις ύψους 111 εκατ. πραγματοποιήθηκαν με τη χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός για τη δημιουργία Ενιαίου Συστήματος Διακυβέρνησης Ε.Ε.Κ., σε ευθυγράμμιση με τις προτάσεις της Ε.Ε. (European Commission, 2023), θεμελιώνεται στον ν. 4763/2020 και στοχεύει στη συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης, την ενίσχυση της ελκυστικότητας, την ευθυγράμμιση με τις μεταβαλλόμενες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, μέσω της ενίσχυσης των τοπικών και περιφερειακών μηχανισμών προγραμματισμού, διασφάλισης ποιότητας και παρακολούθησης. Σημαντικές προοπτικές προσφέρουν η αναβάθμιση προγραμμάτων σπουδών, η ίδρυση Πρότυπων ΕΠΑ.Λ., η προώθηση της πρακτικής άσκησης και μαθητείας, και η παροχή προγραμμάτων κατάρτισης από δομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης προκειμένου οι δεξιότητες των αποφοίτων να εναρμονίζονται με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Επίσης, σημαντικές δυνατότητες μπορούν να προσφέρουν οι μηχανισμοί που έχουν αναπτυχθεί, όπως το Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.), τα Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (Σ.Σ.Π.Α.Ε.), τα Κλαδικά Συμβούλια Δεξιοτήτων.

Η ίδρυση και λειτουργία των Π.ΕΠΑ.Λ. εντάσσεται στον ευρύτερο στρατηγικό σχεδιασμό του Ενιαίου Συστήματος Διακυβέρνησης της Ε.Ε.Κ. Σήμερα λειτουργούν 25 μονάδες σε πιλοτική βάση, με προοπτική θεσμικής ενίσχυσης και γεωγραφικής επέκτασης. Τα Π.ΕΠΑ.Λ. λειτουργούν ως κέντρα καινοτομίας, ενισχύουν την αυτονομία των σχολείων, την εκπαιδευτική έρευνα, τις διεθνείς συνεργασίες και την πιλοτική εισαγωγή νέων τομέων και ειδικοτήτων πριν την ευρεία εφαρμογή τους στο σύνολο της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Δίνουν ιδιαίτερη έμφαση στη διασύνδεση με την τοπική κοινωνία και αγορά εργασίας, σε συνεργασία με τα Σ.Σ.Π.Α.Ε., και καθιερώνουν πρακτική άσκηση μαθητών διάρκειας έξι ωρών εβδομαδιαίως στο ωρολόγιο πρόγραμμα σε δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς της τοπικής κοινωνίας.

Στους αποφοίτους των ΕΠΑ.Λ. δίνεται ως δυνατότητα εκπαιδευτικής επιλογής το «Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας», το οποίο αποτελεί έναν επιτυχημένο θεσμό, που το 2025-2026 εισέρχεται στο 8ο έτος λειτουργίας, με ευρεία αποδοχή στην Ελλάδα και αναγνώριση ως καλή πρακτική από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus>). Συνδυάζει εργασία σε πραγματικό περιβάλλον (8 ώρες/ημέρα, 4

ημέρες/εβδομάδα) και εβδομαδιαία μαθήματα στο εργαστήριο. Η αποζημίωση ανέρχεται στο 95% του κατώτατου ημερομισθίου ανειδίκευτου εργάτη.

Με τον ν. 4763/2020 θεσμοθετήθηκε το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων και το Εθνικό Σύστημα Ε.Ε.Κ., ευθυγραμμισμένο με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο. Ιδρύθηκαν το Κ.Σ.Ε.Ε.Κ., τα Σ.Σ.Π.Α.Ε. και τα Κλαδικά Συμβούλια Δεξιοτήτων για τη συστηματική παρακολούθηση αναγκών και την προσαρμογή των ειδικοτήτων. Κατοχυρώνεται η θεσμική συμμετοχή Κοινωνικών Εταίρων, συστηματοποιείται η παρακολούθηση των εξελίξεων και μεταβολών της αγοράς εργασίας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και η διατύπωση προτάσεων σχετικών με τη διαρκή προσαρμογή της ΕΕΚ & ΔΒΜ. Στο πλαίσιο του κοινού σχεδιασμού των επιπέδων 3-5 του Ε.Π.Π., λαμβάνεται μέριμνα για τη συστηματική αναπροσαρμογή των τομέων και των ειδικοτήτων που προσφέρονται στα ΕΠΑ.Λ. αλλά και στα Σ.Α.Ε.Κ., τις Ε.Σ.Κ. και το Μεταλυκειακό Έτος-Τάξη Μαθητείας.

Ως προς την πολιτική της συμπερίληψης, δίνεται ιδιαίτερη μέριμνα για τα άτομα με αναπηρία. Με το άρθρο 36 του ν. 4763/2020 δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην προσβασιμότητα και την ενίσχυση των ατόμων με αναπηρία. Με το άρθρο 20 της υπό στοιχεία 104602/Κ5/13-09-2024 Υ.Α. δίνεται δικαίωμα εγγραφής στο Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας σε κατόχους απολυτηρίου και πτυχίου λυκείου των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ., οι οποίοι βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Η Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας και Ειδικής Αγωγής συνεργάζεται με τη Γενική Γραμματεία ΕΕΚ & ΔΒΜ, το Υπουργείο Υγείας, την Ε.Σ.Α.μεΑ. και κοινωνικούς εταίρους για την ανάπτυξη πολιτικών συμπερίληψης, όπως σύγχρονοι οδηγοί κατάρτισης, επικαιροποίηση ειδικοτήτων, ενίσχυση μαθητείας και διασφάλιση συμμετοχής στις εξετάσεις πιστοποίησης.

Β. ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΙΣΟΤΙΜΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ, ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

1.1.6. Προσχολική εκπαίδευση

Η σημασία της προσχολικής εκπαίδευσης και φροντίδας έχει αναγνωριστεί διεθνώς και αποτυπώνεται σε πληθώρα μελετών. Τονίζεται ότι η επένδυση στην πρώιμη παιδική ηλικία προσφέρει τα ισχυρότερα εχέγγυα επιτυχίας, καθώς οι παρεμβάσεις σε αυτό το στάδιο αποφέρουν ουσιαστικά και διαρκή αποτελέσματα. Τα οφέλη είναι ανιχνεύσιμα ακόμη και πολλά χρόνια αργότερα και συνδέονται με τη μείωση των ανισοτήτων, τη βελτίωση της σχολικής επίδοσης και την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης των παιδιών (European Commission, Eurydice, 2025a·OECD, 2023e).

Η προσχολική αγωγή και φροντίδα (Early Childhood Education and Care – ECEC) στην Ελλάδα δεν αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Η παροχή υπηρεσιών ECEC σε παιδιά κάτω των 4 ετών ανήκει στο Υπουργείο Εσωτερικών και το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, τα οποία εποπτεύουν ποικίλες δομές φροντίδας και αγωγής. Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται δημόσιες και ιδιωτικές μονάδες, όπως βρεφονηπιακοί σταθμοί για παιδιά ηλικίας από 2 μηνών έως 4 ετών, βρεφικοί σταθμοί για παιδιά από 2 μηνών έως 2,5 ετών και παιδικοί σταθμοί για παιδιά από 2,5 έως 4 ετών. Η φοίτηση στις δομές αυτές είναι προαιρετική και εξαρτάται από την επιλογή της οικογένειας. Για την εγγραφή των παιδιών σε δημοτικούς παιδικούς σταθμούς εφαρμόζονται οικονομικά και κοινωνικά κριτήρια. Στα οικονομικά κριτήρια περιλαμβάνονται το οικογενειακό εισόδημα και η εργασιακή κατάσταση των γονέων (απασχόληση ή ανεργία),

ενώ στα κοινωνικά συγκαταλέγονται η ύπαρξη αναπηρίας, καθώς και η προέλευση του παιδιού από πολύτεκνη ή μονογονεϊκή οικογένεια.

Η συμμετοχή των παιδιών κάτω των 3 ετών στην προσχολική αγωγή και φροντίδα παραμένει χαμηλή: το σχετικό ποσοστό φτάνει το 29,6%, σημαντικά κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ-27 (37,5%) και ακόμη πιο μακριά από τον ευρωπαϊκό στόχο του 45% έως το 2030 (European Commission, Eurydice, 2025a).

Η προσχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα καθίσταται υποχρεωτική από την ηλικία των 4 ετών και παρέχεται μέσω δημόσιων και ιδιωτικών νηπιαγωγείων, τα οποία υπάγονται στο Υπουργείο Παιδείας. Ενταγμένη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (International Standard Classification of Education – ISCED 020), καθιερώθηκε με τον ν. 4521/2018, ο οποίος όρισε τη διετή υποχρεωτική φοίτηση για τα παιδιά 4 και 5 ετών. Η καθολική εφαρμογή επιτεύχθηκε με τον ν. 4704/2020 και το αναβαθμισμένο πρόγραμμα ολοήμερου Νηπιαγωγείου με το άρθρο 371 του ν. 4957/2022 (Α' 14). Οι νομοθετικές αυτές ρυθμίσεις οδήγησαν σε θεαματική αύξηση της συμμετοχής: από 75,2% το 2018 σε 96,4% για τα παιδιά 4 ετών και 99,7% για τα παιδιά 5 ετών, κατατάσσοντας την Ελλάδα στο ένα τρίτο των χωρών της ΕΕ-27 που εφαρμόζουν υποχρεωτική διετή προσχολική εκπαίδευση έχοντας υπερκαλύψει τον στόχο του 95% που είχε τεθεί στο πλαίσιο του ΕΚ2020 για το 2030 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΕΚ2020), 2021). Εννέα χώρες της ΕΕ-27 (Βέλγιο, Δανία, Ισπανία, Γαλλία, Λιθουανία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ισλανδία και Νορβηγία), παρέχουν καθολική και εγγυημένη πρόσβαση στην προσχολική εκπαίδευση ήδη από τα 3 έτη, επιτυγχάνοντας ποσοστά άνω του 96%.

Για την Ελλάδα, κρίσιμη παράμετρος για τη σύγκλιση με τους ευρωπαϊκούς στόχους είναι η ηλικία των 3 ετών ως σημείο έναρξης δωρεάν και εγγυημένης πρόσβασης στην προσχολική εκπαίδευση. Παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί στη συμμετοχή παιδιών ηλικίας 4–6 ετών, εάν υπολογίσουμε και τα παιδιά 3 ετών και άνω, το ποσοστό πέφτει στο 68,8% και συγκαταλέγεται στα τέσσερα κράτη-μέλη με τις χαμηλότερες επιδόσεις μαζί με Ρουμανία (74,8 %), Σλοβακία (78,6 %) και Βουλγαρία (80,4 %) (European Commission, Eurydice, 2025a). Παρά ταύτα, η Ελλάδα καταβάλλει διαρκείς προσπάθειες βελτίωσης, θέτοντας την αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης και φροντίδας, πέραν της διεύρυνσης του ωραρίου λειτουργίας, ως προτεραιότητα.

Η εβδομαδιαία υποχρεωτική φοίτηση στο νηπιαγωγείο για τις ηλικίες 4–5 ετών είναι 25 ώρες. Παράλληλα, λαμβάνεται πρόνοια για τη διευκόλυνση εγγραφής νηπίων που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες και δεν είναι εγγεγραμμένα στα μητρώα, δεν έχουν μόνιμη κατοικία ή έχουν ελλιπή δικαιολογητικά. Για την εξυπηρέτηση των αναγκών των εργαζόμενων γονέων και την εξισορρόπηση των απαιτήσεων της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής, προσφέρεται προαιρετικό ολοήμερο πρόγραμμα, το οποίο επεκτείνει τη φοίτηση κατά 20 επιπλέον ώρες την εβδομάδα και παρατείνει την παραμονή των παιδιών στο νηπιαγωγείο έως τις 16:00. Προβλέπεται, επίσης, η δυνατότητα πρόωρης προσέλευσης των παιδιών στις σχολικές μονάδες, πριν την έναρξη του βασικού προγράμματος, εξυπηρετώντας τις ανάγκες εργαζόμενων γονέων με πρωινό ωράριο (European Commission, Eurydice, 2025a).

Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει προχωρήσει σε σημαντικές αλλαγές που αναβαθμίζουν την ποιότητα της παρεχόμενης προσχολικής εκπαίδευσης. Ποιοτικά χαρακτηριστικά της προσχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα είναι η στελέχωση των νηπιαγωγείων με αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, η εισαγωγή νέων προγραμμάτων σπουδών από το 2023-2024, μετά από πιλοτική εφαρμογή στα Πειραματικά Νηπιαγωγεία κατά το σχολικό έτος 2021-2022 (Υ.Α. 104671/ΓΔ4/2021, Β' 4003) και το 2022-2023 (Υ.Α. 13646/Δ1/7-2-2023, Β' 687), η

εισαγωγή των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, της εκμάθησης της Αγγλικής γλώσσας και στοιχείων εξοικείωσης με την ψηφιακή τεχνολογία. Η οργάνωση του χρόνου κατά τα πρότυπα της σχολικής εκπαίδευσης διασφαλίζει την ομαλή συνέχεια στην πρωτοβάθμια βαθμίδα. Για την καλύτερη εφαρμογή των νέων προγραμμάτων σπουδών το Ι.Ε.Π. προχώρησε στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού και σε επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Τέλος, η συμμετοχή και των νηπιαγωγών στο σύστημα της αξιολόγησης, τόσο της ατομικής όσο και της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων και στον σχεδιασμό της επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης εντάσσει και ουσιαστικά την προσχολική εκπαίδευση στον εκπαιδευτικό χάρτη της χώρας.

Με την παραμονή στο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο οι μαθητές και μαθήτριες αποκτούν ποιοτικές, δημιουργικές εμπειρίες μέσω του παιχνιδιού και της δημιουργικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου. Επίσης, το διευρυμένο ωράριο δύναται να λειτουργήσει ως δυναμικό πλαίσιο μάθησης και κοινωνικοποίησης με αντισταθμιστικό και συμπεριληπτικό χαρακτήρα, λαμβάνοντας υπόψη την κουλτούρα, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των παιδιών και το ευρύτερο κοινωνικοπολιτισμικό περιβάλλον.

Με την ανάπτυξη μηχανισμών πρώιμης ανίχνευσης και έγκαιρης εκπαιδευτικής παρέμβασης για παιδιά με εκπαιδευτικές ή αναπτυξιακές ανάγκες ενισχύεται ακόμη περισσότερο η παιδαγωγική αξία του Νηπιαγωγείου. Η νομοθετική βάση διαμορφώνεται στις διατάξεις του ν. 3699/2008, που θεσπίζει πλαίσιο για την υποστήριξη μαθητών με ειδικές ανάγκες, και στο άρθρο 229 του ν. 4823/2021, το οποίο προβλέπει την παροχή προγραμμάτων σε μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με εκπαιδευτικές, ψυχοκοινωνικές ή άλλες ανάγκες, καθώς και στις οικογένειές τους. Στα νηπιαγωγεία, προγράμματα πρώιμης παρέμβασης υποστηρίζονται από τις Επιτροπές Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.), ενώ δίνεται η δυνατότητα οι οικογένειες παιδιών που πρόκειται να εγγραφούν στο Νηπιαγωγείο να απευθύνονται στα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.) ήδη από τον Σεπτέμβριο του προηγούμενου σχολικού έτους, διευκολύνοντας τον έγκαιρο εντοπισμό και σχεδιασμό παρεμβάσεων σε ένα πιο πρώιμο στάδιο.

Η εισαγωγή του Προγράμματος Έγκαιρης Εκπαιδευτικής και Υποστηρικτικής Παρέμβασης (Π.Ε.Ε.Υ.Π.) για παιδιά 0–6 ετών συνιστά κομβικό βήμα προς μια συμπεριληπτική και εξατομικευμένη προσέγγιση, η οποία σχεδιάσθηκε σύμφωνα με τις αρχές του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για το Παιδί και της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030.

Ειδικότερα, το πιλοτικό Πρόγραμμα Πρώιμης Παιδικής Παρέμβασης (Π.Π.Π.) για παιδιά 0–6 ετών, που θεσπίστηκε με την υπό στοιχεία 4510/01-11-2024 (Β' 6068) Κ.Υ.Α. και υλοποιείται βάσει των άρθρων 51 και 52 του ν. 4997/2022, αποτελεί προϊόν συντονισμένης πολιτικής πέντε υπουργείων (Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Παιδείας, Υγείας, Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, και Ψηφιακής Διακυβέρνησης). Συνδέεται οργανικά με τα υφιστάμενα προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης για τις ηλικίες 4 έως 6 ετών, τα οποία εποπτεύονται από το Υπουργείο Παιδείας, και αξιοποιεί μηχανισμούς διυπουργικής συνεργασίας ώστε να εξασφαλιστεί η συνεκτική και αποτελεσματική εφαρμογή του. Βασίζεται στη διεπιστημονική συνεργασία για την παροχή ολιστικής υποστήριξης, εκπαιδευτικής και υγειονομικής, μέσω εξειδικευμένων θεραπειών και υποστηρικτικών παρεμβάσεων, με ενεργό συμμετοχή της οικογένειας σε όλες τις πτυχές της φροντίδας και ανάπτυξης του παιδιού με στόχο τον έγκαιρο εντοπισμό και αντιμετώπιση αναπτυξιακών κινδύνων.

Συνολικά, η πολιτική για την προσχολική αγωγή και φροντίδα στην Ελλάδα διαμορφώνεται σταδιακά με χαρακτηριστικά καθολικότητας, συμπερίληψης και πρόληψης, δίνοντας έμφαση στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, τη μείωση των ανισοτήτων, την έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση, την κάλυψη των αναγκών των εργαζόμενων γονέων και τη στήριξη των νέων οικογενειών, σύμφωνα με τις αρχές και τις απαιτήσεις ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους.

1.1.7. Συμπεριληπτική/Ενταξιακή εκπαίδευση

Η προώθηση της ισότητας στην εκπαίδευση συνδέεται άρρηκτα με την ανάπτυξη της ενταξιακής εκπαίδευσης, η οποία λαμβάνει υπόψη την ετερότητα του μαθητικού πληθυσμού, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Ε.Ε.Α.).

Η ένταξη αποτελεί προτεραιότητα της ελληνικής εκπαιδευτικής πολιτικής, η οποία είναι πλήρως ευθυγραμμισμένη με διεθνείς συμφωνίες, όπως η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και η Ατζέντα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης 2030, με στόχο την εξασφάλιση ίσης πρόσβασης όλων των παιδιών σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση, καθώς και με τη Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, η οποία κυρώθηκε με τον ν. 4074/2012 (Α'88) και πλαισιώθηκε από τον ν. 4488/2017 (Α'137). Στο άρθρο 24 για την εκπαίδευση η Σύμβαση του Ο.Η.Ε. για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία αναφέρει ότι «...δ) τα άτομα με αναπηρία λαμβάνουν την απαιτούμενη στήριξη εντός του γενικού εκπαιδευτικού συστήματος για την πραγματική εκπαίδευσή τους, ε) λαμβάνονται αποτελεσματικά εξατομικευμένα μέτρα στήριξης σε περιβάλλοντα που στοχεύουν στη μέγιστη ακαδημαϊκή και κοινωνική ανάπτυξη, σύμφωνα με τον στόχο της πλήρους ένταξης».

Οι αρχές της Σύμβασης του Ο.Η.Ε. ελήφθησαν υπόψη στη διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030 («Μία Ελλάδα με όλους για όλους»). Στη Στρατηγική ενσωματώνονται και τα επιμέρους στρατηγικά σχέδια του Υπουργείου Παιδείας, για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία και την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση (Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία και Στρατηγικό Σχέδιο για την Ισότιμη Πρόσβαση στην Εκπαίδευση). Τα σχέδια αυτά χαράσσουν οριζόντια στρατηγική με όραμα μία «Εκπαίδευση και Κατάρτιση για Όλους», που διασφαλίζει συνθήκες ισότιμης πρόσβασης και συμμετοχής.

Η υλοποίηση αυτού του στόχου αποτελεί ένα σύνθετο εγχείρημα, το οποίο απαιτεί συντονισμένες παρεμβάσεις σε όλα τα επίπεδα, με έμφαση στη διασφάλιση επαρκών πόρων, την ενίσχυση των ενταξιακών δομών, την καθολική προσβασιμότητα, την έγκαιρη και έγκυρη αξιολόγηση, καθώς και την εφαρμογή κατάλληλων εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών δράσεων. Συγκεκριμένα, το όραμα για την εκπαίδευση των μαθητών/-τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εστιάζει σε δύο άξονες:

α) μετουσίωση σε πράξη της συνταγματικής επιταγής που εγγυάται ότι τα άτομα με αναπηρία «έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας» (άρθρο 21, παρ. 6)

β) άρση των φραγμών στη μάθηση και τη δημιουργία ασφαλούς μαθησιακού περιβάλλοντος ικανού να ανταποκριθεί στην ετερογένεια των αναγκών.

Τα τελευταία χρόνια έχουν γίνει σημαντικά βήματα για τη θεμελίωση ενός συστήματος ενταξιακής εκπαίδευσης, με κομβικούς νόμους τους ν. 3699/2008, ν. 4415/2016, ν. 4552/2017, ν. 4823/2021 και ν. 5224/2025.

Ο ν. 4823/2021 ενίσχυσε τη συνεκπαίδευση και αναμόρφωσε τις υποστηρικτικές δομές ΑμεΑ αποσκοπώντας στην ανάπτυξη και ενδυνάμωση της διεπιστημονικής προσέγγισης και της συμβουλευτικής. Θεσμοθέτησε τους Συμβούλους Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης, οι οποίοι αντικατέστησαν τους αντίστοιχους Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου (ν. 4547/2018) και ίδρυσε τα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.), με αρμοδιότητα την αξιολόγηση εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών, τον σχεδιασμό και υλοποίηση παρεμβάσεων, την υποστήριξη σχολικών μονάδων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, την πρόληψη της σχολικής διαρροής και την καλλιέργεια ασφαλούς σχολικού κλίματος, που ευνοεί την ψυχοκοινωνική υγεία και τη συναισθηματική ευημερία των μαθητών/-τριών. Ίδρυσε επίσης τα Σχολικά Δίκτυα Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (Σ.Δ.Ε.Υ.) (πέντε σχολικές μονάδες συγκροτούν ένα δίκτυο) και τις Επιτροπές Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.), που εξυπηρετούν έως πέντε σχολικές μονάδες την εβδομάδα.

Η πλειοψηφία των μαθητών με αναπηρία ή/και Ε.Ε.Α. στην Ελλάδα φοιτά σε σχολεία Γενικής Εκπαίδευσης, με υποστήριξη από Τμήματα Ένταξης και τον θεσμό της Παράλληλης Στήριξης. Η πολιτική αυτή εδράζεται στη σχετική βούληση ή/και δέσμευση της ελληνικής πολιτείας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.) και είναι συνεπής με τον ν. 3699/2008, όπου αναφέρεται η «βελτίωση και αξιοποίηση των δυνατοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών και μαθητριών με αναπηρία ή/και Ε.Ε.Α., ώστε να καταστεί δυνατή η ένταξη ή η επανένταξή τους στο γενικό σχολείο, όπου και όταν αυτό είναι δυνατόν» (άρθρο 2).

Η υποστήριξη της φοίτησης και ένταξης των μαθητών και μαθητριών με αναπηρία ή/και Ε.Ε.Α. στις σχολικές μονάδες γενικής αγωγής όλων των βαθμίδων υλοποιείται μέσω του Προγράμματος εξειδικευμένης υποστήριξης με εκπαιδευτικούς Παράλληλης Στήριξης, Σχολικούς Νοσηλευτές και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (Ε.Β.Π.). Βάσει αυτού γίνεται η πρόσληψη και απασχόληση εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού σε σχολικές μονάδες Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, όπως εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Α.Ε.), ή λοιπών εκπαιδευτικών ΠΕ60 Νηπιαγωγών, ΠΕ70 Δασκάλων, ΠΕ02 Φιλολόγων, ΠΕ03 Μαθηματικών και ΠΕ04 Φυσικών, εάν οι πρώτοι δεν επαρκούν, οι οποίοι συλλειτουργούν με τον εκπαιδευτικό της τάξης σύμφωνα με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών βάσει της αξιολογικής έκθεσης του ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Επίσης, προβλέπονται προσλήψεις Ε.Ε.Π. για τους μαθητές και τις μαθήτριες που χρειάζονται υποστήριξη από σχολικό νοσηλευτή και Ε.Β.Π. για τους μαθητές και μαθήτριες που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν. Γενικά, οι προσλήψεις Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) παρουσιάζουν αύξηση άνω του 30% την τελευταία τετραετία.

Το Τμήμα Ένταξης (Τ.Ε.) είναι μια εξειδικευμένη υποστηρικτική δομή Ειδικής Αγωγής που έως τη σχολική χρονιά 2024-2025 λειτουργούσε σαν χωριστό τμήμα μέσα στο σχολείο και κατά τη διάρκεια λειτουργίας του σχολείου και διαθέτει το δικό του εκπαιδευτικό, ο οποίος πρέπει να έχει πρόσθετα επαγγελματικά προσόντα και κατάρτιση στην Ειδική Αγωγή (άρθρο 3 του ν. 3699/2008). Σκοπός της λειτουργίας του Τ.Ε. είναι η πλήρης ένταξη των μαθητών στο

σχολικό περιβάλλον μέσω ειδικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων και προγραμμάτων. Το Τ.Ε δέχεται παιδιά από όλες τις τάξεις και έχει στόχο να παρέχει εξειδικευμένη υποστήριξη βασικά στον γνωστικό αλλά βεβαίως και στον κοινωνικό, συναισθηματικό και ψυχολογικό τομέα ανάπτυξης των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και δυσκολίες. Η λειτουργία των Τμημάτων Ένταξης εντός των σχολικών μονάδων Γενικής Εκπαίδευσης συμβάλλει τόσο στην πρώιμη παρέμβαση στο Νηπιαγωγείο και Δημοτικό όσο και στην υποστήριξη της μετάβασης στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Το 2024-2025 λειτούργησαν 6.041 Τμήματα Ένταξης στην Πρωτοβάθμια (21.706 μαθητές) και 761 στη Δευτεροβάθμια (5.293 μαθητές).

Σχολικό έτος	Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση		Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	
	Τμήματα Ένταξης	Ενεργοί Μαθητές	Τμήματα Ένταξης	Ενεργοί Μαθητές
2023-2024	5.292	15.880	703	5.040
2024-2025	6.041	21.706	761	5.293

Πίνακας 8: Αριθμός Τμημάτων Ένταξης και ενεργών μαθητών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση κατά τα σχολικά έτη 2023-2024 και 2024-2025 (στοιχεία από το Myschool, ημερομηνία ανάκτησης: 4/6/2025)

Η ενταξιακή εκπαίδευση προωθείται και μέσω της ίδρυσης και λειτουργίας Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.), που καλύπτουν ανάγκες μαθητών με σοβαρότερες αναπηρίες και υποστηρίζουν την ομαλότερη μετάβαση προς την ένταξη. Το σχολικό έτος 2024-2025 φοιτούσαν σε Σ.Μ.Ε.Α.Ε. συνολικά 15.042 μαθητές και μαθήτριες. Με το Πρόγραμμα Εξατομικευμένης Υποστήριξης υλοποιούνται προσλήψεις εκπαιδευτικών, Ειδικού Εκπαιδευτικού και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού στις Σ.Μ.Ε.Α.Ε. και στα Τμήματα Ένταξης.

Για την προώθηση της ένταξης και των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, υλοποιούνται προγράμματα συνεκπαίδευσης στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με συστεγαζόμενες ή μη σχολικές μονάδες γενικής εκπαίδευσης σύμφωνα με την Υ.Α. 172877/Δ3/2016 (ΦΕΚ Β' 3561).

Τα προγράμματα συνεκπαίδευσης μπορεί να αφορούν διοργάνωση δράσεων οργανωμένου παιχνιδιού, αθλοπαιδιών, καλλιτεχνικών και λοιπών δραστηριοτήτων, διεξαγωγή κοινών προγραμμάτων σχολικών δραστηριοτήτων (Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων) και προγραμμάτων Αγωγής Σταδιοδρομίας καθώς και σύμπραξη σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα (Erasmus+, eTwinning κ.ά.), με στόχο: α) την καλλιέργεια στάσεων σεβασμού και αποδοχής της διαφορετικότητας, β) την καλλιέργεια και ενδυνάμωση κοινωνικών, γλωσσικών, επικοινωνιακών, διαπροσωπικών και κινητικών δεξιοτήτων, γ) τη βελτίωση του αυτοσυναισθήματος, δ) την αύξηση της επιθυμίας και του ενδιαφέροντος για μάθηση και ε) την ανάπτυξη δεξιοτήτων ενσυναίσθησης στους μαθητές και στις μαθήτριες αμφότερων των σχολικών μονάδων γενικής και ειδικής εκπαίδευσης. Στο πλαίσιο αυτό, το σχολικό έτος 2023-2024 υλοποιήθηκαν 268 προγράμματα Συνεκπαίδευσης με 4.651 ωφελούμενους μαθητές και το σχολικό έτος 2024-2025, 362 προγράμματα Συνεκπαίδευσης με 6.896 ωφελούμενους μαθητές και μαθήτριες⁴.

⁴ Τα στοιχεία για το 2024-2025 συγκεντρώθηκαν από τη Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης της Γενικής Διεύθυνσης Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σύμφωνα με τις

Παράλληλα, λειτουργούν και άλλοι υποστηρικτικοί θεσμοί για τα παιδιά με αναπηρία ή/και Ε.Ε.Α., όπως:

- Ενίσχυση σχολικών μονάδων με Ψυχολόγους και Κοινωνικούς Λειτουργούς
- Παρεμβάσεις για την κοινωνικο-συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών και μαθητριών
- Κατ' οίκον διδασκαλία για μαθητές με αναπηρία και/ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που νοσηλεύονται ή δεν δύνανται για ορισμένο χρονικό διάστημα να φοιτήσουν στο πλαίσιο του σχολείου λόγω σοβαρών θεμάτων υγείας (άρθρο 45 του ν. 5128/2024)
- Ενισχυτική διδασκαλία στο Γυμνάσιο και στα ΕΠΑ.Λ.

Μία άλλη σημαντική διάσταση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης είναι η διασφάλιση της προσβασιμότητας. Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) με συγχρηματοδότηση του ΕΚΤ προχώρησε στον σχεδιασμό και ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές με αναπηρίες (ΙΕΠ, 2021α·2021β·2021γ). Μέρος των παραδοτέων που εκπονήθηκαν αποτέλεσε η ανάπτυξη οδηγών εκπαιδευτικού και η ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού και λογισμικού για την επίτευξη των στόχων των Προγραμμάτων Σπουδών, καθώς και ο σχεδιασμός και η πλήρης προσαρμογή των σχολικών εγχειριδίων-βιβλίων μαθητή σε πολλαπλούς μορφότευπους προκειμένου να είναι προσβάσιμα από όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες με προβλήματα όρασης, ακοής, μέτρια και ελαφρά νοητική αναπηρία, αυτισμό, ή κινητικά προβλήματα άνω άκρων. Η ψηφιακή πλατφόρμα <https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/> λειτουργεί ως αποθετήριο του υλικού αυτού.

Για την παροχή εξειδικευμένων ψηφιακών εργαλείων για μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες έχει συσταθεί συμβουλευτική επιτροπή με εκπροσώπους Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Ι.Ε.Π., Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, Ε.Σ.Α.μεΑ. και πανεπιστημιακών, με αντικείμενο την παρακολούθηση της ηλεκτρονικής προσβασιμότητας, του εκπαιδευτικού υλικού και των διαδικτυακών τόπων, τον καθορισμό κανόνων λειτουργίας τους, καθώς και τη χορήγηση εξοπλισμού και ψηφιακών εργαλείων ανάλογα με τις ανάγκες του κάθε μαθητή.

Το Ι.Ε.Π., επίσης, ενσωματώνει τη διάσταση της ενταξιακής εκπαίδευσης ως διακριτή θεματική ενότητα στην εισαγωγική επιμόρφωση νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών.

Για την προώθηση της συνεργασίας, καθώς και τον συντονισμό του έργου των σχολικών μονάδων και εργαστηριακών κέντρων, για τη διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών στην εκπαίδευση και την προαγωγή συνολικά της ψυχοκοινωνικής τους υγείας, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. έχει εκδώσει «Οδηγίες- Κατευθύνσεις για τη λειτουργία των θεσμών ενταξιακής εκπαίδευσης» (Ελληνική Δημοκρατία, 2023).

Το Κεντρικό Συμβούλιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.), το οποίο αποτελεί το κεντρικό όργανο λήψης αποφάσεων του συστήματος διακυβέρνησης για την Ε.Ε.Κ., και στο οποίο συμμετέχει η συνομοσπονδία των Ατόμων με Αναπηρία Ε.Σ.Α.μεΑ., έχει ήδη προχωρήσει σε ρυθμίσεις για την ένταξη αποφοίτων των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. σε συμβατικά

τμήματα του «Μεταλυκειακού έτους-τάξης μαθητείας», γεγονός που καταδεικνύει την προτεραιότητα που δίνεται στη συμπερίληψη και στην επαγγελματική εκπαίδευση.

Συνοψίζοντας, η εκπαίδευση των ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα για την πολιτεία, η οποία, μέσω νομοθετικών ρυθμίσεων και προγραμμάτων για τη βελτίωση των υποδομών, την ενδυνάμωση των υποστηρικτικών δομών και τη δημιουργία κατάλληλων εκπαιδευτικών εργαλείων, προάγει την συμπεριληπτική εκπαίδευση ώστε να διασφαλίζεται ισότιμη πρόσβαση, καλύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες και καλύτερη ενσωμάτωση για όλους τους μαθητές σε ένα σχολείο χωρίς αποκλεισμούς και φραγμούς στη γνώση, που ανταποκρίνεται στις ανάγκες όλων των μαθητών. Με την εμπειρία εφαρμογής της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και με δεδομένο ότι τα Τμήματα Ένταξης και ο θεσμός της Παράλληλης Στήριξης αποτελούν δύο από τους βασικούς θεσμούς υποστήριξης της συμπερίληψης/ένταξης των μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση, κρίνεται απολύτως απαραίτητος ο ανασχεδιασμός της λειτουργίας τους και η διενέργεια των απαραίτητων βελτιωτικών αλλαγών.

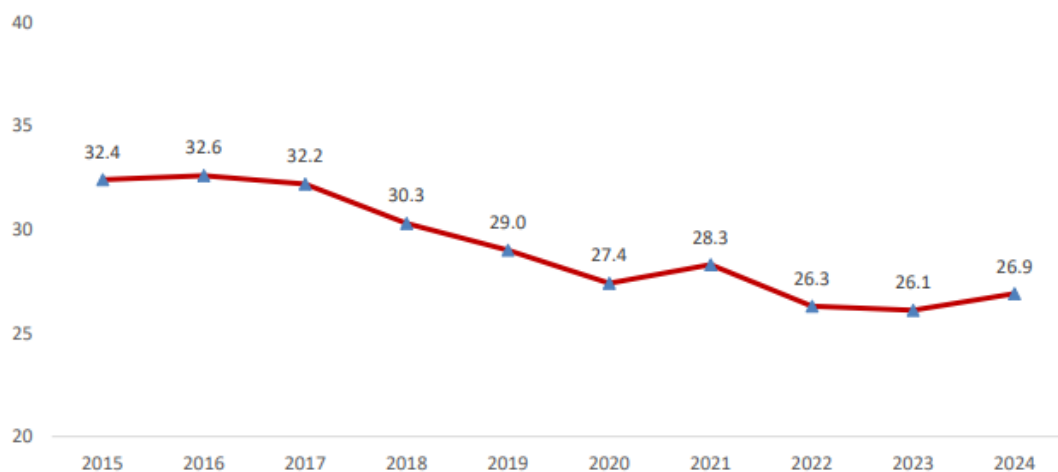
1.1.8. Ισότητα ευκαιριών και συμμετοχή στην εκπαίδευση

Η ισότητα ευκαιριών και η ανεμπόδιστη πρόσβαση όλων των μαθητών και μαθητριών, χωρίς διακρίσεις φύλου, φυλής, γλώσσας ή θρησκείας στην εκπαίδευση αποτελεί σταθερή επιδίωξη του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος [άρθρο 1 του ν. 1566/1985 (Α'167)]. Μέσα από στρατηγικές παρεμβάσεις και στοχευμένα προγράμματα επιδιώκεται η ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική νηπιακή, πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, καθώς και η πρόληψη της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ιδιαίτερα των παιδιών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (Ε.Κ.Ο.).

Φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός

Σύμφωνα με την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών 2024 (ΕΛΣΤΑΤ, 2025), το 26,9% του πληθυσμού (2.740.051 άτομα) βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού, ποσοστό αυξημένο κατά 0,8 μονάδες σε σχέση με το 2023 (ΕΛΣΤΑΤ, 2024). Αν και σημειώνονται μικρές αυξομειώσεις τα τελευταία έτη, ο κίνδυνος είναι υψηλότερος για τα παιδιά έως 17 ετών. Το 2024, το ποσοστό αυτών των παιδιών ανήλθε σε 27,9%, μειωμένο κατά 4,1 μονάδες σε σχέση με το 2021 (32%).

Graph 1. Percentage of population at-risk-of-poverty or social exclusion: 2015 – 2024



Πίνακας 9: Ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού στην Ελλάδα κατά τη δεκαετία 2015-2024 (πηγή: ΕΛΣΤΑΤ 2025)

Ο προσδιορισμός των ομάδων-στόχων είναι κρίσιμος για την ανάπτυξη στοχευμένων αντισταθμιστικών πολιτικών που θα τους εξασφαλίσουν ισότητα ευκαιριών και συμμετοχή στην εκπαίδευση. Στις ομάδες αυτές περιλαμβάνονται: άστεγα παιδιά, παιδιά Ρομά, παιδιά σε δομές ιδρυματικής φροντίδας και φιλοξενίας, παιδιά αλλοδαπών, παλιννοστώντων, μεταναστών και προσφύγων (συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων ανηλίκων), έφηβοι με σοβαρή ψυχοκοινωνική αναπηρία, παιδιά σε επισφαλείς οικογενειακές καταστάσεις ή με προβλήματα ψυχικής υγείας, καθώς και ανήλικοι κρατούμενοι.

Στο κεφάλαιο αυτό παρουσιάζονται συνοπτικά βασικές οριζόντιες δράσεις ένταξης και παρεμβάσεις ειδικής στόχευσης ανά ομάδα-στόχο.

Οριζόντιες Δράσεις

Προσχολική φροντίδα και εκπαίδευση

Η προσχολική αγωγή (0-4 ετών) αποτελεί θεμέλιο για την ανάπτυξη και κοινωνική ένταξη των παιδιών, ιδιαίτερα όσων διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Μέσω μιας σειράς πρωτοβουλιών και δράσεων, η πολιτεία επιδιώκει να διασφαλίσει την πρόσβαση όλων των παιδιών σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης και φροντίδας, ενώ παράλληλα υποστηρίζει τις οικογένειες που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη. Ωστόσο, η προσχολική αγωγή στις ηλικίες 0-4 δεν εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. καθώς η Ελλάδα δεν διαθέτει ενιαίο παιδαγωγικό πλαίσιο.

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση, προτεραιότητα αποτέλεσαν τα τελευταία χρόνια, οι πολιτικές διεύρυνσης της προσχολικής αγωγής και εκπαίδευσης. Στην προσχολική εκπαίδευση (4-6 ετών), η θέσπιση της δίχρονης υποχρεωτικής φοίτησης (ν. 4521/2018, ν. 4704/2020) οδήγησε σε συμμετοχή 96,4% για τα παιδιά 4 ετών και 99,7% για τα παιδιά 5 ετών, υπερβαίνοντας τον ευρωπαϊκό στόχο του 95% για το 2030 ΕΚ2020 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή-ΕΚ2020, 2021· European Commission, Eurymdice, 2025a). Παράλληλα, εφαρμόζεται το ολοήμερο πρόγραμμα για τη στήριξη των νέων γονέων, κυρίως των μητέρων,

και υλοποιούνται υποστηρικτικά προγράμματα για παιδιά που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Πρώιμη παρέμβαση (0-6 ετών)

Στο πλαίσιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την Ευρωπαϊκή Εγγύηση για το Παιδί και του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», αναπτύχθηκε ολοκληρωμένο διυπουργικό Πρόγραμμα Πρώιμης Παρέμβασης για παιδιά ηλικίας μηδέν έως έξι (0-6) ετών με αναπηρία ή αυξημένο κίνδυνο αναπτυξιακών διαταραχών. Η υπ' αριθμ. 4510/01-11-2024 (Β' 6068) ΚΥΑ, σε εφαρμογή των άρθρων 51 και 52 του ν. 4997/2022 καθορίζει για πρώτη φορά το πλαίσιο παροχής υπηρεσιών πρώιμης παρέμβασης από διεπιστημονικές ομάδες, βάσει εξατομικευμένου σχεδίου παρέμβασης, προσαρμοσμένου στις ανάγκες του παιδιού και της οικογένειας, κατά προτεραιότητα στο φυσικό περιβάλλον του παιδιού. Δίνονται vouchers για τουλάχιστον 2.500 παιδιά, με προϋπολογισμό 35 εκατ. ευρώ από τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ειδικά για τις ηλικίες 4 έως 6 ετών, το πρόγραμμα διασυνδέεται με το πρόγραμμα πρώιμης εκπαιδευτικής και υποστηρικτικής παρέμβασης του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. που παρέχεται σε μαθητές και στην οικογένειά τους σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 229 του ν. 4823/2021 και τις διατάξεις του ν. 3699/2008.

Εγγραφές μαθητών

Για την εγγραφή και την υποστήριξη της σχολικής φοίτησης των μαθητών και μαθητριών που ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες ισχύει η παρ. 4 του άρθρου 7 του Π.Δ.79/2017 (Α' 109), όπως τροποποιήθηκε με την παρ.2 του άρθρου 44 του ν. 4777/2021 (Α' 25) και η με αρ. πρωτ. 180644/Γ1/26-11-2013 εγκύκλιος του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. Επισημαίνεται ότι οι Διευθυντές των σχολείων ενθαρρύνουν την προσέλευση των μαθητών που ανήκουν σε Ε.Κ.Ο. στο σχολείο, αναζητούν τα παιδιά που μένουν στην περιοχή τους και φροντίζουν για την εγγραφή και φοίτησή τους, όπως προβλέπουν οι σχετικές διατάξεις για την υποχρεωτική φοίτηση. Στο Δημοτικό Σχολείο τα παιδιά γίνονται δεκτά ανεξάρτητα από το εάν είναι εγγεγραμμένα σε μητρώα ή δημοτολόγια ή εάν υπάρχει έλλειψη πιστοποιητικού μόνιμης κατοικίας. Όταν υπάρχει αδυναμία εγγραφής λόγω μη εμβολιασμού ή εάν υπάρχει ανάγκη διενέργειας ιατρικών εξετάσεων, π.χ. για την έκδοση του Ατομικού Δελτίου Υγείας του Μαθητή (Α.Δ.Υ.Μ.), κρίνεται απαραίτητη η συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς: τοπικούς φορείς Ο.Τ.Α., Κέντρα Στήριξης Ευπαθών Ομάδων, Διευθύνσεις Κοινωνικής Πρόνοιας, Νοσοκομεία ή Ιατρικά Κέντρα καθώς και με τον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (Ε.Ο.Δ.Υ.).

Οι μετακινούμενοι μαθητές και μαθήτριες, οι οποίοι αναγκάζονται σε αλλαγή σχολείου εξαιτίας της μετακίνησης της οικογένειας σε άλλον τόπο κατοικίας, γίνονται δεκτοί για φοίτηση χωρίς την τυπική διαδικασία της μετεγγραφής και με βάση την κάρτα φοίτησης μετακινούμενων μαθητών (άρθρο 8 του Π.Δ. 79/2017 (Α' 109)).

Δωρεάν εκπαίδευση και υποστηρικτικές δράσεις

Η δημόσια εκπαίδευση είναι δωρεάν, με δωρεάν διάθεση των σχολικών βιβλίων, ενώ η πολιτεία καλύπτει μέσω των περιφερειακών αρχών τα έξοδα μεταφοράς για παιδιά με αναπηρίες που φοιτούν σε ειδικά σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, για παιδιά που φοιτούν σε μουσικά και καλλιτεχνικά σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μεταφέρουν βαριά μουσικά όργανα και για παιδιά που διαμένουν σε μεγάλη απόσταση από το σχολείο.

Για την παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση λειτουργούν τα Ενιαίου Τύπου Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία και Νηπιαγωγεία, των οποίων η λειτουργία επεκτείνεται έως τις 17:30, προσφέροντας εμπλουτισμένο πρόγραμμα δραστηριοτήτων, όπως ρομποτική, πειράματα,

ρητορική τέχνη, ασφαλή και δημιουργική πλοήγηση στο διαδίκτυο, αθλήματα, εικαστικές τέχνες, παραδοσιακούς ή σύγχρονους χορούς, μουσική. Επίσης, δίνεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης της μελέτης, ενώ παρέχεται δημιουργικός χρόνος για παιχνίδι και μάθηση στο σχολείο. Η εγγραφή των μαθητών και μαθητριών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων στο Προαιρετικό Ολοήμερο Πρόγραμμα γίνεται χωρίς προϋποθέσεις.

Σύμφωνα με τα στοιχεία από το πληροφοριακό σύστημα Myschool, τα τελευταία τρία χρόνια εφαρμογής του διευρυμένου ολοήμερου σχολείου (από το 2022-2023 έως και το σχολικό έτος 2024-2025) η φοίτηση των μαθητών παρουσιάζει παρόμοια εικόνα: η πλειοψηφία των μαθητών παρακολουθούν το Ολοήμερο Πρόγραμμα Σπουδών και αποχωρούν στις 13.15 (ποσοστό 47%), ενώ το ποσοστό που παρακολουθεί τη δεύτερη ζώνη και αποχωρεί στις 16.00, έπειτα από τη λήξη της δεύτερης διδακτικής ώρας, παρουσιάζει μικρή αύξηση (από 25% το 2022-2023 σε 29% το 2024-2025). Μόνον ένα μικρό ποσοστό του 2-3% παρακολουθεί το πρόγραμμα της τρίτης ζώνης και αποχωρεί στις 17.30.

Αξιοσημείωτο είναι ότι στην Αττική παρουσιάζεται το υψηλότερο ποσοστό μαθητών που παρακολουθούν τη δεύτερη ζώνη (34%) και την τρίτη ζώνη (49%) κατά το σχολικό έτος 2024-2025, γεγονός που καταδεικνύει ότι το Ολοήμερο Σχολείο εξυπηρετεί την κάλυψη υφιστάμενων αναγκών στη σύγχρονη ελληνική αστική οικογένεια. Το σχολικό ωράριο ευθυγραμμίζεται με το ωράριο εργασίας των εργαζόμενων γονέων ώστε να τους διευκολύνει στη συμμετοχή στην αγορά εργασίας και να παρέχει κίνητρα στους γονείς, ιδιαίτερα στις γυναίκες-μητέρες, να αναζητήσουν εργασία. Επιπλέον, η λειτουργία του ολοήμερου σχολείου επιτρέπει την επίτευξη μιας καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, παρέχει ενεργή υποστήριξη στην απασχόληση και την οικογένεια προσδίδοντας προστιθέμενη αξία στον θεσμό.

Νέα Προγράμματα Σπουδών

Στο πλαίσιο της αναβάθμισης των Προγραμμάτων Σπουδών το Ι.Ε.Π. έχει εκπονήσει 51 νέα Προγράμματα Σπουδών (<https://iep.edu.gr/el/nea-ps-provoli>), τα οποία διέπονται από τις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης, που αποσκοπούν στην ισότιμη ένταξη όλων των μαθητών/-τριών στην εκπαιδευτική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων και των μαθητών/τριών από ευάλωτα κοινωνικά περιβάλλοντα.

Εργαστήρια Δεξιότητων

Στο πλαίσιο των Εργαστηρίων Δεξιότητων που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα Σπουδών από το Νηπιαγωγείο έως και το Γυμνάσιο, το Ι.Ε.Π. δημιούργησε και εποπτεύει αποθετήριο με πληθώρα εκπαιδευτικού υλικού (εκπαιδευτικά προγράμματα) με σκοπό τη διασφάλιση ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση για όλους, συμπεριλαμβανομένων και των μαθητών Ρομά ή από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής, την ένταξη των νεοεισερχόμενων μαθητών και μαθητριών για τη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και την παραμονή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα. Βασικός στόχος των Εργαστηρίων Δεξιότητων είναι η καλλιέργεια δεξιοτήτων ζωής, οι οποίες συνιστούν σημαντικό παράγοντα κοινωνικής ένταξης (<http://iep.edu.gr/el/psifiako-apothetirio/skill-labs>).

Σχολικές και (εξω)σχολικές δραστηριότητες

Η ενταξιακή εκπαίδευση και η κοινωνική συμμετοχή αποτελούν κρίσιμους πυλώνες για τη δημιουργία ενός δίκαιου και ισότιμου εκπαιδευτικού συστήματος. Στόχος είναι η υποστήριξη των παιδιών και των νέων από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, ώστε να συμμετέχουν ενεργά στην εκπαιδευτική και κοινωνική ζωή. Δίνεται έμφαση στη διαπολιτισμική εκπαίδευση, στη βιωματική μάθηση, στην αποδοχή της διαφορετικότητας και στη σύνδεση της εκπαίδευσης με

τον πολιτισμό και τις τέχνες. Σύμφωνα με τις ισχύουσες θεσμικές προβλέψεις, όλοι οι μαθητές δικαιούνται συμμετοχή σε προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, Αγωγής Υγείας, Πολιτιστικών Θεμάτων και Αγωγής Σταδιοδρομίας, σε ομίλους, ευρωπαϊκά προγράμματα, αθλητικές δραστηριότητες και εκδρομές.

Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.)- Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.)

Για την παροχή και διασφάλιση ίσων ευκαιριών και συνθηκών στο σύνολο των μαθητών της χώρας και την άρση των κοινωνικών και οικονομικών εμποδίων στην πρόοδο των μαθητών, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. προχώρησε στην ίδρυση των Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) σε σχολεία που φοιτούν μαθητές από διαφορετικό πολιτισμικό, εθνικό, φυλετικό υπόβαθρο και αντιμετωπίζουν θέματα κοινωνικής ένταξης. Γενικός σκοπός της εφαρμογής του προγράμματος των Ζ.Ε.Π. είναι να διαμορφώσει και να δοκιμάσει σε πραγματικές συνθήκες σχολικής τάξης εναλλακτικές και ευέλικτες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις διαφοροποιημένης διδασκαλίας, ώστε να διασφαλίζεται η ισότιμη ένταξη όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα, μαθητών από περιοχές με χαμηλούς εκπαιδευτικούς και κοινωνικοοικονομικούς δείκτες. Κατ'έξουσιοδότηση του άρθρου 26 του ν.3879/2010 (Α' 163/21-09-2010) εκδόθηκαν η με αρ. πρωτ. Φ1/63691/Δ1/13-04-2017 (Β' 1403) Υ.Α. και η με αρ. 169735/ΓΔ4/10-10-2017 (Β' 3727) Υ.Α. με θέμα «Ρυθμίσεις Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.) – Ίδρυση Τάξεων Υποδοχής (Τ.Υ.) ΖΕΠ» σε σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης αντίστοιχα. Στόχος της ίδρυσης και λειτουργίας τους είναι η συμμετοχική, ενεργητική και αποτελεσματική εκπαίδευση των μαθητών ΠΕ και ΔΕ που δεν έχουν την απαιτούμενη γνώση της ελληνικής γλώσσας (Ρομά, Αλλοδαπών, Παλινοστούτων, Προσφύγων, Ευάλωτων Κοινωνικών Ομάδων κτλ.) ώστε στη συνέχεια να ενταχθούν στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Το πρόγραμμα των Τάξεων Υποδοχής Ζ.Ε.Π. περιλαμβάνει δύο κύκλους που εντάσσονται μέσα στο ωρολόγιο πρόγραμμα του σχολείου:

- Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) Ι ΖΕΠ, όπου φοιτούν μαθητές με ελάχιστη ή μηδενική γνώση της ελληνικής γλώσσας. Εκεί ακολουθείται εντατικό πρόγραμμα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας.
- Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) ΙΙ ΖΕΠ, όπου φοιτούν μαθητές με μέτριο επίπεδο ελληνομάθειας, το οποίο δύναται να δημιουργεί δυσκολίες στην παρακολούθηση των μαθημάτων στην κανονική τάξη. Στις Τ.Υ. ΙΙ ΖΕΠ πραγματοποιείται υποστήριξη στην ελληνική γλώσσα ή και στα περισσότερα μαθήματα.

Βασική μέριμνα των Τάξεων Υποδοχής είναι η εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας και η διδακτική στήριξη σε άλλα διδακτικά αντικείμενα ώστε να διευκολύνεται η ομαλή προσαρμογή και η παραμονή στο εκπαιδευτικό σύστημα των μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, των μαθητών/τριών με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες.

Αντισταθμιστική Εκπαίδευση

Για την ενίσχυση της φοίτησης και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων έχουν θεσμοθετηθεί:

- οι θέσεις Συμβούλων Σχολικής Ζωής εντός των σχολικών μονάδων για την υποστήριξη της ψυχοκοινωνικής ένταξης των μαθητών,
- παρεμβάσεις ψυχολόγων σε όλες τις σχολικές βαθμίδες, από το Νηπιαγωγείο έως το Λύκειο,

- η ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών των Επαγγελματικών Λυκείων (ΕΠΑ.Λ.) από ψυχολόγους,
- ενίσχυση των σχολικών μονάδων γενικής εκπαίδευσης με Ε.Δ.Υ. στελεχωμένες με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς. Σημειώνεται ότι, από το σχολικό έτος 2020–2021 έως σήμερα, παρατηρείται αύξηση άνω του 30% στις προσλήψεις ειδικού εκπαιδευτικού και βοηθητικού προσωπικού.
- η «Ψηφιακή Μέριμνα I & II» για παροχή ψηφιακού εξοπλισμού σε μαθητές και εκπαιδευτικούς
- Εσπερινά σχολεία για εργαζόμενους και ανέργους
- «Ενισχυτική Διδασκαλία» σε Σχολικά Κέντρα Αντισταθμιστικής Εκπαίδευσης (Σ.Κ.Α.Ε.) για μαθητές Γυμνασίων,
- «Ενισχυτική Διδασκαλία Ειδικών Μαθημάτων» (Ε.Δ.Ε.Μ.) μη διδασκόμενων στα ελληνικά σχολεία για προετοιμασία για τις Πανελλαδικές Εξετάσεις,
- «Ψηφιακό Σχολείο/Ψηφιακό Φροντιστήριο» για ενίσχυση των μαθητών σε όλα τα μαθήματα μέσω βιντεοσκοπημένων μαθημάτων σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών αλλά και προετοιμασία των τελειόφοιτων/υποψηφίων για τη συμμετοχή τους στις Πανελλαδικές Εξετάσεις.
- Πρόσβαση σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό μέσα από τα αποθετήρια μαθησιακών αντικειμένων.
- Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.).

Σχολικά γεύματα

Το πρόγραμμα «Σχολικά Γεύματα» (ν. 4455/2017) παρέχει δωρεάν καθημερινά γεύματα σε μαθητές δημοτικών σχολείων που επιλέγονται βάσει κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων. Με την ένταξη του σχολείου στο πρόγραμμα, τα σχολικά γεύματα παρέχονται στο σύνολο των μαθητών/τριών κάθε σχολικής μονάδας ανεξαρτήτως της οικονομικής κατάστασης τους, οπότε δεν μπορεί να προσδιοριστεί ο αριθμός των παιδιών που διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού. Ενδεικτικά, το 2023-2024 συμμετείχαν 1.658 σχολεία, με 217.267 γεύματα ημερησίως, ενώ το 2024-2025 το πρόγραμμα υλοποιήθηκε σε 1.882 σχολεία με 231.062 γεύματα ημερησίως⁵.

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και της ισότιμης πρόσβασης όλων των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία, το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού σε συνεργασία με το Ι.Ε.Π. έχει αναλάβει σειρά πρωτοβουλιών που αφορούν στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Οι επιμορφωτικές αυτές δράσεις εντάσσονται σε μια ευρύτερη στρατηγική για τη βελτίωση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα, διασφαλίζοντας ότι όλοι οι μαθητές, ανεξαρτήτως καταγωγής, έχουν πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση. Επικεντρώνονται στη διαχείριση της διαφορετικότητας και στη διδασκαλία σε πολυπολιτισμικά περιβάλλοντα, με στόχο την ενδυνάμωση των επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών. Παράλληλα, υλοποιήθηκε το ολοκληρωμένο πρόγραμμα επιμόρφωσης στη διαφοροποιημένη διδασκαλία, το οποίο εστιάζει στην εξατομικευμένη υποστήριξη των μαθητών με διαφορετικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

⁵ Το Πρόγραμμα «Σχολικά Γεύματα» υλοποιείται από τον Οργανισμό Προνοιακών Επιδομάτων & Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ο.Π.Ε.Κ.Α.), εντολοδόχο του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας (<https://opeka.gr/oikogeneia/scholika-gevματα/>)

Δράσεις/Παρεμβάσεις ειδικής στόχευσης ανά ομάδα-στόχο

Ρομά

Η προώθηση της ενταξιακής εκπαίδευσης των παιδιών Ρομά αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Η πρόσβαση των Ρομά στην εκπαίδευση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σοβαρές προκλήσεις, όπως ο αναλφαβητισμός των ενηλίκων, η περιορισμένη συμμετοχή στην προσχολική εκπαίδευση, τα χαμηλά ποσοστά εγγραφής και η καθυστερημένη ένταξη στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η μαθητική διαρροή πριν την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής φοίτησης και τα χαμηλά ποσοστά συμμετοχής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Σύμφωνα με τις δύο έρευνες του Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU MIDIS II – FRA 2016· Roma Survey 2021 – FRA 2023), οι οποίες διεξήχθησαν στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου κατοικεί μεγάλος αριθμός Ρομά (9 χώρες το 2016 και 10 το 2021), η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με τη μεγαλύτερη βελτίωση στον τομέα της εκπαίδευσης των Ρομά, καταγράφοντας αύξηση της συμμετοχής στην προσχολική και υποχρεωτική εκπαίδευση. Παρά ταύτα, το μορφωτικό επίπεδο του πληθυσμού των Ρομά στην Ελλάδα παραμένει χαμηλό, με υψηλά ποσοστά χωρίς επίσημη εκπαίδευση που φτάνουν το 42% στις ηλικίες 16–24, το 56% στις ηλικίες 24–44 και το 82% στις ηλικίες άνω των 45 ετών (FRA, 2016).

Το ποσοστό των παιδιών Ρομά ηλικίας 3–6 ετών που φοιτούν στην προσχολική εκπαίδευση αυξήθηκε κατά 11 ποσοστιαίες μονάδες, από 21% το 2016 σε 32% το 2021, παραμένοντας όμως κάτω από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (44%).

Το ποσοστό των παιδιών Ρομά σε ηλικία υποχρεωτικής εκπαίδευσης που φοιτούν σε σχολεία αντίστοιχης βαθμίδας ανήλθε σε 81% το 2021, έναντι 69% το 2016. Το ποσοστό των νέων Ρομά ηλικίας 20–24 ετών που έχουν ολοκληρώσει την ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Λύκειο) διπλασιάστηκε από 8% το 2016 σε 16% το 2021, αν και παραμένει χαμηλό σε σύγκριση με το 95,7% του γενικού πληθυσμού της χώρας και τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (27%). Σημειώνεται ότι τα κορίτσια Ρομά εγκαταλείπουν το σχολείο νωρίτερα από τα αγόρια (Eurochild, 2024· ΕΣΚΕ Ρομά 2021-2030). Παρά τις βελτιώσεις, το ποσοστό των νέων Ρομά εκτός εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης (Young People Not in Education, Employment or Training -NEETs) αυξήθηκε κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, από 48% σε 58%, την πενταετία 2016-2021, υπερβαίνοντας τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (56%) και το αντίστοιχο ποσοστό του γενικού πληθυσμού στην Ελλάδα (13%) (FRA 2023).

Οι Ρομά μαθητές και οι οικογένειές τους συχνά βιώνουν διακρίσεις λόγω καταγωγής. Το ποσοστό των παιδιών που δήλωσαν ότι υπέστησαν διακρίσεις εντός του τελευταίου έτους αυξήθηκε από 10% το 2016 σε 20% το 2021. Παράλληλα, το ποσοστό των παιδιών που φοιτούν σε σχολεία με αποκλειστικά Ρομά μαθητές μειώθηκε από 46% σε 34%, παραμένοντας όμως μακριά από τον ευρωπαϊκό στόχο για μείωση του διαχωρισμού έως το 2030, ώστε το 80% των παιδιών Ρομά να φοιτούν σε γενικά σχολεία.

Για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης και της ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση, τα παιδιά Ρομά φοιτούν σε γενικές σχολικές μονάδες μαζί με τους υπόλοιπους μαθητές και μαθήτριες. Το Υπουργείο Παιδείας και το Ι.Ε.Π. συμμετέχουν ενεργά στην Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2021-2030 (ΕΣΚΕ Ρομά 2021-2030), υλοποιώντας δράσεις που περιλαμβάνουν την εξάλειψη του διαχωρισμού στα σχολεία, την ενίσχυση της συμμετοχής σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και κατάρτισης, την παροχή υποτροφιών και

εξειδικευμένων προγραμμάτων μέσω του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), τη μείωση της μαθητικής διαρροής και την ισότιμη πρόσβαση στην εκπαίδευση για Ρομά με αναπηρία.

Δείκτες συμμετοχής των παιδιών Ρομά στην εκπαίδευση στην Ελλάδα	2016	2021
Παιδιά Ρομά στην προσχολική εκπαίδευση (3–6 ετών)	21%	32%
Παιδιά Ρομά στην υποχρεωτική εκπαίδευση	69%	81%
Νέοι Ρομά (20–24 ετών) με απολυτήριο Λυκείου	8%	16%
Παιδιά Ρομά που βιώνουν διακρίσεις	10%	20%
Παιδιά Ρομά σε σχολεία μόνο με Ρομά	46%	34%
Νέοι Ρομά εκτός εκπαίδευσης/κατάρτισης/εργασίας (NEETs)	48%	58%

Πίνακας 10: Συμμετοχή των παιδιών Ρομά στην εκπαίδευση στην Ελλάδα (πηγή: EU MIDIS II 2016 (FRA 2026) Roma Survey 2021 (FRA 2023))

Το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. υλοποιεί υποστηρικτικές δράσεις για την ενίσχυση της φοίτησης των νηπίων Ρομά στο νηπιαγωγείο και την προετοιμασία της ομαλής μετάβασης στο δημοτικό σχολείο και τη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού εκπαιδευτικού συστήματος, όπως:

- Το πρόγραμμα «Υποστηρικτικές Δράσεις για τη Φοίτηση στη Δίχρονη Υποχρεωτική Προσχολική Εκπαίδευση για Ρομά και Ευάλωτες Κοινωνικές Ομάδες», το οποίο έχει εφαρμοστεί σε 414 σχολικές μονάδες και τελεί υπό επανεκτίμηση και επανασχεδιασμό (Ε.Κ.Κ.Α., 2024).
- Το πρόγραμμα με τίτλο «Implementation of the European Child Guarantee – Promoting Inclusive Education in Greece (phase 2)», σε συνεργασία με φορείς όπως η UNICEF και το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, με στόχο τη δημιουργία ενός συμπεριληπτικού εκπαιδευτικού οικοσυστήματος. Αναπτύχθηκε οδικός χάρτης για τη δημιουργία οικοσυστήματος συμπεριληπτικών σχολείων. Οι παρεμβάσεις οργανώθηκαν γύρω από τρεις βασικούς άξονες: την ανάπτυξη κοινοτήτων πρακτικής, τη συστηματική επιμόρφωση και εποπτεία εκπαιδευτών-συμβούλων μέσω πολλαπλασιαστικού μοντέλου, και την υλοποίηση προγραμμάτων για διαπολιτισμικούς διαμεσολαβητές Ρομά και Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων. Η δράση ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2024, με ωφελούμενους 552 εκπαιδευτικούς και στελέχη εκπαίδευσης, 45 σχολικές μονάδες και 261 μαθητές.

Το Ι.Ε.Π. συμμετείχε ως συντονιστικός φορέας στα παρακάτω προγράμματα:

- Πειραματική εφαρμογή προγράμματος του Συμβουλίου της Ευρώπης με τίτλο «Ο ρόλος της γλώσσας Ρομανί στην εκπαιδευτική ένταξη παιδιών και νέων Ρομά: από την πολιτική στην πρακτική σε δημοτικά σχολεία της χώρας κατά τα σχολικά έτη 2021-2025». Στόχος του προγράμματος είναι η έκδοση μιας Σύστασης πολιτικής από το Συμβούλιο της Ευρώπης για την πολύγλωσση εκπαίδευση και την ενταξιακή διαπολιτισμική εκπαίδευση με επίκεντρο τις διαλέκτους Ρομανί (<https://www.coe.int/en/web/language-policy/romani>). Επιμέρους στόχοι της πειραματικής εφαρμογής του προγράμματος είναι η χρήση των διαλέκτων Ρομανί στο σχολείο, η δημιουργία δικτύου εκπαιδευτών για τη γλώσσα Ρομανί, η υιοθέτηση καλών πρακτικών για τη διαπολιτισμική ενταξιακή εκπαίδευση με επίκεντρο τους

μαθητές και τις μαθήτριες Ρομά, η δημιουργία προγράμματος και εκπαιδευτικού υλικού για τις σχολικές τάξεις Α΄ έως και ΣΤ΄ Δημοτικού.

- Το έργο «Inclusive Schools for Roma», το οποίο υλοποιήθηκε με συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Προγράμματος “Rights, Equality and Citizenship» και σε συνεργασία με το “Athens Lifelong Learning Institute», τη ΜΚΟ «Αντίρροπον» και τον Σύλλογο «Νέοι Ορίζοντες» των Ελλήνων Ρομά. Στόχος του προγράμματος ήταν η ανάπτυξη και εφαρμογή μιας αποτελεσματικής ενταξιακής στρατηγικής για την επιτυχή συμπερίληψη των Ρομά μαθητών/-τριών στο σχολείο μέσω ανάπτυξης οδηγών επιμόρφωσης και υποστήριξης της εκπαιδευτικής κοινότητας, καθώς και υποστηρικτικού υλικού για το οποίο επιμορφώθηκαν οι Διαμεσολαβητές και οι εκπαιδευτικοί των συμμετεχόντων σχολείων (<https://inclusiveschools4roma.eu/el/> , <https://inclusiveschools4roma.eu/el/services/>).

Επίσης, υπάρχουν στοχευμένα εργαλεία πολιτικής, όπως τα Τοπικά Σχέδια Δράσης των Δήμων, καθώς και οι Δράσεις κοινωνικής ένταξης Ρομά στα ΠΕΠ ΕΣΠΑ 2021-2027 (ΕΚΤ+ & ΕΣΠΑ) για την «Πρώθηση της κοινωνικοοικονομικής ένταξης των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων όπως οι Ρομά». Αφορούν δράσεις στους τομείς της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της υγειονομικής περίθαλψης και της βελτίωσης συνθηκών διαβίωσης, οι οποίες έχουν προβλεφθεί στο πλαίσιο των 13 Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2021-2027 με συνολικό προϋπολογισμό 50,2 εκατομμύρια ευρώ.

Τέλος, πέραν των παραπάνω εξειδικευμένων πολιτικών, οι Ρομά συμμετέχουν ως ωφελούμενοι και στα γενικά προγράμματα κοινωνικής πολιτικής, όπως είναι το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα, το Επίδομα Παιδιού, τα Σχολικά Γεύματα, το ΤΕΒΑ, στεγαστικά προγράμματα (π.χ. Στέγαση και Εργασία) κ.ά.

Πρόσφυγες/Ασυνόδετοι ανήλικοι

Η παροχή εκπαίδευσης αφορά το σύνολο των παιδιών πολιτών τρίτων χωρών που διαμένουν σε κέντρα ή δομές φιλοξενίας.

Διευκόλυνση εγγραφής

Για όλα τα παιδιά προσφυγικού/μεταναστευτικού προφίλ, και ειδικά για τους ασυνόδευτους ανήλικους, σύμφωνα με το άρθρο 18, παρ. 8 του ν. 5038/2023, προβλέπεται η κατ' εξαίρεση εγγραφή τους σε δημόσια σχολεία όλων των βαθμίδων, ακόμη και με ελλιπή δικαιολογητικά, ανεξαρτήτως εάν έχει ρυθμιστεί ή όχι η νόμιμη διαμονή τους στη χώρα.

Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης

Με τους ν. 2413/1996 και ν. 4415/2016 ιδρύθηκαν και λειτουργούν 24 Σχολεία Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης στη χώρα, όπου εγγράφονται παιδιά με διαφορετική πολιτισμική προέλευση με στόχο την υποστήριξη των μαθητών και των μαθητριών, καθώς και των οικογενειών τους, δημιουργώντας μία σχολική κοινότητα ανοιχτή και συμπεριληπτική με σεβασμό στις διαφορετικές κουλτούρες, γλώσσες και εμπειρίες.

Η διαπολιτισμική εκπαίδευση προσφέρεται πλέον και μέσω των γενικών σχολείων, όπως το αναφέρει και ο ν. 4415/2016, άρθρο 21, παρ. α για τους σκοπούς της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης: " ...α) την εγγραφή των παιδιών με διαφορετική πολιτισμική προέλευση σε σχολεία μαζί με παιδιά γηγενών", με όλες τις υποστηρικτικές δομές και δράσεις που στο μεταξύ έχουν θεσμοθετηθεί.

Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων (Δ.Υ.Ε.Π.)- Τάξεις Υποδοχής-Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Τ.Υ.- Ζ.Ε.Π.)-Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων

Για την υποστήριξη της φοίτησης και της εκπαιδευτικής ένταξης των μαθητών και μαθητριών με προσφυγική βιογραφία, έχουν θεσμοθετηθεί συγκεκριμένες υποστηρικτικές δομές σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η λειτουργία των Τάξεων Υποδοχής (Τ.Υ.) και των Δομών Υποδοχής για την Εκπαίδευση Προσφύγων (ΔΥΕΠ), σε συνδυασμό με τον ρόλο των Συντονιστών Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΣΕΠ), συγκροτεί τον βασικό μηχανισμό στήριξης των μαθητών, διασφαλίζοντας τη σταδιακή τους ένταξη στο σχολικό περιβάλλον με τρόπο συστηματικό, εξατομικευμένο και συμπεριληπτικό.



Πίνακας 11: Βασικές υποστηρικτικές δομές φοίτησης και ένταξης παιδιών με προσφυγικό υπόβαθρο

Για την παροχή εκπαίδευσης στα παιδιά πολιτών τρίτων χωρών λειτουργούν Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων (Δ.Υ.Ε.Π.), οι οποίες ανήκουν στην τυπική εκπαίδευση, βάσει της υπ' αρ. 139654/ΓΔ4/30-08-2017 (ΦΕΚ Β'2985) Κ.Υ.Α. η οποία ρυθμίζει θέματα οργάνωσης, λειτουργίας, συντονισμού και προγράμματος των Δομών Υποδοχής, καθώς και κριτήρια και διαδικασία στελέχωσής τους.

Οι Δ.Υ.Ε.Π. ιδρύονται σε σχολικές μονάδες των Περιφερειακών Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εντός των διοικητικών ορίων των οποίων λειτουργούν κέντρα ή άλλου τύπου καταλύματα φιλοξενίας, που χρησιμοποιούνται από το ελληνικό κράτος, την Ύπατη Αρμοστεία του Ο.Η.Ε. ή άλλους διεθνείς φορείς. Κάθε Δ.Υ.Ε.Π. μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα του ενός τμήματα, ανάλογα με τον αριθμό των μαθητών. Τα παιδιά εγγράφονται, κατά περίπτωση, είτε στις σχολικές μονάδες εντός των οποίων λειτουργούν οι Δ.Υ.Ε.Π. είτε στις σχολικές μονάδες στις οποίες ανήκουν τα παραρτήματα.

Ειδικά για παιδιά ηλικίας 4–5 ετών, οι Δ.Υ.Ε.Π. λειτουργούν ως παραρτήματα όμορων νηπιαγωγείων εντός των κέντρων φιλοξενίας, κατά τις πρωινές ώρες (08:15–13:00). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, δύναται να λειτουργούν Δ.Υ.Ε.Π. και ως παραρτήματα όμορων σχολικών μονάδων για παιδιά ηλικίας 6–12 ετών (Δημοτικό) και 13–15 ετών (Γυμνάσιο), με πρωινό ωράριο (08:30–12:30). Οι Δ.Υ.Ε.Π. που λειτουργούν εντός σχολικών μονάδων εξυπηρετούν μαθητές κατά τις απογευματινές ώρες (14:00–18:00).

Σε κάθε κέντρο ή δομή φιλοξενίας προσφύγων ορίζονται ένας ή περισσότεροι Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων (Σ.Ε.Π.), σύμφωνα με το άρθρο 6 της ανωτέρω Κ.Υ.Α., ανάλογα με τον αριθμό των φιλοξενούμενων. Οι Σ.Ε.Π. υπάγονται στη διοικητική και πειθαρχική αρμοδιότητα του οικείου Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης και υποβάλλουν εισηγήσεις και αναφορές προς αυτόν, με κοινοποίηση στους Διευθυντές Εκπαίδευσης και στην Ομάδα Διαχείρισης, Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης των Προσφύγων του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. Κατά την άσκηση των καθηκόντων τους συνεργάζονται με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, τους Διευθυντές Εκπαίδευσης, τους Προϊσταμένους Τμημάτων Επιστημονικής-Παιδαγωγικής Καθοδήγησης, τους Σχολικούς Συμβούλους, τους Διευθυντές

Σχολικών Μονάδων, καθώς και με εκπροσώπους άλλων Υπουργείων, φορέων και διεθνών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στις δομές φιλοξενίας.

Για την ενίσχυση των σχολικών μονάδων με Τάξεις Υποδοχής-Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Τ.Υ.- Ζ.Ε.Π.) και Δ.Υ.Ε.Π., το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. υλοποιεί το «Πρόγραμμα Υποστήριξης Ένταξης Παιδιών Προσφύγων και Μεταναστών», το οποίο στοχεύει στη βελτίωση των συνθηκών ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα για μαθητές με προσφυγική ή μεταναστευτική εμπειρία. Με βάση το πληροφοριακό σύστημα Myschool την σχολική χρονιά 2024-2025 ήταν εγγεγραμμένοι 17.195 μαθητές και μαθήτριες με προσφυγικό υπόβαθρο (8.716 στην ΠΕ και 8.479 στη ΔΕ), εκ των οποίων οι 15.538 ήταν ενεργοί (7.619 στην ΠΕ και 7.919 στη ΔΕ). Κατά το σχολικό έτος 2024-2025 εντάχθηκαν στο πρόγραμμα 1.186 μονάδες.

Για τον συντονισμό της εκπαίδευσης των προσφύγων μαθητών και μαθητριών, κατά το σχολικό έτος 2024-2025 ορίστηκαν 120 Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων (ΣΕΠ) σε όλη την ελληνική επικράτεια. Από αυτούς, οι 66 στελέχωσαν Δομές Φιλοξενίας (ΕΔΠΦΑΑ, ΚΥΔ, ΚΕΔ), ενώ 54 δραστηριοποιήθηκαν σε περιοχές του αστικού ιστού. Παράλληλα, προσλήφθηκαν 2.176 εκπαιδευτικοί για τη διδασκαλία στις Τάξεις Υποδοχής (Τ.Υ.) και στις Δομές Υποδοχής για την Εκπαίδευση Προσφύγων (ΔΥΕΠ).

Με την υπ.αριθμ. 99062/ΓΔ4/12-08-2025 (Β'4394) Υ.Α. τροποποιείται η υπό στοιχεία 169735/ΓΔ4/10-10-2017 και προβλέπεται ότι για τη στελέχωση των Τάξεων Υποδοχής Ζ.Ε.Π. προσλαμβάνονται αναπληρωτές εκπαιδευτικοί ΠΕ02, οι οποίοι υπηρετούν σε Τάξεις Υποδοχής Ζ.Ε.Π. πέραν των καθορισμένων ωρών γλωσσικής διδασκαλίας, παρέχουν υποστήριξη παράλληλης διδασκαλίας εντός της κανονικής τάξης και σε μαθήματα άλλων γνωστικών αντικειμένων έως οχτώ (8) ώρες την εβδομάδα, με αποκλειστικό σκοπό την ανάπτυξη της ελληνόγλωσσης επάρκειας, την κατανόηση της επιστημονικής ορολογίας και την ενίσχυση της γλωσσικής ένταξης των μαθητών/τριών. Η υποστήριξη αυτή δεν υποκαθιστά τη διδασκαλία του γνωστικού αντικείμενου, αλλά συνιστά στοχευμένη παρέμβαση γλωσσικής ενδυνάμωσης στο πλαίσιο του μαθήματος.

Ανήλικοι κρατούμενοι

Στόχος του Υπουργείου Παιδείας είναι η συνεχής βελτίωση και ενίσχυση των δομών εκπαίδευσης ενηλίκων, ώστε να διασφαλιστεί η ισότιμη πρόσβαση στη μάθηση και η κοινωνική ένταξη όλων των πολιτών. Ιδιαίτερη μέριμνα λαμβάνεται για την εκπαίδευση των κρατούμενων μέσω της ίδρυσης σχολείων σε καταστήματα κράτησης (σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, τμήματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας καθώς και τεχνικής εκπαίδευσης μεταγυμνασιακού ή μεταλυκειακού επιπέδου, Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας. Στην επικράτεια λειτουργούν 80 Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) για ενήλικες, εκ των οποίων 12 εντός καταστημάτων κράτησης και 23 τμήματα εκτός έδρας.

Η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης πολιτικής προσέγγισης του κοινωνικού αποκλεισμού και παροχής ίσων ευκαιριών και πρόσβασης στο εκπαιδευτικό σύστημα αντιμετωπίζει αρκετές προκλήσεις, όπως η συγκέντρωση και καταγραφή όλων των πολιτικών και δράσεων για την άρση της αποσπασματικότητας και τη διευκόλυνση της παρακολούθησης και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των μέτρων. Μία άλλη δυσκολία είναι η εξαγωγή ασφαλών συμπερασμάτων για τον πληθυσμό AROPE (At Risk of Poverty or Social Exclusion), καθώς τα παιδιά δεν αποτελούν διακριτή ομάδα-στόχο για την πλειονότητα των δράσεων, οι οποίες απευθύνονται στον γενικό πληθυσμό με κοινωνικοοικονομικά κριτήρια επιλεξιμότητας και τα παιδιά είναι

έμμεσα ωφελούμενοι μέσω των οικογενειών τους. Συνεπώς, απαιτείται η διενέργεια εστιασμένων ερευνών πεδίου σε μειονεκτούσες περιοχές και ομάδες, ώστε να αποτυπωθεί με ακρίβεια η παιδική φτώχεια, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η δυσκολία πρόσβασης στην εκπαίδευση και η σχολική διαρροή.

Επίσης, καθώς οι κύριες χρηματοδοτικές πηγές των δράσεων είναι το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), όπου τα έργα είναι πιλοτικού χαρακτήρα, απαιτείται αξιολόγηση της βιωσιμότητάς τους πριν τη μετεξέλιξη και γενίκευσή τους και τη χρηματοδότηση από άλλες πηγές, όπως ο τακτικός προϋπολογισμός. Σε γενικές γραμμές, τα διαθέσιμα στατιστικά στοιχεία καταδεικνύουν την ανάγκη για πιο συνεκτικές και στοχευμένες δράσεις, προκειμένου να ενισχυθεί η πρόσβαση των παιδιών σε κίνδυνο φτώχειας στην εκπαίδευση και να προωθηθεί η ενταξιακή εκπαιδευτική πολιτική.

Εν κατακλείδι, παρά τις δυσκολίες, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. εφαρμόζει οριζόντιες πολιτικές που διευκολύνουν την πρόσβαση στην εκπαίδευση στα παιδιά που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως εγγραφή στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα και συμμετοχή στο ολόημερο πρόγραμμα Νηπιαγωγείου και Δημοτικού Σχολείου χωρίς προϋποθέσεις, νέα προγράμματα σπουδών με αρχές της συμπερίληψης και διαφοροποιημένης διδασκαλίας από κατάλληλα επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς, υποστηρικτικά μέτρα αντισταθμιστικής εκπαίδευσης, Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας, ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη κ.ά. Παράλληλα, εφαρμόζει παρεμβάσεις ειδικής στόχευσης, προσαρμοσμένες στις ανάγκες της ομάδας-στόχου, για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα.

1.1.9. Πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου και περαιτέρω συρρίκνωση του μαθητικού πληθυσμού

Σε ό,τι αφορά το φαινόμενο της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου η Ελλάδα συνεχίζει να καταγράφει μονοψήφιο ποσοστό, μεταξύ των χαμηλότερων στην ΕΕ, γεγονός που οφείλεται στις εφαρμοζόμενες στρατηγικές αντιμετώπισης του φαινομένου. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία (Training Monitor 2025), το 2024, μόνον το 3% των νέων ηλικίας 18-24 ετών εγκατέλειψε το σχολείο έχοντας ολοκληρώσει την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ή χαμηλότερη βαθμίδα (ΕΕ-27: 9,3%), υπερβαίνοντας τον ευρωπαϊκό στόχο για ποσοστό χαμηλότερο του 9%. Η επίδοση αυτή αντιστοιχεί σε μείωση κατά 4,9 ποσοστιαίες μονάδες μέσα σε μία δεκαετία, (ενώ η αντίστοιχη μείωση στις χώρες της ΕΕ ήταν 1,9) κυρίως λόγω της αποτελεσματικής αντιμετώπισης της πρόωρης εγκατάλειψης στις αγροτικές περιοχές (μείωση κατά 7,2% από το 2015). Το 2024 το ποσοστό ήταν 6,1%, σε σύγκριση με το μέσο όρο 10,2% της ΕΕ. Ιδιαίτερα χαμηλό είναι το ποσοστό στις πόλεις (1,5%, σε σύγκριση με το μέσο όρο 8,2% της ΕΕ). Παρά την πρόοδο, υφίστανται γεωγραφικές ανισορροπίες: σε ορισμένες γεωγραφικές περιφέρειες, όπως η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου που καταγράφεται είναι σχεδόν τέσσερις φορές υψηλότερο από αυτό της πυκνοκατοικημένης περιφέρειας Αττικής.

Οι μαθητές Ρομά εξακολουθούν να εμφανίζουν υψηλά ποσοστά διαρροής, παρά τη βελτίωση των τελευταίων ετών. Από τα στοιχεία, αλλά και τις επιτόπιες αυτοψίες σε οικισμούς/καταυλισμούς των Περιφερειακών Ομάδων Δράσης προκύπτει ότι ένα μεγάλο ποσοστό ανήλικων δεν κατέχουν απολυτήριο δημοτικού, γεγονός που εμποδίζει τη συνέχιση της εκπαίδευσης/κατάρτισης ή την πρόσβαση στην εργασία. Οι δυσκολίες συμμετοχής των Ρομά στην εκπαίδευση οφείλονται σε αλληλεπιδρώντες κοινωνικούς, εκπαιδευτικούς και

πολιτισμικούς παράγοντες: συχνές μετακινήσεις της οικογένειας για εργασία, έλλειψη μεταφορικών μέσων, ανήλικη γονεϊκότητα, φτώχεια, ρατσιστική θυματοποίηση, ανεπαρκής οικογενειακή υποστήριξη και γονεϊκός αναλφαβητισμός. Στην προσχολική εκπαίδευση, η χρήση της διαλέκτου Ρομανί δυσχεραίνει την ένταξη σε ελληνόγλωσσες δομές. Οι συνθήκες διαβίωσης, η περιορισμένη γνώση ελληνικών και το χαμηλό εισόδημα οδηγούν σε παιδική εργασία, κοινωνική περιθωριοποίηση και πρόωρους γάμους, με ιδιαίτερα αρνητικές συνέπειες για τις γυναίκες και τα κορίτσια Ρομά. Παρότι οι ανήλικοι έως 15 ετών μπορούν να εγγραφούν στο Δημοτικό, συχνά αποθαρρύνονται λόγω του ηλικιακού χάσματος με τους συμμαθητές τους, ενώ απαιτείται στοχευμένη προετοιμασία για την ομαλή ένταξή τους σε κοινωνικό και μαθησιακό επίπεδο (Ε.Κ.Κ.Α., 2024).

Η φοίτηση μαθητών προσφυγικού προφίλ συνοδεύεται από πρόσθετες δυσκολίες, που άπτονται και θεμάτων παιδικής προστασίας, ιδίως λόγω της αβεβαιότητας παραμονής στη χώρα, της υψηλής κινητικότητας, των μετακινήσεων χωρίς έγκαιρη ενημέρωση των σχολείων, των δυσμενών συνθηκών διαβίωσης σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή δομές φιλοξενίας και της χρονοβόρας διαδικασίας τακτοποίησης νομικού καθεστώτος παραμονής τους στη χώρα. Οι ελλείψεις στη διαλειτουργικότητα και στην έγκαιρη ενημέρωση από άλλους φορείς προς τις σχολικές μονάδες επιτείνουν την ευαλωτότητα των παιδιών. Απαιτείται ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., συστηματική παρακολούθηση της φοίτησης και άμεση ενεργοποίηση προβλεπόμενων διαδικασιών σε περιπτώσεις απουσιών χωρίς αιτιολόγηση, καθώς και εφαρμογή πρωτοκόλλου προστασίας για ανήλικους πρόσφυγες.

Υψηλά ποσοστά σχολικής διαρροής καταγράφονται και στους ασυνόδετους ανήλικους πρόσφυγες. Παρά τις συντονισμένες προσπάθειες του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου και του Υπουργείου Παιδείας για την εγγραφή τους στην τυπική εκπαίδευση, το εκπαιδευτικό τους υπόβαθρο (συχνά χωρίς προηγούμενη ή με ελλιπή φοίτηση στη χώρα καταγωγής), οι αυξημένες μαθησιακές ανάγκες και η περιορισμένη γνώση ελληνικών δυσχεραίνουν τη συστηματική φοίτηση. Επιπρόσθετα, η πλειονότητα είναι άνω των 15 ετών, γεγονός που, σε συνδυασμό με την εγγραφή κυρίως σε Λύκεια, εντείνει την τάση πρόωρης αποχώρησης υπέρ της εργασίας.

Για την πρόληψη του φαινομένου εφαρμόζονται πολιτικές υποστήριξης, όπως η ενίσχυση της κοινωνικο-συναισθηματικής ανάπτυξης μαθητών με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς (ν. 4716/2020) και οι οδηγίες του 2023 για τη λειτουργία θεσμών ενταξιακής εκπαίδευσης⁶. Επιπλέον, εφαρμόζεται η νομοθεσία για την ένταξη παλιννοστούτων, αλλοδαπών, προσφύγων, Ρομά και μουσουλμανοπαίδων (ν. 2896/2002 και ν. 4415/2016) και υλοποιούνται δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ+), με στόχο τη μείωση της διαρροής και την ενσωμάτωση ευάλωτων ομάδων. Ωστόσο, η αποσπασματικότητα, οι θεσμικές αδυναμίες, η ελλιπής επιμόρφωση εκπαιδευτικών και η έλλειψη συστηματικότητας ενεργειών περιορίζουν την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων, ενώ διεθνώς το ζήτημα αναγνωρίζεται ως πολυδιάστατο κοινωνικό φαινόμενο (UNHCR – UNICEF – IOM, 2019).

⁶ΥΠΑΙΘΑ, Αρ. Πρ. 138415/ΔΕ/4-12-2023, Οδηγίες-κατευθύνσεις για τη λειτουργία των θεσμών ένταξης (ΑΔΑ:636546ΝΚΠΔ-ΘΦΓ)

Μία από τις διαχρονικές αδυναμίες του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος είναι ότι δεν διαθέτει μηχανισμό έγκαιρης προειδοποίησης για την πρόληψη της αποχώρησης, δηλαδή συστηματική συλλογή δεδομένων για την ανίχνευση και αντιμετώπιση πρώιμων σημείων αποστασιοποίησης των μαθητών, τα οποία ενδέχεται να οδηγήσουν σε πρόωρη εγκατάλειψη της εκπαίδευσης και κατάρτισης (European Commission-Eurydice, 2023a). Η τελευταία μελέτη που εκπονήθηκε ήταν από το Γραφείο Διερεύνησης και Αποτίμησης Εκπαιδευτικού Έργου του Ι.Ε.Π. (Ι.Ε.Π., 2019α) όπου αποτυπώνεται το μέγεθος της μαθητικής διαρροής ανά τύπο σχολείου σε όλο το φάσμα του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και οι γεωγραφικές διαφοροποιήσεις της εμφάνισης του φαινομένου. Η εν λόγω μελέτη ανέδειξε την ανάγκη διεξοδικής έρευνας και σχεδιασμού οριζόντιων και ad hoc παρεμβάσεων.

Παρά τη μείωση των συνολικών ποσοστών σχολικής διαρροής, το ζήτημα παραμένει προτεραιότητα της εκπαιδευτικής πολιτικής, καθώς συνδέεται με βαθύτερες κοινωνικές ανισότητες που παρατηρούνται στον μαθητικό πληθυσμό σε διαφορετικές κοινωνικές ομάδες ή γεωγραφικές περιοχές της χώρας. Συνεκτιμώντας και την αυξανόμενη πολυμορφία του μαθητικού πληθυσμού, η συζήτηση για την ισότητα εκπαιδευτικών ευκαιριών είναι ιδιαίτερα επίκαιρη, με την Ελλάδα να συνεχίζει τις προσπάθειες διατήρησης των χαμηλών ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

1.1.10. Αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του σχολικού εκφοβισμού και κοινωνικοσυναισθηματική υποστήριξη των μαθητών με το θεσμό του Ψυχολόγου και Κοινωνικού Λειτουργού

Ο σχολικός εκφοβισμός και γενικότερα η παραβατικότητα των ανηλίκων στον φυσικό χώρο αλλά και στο διαδίκτυο έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις διεθνώς και όχι μόνον στη χώρα μας. Το φαινόμενο είναι πολυδιάστατο και απαιτεί ολιστική προσέγγιση, με εμπλοκή της κοινωνίας, της οικογένειας και της σχολικής κοινότητας. Η αντιμετώπισή του αποτελεί κορυφαία κυβερνητική προτεραιότητα και στρατηγικό στόχο.

Η αξιοποίηση του θεσμού του Ψυχολόγου και του Κοινωνικού Λειτουργού για την παροχή κοινωνικο-συναισθηματικής υποστήριξης στους μαθητές και μαθήτριες θεσμοθετήθηκε το 2017 στα ΕΠΑ.Λ. Το 2019-2025 επεκτάθηκε και στα Γενικά Λύκεια.

Με την υπ' αριθμ. 129431/ΓΔ4/28-09-2020 (ΦΕΚ Β' 4183) Υ.Α. θεσμοθετείται ο ρόλος του Συμβούλου Σχολικής Ζωής, ο οποίος αναλαμβάνει παιδαγωγικά ζητήματα που απασχολούν τη σχολική μονάδα, όπως ενδεικτικά, η διαχείριση κρίσεων και πρόληψη ακραίων συμπεριφορών, συμπερίληψη και ενσωμάτωση, συμβουλευτική και ομάδες γονέων και παράλληλα συμβάλλει στην καλλιέργεια σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας. Ο Σύμβουλος Σχολικής Ζωής βρίσκεται σε άμεση και διαρκή επικοινωνία με τους μαθητές ευθύνης του, τον Σύλλογο Διδασκόντων και λοιπό εκπαιδευτικό προσωπικό, όπως επίσης τους γονείς και κηδεμόνες.

Με τα Εργαστήρια Δεξιότητων ενισχύονται οι ήπιες δεξιότητες των μαθητών, όπως η συνεργατικότητα, η αποδοχή της διαφορετικότητας, η συνύπαρξη και η υπευθυνότητα.

Με τον ν. 5029/2023 ΦΕΚ Α' 55 «Ζούμε Αρμονικά Μαζί - Σπάμε τη Σιωπή» νομοθετήθηκαν ρυθμίσεις για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού (Ε.Β.Ι.Ε.) στα σχολεία, που συνιστούν ένα πολυδιάστατο φαινόμενο τόσο ως προς τα αίτια και τις συνέπειές τους όσο και ως προς τον τρόπο πρόληψης και αντιμετώπισής τους. Σκοπός είναι

η πρόληψη και η αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, που φαίνεται να λαμβάνει ανησυχητικές διαστάσεις με αρνητικές συνέπειες τόσο στην ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών όσο και στη διαδικασία μάθησης. Το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, σε συνεργασία με το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) «Διόφαντος», πανεπιστημιακούς και κρατικούς φορείς, εθελοντικές οργανώσεις, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, ερευνητικά κέντρα, καθώς και οποιονδήποτε άλλον τρίτο φορέα κρίνεται αναγκαίο, οργανώνει, σχεδιάζει και υλοποιεί δράσεις και προγράμματα για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού.

Δημιουργήθηκε και λειτουργεί ειδική ψηφιακή πλατφόρμα με την ευθύνη του Ινστιτούτου Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) «Διόφαντος», για την αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και των φαινομένων εκφοβισμού, στην οποία έχουν πρόσβαση οι μαθητές και οι γονείς, καθώς και όσοι έχουν την επιμέλεια μαθητών και μπορούν να υποβάλουν επώνυμη αναφορά περιστατικού (<https://stop-bullying.gov.gr>).

Στη σχολική μονάδα συγκροτείται διμελής ομάδα που λειτουργεί ως αποδέκτης των αναφορών και είναι υπεύθυνη για την αντιμετώπιση των περιστατικών. Σε κάθε Διεύθυνση Εκπαίδευσης συνιστάται τετραμελής «Ομάδα Δράσης για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού», η οποία σε συνεργασία με τους υπευθύνους των σχολικών μονάδων, ενημερώνει και ευαισθητοποιεί την εκπαιδευτική κοινότητα και την τοπική κοινωνία σε θέματα αντιμετώπισης βίας, προωθεί σχετικές δράσεις, προγράμματα και εκπαιδευτικό υλικό στις σχολικές μονάδες, και εποπτεύει και συμβάλλει στην ταχεία και αποτελεσματική επίλυση των περιστατικών που είτε παρακολουθεί είτε της γνωστοποιούνται. Το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος» προσφέρει εξ αποστάσεως σύγχρονη και ασύγχρονη επιμόρφωση στα μέλη ομάδων δράσης, στελέχη εκπαίδευσης και αποδέκτες αναφορών σχολικών μονάδων για την αξιοποίηση της ειδικής ψηφιακής πλατφόρμας stop-bullying.gov.gr.

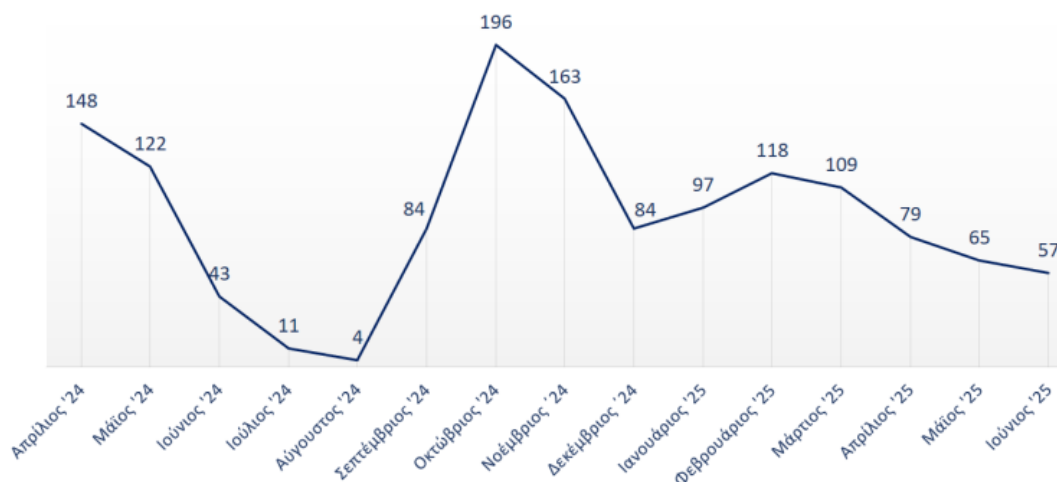
Το Ι.Ε.Π. σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 5 του ν. 5029/2023 ανέθεσε στο Τμήμα Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης το έργο «Διενέργεια ποσοτικής και ποιοτικής έρευνας με στόχο την αποτύπωση της υπάρχουσας κατάστασης και την αποτίμηση της έκτασης των φαινομένων της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού». Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε αντιπροσωπευτικό δείγμα 48.265 μαθητών των δύο τελευταίων τάξεων του Δημοτικού σχολείου, Γυμνασίου και Α' Λυκείου, καθώς και σε δείγμα 10.028 εκπαιδευτικών και 13.762 γονέων και κηδεμόνων. Τα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάστηκαν σε συνέδριο στο Υπουργείο Παιδείας τον Μάρτιο 2025.

Το Ι.Ε.Π. ανέλαβε σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών-υπευθύνων αποδεκτών των αναφορών (διμελείς ομάδες), των τακτικών και αναπληρωματικών μελών των τετραμελών ομάδων δράσης στις 116 Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και των Συμβούλων Εκπαίδευσης και των Υπευθύνων Αγωγής Υγείας και σχολικών δραστηριοτήτων από τον Φεβρουάριο έως τον Μάιο 2025. Τέλος, θα διατεθεί επιμορφωτικό πρόγραμμα στο Moodle του Ι.Ε.Π. ασύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης για τα Στελέχη Εκπαίδευσης, τους Εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Ψυχολόγους και Κοινωνικούς Λειτουργούς.

Από τα στοιχεία που αντλήθηκαν από την ψηφιακή πλατφόρμα stop-bullying προκύπτει ότι αναφορές υποβάλλουν κυρίως οι γονείς. Από τον Απρίλιο 2024, που τέθηκε σε εφαρμογή η πλατφόρμα, έως και τον Ιούνιο του 2025 (τέλος σχολικής χρονιάς 2024-2025) έχουν κατατεθεί συνολικά 1.432 αναφορές για περιστατικά που αφορούν κυρίως τις ηλικίες από 9-15 ετών. Τα περισσότερα περιστατικά καταγράφονται στα μεγάλα αστικά κέντρα, με την Αττική να καταλαμβάνει την πρώτη θέση και μάλιστα με αναλογία ποσοστού αναφορών μεγαλύτερη του ποσοστού του μαθητικού δυναμικού, ενώ ακολουθούν η Κεντρική Μακεδονία, η Κρήτη, η Θεσσαλία και η Αχαΐα. Το σχολικό έτος 2024-2025 οι περισσότερες αναφορές κατατέθηκαν τον Οκτώβριο 2024 (196) αλλά μετά καταγράφεται μία σταθερά πτωτική τάση.

Τέλος, το άρθρο 130 του ν. 5090/2024 (όπως τροποποιεί το άρθρο 23 του ν. 3500/2006 (Α' 232), ορίζει τις υποχρεώσεις των επαγγελματιών –παιδαγωγού, εκπαιδευτικού, μέλους του ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού ή του ειδικού βοηθητικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, κοινωνικού λειτουργού, ψυχολόγου, επιμελητή, προπονητή ή γιατρού που παρέχει τις υπηρεσίες του σε ανήλικο–, σε περιπτώσεις διάπραξης σε βάρος ανηλίκου εγκλήματος ενδοοικογενειακής βίας.

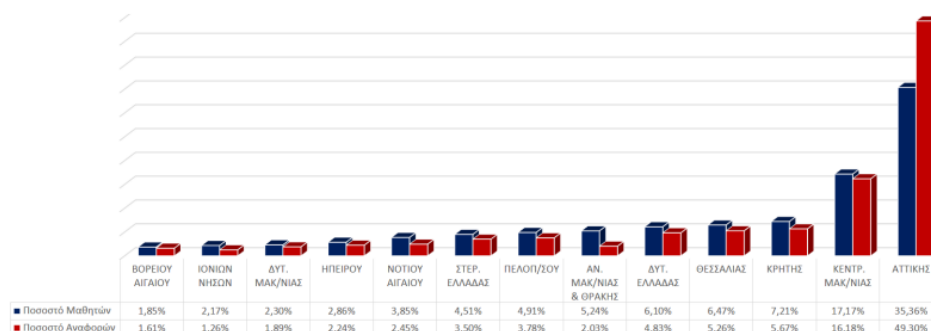
Αναφορές ανά μήνα



Από την έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας έως τις 30.06.2025 υπεβλήθησαν 1.432 αναφορές. Τον 10/2024 είχαμε τις περισσότερες αναφορές με πτωτική, κατά βάση, τάση έως τον 6/2025

Πίνακας 12: Η καταγραφή των αναφορών στην ψηφιακή πλατφόρμα stop-bullying.gr από την έναρξη λειτουργίας της τον Απρίλιο 2024 έως και τις 30/6/2025. (Πηγή: Γενική Γραμματεία ΠΕ, ΔΕ & ΕΑ).

Ποσοστό Μαθητών/τριών vs Ποσοστό Αναφορών επί του συνόλου ανά ΠΔΕ



Υποβλήθηκαν αναφορές ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού για το 0,1% του συνολικού μαθητικού δυναμικού της επικράτειας. Κάποιες από τις αναφορές ενδεχομένως να αφορούν τους ίδιους μαθητές/τριες και τα ίδια περιστατικά. Το διάγραμμα περιγράφει τη σχέση του ποσοστού των μαθητών σε κάθε περιφέρεια, με το ποσοστό των καταγεγραμμένων αναφορών στην ίδια περιφέρεια. Παράδειγμα, στην Αττική φοιτά το 35,36% του συνόλου των μαθητών και εμφανίζεται το 49,30% των καταγεγραμμένων αναφορών Ενδοσχολικής Βίας και Εκφοβισμού

Πίνακας 13: Ποσοστό αναφορών σε σύγκριση με το ποσοστό του μαθητικού δυναμικού ανά Περιφέρεια (Πηγή: Γενική Γραμματεία ΠΕ,ΔΕ & ΕΑ)

Ο εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας των σχολικών μονάδων (13423/ΓΔ4/4-02-2021, Β' 491), ο οποίος επικαιροποιήθηκε με την Υ.Α. 109697/ΓΔ4/24-09-2024 (Β' 5387) και περιλαμβάνει συγκεκριμένο εδάφιο που αφορά στην Ε.ΒΙ.Ε., βοηθά στην επικράτηση του αισθήματος ασφάλειας στα σχολεία, ενώ το μέτρο της απαγόρευσης των κινητών τηλεφώνων (102791/ΓΔ4/10-09-2024, Β' 5130) εφαρμόστηκε για τη μείωση της διάσπασης της προσοχής των μαθητών αλλά και για τον περιορισμό του διαδικτυακού εκφοβισμού και της καταγραφής προσώπων χωρίς την άδειά τους ή περιστατικών εκφοβισμού.

Τέλος, δημοσιεύθηκε τον Μάιο 2025 από την Προεδρία της Κυβέρνησης η «Εθνική Στρατηγική για την πρόληψη της βίας και την αντιμετώπιση της παραβατικότητας ανηλίκων, 2025-2030» (Ελληνική Δημοκρατία, 2025). Η υλοποίηση της Εθνικής Στρατηγικής είναι σύνθετη και απαιτητική, επεκτείνεται σε πολλαπλά πεδία άσκησης πολιτικής και απαιτεί τις συνέργειες μεταξύ των Υπουργείων και φορέων άσκησης πολιτικής.

Για την ενίσχυση της φοίτησης και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ισχύει η παρ. 6 του άρθρου 70 του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ Α' 114), σύμφωνα με την οποία μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού που ανήκουν στους κλάδους ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών, μπορούν να ασκούν καθήκοντα σε συγκεκριμένες μονάδες γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, εφόσον συντρέχουν ιδιαίτερες ανάγκες στήριξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ή κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής και συναισθηματικής στήριξης των μαθητών.

Για ψυχοκοινωνική στήριξη των μαθητών όλων των ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ. της χώρας εφαρμόζεται σχετική παρέμβαση που υλοποιείται από μέλη Ε.Ε.Π. κλάδου ΠΕ23 Ψυχολόγων, κατ'εφαρμογή των οριζόμενων από το άρθρο 17 του ν. 3699/2008 (ΦΕΚ Α' 199) και το άρθρο 70 του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ Α' 114) Σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1 της ισχύουσας υπ' αριθμ. Φ.ΜΝΑΕ/128674/Δ4/08-11-2023 (ΦΕΚ Β' 6484) Υ.Α. με θέμα «Καθήκοντα και

αρμοδιότητες κλάδου ΠΕ23 Ψυχολόγων στα Επαγγελματικά Λύκεια (ΕΠΑ.Λ.) και στα Π.ΕΠΑ.Λ. για τα σχολικά έτη 2023-2024 έως και 2026-2027 στο πλαίσιο της πράξης «Υποστήριξη εγγραμματοσυναισθηματικής ανάπτυξης μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης», τα μέλη Ε.Ε.Π. κλάδου ΠΕ23 Ψυχολόγων που απασχολούνται στα ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ. παρέχουν κατά προτεραιότητα ψυχολογική υποστήριξη στους μαθητές και μαθήτριες της Α΄ τάξης, ευαισθητοποιούν το Σύλλογο Διδασκόντων σε θέματα δυναμικής της ομάδας τάξης, επικοινωνίας με τους μαθητές και τις μαθήτριες και σχέσεων λειτουργικής συνεργασίας στη σχολική κοινότητα, ενημερώνουν, συμβουλεύουν και υποστηρίζουν τους γονείς, οργανώνουν προγράμματα πρόληψης και προαγωγής της ψυχικής υγείας και συμβάλλουν στη δικτύωση του σχολείου με άλλα σχολεία.

Με τον ν. 4823/2021 έχουν θεσμοθετηθεί τα Σχολικά Δίκτυα Εκπαιδευτικής Υποστήριξης (Σ.Δ.Ε.Υ.), ομάδες έως πέντε σχολικών μονάδων, και οι Επιτροπές Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.), ανά μία ημέρα της εβδομάδας σε κάθε σχολείο της αντίστοιχης Σ.Δ.Ε.Υ., με αρμοδιότητα την αξιολόγηση εκπαιδευτικών και ψυχοκοινωνικών αναγκών, τον σχεδιασμό και υλοποίηση παρεμβάσεων, την υποστήριξη σχολικών μονάδων γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, την πρόληψη της σχολικής διαρροής και την καλλιέργεια ασφαλούς σχολικού κλίματος, που ευνοεί την ψυχοκοινωνική υγεία και τη συναισθηματική ευημερία των μαθητών και μαθητριών. Στις Σ.Δ.Ε.Υ. και Ε.Δ.Υ. ασκούν καθήκοντα τα μέλη του Ε.Ε.Π., Ψυχολόγοι και Κοινωνικοί Λειτουργοί.

Στο πλαίσιο της Πράξης «Ενίσχυση και ενδυνάμωση της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης και ανθεκτικότητας των μαθητών μέσω του θεσμού ψυχολόγου και του κοινωνικού λειτουργού, σχολικά έτη 2023-2026», εκδόθηκε η με αρ. πρωτ. 97442/ΓΔ4/30-08-2024 Υ.Α. (Β΄ 5003) με θέμα «Ειδικότερα καθήκοντα και αρμοδιότητες των κλάδων ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών για τα σχολικά έτη 2024-2025 και 2025-2026». Οι Ψυχολόγοι και Κοινωνικοί Λειτουργοί ασκούν τα καθήκοντά τους ως μέλη του Ε.Ε.Π. στις Σ.Δ.Ε.Υ. και Ε.Δ.Υ.

Γ. ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ

1.1.11. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών με στόχο τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη

Στην Ελλάδα, οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων της σχολικής εκπαίδευσης (προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας) διαθέτουν υψηλό μορφωτικό επίπεδο, καθώς είναι κάτοχοι πτυχίου τουλάχιστον πρώτου κύκλου σπουδών. Μέσα από την πανεπιστημιακή τους εκπαίδευση αποκτούν ακαδημαϊκή επάρκεια στο γνωστικό αντικείμενο της ειδικότητάς τους. Ωστόσο, η επάρκεια αυτή δεν συνοδεύεται πάντοτε από την αναγκαία παιδαγωγική κατάρτιση που απαιτείται για την αποτελεσματική άσκηση του εκπαιδευτικού έργου.

Κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης και για μία δεκαετία, οι συστηματικές επιμορφώσεις υποχώρησαν, περιοριζόμενες σε βραχυχρόνια προγράμματα και συνοδευτικές δράσεις μεμονωμένων μεταρρυθμίσεων. Έτσι, οι εκπαιδευτικοί έμειναν χωρίς ουσιαστική υποστήριξη σε κρίσιμα ζητήματα, ιδίως σε ό,τι αφορά καινοτόμες εκπαιδευτικές και διδακτικές προσεγγίσεις. Η κατάσταση επιδεινώθηκε από τις συνέπειες της γήρανσης του προσωπικού σε όλες τις βαθμίδες, το υψηλό ποσοστό συνταξιοδότησης, καθώς και τη μεγάλη κινητικότητα στα σχολεία λόγω της συνεχούς αύξησης του αριθμού των αναπληρωτών.

Από το 2019 η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα της εκπαιδευτικής πολιτικής και υλοποιείται μέσα από δράσεις υποχρεωτικής επιμόρφωσης, όπως η εισαγωγική επιμόρφωση ή προαιρετικής συμμετοχής των εκπαιδευτικών. Τα ζητήματα

που αφορούν στη διάρκεια της επιμόρφωσης κάθε μορφής, το περιεχόμενο, τους επιμορφωτές, την αξιολόγηση και την πιστοποίησή της ρυθμίζονται από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. σε συνεργασία με το Ι.Ε.Π. Στο πλαίσιο αυτό, και σε συμμόρφωση με τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, προτεραιοποιείται η ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων. Ειδικότερα, δίνεται έμφαση στη συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών με επίκεντρο την καλλιέργεια δεξιοτήτων, την ευθυγράμμιση των πρακτικών αξιολόγησης των μαθητών, στην ενίσχυση της σχολικής αυτονομίας, καθώς και τη διεύρυνση και βελτίωση του πλαισίου αξιολόγησης των εκπαιδευτικών.

Σύμφωνα με τον ν. 4823/2021, φορείς και όργανα επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών είναι: οι σχολικές μονάδες, οι Περιφερειακοί και οι Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης, οι Σύμβουλοι Εκπαίδευσης, τα Κέντρα Διεπιστημονικής Αξιολόγησης, Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.), τα Κέντρα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.ΠΕ.Α.), τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) και εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου, όπως το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) και το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) «Διόφαντος». Ο νόμος προβλέπει, επίσης, ειδικά προγράμματα επιμόρφωσης για τα στελέχη που αναλαμβάνουν θέσεις ευθύνης.

Ειδικά για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, ο ν. 4763/2020 ορίζει ότι σε κάθε Π.ΕΠΑ.Λ. μπορεί να ιδρύεται και να λειτουργεί Κέντρο Επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικών μαθημάτων, με στόχο την περιοδική ενημέρωσή τους για τις εξελίξεις στην επιστήμη τους και τη διδακτική των αντικειμένων τους, καθώς και την ανάπτυξη δεξιοτήτων που απαιτούνται για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Στην επιμόρφωση αυτή μπορούν να συμβάλλουν Α.Ε.Ι., ερευνητικοί φορείς και επιχειρήσεις της περιοχής.

Μία από τις πιο συστηματικές και ευρείας κλίμακας επιμορφωτικές δράσεις είναι η Επιμόρφωση Β' Επιπέδου Τ.Π.Ε. που υλοποιείται από το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος» σε συνεργασία με το Ι.Ε.Π. και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Δημόσιο. Στοχεύει στην αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη, ενισχύοντας τις ψηφιακές δεξιότητες και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, ενώ πλέον περιλαμβάνει και στοιχεία εκπαιδευτικής χρήσης της Τεχνητής Νοημοσύνης. Συνοδεύεται από ψηφιακές εξετάσεις πιστοποίησης που διενεργούνται σε Α.Ε.Ι. Από το 2008 έως τον Δεκέμβριο του 2025 έχουν επιμορφωθεί 90.400 εκπαιδευτικοί και με την ολοκλήρωση του τρέχοντος κύκλου (2021-2026) αναμένεται να φτάσουν τους 97.400 (<https://e-pimorfosi.cti.gr>).

Το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», ως Εθνική Μονάδα Υποστήριξης της ευρωπαϊκής δράσης e-Twinning, υλοποιεί από το 2017 τα «Ανοικτά Διαδικτυακά Μαθήματα» για την παιδαγωγική αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., των εκπαιδευτικών πλατφορμών και εργαλείων Web 2.0, καθώς και πιο προχωρημένων θεμάτων, όπως η εκπαιδευτική ρομποτική, το STEM, η Τεχνητή Νοημοσύνη και η χρήση κινητών συσκευών στην εκπαίδευση. Τα μαθήματα, διάρκειας 200 ωρών, συνδυάζουν ασύγχρονη και σύγχρονη τηλεεκπαίδευση, ενώ παρέχεται και πιστοποίηση από το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο. Μέχρι το 2021 είχαν επιμορφωθεί πάνω από 25.000 εκπαιδευτικοί. Στον Πίνακα 14 καταγράφονται τα διαδικτυακά επιμορφωτικά προγράμματα που υλοποιήθηκαν μέσω της πλατφόρμας e-twinning από το 2021-2022 έως και το 2024-2025 και τον αριθμό των εγγεγραμμένων εκπαιδευτικών που τα παρακολούθησαν.

Κατά την περίοδο εφαρμογής περιοριστικών μέτρων λόγω πανδημίας (Μάρτιος 2020), η δράση «Μένουμε Σπίτι με το e-Twinning» πρόσφερε ταχεία επιμόρφωση σε εργαλεία εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, επιμορφώνοντας πάνω από 31.000 εκπαιδευτικούς. Στα τρία τελευταία σχολικά έτη (2021-2024) πραγματοποιήθηκαν περίπου 50.000 εγγραφές, ενώ το 2024–2025 ξεπέρασαν τις 22.700. Η αξιολόγηση μέσω της μεθοδολογίας Selfie4Teachers έδειξε βελτίωση ψηφιακών δεξιοτήτων κατά 17% στους επιμορφούμενους και 15% στους επιμορφωτές. Από το 2022, προσφέρονται και μαθήματα σε μορφή MOOC, με χιλιάδες συμμετοχές, συμπεριλαμβανομένων νέων θεματικών για την Τεχνητή Νοημοσύνη στην εκπαίδευση.

Η δράση STEM/e-Twinning έχει εξοπλίσει μέχρι σήμερα 900 σχολεία με υλικό ρομποτικής, αριθμός που θα φτάσει τα 1.000 το 2025. Προσφέρει παιδαγωγική και τεχνική υποστήριξη για έργα STEM, που συχνά διακρίνονται σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η επιλογή των σχολείων γίνεται με κριτήρια ενεργούς συμμετοχής και διάκρισης στο e-Twinning, ενώ η επιμόρφωση παρέχεται μέσω των ανοικτών μαθημάτων και MOOCs. Στο πλαίσιο της δράσης έχουν εκδοθεί εκπαιδευτικοί οδηγοί, όπως το «Εκπαιδευτική ρομποτική στο νηπιαγωγείο με το Beebot» (2023).

Επίσης, βάσει προγραμματικής συμφωνίας μεταξύ Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος» – Ι.Ε.Π., οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υλοποιούν τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων με συνεργατικό τρόπο μέσω του e-Twinning, σε συνέργεια με το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών για την προώθηση των δράσεων ΚΑ1/ΚΑ2 του προγράμματος Erasmus+ στα σχολεία. Το e-Twinning έχει θεσπίσει (σε πανευρωπαϊκό επίπεδο) τη - Δράση: Initial Teacher Education για την αρχική κατάρτιση των φοιτητών σχολών που οδηγούν επαγγελματικά στην Εκπαίδευση.

Το 2021 υλοποιήθηκε και η «Ταχύρρυθμη επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση», με τη συμμετοχή περίπου 85.000 εκπαιδευτικών, εστιάζοντας στην παιδαγωγική αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων τόσο στη διά ζώσης όσο και στην εξ αποστάσεως διδασκαλία.

Παράλληλα, το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», σύμφωνα με την Υ.Α. 41207/ΓΔ4/18-04-2024 (ΦΕΚ Β' 2404) «Ρύθμιση θεμάτων σχετικών με τις δράσεις και τα προγράμματα που εκπονούνται για την αντιμετώπιση περιστατικών ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού», υλοποιεί την επιμόρφωση μελών ομάδων δράσης και στελεχών εκπαίδευσης για την αξιοποίηση της πλατφόρμας stop-bullying, μέσω διαδικτυακών μαθημάτων self-paced με πρόσβαση σε εκπαιδευτικό υλικό στην πλατφόρμα επιμόρφωσης <https://stop-bullying.gov.gr/learn>.

Διαδικτυακό μάθημα / Σχολικό έτος	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
I. Πλατφόρμες ηλεκτρονικής μάθησης - Εργαλεία παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού - Εργαλεία επικοινωνίας	2.192	1.807	2.188	2.716
II. Εργαλεία επεξεργασίας πολυμέσων - Εργαλεία παραγωγής εκπαιδευτικού υλικού	2.293	2.767	2.940	2.505
III. Εργαλεία δημιουργίας ιστοτόπων - Συνεργατικά και υποστηρικτικά εργαλεία	1.470	2.119	2.392	2.269
IV. Διαδικτυακές εκπαιδευτικές κοινότητες και αξιοποίηση μαθησιακών αντικειμένων	779	987	1.249	1.506

Διαδικτυακό μάθημα / Σχολικό έτος	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
V. Δημιουργικό και ασφαλές διαδίκτυο - Αξιολόγηση και ανάπτυξη κριτικής σκέψης για το ψηφιακό περιεχόμενο	876	919	1.009	1.240
Arduino Basic: Εισαγωγή στην εκπαιδευτική ρομποτική με χρήση του Arduino	614	813	632	416
Arduino Intermediate: Εμβάθυνση στην εκπαιδευτική ρομποτική με χρήση του Arduino	-	291	253	111
Εκπαιδευτική ρομποτική με το Edison	174	174	105	72
Εκπαιδευτική ρομποτική με το Micro:bit	-	376	340	358
Εκπαιδευτική Ρομποτική με το Thymio	224	216	153	-
Εκπαιδευτική Ρομποτική στο νηπιαγωγείο - Beebot	877	1.200	1.044	752
Προγραμματισμός Scratch και εκπαιδευτική ρομποτική	1.412	1.383	1.211	595
Κινητές συσκευές 1 (Tablets και κινητά τηλέφωνα) - Βασική χρήση	912	1.434	1.078	541
Κινητές συσκευές 2 (Tablets και κινητά τηλέφωνα) - Αξιοποίηση στη διδασκαλία μαθημάτων	1.491	2.071	2.461	1.214
Παιδαγωγική αξιοποίηση της Τεχνητής Νοημοσύνης, έργα eTwinning και στη διδασκαλία μαθημάτων	-	-	2.685	4.459
Αξιοποίηση διαδραστικών συστημάτων στη διδασκαλία (Πιλοτικό)	-	-	-	3.245
Εκπαιδευτική ρομποτική με το νέο σετ ρομποτικής S1 (Πιλοτικό)	-	-	-	715
ΣΥΝΟΛΟ	13.529	16.557	19.740	22.714

Πίνακας 14: Μαθήματα στην πλατφόρμα E-Twinning και εγγεγραμμένοι εκπαιδευτικοί κατά τα σχολικά έτη από 2021-2022 έως 2024-2025.

Πηγή: https://www.minedu.gov.gr/publications/docs2023/eTwinning_Detailed_MEMO_Mar_2025.pdf

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής – Εθνική Στρατηγική Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών

Το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) αποτελεί τον επίσημο φορέα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού για την εκπόνηση, εφαρμογή και παρακολούθηση της Εθνικής Στρατηγικής Επιμόρφωσης των Εκπαιδευτικών (άρθρο 96, ν. 4763/2020).

Ο ρόλος του Ι.Ε.Π. περιλαμβάνει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων, τον συντονισμό και την παρακολούθηση των διαδικασιών υλοποίησης, πιστοποίησης και αποτίμησης, τη συγκρότηση, τήρηση και επικαιροποίηση του Μητρώου Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών, την κατάρτιση και εφαρμογή προγραμμάτων, καθώς και την εκπόνηση ή ανάθεση μελετών και ερευνών για θέματα επιμόρφωσης. Παράλληλα, συνεργάζεται με υπηρεσίες και φορείς του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., άλλα Υπουργεία, Πανεπιστήμια και ελληνικούς ή/και διεθνείς οργανισμούς, ιδιωτικούς φορείς, ερευνητικά κέντρα, κ.λπ. με στόχο την ανάπτυξη συνεργειών και τη βιωσιμότητα των δράσεων.

Στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδιασμού και της επιστημονικής υποστήριξης των πολιτικών αναβάθμισης της εκπαίδευσης, το Ι.Ε.Π. έχει αναλάβει την παρακολούθηση, την υλοποίηση

και την αποτίμηση επενδύσεων και δράσεων πανελλαδικής εμβέλειας, οι οποίες αφορούν κυρίως:

1. Εκτεταμένη Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών

Από το 2018 έως σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί 22 επιμέρους επιμορφωτικές δράσεις, με συνολικά 231.039 ωφελούμενους εκπαιδευτικούς. Οι δράσεις κάλυψαν όλους τους τύπους σχολείων και όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης (Νηπιαγωγεία, Δημοτικά, Γυμνάσια, Λύκεια, Ειδικά Σχολεία, ΕΠΑ.Λ. κ.ά.). Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε σύγχρονες θεματικές ενότητες, όπως τα νέα Προγράμματα Σπουδών, η διαφοροποιημένη διδασκαλία, η ψηφιακή παιδαγωγική, η πρόληψη της βίας και αντιμετώπιση περιστατικών ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού.

2. Καθολική Γεωγραφική Κάλυψη

Οι επιμορφώσεις απευθύνονται σε εκπαιδευτικούς και στελέχη εκπαίδευσης όλων των Περιφερειακών Διευθύνσεων Εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένων νησιωτικών, ορεινών, απομακρυσμένων και αστικών περιοχών. Το Ι.Ε.Π., μέσω συνεργασιών με Διευθύνσεις Εκπαίδευσης και Συμβούλους Εκπαίδευσης, καθώς και μέσω της παροχής εξ αποστάσεως προγραμμάτων εξασφαλίζει ότι οι δράσεις προσαρμόζονται στις τοπικές ανάγκες, διατηρώντας παράλληλα εθνικό συντονισμό.

3. Μηχανισμός Παρακολούθησης & Αξιολόγησης

Αναπτύχθηκαν εργαλεία καταγραφής και αποτίμησης, πλατφόρμες σύγχρονης και ασύγχρονης επιμόρφωσης, καθώς και συστήματα αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας. Τα δεδομένα δείχνουν υψηλά ποσοστά συμμετοχής και ολοκλήρωσης, ενώ η ανατροφοδότηση από τους επιμορφούμενους είναι ιδιαίτερα θετική.

4. Υποδομή και Υποστήριξη Εκπαιδευτικής Καινοτομίας

Η υλοποίηση των επενδύσεων υποστηρίζεται από νέες πλατφόρμες ασύγχρονης και σύγχρονης επιμόρφωσης, αλλά και εργαλεία όπως ψηφιακές βιβλιοθήκες, υποστηρικτικό υλικό για την τάξη, πρότυπα σενάρια διδασκαλίας κ.ά.

Άξονας Παρέμβασης	Ενδεικτικά Ποσοτικά Στοιχεία	Παρατηρήσεις
Σύνολο Επιμορφωτικών Πράξεων	22 επιμέρους επιμορφωτικές δράσεις	Περιλαμβάνουν διαφορετικά γνωστικά αντικείμενα, θεματικές ενότητες και βαθμίδες
Σύνολο Επιμορφούμενων Εκπαιδευτικών	231.039 εκπαιδευτικοί κατά τα έτη 2018-2025	Πανελλαδικά, από όλες τις Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης
Ποσοστό Συμμετοχής	>90% παρακολούθηση/ολοκλήρωση	Ιδιαίτερα αυξημένο ενδιαφέρον, ειδικά σε θεματικές που αφορούν τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης
Περιοχές Παρέμβασης	Όλες οι Περιφέρειες της χώρας	Περιλαμβάνονται απομακρυσμένα/ ορεινά/ νησιωτικά σχολεία, Σύγχρονη και Ασύγχρονη
Εκπαιδευτικά Υλικά	>3.000 σενάρια διδασκαλίας, οδηγοί, video, παρουσιάσεις	Διαθέσιμα μέσω ΙΕΠ & πλατφορμών επιμόρφωσης
Ψηφιακές Πλατφόρμες	>5 πλατφόρμες (όπως https://act.digitalschool.gov.gr/ , https://mitroo.iep.edu.gr/login , https://www.iep.edu.gr/services/edurequests/)	Υποστήριξη εκπαιδευτικών, αναβάθμιση των υπηρεσιών υποστήριξης του ΙΕΠ
Θεματικά Πεδία Επιμόρφωσης	6 Επιστημονικά Πεδία Εξειδίκευσης (ΕΠΕ): Διδασκαλία και μάθηση, Αειφόρος ανάπτυξη και ενεργός πολίτης, Συμπεριληπτική εκπαίδευση, Ψηφιακές τεχνολογίες, Εκπαιδευτική ηγεσία και διοίκηση, Επαγγελματική ταυτότητα και ανάπτυξη εκπαιδευτικών (ΕΒΔΜΟΞΛΔ-9ΤΨ Κανονισμός Μητρώου Εκπαιδευτικών)	Έμφαση στην εκπαιδευτική καινοτομία και στην ενίσχυση της ενσυναίσθησης των επιμορφούμενων
Συνδεδεμένες Πράξεις Υποστήριξης	Εκπόνηση Οδηγών, εκπόνηση επιμορφωτικού/υποστηρικτικού υλικού, Μηχανισμοί Αξιολόγησης, Monitoring	Έμφαση στην ανάλυση της αποτελεσματικότητας και τη διάχυση καλών πρακτικών

Πίνακας 15: Βασικοί άξονες παρέμβασης στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (πηγή: ΙΕΠ 2025)

Οι επιμορφωτικές δράσεις του Ι.Ε.Π. συνδέονται αφενός με τις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις όπως: η αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών (166 νέα Προγράμματα Σπουδών – 123 που εκπονήθηκαν εκ νέου και 43 επικαιροποιημένα) που καλύπτουν όλο το φάσμα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο και Λύκειο Γενικής Εκπαίδευσης), τα νέα σχολικά εγχειρίδια και το «πολλαπλό βιβλίο», τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων [Φ.31/94185/Δ1/2021, (Β' 3791) Υ.Α.], η εισαγωγή της Αγγλικής γλώσσας στην προσχολική εκπαίδευση [Φ.80378/ΓΔ4/2021 (Β' 3311) Υ.Α.] και αφετέρου η πάγια ανάγκη για διαρκή επαγγελματική ανάπτυξη, σύμφωνα με τις διεθνείς τάσεις στην εκπαίδευση.

Ακολουθεί η καταγραφή των επιμορφωτικών δράσεων που έχουν υλοποιηθεί από το ΙΕΠ κατά τα έτη 2018-2025, σε μορφή πίνακα.

A/A	ΠΡΑΞΗ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ
1	«Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στα Προγράμματα Σπουδών και το εκπαιδευτικό υλικό Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» (MIS 5035543)	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για τα Νέα Προγράμματα Σπουδών όλων των γνωστικών πεδίων της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπ/σης	36 ώρες (8 ώρες σύγχρονη/ 28 ώρες ασύγχρονη επιμόρφωση)	24.003
2	«Μια Νέα Αρχή στα ΕΠΑ.Λ. – Υλοποίηση της Επιμόρφωσης» (MIS 5022549)	Επιμόρφωση για την εναλλακτική ενισχυτική διδασκαλία (Νέα Ελληνικά/ Μαθηματικά), τον θεσμό του Συμβούλου Καθηγητή και του Ψυχολόγου για τη ψυχοκοινωνική στήριξη των μαθητών στο ΕΠΑΛ	(α) εκπαιδευτικοί των κλάδων ΠΕ02 (Φιλολόγων) και ΠΕ03 (Μαθηματικών) των ΕΠΑ.Λ. (β) ψυχολόγοι (αναπληρωτές/ώτριες) (γ) εκπαιδευτικοί (όλων των ειδικοτήτων, συμπεριλαμβανομένων των στελεχών εκπαίδευσης) των ΕΠΑ.Λ. σε θέματα που αφορούν την υποστήριξη μαθητών και μαθητριών για την καλύτερη ένταξή τους στη σχολική ζωή, μέσω της υλοποίησης του θεσμού του Συμβούλου-Καθηγητή	20 ώρες (σύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	2.847
3	«Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (Επιμόρφωση Β' επιπέδου Τ.Π.Ε.)» (MIS 5000065)	Συνέχιση και η μετεξέλιξη της ολοκληρωμένης επιμόρφωσης για την αξιοποίηση και εφαρμογή των Τ.Π.Ε. στην διδακτική πράξη /επέκταση της επιμόρφωσης σε όλους τους κλάδους και ειδικότητες εκπαιδευτικών ΑΒ/θμιας εκπαίδευσης	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης	42 ώρες και δράσεις «εφαρμογής στην τάξη»	33.963
4	«Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών» (MIS 5070654)	Εισαγωγική Επιμόρφωση νεοδιόριστων Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης - Μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού και Βοηθητικού Προσωπικού	96 ώρες (24 ώρες σύγχρονη/ 72 ώρες ασύγχρονη επιμόρφωση)	15.800

A/A	ΠΡΑΞΗ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ
5	«Επιμόρφωση εκπαιδευτικών/ εκπαιδευτών σε θέματα μαθητείας» (MIS 5008057)	Επιμόρφωση με αντικείμενο τον θεσμό της μαθητείας σε σχέση με την Ε.Ε.Κ., το πλαίσιο υλοποίησης της μαθητείας, την εποπτεία της μαθητείας, τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης	36 ώρες (18 ώρες σύγχρονη/ 18 ώρες ασύγχρονη επιμόρφωση)	3.300
6	«Επιμόρφωση σε πρακτικές υποστήριξης των μαθητών και των μαθητριών στο πλαίσιο της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας (ΔΔ)» (MIS 5032906)	Επιμόρφωση σχετικά με πρακτικές διαφοροποίησης του περιβάλλοντος μάθησης με στόχο την ανταπόκριση στην ετερογένεια των εκπαιδευτικών αναγκών όλων ανεξαιρέτως των μαθητών και των μαθητριών σε συμπεριληπτικό πλαίσιο	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης	24 ώρες (σύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	12.277
7	«Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών στις Δεξιότητες μέσω Εργαστηρίων» (MIS 5092064)	Επιμόρφωση για την καινοτόμο διδακτική και εκπαιδευτική δράση των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, η οποία συνίσταται στην προσθήκη νέων θεματικών κύκλων στο Νηπιαγωγείο και στο ωρολόγιο πρόγραμμα του Δημοτικού και του Γυμνασίου, αξιοποιώντας μεθόδους διερευνητικής – ανακαλυπτικής μάθησης, με σκοπό την ενίσχυση της καλλιέργειας ήπιων δεξιοτήτων, δεξιοτήτων ζωής και δεξιοτήτων τεχνολογίας και επιστήμης στους μαθητές και στις μαθήτριες.	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπ/σης	36 ώρες (ασύγχρονη επιμόρφωση)	61.401
8	«Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Εισαγωγή της Αγγλικής Γλώσσας στο Νηπιαγωγείο (ΕΑΝ)» (MIS 5093563)	Επιμόρφωση για την εισαγωγή της αγγλικής γλώσσας στο Νηπιαγωγείο	Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου - Εκπαιδευτικοί κλάδων ΠΕ06 (Αγγλικής) και ΠΕ60 (Νηπιαγωγοί)	24 ώρες (ασύγχρονη επιμόρφωση)	18.837
9	«Επιμορφωτικό πρόγραμμα για τους εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης των Γ' και Δ' τάξεων των Πειραματικών Σχολείων που συμμετέχουν στο πρόγραμμα για την αξιοποίηση των iPads ως εκπαιδευτικών εργαλείων»	Επιμόρφωση για την αξιοποίηση των ipads στην εκπαιδευτική διαδικασία	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	24 ώρες (σύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	58

A/A	ΠΡΑΞΗ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ
10	«Επιμόρφωση στη Θεωρία και Πράξη της διδασκαλίας και της αξιολόγησης στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γ΄ τάξης ημερήσιου και εσπερινού ΓΕΛ»	Επιμόρφωση στη Θεωρία και Πράξη της διδασκαλίας και της αξιολόγησης στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας Γ΄ τάξης ημερήσιου και εσπερινού ΓΕΛ	Εκπαιδευτικοί ΠΕ02 Ν. Αιγαίου	20 ώρες (12 ώρες σύγχρονη και 8 ώρες ασύγχρονη επιμόρφωση)	122
11	«Επιμορφωτική Δράση για την ένταξη των παιδιών με μεταναστευτικό υπόβαθρο (ΔΥΕΠ)»	Επιμόρφωση για την υποστήριξη εκπαιδευτικών που εργάζονται σε ΔΥΕΠ ή με παιδιά με προσφυγικό/μεταναστευτικό υπόβαθρο	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής	3 ώρες	130
12	«Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού» (MIS 5001313)	Επιμόρφωση σχετικά με την εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση σε ζητήματα προσβασιμότητας και καθολικού σχεδιασμού ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού ώστε οι μαθητές, ανεξαρτήτως αναπηρίας ή μαθησιακών ιδιαιτεροτήτων να έχουν ισότιμη πρόσβαση στη γνώση	Εκπαιδευτικοί ειδικής και γενικής εκπαίδευσης, μέλη Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού που υπηρετούν σε δημόσια και ιδιωτικά σχολεία, σε Συντονιστές/τριες Εκπαιδευτικού έργου, στελέχη εκπαίδευσης, και γενικότερα σε όσους εμπλέκονται στην εκπαιδευτική και μαθησιακή διαδικασία μαθητών/τριών με αναπηρία	Επιλογή από τον/την κάθε εκπαιδευτικό από 1 έως 4 μαθήματα και από 30 έως 70 ώρες παρακολούθησης (ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	27.090
13	«RELANG (Relating language curricula tests & exams to the CEFR): Alternative, continuous methods of assessment in line with the CEFR and the Companion Volume»	Επιμόρφωση που σχετίζεται με την εκπαίδευση γλωσσών και την αξιολόγηση	Σύμβουλοι εκπαίδευσης ξένων γλωσσών	24 ώρες (σύγχρονη διά ζώσης επιμόρφωση)	35
14	«Η χρήση του Portfolio στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση»	Επιμόρφωση για τη χρήση του Portfolio στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση	Εκπαιδευτικοί Γερμανικής Γλώσσας ΠΕ07, Α/θμιας και Β/θμιας Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων	32 ώρες (8 ώρες σύγχρονη και 24 ώρες ασύγχρονη επιμόρφωση)	30

A/A	ΠΡΑΞΗ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ
15	«Εκπαίδευση για την Ιδιότητα του Παγκόσμιου Πολίτη» σε συνεργασία με το GENE	Επιμόρφωση σε θέματα που άπτονται της ιδιότητας του Παγκόσμιου Πολίτη	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	10 ώρες (ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	2.998
16	«Τεχνητή Νοημοσύνη στην Εκπαίδευση»	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε θέματα τεχνητής νοημοσύνης	Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	4 ώρες (σύγχρονη διά ζώσης επιμόρφωση)	2.500
17	«Διαφοροποίηση και Ειδική Εκπαίδευση»	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών σε θέματα διαφοροποιημένης διδασκαλίας και ειδικής εκπαίδευσης	Εκπαιδευτικοί Γενικής και Ειδικής δημόσιας εκπαίδευσης της Κύπρου	15 ώρες (σύγχρονη διά ζώσης επιμόρφωση)	404
18	«GenAI Empowered Educators»	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στη χρήση και αξιοποίηση της Παραγωγικής Τεχνητής Νοημοσύνης (GenAI) στη διδακτική πρακτική και τη μάθηση	Εν ενεργεία εκπαιδευτικοί δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	50 ώρες (σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	700
19	«Επιμόρφωση για τη Λογοτεχνία στο Σχολείο»	Ενημερωτική Συνάντηση και Εργαστήριο Συμβούλων Εκπαίδευσης ΠΕ 70 Δασκάλων για την αξιοποίηση του λογοτεχνικού βιβλίου στο σχολείο	Σύμβουλοι Εκπαίδευσης ΠΕ 70 Δασκάλων	2,5 ώρες (σύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	194
20	«Επιμόρφωση για τη Λογοτεχνία στο Σχολείο»	Ενημερωτική Συνάντηση και Εργαστήριο Συμβούλων Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης για την αξιοποίηση του λογοτεχνικού βιβλίου στο σχολείο	Σύμβουλοι Εκπαίδευσης Ειδικής Αγωγής και Ενταξιακής Εκπαίδευσης	2,5 ώρες (σύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	24
21	«Δράσεις και Προγράμματα για την αντιμετώπιση περιστατικών ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού στις σχολικές μονάδες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και στα Εργαστήρια Κέντρα (Ε.Κ.)»	Επιμόρφωση των Υπευθύνων αναφοράς για θέματα πρόληψης και αντιμετώπισης περιστατικών ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού στο σχολείο	Ομάδα 1: Τα μέλη της «Ομάδας Δράσης για την Πρόληψη και Αντιμετώπιση της Ενδοσχολικής Βίας και του Εκφοβισμού: Διευθυντής Εκπαίδευσης, ο/η αναπληρωτής/τρια του/της Προϊστάμενος/η του Τμήματος Εκπαιδευτικών Θεμάτων, ένας/μία (1) Σύμβουλος Εκπαίδευσης της	14 ώρες (σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	581

A/A	ΠΡΑΞΗ	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ
			Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, ένας/μία (1) ψυχολόγος σχολικής μονάδας ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και ένας/μία (1) κοινωνικός λειτουργός σχολικής μονάδας ή ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και οι αναπληρωτές/τριες τους		
			Ομάδα 2: Οι υπεύθυνοι αποδέκτες αναφορών στη σχολική μονάδα. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ο/η Διευθυντής/τρια ή ο/η Προϊστάμενος/η της σχολικής μονάδας και ένας/μία (1) εκπαιδευτικός. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ο/η Διευθυντής/τρια σε κάθε σχολική μονάδα και ένας/μία (1) Σύμβουλος Σχολικής Ζωής	14 ώρες (σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση)	23.000
			Ομάδα 3: Σύμβουλοι εκπαίδευσης και Υπεύθυνοι αγωγής υγείας και σχολικών δραστηριοτήτων		
			Ομάδα 4: στελέχη Εκπαίδευσης και εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί	48 ώρες εξ αποστάσεως ασύγχρονη εκπαίδευση	745
22	SUB.8: Δράσεις Κατάρτισης Εκπαιδευτικών / Teacher Training Actions» (ΟΠΣ ΤΑ 5180858)	Επιμόρφωση εκπαιδευτικών με σκοπό την τεχνολογική, παιδαγωγική και διδακτική πλαίσιωσή τους για την ενίσχυση της διδακτικής τους πρακτικής - 37 επιμορφωτικά προγράμματα για όλες τις βαθμίδες και ειδικότητες (Γενική, Επαγγελματική Εκπαίδευση και Ειδική Αγωγή)	Εν ενεργεία δημόσιοι και ιδιωτικοί εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	48 ώρες (24 ώρες σύγχρονη επιμόρφωση και 24 ώρες ασύγχρονη εξ αποστάσεως).	Σε εξέλιξη
ΣΥΝΟΛΟ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΩΝ ΕΠΙΜΟΡΦΟΥΜΕΝΩΝ					231.039

Επιλεγμένα παραδείγματα επιμορφωτικών δράσεων του Ι.Ε.Π.:

2021-2023 – Νέα Προγράμματα Σπουδών και Εκπαιδευτικό Υλικό

Επιμόρφωση για την υποστήριξη εκπαιδευτικών στα νέα προγράμματα σπουδών

Η επιμόρφωση πραγματοποιήθηκε με σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως μέθοδο με τη συμμετοχή 24.003 εκπαιδευτικών.

2021-2025 Αγγλική Γλώσσα στην Προσχολική Εκπαίδευση

Επιμόρφωση του συνόλου των Συμβούλων Εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών ΠΕ06 και ΠΕ60, δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης (18.837 ωφελούμενων) μέσω ασύγχρονης εξ αποστάσεως επιμόρφωσης (MOOCs). Το πρόγραμμα ξεκίνησε το 2021 στο πλαίσιο Πράξης ΕΣΠΑ (ΟΠΣ 5093563) και συνεχίζεται κάθε χρόνο με ίδια μέσα του ΙΕΠ.

2021-2023 Εισαγωγική επιμόρφωση νεοδιόριστων εκπαιδευτικών

Επιμόρφωση 15.800 νεοδιόριστων εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, σε θεματικές όπως Παιδαγωγική αλληλεπίδραση, Διδακτικές Μέθοδοι και Τεχνικές, Οργάνωση και Διοίκηση στην Εκπαίδευση, Παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ, Εκπαιδευτική αξιολόγηση και ποιότητα στην εκπαίδευση. Η επιμόρφωση υλοποιήθηκε εξ αποστάσεως (σύγχρονη και ασύγχρονη).

2021-2025 Διαφοροποιημένη Διδασκαλία και Ένταξη

Επιμόρφωση 12.277 εκπαιδευτικών με σύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση σε βασικές διαστάσεις διαφοροποιημένης διδακτικής προς όφελος όλων των μαθητών με ή χωρίς αναπηρίες, καθώς και για μαθητές από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, με σκοπό την πλαίσιωση της εκπαιδευτικής πρακτικής και την ενίσχυση της προσπάθειας για καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

2021-2023 Δεξιότητες Ζωής και Ψηφιακές Δεξιότητες (Εργαστήρια Δεξιοτήτων)

Πραγματοποιήθηκε ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση και επιμορφώθηκαν 61.401 εκπαιδευτικοί. Η αναγκαιότητα ενίσχυσης των δεξιοτήτων ζωής με έμφαση στις ψηφιακές δεξιότητες συνιστούν τη βάση για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε νέους θεματικούς κύκλους στο Νηπιαγωγείο, το Δημοτικό και το Γυμνάσιο, με την αξιοποίηση μεθόδων διερευνητικής – ανακαλυπτικής μάθησης για τη διδασκαλία ήπιων δεξιοτήτων.

2018-2022 Επαγγελματική Εκπαίδευση και Καταπολέμηση της Σχολικής Διαρροής

Υλοποιήθηκαν επιμορφωτικές δράσεις για την ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (2.847 ωφελούμενοι εκπαιδευτικοί):

Α) Επιμόρφωση εκπαιδευτικών ΕΠΑ.Λ. στον θεσμό της μαθητείας.

Β) Επιμόρφωση εκπαιδευτικών ΕΠΑ.Λ. και ψυχολόγων στις θεματικές: α) εναλλακτική ενισχυτική διδασκαλία για το μάθημα των Νέων Ελληνικών, β) εναλλακτική ενισχυτική διδασκαλία για το μάθημα των Μαθηματικών, γ) θεσμός του/της Συμβούλου Καθηγητή/-ήτριας, δ) Επιμόρφωση ψυχολόγων. Η επιμόρφωση υλοποιήθηκε εξ αποστάσεως.

Νεότερες πρωτοβουλίες (2024–2025)

Κατά το 2024-2025 διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.) σε συνεργασία με το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.) επιμόρφωση για την πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού.

Α΄ Φάση επιμόρφωσης: σύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση 10 ωρών για τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη των τετραμελών ομάδων δράσης και 4 επιπλέον ώρες για τους Συμβούλους Εκπαίδευσης που ανήκουν στις ομάδες αυτές.

Β΄ Φάση επιμόρφωσης: σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση 14 ωρών για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, υπεύθυνους αποδεκτών αναφορών για την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και του εκφοβισμού των σχολικών μονάδων.

Γ΄ Φάση επιμόρφωσης: σύγχρονη και ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση 14 ωρών για Συμβούλους Εκπαίδευσης και Υπεύθυνους Αγωγής Υγείας και Σχολικών δραστηριοτήτων.

Δ΄ Φάση επιμόρφωσης: ασύγχρονη εξ αποστάσεως επιμόρφωση 48 ωρών για στελέχη εκπαίδευσης και εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Ψυχολόγους και Κοινωνικούς λειτουργούς.

Πλατφόρμα Ανοικτών Μαζικών Διαδικτυακών Μαθημάτων (MOOCs) iepX

Στο πλαίσιο της Πράξης «Καθολικός Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Προσβάσιμου Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού» (Universal Design and Development of Accessible Digital Educational Material) (ΕΣΠΑ 2014-2020) έχει αναπτυχθεί πλατφόρμα ασύγχρονης εξ αποστάσεως επιμόρφωσης iepX, η οποία περιλαμβάνει δεκατρία (13) μαζικά ανοικτά διαδικτυακά μαθήματα (Massive Open Online Courses – MOOCs), που είναι διαθέσιμα δωρεάν από το Ι.Ε.Π. μέσω της πλατφόρμας (iepx.iep.edu.gr). Οι δράσεις της Πράξης καλύπτουν τις μαθησιακές και εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών/τριών με κάθε μορφή αναπηρίας (κώφωση, τύφλωση, κινητικές δυσκολίες, νοητική αναπηρία, Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος, Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής–Υπερκινητικότητα) ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Στόχο αποτελεί η υλοποίηση δράσεων και καλών πρακτικών που συμβάλλουν στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και την ένταξή τους στο γενικό σχολείο καθώς και στη διασφάλιση ίσων ευκαιριών συμμετοχής και εκπαίδευσης για όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες. Ταυτόχρονα, η υλοποίηση της Πράξης συμβάλλει στην ενημέρωση/επιμόρφωση των εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής εκπαίδευσης και την υλοποίηση της διεθνούς σύμβασης του Ο.Η.Ε. για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Η πολυεπίπεδη υλοποίηση δράσεων και καλών πρακτικών συμβάλλει στην προώθηση της ενταξιακής εκπαίδευσης (inclusive education) και τη δημιουργία του «Ενός Σχολείου για όλους», όπως προτείνεται από τη διεθνή επιστημονική και εκπαιδευτική κοινότητα.

Πρόγραμμα Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη»

Το ΙΕΠ εκπόνησε, επίσης, το Πρόγραμμα Σπουδών «Δράσεις Ενεργού Πολίτη» του Νηπιαγωγείου, του Δημοτικού, του Γυμνασίου και του Λυκείου (βλέπε https://act.digitalschool.gov.gr/wp-content/uploads/2024/11/energus_politis.pdf). Για τη διάχυσή του και την ενημέρωση της εκπαιδευτικής κοινότητας υλοποίησε ενημερωτικές

ημερίδες σε διάφορες πόλεις της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Βόλος, Καλαμάτα, Κέρκυρα, Ρόδος, Άρτα).

Δ. ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ

1.1.12. Ψηφιακός μετασχηματισμός και εκπαίδευση

Οι ψηφιακές δεξιότητες αποτελούν κρίσιμο παράγοντα για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της κοινωνίας και της οικονομίας. Παρά τη σημαντική πρόοδο των τελευταίων ετών, η Ελλάδα εξακολουθεί να υστερεί έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου και να κατατάσσεται στις χαμηλότερες θέσεις σε πολλούς ευρωπαϊκούς δείκτες ψηφιοποίησης. Στον Δείκτη Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) 2022⁷, η χώρα κατατάσσεται 25η μεταξύ των 27 κρατών-μελών της ΕΕ, ακολουθούμενη από τη Βουλγαρία και τη Ρουμανία, με βαθμολογία 38,93 έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου 52,28 (European Commission –DESI, 2022). Ωστόσο, η χώρα καταγράφει βελτίωση στον τομέα του ανθρώπινου κεφαλαίου, με αύξηση του ποσοστού χρηστών διαδικτύου ηλικίας 16-74 ετών (79,66% έναντι 75,01% της ΕΕ, 17η θέση), και άνοδο του ποσοστού πολιτών με τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες στο 52,40% (έναντι 55,56% της ΕΕ)⁸, σημειώνοντας αύξηση άνω των 5,6 ποσοστιαίων μονάδων σε πέντε χρόνια, πολύ υψηλότερη από τη μέση άνοδο της ΕΕ (1 μονάδα) (DESI, 2020, Ελλάδα).

Στον Ευρωπαϊκό Δείκτη Δεξιοτήτων 2024, η Ελλάδα βρίσκεται στην 29η θέση μεταξύ 31 χωρών, με συνολική βαθμολογία 28,1 (Cedefop-European Skills Index, 2024b). Στην αντιστοίχιση δεξιοτήτων (skills matching) κατατάσσεται 30η με 20/100, στην ενεργοποίηση δεξιοτήτων (skills activation) 27η με 37,4/100 και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων (skills development) 28η με 35,2/100⁹. Θετικά καταγράφεται η 5η θέση στην αναλογία μαθητών προς εκπαιδευτικούς στην προσχολική εκπαίδευση (9,6 στα 100) και η 6η θέση στο χαμηλό ποσοστό χαμηλόμισθων εργαζομένων με ανώτερη εκπαίδευση (4,71%). Αδύναμα σημεία παραμένουν το υψηλό ποσοστό υπερπροσόντουχων αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (40,2%, 31η θέση) και η χαμηλή απασχόληση πρόσφατων αποφοίτων (66,1%, 30η θέση)(Cedefop, 2024).

Η ψηφιοποίηση των παρεχόμενων δημόσιων υπηρεσιών προς τους πολίτες φέρνει την Ελλάδα στην 17η θέση (75,92% έναντι 79,44% της ΕΕ). Στον επιχειρηματικό τομέα, η χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης (33,20%) υπερβαίνει τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (31,50%), αλλά η χώρα υστερεί στην ανάλυση δεδομένων (21η θέση, με 25% έναντι 33,20% της ΕΕ) και ιδιαίτερα στη χρήση τεχνητής νοημοσύνης (5η από το τέλος, 4% έναντι 8% της ΕΕ και 15,20% της Δανίας, που κατέχει την πρώτη θέση) (European Commission-DESI, 2024).

⁷ Πηγή: Τα στοιχεία αντλήθηκαν από την τελευταία έκδοση του σύνθετου δείκτη (DESI Overall Index), ο οποίος ενσωματώνει τους μεμονωμένους δείκτες: Ανθρώπινο Κεφάλαιο, Συνδεσιμότητα, Ενσωμάτωση Ψηφιακής Τεχνολογίας και Ψηφιοποίηση Δημοσίων Υπηρεσιών. https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi-2022/charts/desi-components?period=2022&indicator=desi_dps&breakdownGroup=desi_dps&unit=pc_desi_d

⁸ Πηγή: DESI period: 2025 (data from 2023) https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi/charts/desi-indicators?period=desi_2025&indicator=desi_dsk_bab&breakdown=ind_total&unit=pc_ind&country=AT,BE,BG,HR,CY,CZ,DK,EE,EU,FI,FR,DE,EL,HU,IE,IT,LV,LT,LU,MT,NL,PL,PT,RO,SK,SI,ES,SE

⁹ Πηγή: <https://www.cedefop.europa.eu/el/tools/european-skills-index/country/greece?y=2024>

Η Έκθεση Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης και Κατάρτισης 2025 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Education and Training Monitor 2025¹⁰) υπογραμμίζει ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες στην Ελλάδα υστερούν στην απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων, σε σχέση με τους Ευρωπαίους συνομηλίκους τους:

Παρόλο που η χώρα έχει επενδύσει σημαντικά στον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης, εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις δεξιοτήτων στην αγορά εργασίας. Για να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά, έχει υιοθετηθεί ένα φάσμα πρωτοβουλιών σε όλα τα επίπεδα:

- Μέρος της στρατηγικής για οικονομική ανάκαμψη και καινοτομία είναι η εισαγωγή προγραμμάτων στο εκπαιδευτικό σύστημα που ενισχύουν τη διερευνητική μάθηση, όπως τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων.
- Από το 2024 έχουν εισαχθεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις στην εκπαίδευση με τη δημιουργία ψηφιακής εκπαιδευτικής πύλης, ψηφιακού φροντιστηρίου και εργαλείων εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Σύμφωνα με την Έκθεση της ΕΕ «Digital Decade 2025¹¹» στην Ελλάδα:

- Μόνο 52,4 % του ελληνικού πληθυσμού ηλικίας 16-74 διαθέτει τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες, ενώ ο μέσος όρος της ΕΕ βρίσκεται στο 55,6 % (σύμφωνα με δεδομένα του 2023)
- Το 2024 ειδικοί ΤΠΕ στην Ελλάδα αποτελούσαν το 2,5% της απασχόλησης, ποσοστό χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (5,0%), παρότι ο ρυθμός αύξησης ήταν παρόμοιος (4,2%).

Επιπρόσθετα, η Ελλάδα εξακολουθεί να υστερεί σε σχέση με τον μέσο όρο της ΕΕ σε κρίσιμους δείκτες, όπως η πρόσβαση σε σύγχρονο ΤΠΕ εξοπλισμό, η συνδεσιμότητα και οι ψηφιακές δεξιότητες μαθητών και εκπαιδευτικών (European Commission, 2024b). Συγκεκριμένα:

- Το 78 % των σχολείων (όλων των επιπέδων) είχε ενσωματώσει ψηφιακά μαθησιακά εργαλεία έως το 2024 (αύξηση 340 % από το 2019), με περίπου το 82% των δευτεροβάθμιων σχολείων να χρησιμοποιούν ψηφιακές πλατφόρμες, όπως Microsoft Teams ή Google Classroom.
- Μέχρι το τέλος του 2024, το 60% των σχολείων διέθετε VDSL (50-100Mbps) σύνδεση και το υπόλοιπο 40% σύνδεση οπτικών ινών άνω των 100Mbps (vivlos.dev.grnet.gr). Όπως επισημαίνει ειδικός έλεγχος (audit report του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου), η Ελλάδα προβλέπεται να ολοκληρώσει τη σύνδεση όλων των σχολείων σε gigabit internet μόνο έως το 2027, αργότερα σε σχέση με τον στόχο άλλων χωρών (2025–2026).

Το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) «Διόφαντος», με σκοπό την αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (ΤΠΕ) στην εκπαίδευση (ν.3966/2011), παρέχει ψηφιακές υπηρεσίες μάθησης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ευρέως χρησιμοποιούμενες από την εκπαιδευτική και μαθητική κοινότητα και υποστηρίζει κρίσιμες υποδομές του Υπουργείου Παιδείας, όπως το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (Π.Σ.Δ.) και την ψηφιακή πλατφόρμα Myschool. Η έκταση χρήσης των υποδομών, των ψηφιακών υπηρεσιών και του ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού που έχει παραχθεί το αναδεικνύουν ως

10 Πηγή: <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor/en/monitor-toolbox/country-page/greece.html>

11 Πηγή: <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/european-interactive-map/greece>

καλή πρακτική, παρ' όλα αυτά επισημαίνεται η ανάγκη για συνεχή συντήρηση και αναβάθμιση των υποδομών.

Συνοψίζοντας, η θέση της Ελλάδας στην ευρωπαϊκή κατάταξη έχει παραμείνει αμετάβλητη τα τελευταία επτά χρόνια (29η σε σύνολο 31 χωρών από το 2017), η συνολική βαθμολογία της, όμως, έχει αυξηθεί από 18,7 σε 28,1. Βελτιώθηκε ιδιαίτερα το ποσοστό της πρώιμης αποχώρησης από την κατάρτιση (από 4,9% σε 2,7%), ενώ επιδεινώθηκαν οι επιδόσεις των 15χρονων μαθητών στην ανάγνωση, μαθηματικά και φυσικές επιστήμες (458,5 το 2017 σε 436,5 το 2024) και η συμμετοχή των ατόμων ηλικίας 20-24 στην αγορά εργασίας (από 47,4% σε 46,7%). Στην εκπαίδευση, παρά τη μεγάλη πρόοδο στις υποδομές και την ψηφιακή ενσωμάτωση από το 2019, παραμένουν κενά στις θεμελιώδεις ψηφιακές δεξιότητες μαθητών και εκπαιδευτικών.

Στο πλαίσιο αυτό, ο ψηφιακός μετασχηματισμός της σχολικής εκπαίδευσης, η αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και η ενίσχυση της ψηφιακής κουλτούρας με αξιοποίηση καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων αποτελούν προτεραιότητες της εκπαιδευτικής πολιτικής. Από το 2021, ο Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Εκπαίδευσης υλοποιείται μέσω του Άξονα 3.2 του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας – Ελλάδα 2.0, με στόχο τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου ψηφιακού εκπαιδευτικού οικοσυστήματος, το οποίο στοχεύει στην ανάπτυξη δικτύων, δεξιοτήτων και διαλειτουργικότητας και καταγράφεται ως βασική δράση στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. Η δράση αυτή περιλαμβάνει:

A. Αναβάθμιση του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων

Το 2024 ολοκληρώθηκαν τα παρακάτω έργα:

- Προμήθεια και εγκατάσταση 36.264 διαδραστικών συστημάτων μάθησης σε 8.899 σχολικές μονάδες σε όλη την επικράτεια. Το έργο υποστηρίζει άμεσα την εφαρμογή των νέων προγραμμάτων σπουδών που έχουν εκπονηθεί σε συνεργασία με το Ι.Ε.Π.
- Προμήθεια, παράδοση και εγκατάσταση 177.121 σετ ρομποτικής και STEM (Arduino), σε 11.146 σχολικών μονάδων της χώρας, όλων των βαθμίδων της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, από τα Νηπιαγωγεία έως και τα Γυμνάσια, με στόχο την ουσιαστική ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσω της ένταξης της ρομποτικής και δραστηριοτήτων STEM στην καθημερινή σχολική πρακτική.

Ο εξοπλισμός των σχολικών μονάδων με διαδραστικά συστήματα μάθησης και συστήματα ρομποτικής και STEM συμβάλλει στον στρατηγικό στόχο ΑΣ.4.1 – Ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική εκπαίδευση, καθώς η καθολική εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων και σετ ρομποτικής και STEM, αλλάζει το τοπίο των χώρων διδασκαλίας και διασφαλίζει την έκθεση όλων των μαθητών και εκπαιδευτικών σε σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης. Βασικός στόχος είναι η προώθηση της καινοτόμου, βιωματικής και ενεργητικής μάθησης με τη χρήση σύγχρονων εργαλείων που υποστηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων του 21ου αιώνα, όπως δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων, συνεργασίας, δημιουργικότητας και ψηφιακού γραμματισμού. Οι ψηφιακές και υπολογιστικές δεξιότητες αναγνωρίζονται ως βασικές εγκάρσιες δεξιότητες για τη διαμόρφωση ενεργών και ικανών πολιτών της σύγχρονης κοινωνίας.



Πίνακας 17: Συγκεντρωτικά στοιχεία από την υλοποίηση του έργου «Προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών πινάκων στα σχολεία» (2023-2024)



Πίνακας 18: Συγκεντρωτικά στοιχεία από την υλοποίηση του έργου SUB 5 «Προμήθεια και εγκατάσταση ρομποτικών συστημάτων»

B. Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό

Η παράδοση του ως άνω εξοπλισμού συνοδεύθηκε από παροχή επιμορφωτικού και παιδαγωγικού υλικού, ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να τον αξιοποιήσουν με παιδαγωγικά τεκμηριωμένο τρόπο, εφαρμόζοντας σύγχρονες μεθοδολογίες που ενισχύουν τη μαθητοκεντρική προσέγγιση και τη συνεργατική μάθηση.

Στο πλαίσιο αυτό υλοποιήθηκε:

- Η παράδοση 45.000 ψηφιακών αντικειμένων (ψηφιακά βιβλία, αρχεία pdf, 4.000 βίντεο), καθώς και ψηφιακών σετ για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Η επιμόρφωση περίπου 75.000 εκπαιδευτικών στις ψηφιακές τεχνολογίες έως το 2024.
- Η δημιουργία Ψηφιακών βιβλίων: κάτω από την ομπρέλα του «πολλαπλού βιβλίου» κάθε έντυπο βιβλίο αποκτά τον ψηφιακό του κλώνο.
- Η διάθεση ψηφιακών λογοτεχνικών βιβλίων: μέσω της εφαρμογής <https://evivlio.gov.gr/> διατίθενται σε μαθητές δεκάδες εκπαιδευτικά και λογοτεχνικά βιβλία σε ψηφιακή μορφή.
- Η δημιουργία διαδραστικού ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου AI-powered και εκπαιδευτικών σεναρίων για όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, τα οποία εμπλουτίζονται συνεχώς μέσω του προγράμματος «Ψηφιακό Σχολείο» σε όλα τα επίπεδα.

Γ. Ψηφιακές Εκπαιδευτικές Υπηρεσίες

- Το «Ψηφιακό Σχολείο» και «Ψηφιακό Φροντιστήριο» αποτελούν μία σύγχρονη ψηφιακή πλατφόρμα που προσφέρει εκπαιδευτικό υλικό για εκπαιδευτικούς, μαθητές και κάθε ενδιαφερόμενο, συμπεριλαμβανομένων των υποψηφίων για τις πανελλαδικές εξετάσεις. Το πρόγραμμα «Ψηφιακό Σχολείο», που άρχισε πιλοτικά το 2024 με συνολικό προϋπολογισμό άνω των 230 εκατ. € από το Recovery and Resilience Facility (RRF), περιλαμβάνει:
 - Σύστημα digital tutoring με ζωντανά και προηχογραφημένα μαθήματα,
 - Ψηφιακό φροντιστήριο (Live & On-demand βίντεο) για μαθητές Λυκείων από τον Σεπτέμβριο 2024 (CEDEFOP National News, 2024)
 - Πρόσβαση στο Ψηφιακό Φροντιστήριο και από μαθητές και μαθήτρις με αναπηρία, με τα μαθήματα να μεταδίδονται με παράλληλη διερμηνεία στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα.
- Λειτουργία υβριδικών απομακρυσμένων τάξεων για μαθητές σε απομακρυσμένα νησιά και ορεινές περιοχές (Αυτόνομες Τάξεις Γυμνασίου). Η πρώτη εφαρμογή και λειτουργία έγινε στο Γυμνάσιο της Γαύδου για το σχολικό έτος 2024-2025.
- Ψηφιακή πλατφόρμα Stop-Bullying για αναφορές περιστατικών σχολικού εκφοβισμού από μαθητές και γονείς, σχεδιασμένη από το ΙΤΥΕ βάσει του ν. 5029/2023. Από τον Απρίλιο 2024 έως και σήμερα, το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος» έχει αναλάβει την υποστήριξη, διαχείριση της πλατφόρμας και υποστήριξη των χρηστών.

Δ. Ψηφιακός Μετασχηματισμός Διοικητικών Λειτουργιών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός προχωρά και στην αναμόρφωση των διοικητικών λειτουργιών. Με βάση το άρθρο 207Α του ν. 4610/2019 (Α' 70), θεσμοθετήθηκε το Ολοκληρωμένο Ψηφιακό Πληροφοριακό Σύστημα (Ο.Ψ.Π.Σ.) «e-Schools» για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Σκοπός του είναι η δημιουργία κεντρικού μητρώου που διαχειρίζεται δεδομένα εκπαιδευτικών, υποδομών και φορέων του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., βελτιώνοντας την οργάνωση και λειτουργία των διοικητικών υπηρεσιών και των δημόσιων και ιδιωτικών σχολικών δομών.

Το «e-Schools» περιλαμβάνει:

- Δημιουργία νέων ψηφιακών πλατφορμών και εφαρμογών για μαθητές, γονείς, εκπαιδευτικούς, μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) – Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) και διοικητικούς υπαλλήλους του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

- Ενοποίηση των υφιστάμενων συστημάτων (πλατφορμών και εφαρμογών) σε ένα ενιαίο πληροφοριακό περιβάλλον
- Πλήρη διαλειτουργικότητα με τα υπόλοιπα πληροφοριακά συστήματα που Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. μετά από αναβάθμιση και επανασχεδιασμό τους (π.χ. την αναβάθμιση της ψηφιακής πλατφόρμας Myschool)
- Κεντρικό σημείο πρόσβασης και αναφοράς για εξουσιοδοτημένους χρήστες
- Διαχείριση αιτημάτων εκπαιδευτικών επί διοικητικών θεμάτων της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., των αποκεντρωμένων υπηρεσιών του και των σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης
- Εφαρμογή e-Parents για άμεση ενημέρωση και επικοινωνία γονέων με το σχολείο σε πραγματικό χρόνο (real-time)
- Ψηφιακή απλοποίηση διαδικασιών των εκπαιδευτικών (αναθέσεις, άδειες, εκπαιδευτικές δράσεις κ.ά.)
- Εξελιγμένες υπηρεσίες Επιχειρησιακών Αναφορών (Business Intelligence) μέσω της χρήσης καινοτόμων τεχνολογιών και μεθοδολογιών ανάλυσης δεδομένων για τη λήψη διοικητικών αποφάσεων
- Ψηφιοποίηση των επίσημων σχολικών βιβλίων, όπως το Βιβλίο Πράξεων του Συλλόγου Διδασκόντων

Το έργο e-schools θα δοθεί σε ευρύτερη λειτουργία στη σχολική κοινότητα μετά την ολοκλήρωση της δοκιμαστικής λειτουργίας το πρώτο τρίμηνο του 2026.

Ε. ΥΠΟΔΟΜΕΣ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ

1.1.13. Το δημογραφικό πρόβλημα

Το δημογραφικό πρόβλημα, το οποίο επιδεινώνεται τα τελευταία χρόνια, αναμένεται να οδηγήσει σε συρρίκνωση του μαθητικού πληθυσμού τις επόμενες δεκαετίες, με αρνητικές συνέπειες για την αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Από το 1951 έως το 2019, ο συνολικός πληθυσμός της Ελλάδας αυξήθηκε κατά 3,1 εκατομμύρια άτομα (από 7,6 εκατ. το 1951 σε 10,7 εκατ. το 2019). Ωστόσο, η αύξηση αυτή προήλθε αποκλειστικά από την ενίσχυση του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω (+3,7 εκατ.), ενώ ο πληθυσμός των 0–14 ετών μειώθηκε κατά 620.000 άτομα.

Μέσα στην ίδια περίοδο, οι ηλικιακές ομάδες άνω των 65 και άνω των 85 ετών αυξήθηκαν με ταχύτερο ρυθμό από την ομάδα των 15–64 ετών: η πρώτη υπερτετραπλασιάστηκε, η δεύτερη δωδεκαπλασιάστηκε, ενώ η ομάδα 15–64 ετών αυξήθηκε μόλις κατά 38%. Το αποτέλεσμα ήταν η έντονη γήρανση του πληθυσμού. Σήμερα, σχεδόν το 23% των κατοίκων είναι άνω των 65 ετών, ενώ, για πρώτη φορά στη δημογραφική ιστορία της χώρας, ο πληθυσμός των ατόμων ηλικίας 0–14 ετών είναι μικρότερος από αυτόν των 65+. Το 2018, οι άνω των 65 ετών ήταν κατά περίπου 800.000 περισσότεροι από τα παιδιά 0–14 ετών, ενώ μέσα σε μία τριετία, το 2021, σε σύνολο πληθυσμού 10.482.487, τα άτομα άνω των 65 ήταν 971.524 περισσότερα από τα παιδιά 0-14 (ΕΛΣΤΑΤ, 2021).

Από έναν πληθυσμό σχετικά εθνικά ομοιογενή μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (το 1951 οι μη έχοντες την ελληνική υπηκοότητα ήταν μερικές δεκάδες χιλιάδες), η Ελλάδα αριθμεί σήμερα περίπου 900.000 αλλοδαπούς, στην πλειονότητά τους από ανατολικές ευρωπαϊκές χώρες και τρίτες χώρες.

Η γονιμότητα και οι γεννήσεις έχουν μειωθεί δραστικά. Το 2018 καταγράφηκαν 86.500 γεννήσεις, σχεδόν οι μισές σε σχέση με τις αρχές της δεκαετίας του 1950 (155.500), ενώ οι

θάνατοι αυξήθηκαν σημαντικά λόγω της γήρανσης (το 2018 οι θάνατοι ήταν περίπου 2,2 φορές περισσότεροι από αυτούς των αρχών της δεκαετίας του 1950) (ΕΔΚΑ, 2019).

Η μείωση των γεννήσεων αποτελεί γενικό φαινόμενο στην ΕΕ, παρά τις εθνικές διαφοροποιήσεις. Το 2023, το ποσοστό των παιδιών στην ΕΕ-27 ήταν κατά 8,1 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο από το 2013. Σχεδόν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες κατέγραψαν μείωση του πληθυσμού ηλικίας 0–5 ετών, με τις μεγαλύτερες ποσοστιαίες πτώσεις σε Ελλάδα και Ισπανία. Στη χώρα μας, ο πληθυσμός των 0–5 ετών έπεσε από 652.000 το 2013 σε 493.000 το 2023 (μείωση σχεδόν 25%), και προβλέπεται να μειωθεί περαιτέρω στις 464.000 το 2030 (Eurydice, 2025· στοιχεία Eurostat, demo_pjan, τελευταία ενημέρωση: 28.11.2024¹²).

Ως εκ τούτου, ο μαθητικός πληθυσμός αναμένεται να μειωθεί σημαντικά, εξαιτίας τόσο της πτώσης των γεννήσεων όσο και της εξωτερικής μετανάστευσης. Σύμφωνα με την Έκθεση Πισσαρίδη (2020), ο συνολικός αριθμός μαθητών και μαθητριών προβλέπεται να μειωθεί από 1,48 εκατ. το 2008 σε περίπου 1,05 εκατ. το 2035, δηλαδή κατά 29,2% ή 423.300 μαθητές λιγότερους. Η μείωση αυτή θα έχει προφανείς επιπτώσεις στις ανάγκες για σχολική στέγη και εκπαιδευτικό προσωπικό και θα επηρεάσει τον γενικότερο σχεδιασμό του εκπαιδευτικού χάρτη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Myschool, το μαθητικό δυναμικό παρουσιάζει μια σταδιακή μείωση στο διάστημα της τελευταίας πενταετίας, η οποία ανέρχεται σε 75.989 λιγότερους μαθητές σε όλες τις βαθμίδες.

ΜΑΘΗΤΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ 2020-2025

Είδος/Βαθμίδα Σχολείου	2020-2021	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
Νηπιαγωγείο	156587	154862	149245	144922	142445
Δημοτικό Σχολείο	569389	548920	533666	521559	508203
Γυμνάσιο	326977	327446	327974	319722	309509
Λύκειο	204396	203546	202372	206988	208230
Επαγγελματικό Λύκειο	105989	105345	103757	104181	102566
ΕΕΕΕΚ	3494	3596	3714	3829	3880
Δημόσια Εκπαίδευση	1366832	1343715	1320728	1301201	1274833
Ιδιωτική Εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο έως και Λύκειο)	95924	101924	105233	108892	111934
ΣΥΝΟΛΟ	1462756	1445639	1425961	1410093	1386767

Πίνακας 19: Μαθητικός πληθυσμός (πλήθος ενεργών μαθητών) από το 2020-2021 έως και το 2024-2025 (Πηγή: Myschool)

Η συμβολή του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.) στην αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος της χώρας είναι πολυδιάστατη και εστιάζει στην ουσιαστική στήριξη της οικογένειας μέσα από την εκπαίδευση. Ξεκινά από την προσχολική ηλικία με την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών αγωγής και φροντίδας, τη δίχρονη υποχρεωτική φοίτηση στο νηπιαγωγείο, καθώς και την παροχή ολοήμερων και ευέλικτων προγραμμάτων που διευκολύνουν τους εργαζόμενους γονείς. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ποιοτική εκπαίδευση από τα 4 έως τα 15 έτη, μέσα από το αναβαθμισμένο ολοήμερο σχολείο, την ενισχυτική διδασκαλία, τα σχολικά γεύματα και τα προγράμματα ανάπτυξης δεξιοτήτων,

¹² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/demo_pjan/default/table?lang=en

τα οποία όχι μόνο ενισχύουν τη μαθησιακή διαδικασία αλλά και δημιουργούν ένα υποστηρικτικό πλαίσιο για την οικογένεια.

Παράλληλα, η πολιτική του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. επεκτείνεται σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, με μέτρα που διευκολύνουν τις πολύτεκνες οικογένειες, όπως με την ενίσχυση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και των Προτύπων και Πειραματικών Σχολείων, καθώς και τις μετεγγραφές φοιτητών. Μέσα από αυτές τις παρεμβάσεις, το εκπαιδευτικό σύστημα δεν περιορίζεται στον παιδαγωγικό του ρόλο, αλλά αναλαμβάνει ενεργά κοινωνική αποστολή, λειτουργώντας ως μηχανισμός στήριξης της οικογένειας, ενδυνάμωσης της γυναίκας και ενίσχυσης της ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής. Με αυτόν τον τρόπο, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. συμβάλλει ουσιαστικά στη δημιουργία ευνοϊκότερων συνθηκών για την αντιμετώπιση του δημογραφικού ζητήματος της χώρας.

1.1.14. Σχολικές υποδομές

Στην Ελλάδα, οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση παραμένουν διαχρονικά κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2023 αντιστοιχούσαν στο 3,8 % του ΑΕΠ (ΕΕ: ~4,7%), ενώ ως ποσοστό των συνολικών δημόσιων δαπανών ήταν περίπου 7,2%, σημαντικά χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο του 9,5% (European Commission, 2023a). Παρά τη μικρή άνοδο από το 3,9% του 2017, οι πραγματικές (προσαρμοσμένες στον πληθωρισμό) δαπάνες έχουν μειωθεί σωρευτικά κατά 14,3% από το 2010, ενώ οι επενδύσεις σε υποδομές και εξοπλισμό (όπως κτίρια, υπολογιστές) έχουν υποχωρήσει κατά 20,4% (European Commission, 2019).

Η καταλληλότητα και η επάρκεια των σχολικών υποδομών αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού έργου. Σχετικά με τη σχολική στέγη, ο ρόλος του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. περιορίζεται στον καθορισμό των προδιαγραφών των χώρων ως προς το είδος, τον αριθμό και το μέγεθος αυτών, που αποτυπώνονται στο εκάστοτε κτηριολογικό πρόγραμμα. Στο πλαίσιο των ανωτέρω αρμοδιοτήτων, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. έχει εκπονήσει δέκα (10) Πρότυπα Κτηριολογικά Προγράμματα με τα οποία καθορίζονται τα ελάχιστα μεγέθη των κτηριακών αναγκών σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ποικίλης δυναμικότητας, τα οποία βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα του Υπουργείου <https://www.minedu.gov.gr/ktiriologika-programmata>, και λειτουργούν υποστηρικτικά για τις δημοτικές αρχές προκειμένου να προβούν στη κατάλληλη επίλυση των στεγαστικών προβλημάτων των σχολικών μονάδων.

Η μέριμνα για την ανέγερση των σχολικών κτιρίων (από την απόκτηση γης μέχρι και την ανέγερση σχολικού κτιρίου) αλλά και τα έργα επισκευής, συντήρησης, βελτίωσης και ενεργειακής αναβάθμισης των υφιστάμενων διδακτηρίων εμπίπτουν στον τομέα ευθύνης των Δήμων βάσει των άρθρων 75 παρ. Ι τομέας ΣΤ' του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ Α' 114) και 94 παρ.4 του ν. 3852/2010 (ΦΕΚ Α' 87). Παράλληλα, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 132 του ν. 4199/2013 (ΦΕΚ Α' 6) και της υπ' αριθμ. Δ16γ/05/483/Γ/2013 (ΦΕΚ Β 2856) Διαπιστωτικής Πράξης, η δημόσια κατασκευαστική εταιρεία «Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.» (ΚΤ.ΥΠ. Α.Ε.), η οποία εποπτεύεται από το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, αναλαμβάνει την ανέγερση των κτιρίων και τον εξοπλισμό τους με σχολική επίπλωση (θρανία, καθίσματα, βιβλιοθήκες κ.ά.).

Ως προς τη χρήση των σχολικών εγκαταστάσεων, ο ν. 4823/2021 καθορίζει τις διαδικασίες αξιοποίησης σχολικών κτιρίων και υποδομών, τόσο για δραστηριότητες της σχολικής μονάδας

εκτός διδακτικού ωραρίου όσο και για εκδηλώσεις, προγράμματα και συνέδρια που απευθύνονται στην εκπαιδευτική κοινότητα ή εξυπηρετούν σκοπούς κοινής ωφέλειας.

Η καταγραφή κατάστασης κτιριακών υποδομών των σχολείων γίνεται στο επίσημο πληροφοριακό σύστημα του ελληνικού Υπουργείου Παιδείας που υποστηρίζει ηλεκτρονικά τις σχολικές μονάδες Myschool (Myschool.sch.gr). Στο πεδίο «Στοιχεία Σχολικής Μονάδας & Κτιριακής Υποδομής» καταγράφονται τα σχολεία, οι εγκαταστάσεις (συγκροτήματα, κτίρια, αίθουσες), με τεχνικές λεπτομέρειες κ.λπ. Επίσης, υπάρχει καταγραφή μέσω του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου σε συγκεκριμένα ζητήματα, όπως η ύπαρξη κεντρικής θέρμανσης, η παλαιότητα των δικτύων, η ύπαρξη συστήματος πυρόσβεσης ή η πραγματοποίηση ενεργειακής αναβάθμισης.

Στην χώρα μας κατά το σχολικό έτος 2024-2025 λειτουργούν 12.710 σχολικά κτίρια που στεγάζουν σχολεία όλων των βαθμίδων και τύπων.

Είδος σχολικής μονάδας	Πλήθος δημόσιων σχολ. μονάδων	Μαθητές
Νηπιαγωγεία	4.855	141.913
Δημοτικά Σχολεία	4.324	506.855
Γυμνάσια	1.821	308.059
Ειδικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	94	3.867
Λύκεια	1.069	207.596
Επαγγελματικά Λύκεια	426	106.330
Σχολικό Εργαστηριακό Κέντρο	121	-
Σύνολα	12.710	1.274.620

Πίνακας 20: Σύνολο σχολικών μονάδων ανά είδος και σύνολο μαθητών κατά το σχολικό έτος 2024-2025 (Πηγή: Myschool)

Η χρόνια υποχρηματοδότηση έχει σημαντικές επιπτώσεις στην κατάσταση των σχολικών υποδομών. Πολλές σχολικές μονάδες λειτουργούν σε παλαιά κτίρια χωρίς επαρκή συντήρηση, με φθαρμένα κουφώματα, ελλιπή μόνωση και ανεπαρκή συστήματα θέρμανσης ή κλιματισμού και έλλειψη επαρκών προσαρμογών για μαθητές με αναπηρία, όπως ράμπες, ανελκυστήρες και κατάλληλες τουαλέτες. Σε ορισμένες περιπτώσεις παρατηρούνται επικίνδυνες φθορές, όπως αποκόλληση σοβάδων, ενώ συχνή είναι η χρήση προκατασκευασμένων αιθουσών που δεν πληρούν σύγχρονες προδιαγραφές ασφάλειας και άνεσης.

Παρά τα χαμηλά επίπεδα χρηματοδότησης, σε συνδυασμό με τις μειωμένες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, που περιορίζουν την ικανότητα του εκπαιδευτικού συστήματος να εξασφαλίσει ένα ασφαλές, σύγχρονο και ποιοτικό μαθησιακό περιβάλλον, καταβάλλονται προσπάθειες αναβάθμισης των σχολικών υποδομών.

Στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος αναβάθμισης υποδομών και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 265 του ν. 5037/2023 (ΦΕΚ78/Α'/28-3-2023) καθορίστηκαν οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες για την επικαιροποίηση του Προγράμματος Προσεισμικού

Ελέγχου. Στο Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.) ανατέθηκε η διενέργεια πρωτοβάθμιου και δευτεροβάθμιου προσεισμικού ελέγχου, ώστε να προβεί στη χαρτογράφηση και αξιολόγηση των σχολικών κτιρίων της χώρας για τον σχεδιασμό μελλοντικών παρεμβάσεων και χρηματοδοτήσεων. Ο Οργανισμός Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (ΟΑΣΠ), ο οποίος εποπτεύεται από το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, διατηρεί την εποπτεία υλοποίησης του αντίστοιχου ελέγχου. Οι έλεγχοι αυτοί αποσκοπούν στον εντοπισμό προφανών ενδείξεων κινδύνου σε περίπτωση σεισμού, προκειμένου να καθοριστεί η προτεραιότητα για περαιτέρω δευτεροβάθμιους ελέγχους ή άμεσες παρεμβάσεις.

Από το σύνολο των είκοσι χιλιάδων εξακοσίων ογδόντα (20.680) σχολικών κτιρίων έχει επιλεγεί για τον προσεισμικό έλεγχο το 76% αυτών, δηλαδή τα δεκαπέντε χιλιάδες επτακόσια (15.700) σχολεία και έχει ήδη ελεγχθεί το 81%, για την ακρίβεια δώδεκα χιλιάδες εφτακόσια εξήντα δύο (12.762) κτίρια. Περίπου το 20% έχουν χαρακτηριστεί ως πρώτης προτεραιότητας για τη διενέργεια δευτεροβάθμιου ελέγχου.

Το 2024-2025 τέθηκε σε εφαρμογή το πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου», το πρώτο εκτεταμένο πρόγραμμα ανακαίνσεων και βελτίωσης υποδομών δημόσιων σχολείων, συνολικού προϋπολογισμού 350 εκατ. € από εθνικούς πόρους, ενισχυμένο με 100 εκατ. € από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών. Οι παρεμβάσεις περιλαμβάνουν ριζική ανακαίνιση χώρων υγιεινής, κατασκευή/επισκευή ραμπών και προσβάσιμων W.C. για ΑμεΑ, εσωτερικούς και εξωτερικούς χρωματισμούς, βελτιώσεις αύλειων χώρων, αθλητικές εγκαταστάσεις και παιδικές χαρές σε νηπιαγωγεία. Στόχος είναι η αναβάθμιση άνω των 650 σχολείων, με ετήσια προσθήκη 50 εκατ. € από εθνικούς πόρους για περαιτέρω έργα. Προτεραιότητα δίνεται σε ειδικά σχολεία, μονάδες σε ακριτικές, νησιωτικές και παραμεθόριες περιοχές, καθώς και σε σχολεία πληγέντα από φυσικές καταστροφές. Σύμφωνα με τον σχεδιασμό στην α' φάση του προγράμματος εντάχθηκαν σχολεία όλων των Δήμων και στις 13 Περιφέρειες της χώρας. Στις 15 Ιουνίου 2025 ξεκίνησαν εργασίες σε 431 σχολικές μονάδες, οι οποίες ολοκληρώθηκαν σύμφωνα με τον προγραμματισμό τον Σεπτέμβριο 2025.

Παράλληλα, υστέρηση παρατηρείται στην ενεργειακή αναβάθμιση σχολείων, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές πολιτικές περιβαλλοντικής προστασίας, και στην πλήρη εξασφάλιση προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία. Η κατασκευή/επισκευή ραμπών και κατάλληλων τουαλετών και την εγκατάσταση/συντήρηση αναβατορίων ή ανελκυστήρων, ώστε να εξασφαλίζεται η απρόσκοπτη φυσική προσβασιμότητα όλων των μαθητών στα σχολεία της χώρας με ορίζοντα ολοκλήρωσης έως τον Δεκέμβριο 2030 συμπεριλαμβάνεται στους στόχους της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030. Στο πλαίσιο αυτής της Εθνικής Στρατηγικής, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. εξέδωσε «Οδηγό Προσβασιμότητας για Σχολικές Μονάδες» με προδιαγραφές και λίστες ελέγχου για την πλήρη πρόσβαση μαθητών με αναπηρία. Ο οδηγός εκπονήθηκε με τη συνεργασία των συναρμόδιων υπουργείων, της ΚΤ.ΥΠ., του Ι.Ε.Π., της Ε.Σ.Α.μεΑ. και πανεπιστημιακών φορέων.

Σχετικά με την ασφάλεια, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., σε συνεργασία με το Υπουργείο Κλιματικής Κρίσης και Πολιτικής Προστασίας, υλοποιεί εκστρατείες ενημέρωσης και κατάρτισης σχεδίων έκτακτης ανάγκης για σεισμικό κίνδυνο με έμφαση στις σχολικές μονάδες και ιδιαίτερη μέριμνα για τα παιδιά με αναπηρία και στα ειδικά σχολεία. Κάθε σχολείο συντάσσει ετήσιο «Σχέδιο Μνημονίου Ενεργειών για τη Διαχείριση Σεισμικού Κινδύνου», σύμφωνα με τις οδηγίες του Οργανισμού Αντισεισμικού Σχεδιασμού και Προστασίας (Ο.Α.Σ.Π.).

Β εξάμηνο 2025

Παράλληλα, σχεδιάστηκε Νέο έργο «Σχέδιο μείωσης της Διακινδύνευσης από Φυσικούς Κινδύνους σε περίοδο εξελισσόμενης Κλιματικής Κρίσης στα Σχολικά Συγκροτήματα της χώρας».

Σχολικός εξοπλισμός

Η δεκαετής οικονομική κρίση επιδείνωσε τις ελλείψεις και στις ψηφιακές υποδομές (Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, 2020). Ειδικότερα, στον τομέα των ΤΠΕ, τα υφιστάμενα τοπικά δίκτυα και οι ασύμμετρες δικτυακές συνδέσεις δεν επαρκούν για τη χρήση σύγχρονων τεχνολογιών (όπως διαδραστικών πινάκων, ρομποτικής και STEM), την πρόσβαση σε ψηφιακό περιεχόμενο και τη μαζική εξ αποστάσεως εκπαίδευση. Παράλληλα, οι υποδομές παρόχων ψηφιακών υπηρεσιών, όπως το Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο και το Myschool, παραμένουν παλαιωμένες και περιορισμένης χωρητικότητας σε σχέση με το πλήθος των χρηστών. Η χρήση υπηρεσιών τηλεκπαίδευσης παραμένει αυξημένη σε σχέση με την προ πανδημίας περίοδο, γεγονός θετικό μεν, που σηματοδοτεί την πρόοδο και την εμπέδωση του ψηφιακού κεκτημένου στην εκπαιδευτική κοινότητα, αλλά ταυτόχρονα υπογραμμίζει την ανάγκη αναβάθμισης εξοπλισμού και δικτύων.

ΣΤ. ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

1.1.15. Εκπαιδευτικό προσωπικό

1.1.15.1 Διορισμοί μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού

Από το 2019, το Υπουργείο Παιδείας έχει προχωρήσει στην ενίσχυση της εκπαίδευσης με 38.409 νέες προσλήψεις μόνιμων εκπαιδευτικών. Συγκεκριμένα, την περίοδο 2019–2023 πραγματοποιήθηκαν 28.300 διορισμοί, το 2024 ακολούθησαν ακόμη 10.000.

Το 2025 πραγματοποιήθηκαν 10.000 διορισμοί μόνιμων εκπαιδευτικών και μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π. & Ε.Β.Π.), καλύπτοντας τόσο τις περίπου 4.300 αποχωρήσεις λόγω παραίτησης ή συνταξιοδότησης όσο και τα 5.628 οργανικά κενά που καταγράφηκαν μετά τις μεταθέσεις. Στόχος είναι η ανατροπή της σημερινής αναλογίας μόνιμων και αναπληρωτών, ώστε οι τελευταίοι να καλύπτουν αποκλειστικά έκτακτες ανάγκες.

Η κάλυψη των κενών με μόνιμο προσωπικό και η συνακόλουθη μείωση του αριθμού των αναπληρωτών έχει διττό στόχο. Επιδιώκει αφενός τη βελτίωση της ποιότητας της δημόσιας Παιδείας για τους μαθητές και αφετέρου τη διασφάλιση ενός σταθερού εργασιακού περιβάλλοντος για τους εκπαιδευτικούς, στο οποίο θα μπορούν να ασκούν απρόσκοπτα το λειτούργημά τους και να εξελίσσονται επαγγελματικά.

Β εξάμηνο 2025

ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ 2026-2027

Για τον καλύτερο προγραμματισμό των διορισμών και προσλήψεων και για τον εξορθολογισμό και την έγκαιρη κάλυψη των πραγματικών αναγκών για το 2026-2027, έχει σχεδιαστεί το νέο έργο «Πρόγραμμα Έξυπνο Σύστημα Προβλεπτικής Στελέχωσης Σχολικών Μονάδων & Εκπαιδευτικής Πολιτικής (EduPlan.ai)».

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα καταγραφής και πρόβλεψης των εκπαιδευτικών κενών, EduPlan.ai θα λαμβάνει υπόψη οργανικότητες, λειτουργικές ανάγκες, δημογραφικά δεδομένα, καθώς και τα χαρακτηριστικά μικρών και μεγάλων σχολικών μονάδων, με στόχο τον προγραμματισμό και η κάλυψη των αναγκών σε εκπαιδευτικό προσωπικό να γίνεται εγκαίρως και με ακρίβεια.

Παράλληλα, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα αυξάνοντας πόρους και υποδομές, ώστε να καταστεί η εκπαίδευση συμπεριληπτική με ορίζοντα υλοποίησης έως το 2030.

Το καλοκαίρι του 2024 συστάθηκαν 1.555 νέες οργανικές θέσεις Ε.Ε.Π. & Ε.Β.Π. στα Ειδικά Σχολεία, λαμβάνοντας υπόψη τόσο ποσοτικά (αριθμός ενεργών μαθητών) όσο και ποιοτικά χαρακτηριστικά των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.), όπως η βαθμίδα, ο τύπος σχολείου (Ειδικό Δημοτικό, Ε.Ε.Ε.Ε.Κ., ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. κ.ά.) και το είδος αναπηρίας (κινητική αναπηρία, εγκεφαλική παράλυση, αυτισμός), που τα συγκεκριμένα σχολεία εξυπηρετούν. Συγκεκριμένα:

Μεταξύ άλλων, συστάθηκαν 71 νέες οργανικές θέσεις Επαγγελματικών Συμβούλων σε Ε.Ε.Ε.Ε.Κ. και ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. για τη συμβουλευτική και την προώθηση της επαγγελματικής αποκατάστασης των αποφοίτων τους (πριν, υπήρχαν μόνο 2). Επίσης, δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στα Ειδικά Νηπιαγωγεία για την υλοποίηση του Προγράμματος Πρώιμης Παρέμβασης και συστάθηκαν 307 θέσεις Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π. (ψυχολόγων, εργοθεραπευτών, λογοθεραπευτών, κοινωνικών λειτουργών, φυσικοθεραπευτών, σχολικών νοσηλευτών, ειδικού βοηθητικού προσωπικού), οι οποίες κατανεμήθηκαν στα 128 Ειδικά Νηπιαγωγεία, έναντι 57 συστημένων οργανικών θέσεων που υπήρχαν συνολικά πριν.

Επιπλέον, για πρώτη φορά συστάθηκαν οργανικές θέσεις ειδικοτήτων Καλλιτεχνικών (36), Πληροφορικής (49) και Θεατρικής Αγωγής (34) σε Ειδικά Δημοτικά Σχολεία, ενώ αυξήθηκαν και οι θέσεις Μουσικών (33), οι οποίες καλύφθηκαν με μόνιμους διορισμούς.

Β εξάμηνο 2025

Η στήριξη της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης συνεχίζεται και για το σχολικό έτος 2025–2026. Με την υπό στοιχεία 91357/Δ3/23-07-2025 (Β'3955) ΚΥΑ, συστάθηκαν 3.448 νέα Τμήματα Ένταξης από το Δημοτικό έως και το Λύκειο, τα οποία στελεχώνονται για την υποστήριξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Για το 2025 ήδη καθορίστηκε κατά κλάδο και ειδικότητα ο αριθμός των κενών θέσεων, οι οποίες καλύφθηκαν με τον διορισμό μόνιμων εκπαιδευτικών και μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού με δύο Υπουργικές Αποφάσεις: τις υπό στοιχεία 98753/Ε1/11-08-2025 (ΦΕΚ Β' 4387) Υ.Α. και την 98759/Ε1/11-08-2025 (ΦΕΚ Β' 4388)

Υ.Α. Εκ των 10.000 θέσεων, οι 4.273 καλύφθηκαν από εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής (1.993 ΠΕ και 1.280 ΔΕ) και 1.000 για Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π.

Έτος διορισμού	Πλήθος εκπαιδευτικών
2019	448
2020	4.427
2021	11.435
2022	8.579
2023	3.743
2024	9.777
Σύνολο	38.409

Πίνακας 21: Πλήθος εκπαιδευτικών ανά έτος διορισμού από το 2019 έως και το 2024 (πηγή: Myschool)

Διορισμοί 2025	Πλήθος εκπαιδευτικών
Εκπαιδευτικοί Γενικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	3.937
Εκπαιδευτικοί Γενικής Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	1.620
Εκπαιδευτικοί Κλάδου ΠΕ79 Μουσικών Σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	170
Εκπαιδευτικοί Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ΕΑΕ	1.993
Εκπαιδευτικοί Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ΕΑΕ	1.280
ΕΕΠ-ΕΒΠ	1.000
Σύνολο	10.000

Πίνακας 22: Καθορισμός των κενών θέσεων για την κάλυψη με τους διορισμούς 2025 (πηγή: Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.)

1.1.15.2 Προσλήψεις αναπληρωτών

Οι προσλήψεις αναπληρωτών πραγματοποιούνται για την κάλυψη αναγκών που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους. Για το σχολικό έτος 2024-2025, το συνολικό άθροισμα των προσλήψεων ανήλθε συνολικά σε 51.149 θέσεις αναπληρωτών (20.944 θέσεις στη Γενική Εκπαίδευση και 30.205 στην Ειδική Αγωγή). Οι ανάγκες αυτές αφορούν την κάλυψη λειτουργικών κενών που προκύπτουν από άδειες κάθε μορφής, αποσπάσεις για στελέχωση φορέων του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. στην Ελλάδα και το εξωτερικό ή φορέων εκτός αυτού, αναπλήρωση στελεχών εκπαίδευσης επί θητεία (Διευθυντές Εκπαίδευσης, Σ.Α.Ε.Κ., Σ.Δ.Ε., Σχολικοί Σύμβουλοι, Διευθυντές σχολικών μονάδων) ή απουσιών αναπληρωτών, καθώς και για την υλοποίηση εκπαιδευτικών παρεμβάσεων.

Η χρηματοδότηση των προσλήψεων αναπληρωτών προέρχεται από το ΕΣΠΑ, το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Ε.Π.Α. και από τον Τακτικό Προϋπολογισμό. Σημαντικός αριθμός αναπληρωτών απασχολείται σε προγράμματα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027, τα οποία αποτελούν κομβικό στοιχείο της εκπαιδευτικής διαδικασίας, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών, του αποκλεισμού και των εκπαιδευτικών ανισοτήτων (π.χ. Παράλληλη Στήριξη, Ενισχυτική Διδασκαλία, Δ.Υ.Ε.Π., Τ.Υ., Ζ.Ε.Π.).

B εξάμηνο 2025

Για το σχολικό έτος 2025-2026, με την Α' και Β' φάση πρόσληψης αναπληρωτών 35.589 εκπαιδευτικοί απασχολούνται στις σχολικές μονάδες. Παράλληλα με διάταξη του ν. 5239/2025 (ΦΕΚ Α' 1780) θεσμοθετήθηκε Γ' φάση πρόσληψης για την κάλυψη των αναγκών των σχολικών μονάδων.

1.1.16. Διακυβέρνηση

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα συγκαταλέγεται στα συγκεντρωτικά συστήματα των χωρών του Ο.Ο.Σ.Α., με περιορισμένα επίπεδα αυτονομίας (OECD, 2020· OECD, 2011). Ο συγκεντρωτισμός και η απουσία επιχειρησιακής ευελιξίας αποτελούν χρόνιες παθογένειες, οι οποίες μπορούν να αντιμετωπιστούν μόνο μέσω της ενίσχυσης του επιτελικού ρόλου του κράτους, της αποκέντρωσης αρμοδιοτήτων προς τους φορείς της εκπαίδευσης και της ταυτόχρονης διαμόρφωσης πλαισίου αυξημένης διαφάνειας και λογοδοσίας (OECD, 2011· Eurýdice, 2008). Η υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου διακυβέρνησης προϋποθέτει εκ βάθρων αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου που διέπει την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με στόχο την ενίσχυση του επιτελικού συντονισμού, της εποπτείας, αλλά και της αυτονομίας των εκπαιδευτικών φορέων.

Διεθνείς μελέτες επισημαίνουν ότι η έλλειψη αποκέντρωσης και ευελιξίας αποτελεί παράγοντα αναποτελεσματικότητας και υποβάθμισης της ποιότητας της εκπαίδευσης, συμβάλλοντας στην αδράνεια των μεταρρυθμιστικών πολιτικών (OECD, 2011·2020b·UNESCO, 2024/25). Όσον αφορά την αυτονομία, η Ελλάδα παραχωρεί τη μικρότερη δυνατή σε σύγκριση με άλλες χώρες, ως προς τις αποφάσεις για τα αναλυτικά προγράμματα, τις μεθόδους αξιολόγησης, την κατανομή πόρων και την επιλογή προσωπικού (Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, 2020).

Ο ν. 4823/2021 θέτει σε ισχύ πλαίσιο αυξημένης διαφάνειας και λογοδοσίας, το οποίο περιλαμβάνει διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος, τη δημιουργία και λειτουργία ιστοσελίδας για κάθε σχολική μονάδα και την αναμόρφωση του ρόλου του Σχολικού Συμβουλίου. Ωστόσο, το περιθώριο λήψης αποφάσεων σε επίπεδο διεύθυνσης σχολείου παραμένει περιορισμένο, με τον διευθυντή να διαδραματίζει κυρίως διαχειριστικό και όχι ηγετικό ρόλο.

Ο ίδιος νόμος (ν. 4823/2021) προβλέπει μέτρα ενίσχυσης της αυτονομίας, όπως μεγαλύτερη ελευθερία οργάνωσης της διδασκαλίας, δυνατότητα επιλογής σχολικών βιβλίων και εκπαιδευτικού υλικού για κάθε μάθημα, καθώς και βελτίωση των διαδικασιών αξιολόγησης της επίδοσης των μαθητών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Επίσης, με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (άρθρο 87 του ν. 4823/2021, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 73 του ν. 5128/2024, ΦΕΚ 118 Α') ενισχύεται η δυνατότητα των σχολικών μονάδων να υλοποιούν δράσεις και προγράμματα πολιτιστικού, αθλητικού, κοινωνικού ή εκπαιδευτικού ενδιαφέροντος, μέσω συνεργασιών με φορείς, κατόπιν απόφασης του Διευθυντή και εισήγησης του Συλλόγου Διδασκόντων. Παράλληλα, θεσμοθετείται η λειτουργία εκπαιδευτικών ομίλων μετά τη λήξη του ημερήσιου προγράμματος.

Η καθιέρωση περιοδικών παιδαγωγικών συναντήσεων, με δυνατότητα συμμετοχής Συμβούλου Εκπαίδευσης, ενισχύει τον ρόλο του Συλλόγου Διδασκόντων στην επίλυση

εκπαιδευτικών ζητημάτων, τη βελτιστοποίηση της διδασκαλίας, την υλοποίηση και αξιολόγηση των Προγραμμάτων Σπουδών, τη λήψη συλλογικών αποφάσεων στην ανάπτυξη συνεργατικού κλίματος και την καλύτερη οργάνωση και εύρυθμη λειτουργία της σχολικής ζωής.

Επιπλέον, εντός της σχολικής μονάδας, θεσπίζονται θέσεις Ενδοσχολικών Συντονιστών, (Συντονιστές Τάξεων ή Συντονιστές Γνωστικών Πεδίων), οι οποίοι επικουρούν τον Διευθυντή και τον Υποδιευθυντή στο έργο τους, θέσεις Παιδαγωγικών Συμβούλων-Μεντόρων για την καθοδήγηση και την υποστήριξη της ένταξης στη σχολική διαδικασία των νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών και Σύμβουλοι Σχολικής Ζωής.

Ο ν. 4823/2021 αντικατέστησε τους Οργανωτικούς Συντονιστές των Περιφερειακών Κέντρων Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) και τους Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου (ν. 4547/2018), με τους Περιφερειακούς Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης, τους Επόπτες Ποιότητας και τους Συμβούλους Εκπαίδευσης, στελέχη της εκπαίδευσης που συντονίζουν και εποπτεύουν την παιδαγωγική λειτουργία των σχολικών μονάδων, στοχεύοντας στη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Οι Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας έχουν ευρύτερη ευθύνη, επιβλέποντας τους Επόπτες Ποιότητας και καθοδηγώντας τους, ενώ οι Επόπτες Ποιότητας εστιάζουν στην παιδαγωγική εποπτεία σε επίπεδο Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, συντάσσοντας εκθέσεις και αξιολογώντας το έργο τους. Με τον ίδιο νόμο συνιστώνται οκτακόσιες (800) θέσεις Συμβούλων Εκπαίδευσης, οι οποίοι στηρίζουν και συνεργάζονται στο έργο των Εποπτών, συμβάλλοντας στον συντονισμό και στην αναβάθμιση του εκπαιδευτικού έργου σε όλη την περιοχή ευθύνης τους.

Ο ν. 4823/2021 εισάγει την αξιολόγηση ως μόνιμη κουλτούρα και διαδικασία σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης, ορίζοντας τον σκοπό και το πεδίο εφαρμογής της α) στα στελέχη της εκπαίδευσης, β) στους εκπαιδευτικούς και τα μέλη Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π., και γ) στη σχολική μονάδα (εσωτερική αξιολόγηση – αυτοαξιολόγηση και εξωτερική αξιολόγηση). Σημαντικό είναι ότι ο νόμος θεσπίζει την καθολικότητα της εφαρμογής της αξιολόγησης, την υποχρεωτικότητα συμμετοχής, τα κριτήρια, την περιοδικότητα και τα στάδια εφαρμογής της. Η αυτοαξιολόγηση της σχολικής μονάδας επιτρέπει αναστοχασμό, ιεράρχηση στόχων και λειτουργία του σχολείου ως οργανισμού μάθησης και συνεχούς βελτίωσης.

Σε κεντρικό επίπεδο, η Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής έχει την υψηλή εποπτεία όλου του εκπαιδευτικού συστήματος από την προσχολική έως την ανώτερη δευτεροβάθμια, ενώ συμμετέχει διά του Γενικού Γραμματέα και στη διακυβέρνηση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης. Συγκεκριμένα, βάσει του ν. 4763/2020 (ΦΕΚ Α' 254), ο Γενικός Γραμματέας είναι μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.), το οποίο έχει ως αποστολή την υποβολή προτάσεων και εισηγήσεων προς τον Υπουργό Παιδείας για τον σχεδιασμό της εθνικής πολιτικής σε θέματα επαγγελματικής εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης, στο πλαίσιο ιδίως της προώθησης της γνώσης, της βιώσιμης ανάπτυξης, της αξιοποίησης των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού και της σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας και την απασχόληση, την ίδρυση τομέων και ειδικοτήτων, το Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας ([Υ.Α. Κ3/145328 \(ΦΕΚ Β' 5577/1-12-2021\)](#)).

Σε περιφερειακό επίπεδο, η Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής εποπτεύει τις 13 Περιφερειακές Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και μέσω αυτών τις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, στις οποίες υπάγονται διοικητικά οι σχολικές μονάδες των οποίων εποπτεύουν και συντονίζουν τη λειτουργία, μεταφέροντας πολιτικές και οδηγίες του Υπουργείου.

Ενδεικτικό της σημασίας που προσδίδει η πολιτική ηγεσία στο μοντέλο διακυβέρνησης του εκπαιδευτικού συστήματος είναι η συμφωνία με τον Ο.Ο.Σ.Α. για την εκπόνηση νεότερης μελέτης ειδικά για την Ελλάδα σε συνέχεια των προηγούμενων 2011 και 2014 και κατάθεση προτάσεων βελτίωσης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος με θέμα την Επισκόπηση της Εκπαιδευτικής Πολιτικής (OECD, Education Policy Review Education Policy, Greece, υπό έκδοση).

Εν κατακλείδι, οι μεταρρυθμίσεις, οι οποίες έχουν υλοποιηθεί κατά την τελευταία πενταετία, αποτυπώνουν την πολιτική βούληση και συστηματική προσπάθεια μετάβασης του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος προς ένα πιο αυτόνομο και ισορροπημένο μοντέλο διακυβέρνησης, παρά τις υφιστάμενες αντιστάσεις.

1.1.16.1 Εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου Παιδείας

Σημαντικό ρόλο στη διακυβέρνηση και υποστήριξη του εκπαιδευτικού συστήματος διαδραματίζουν φορείς όπως το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.), το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος», ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.), το Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.), το Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), οι οποίοι εποπτεύονται από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. καθώς και η ανεξάρτητη αρχή «Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση» (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε.).

Οι φορείς που υποστηρίζουν το υφιστάμενο σύστημα διακυβέρνησης είναι:

➤ **Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.)** (ν. 3966/2011, ΦΕΚ Α' 118/24-05-2011):

Επιτελικός επιστημονικός φορέας που υποστηρίζει το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. και τους εποπτευόμενους φορείς του στα θέματα που αφορούν την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (προγράμματα σπουδών, προγραμματισμός και αποτίμηση εκπαιδευτικού έργου, σχολικά βιβλία, διδακτικό υλικό σε έντυπη και ψηφιακή μορφή, αξιολόγηση εκπαιδευτικών και διοικητικών δομών), τη μεταλυκειακή εκπαίδευση, τη μετάβαση από τη δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και την αντιμετώπιση της μαθητικής διαρροής και της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, με στόχο τη διασφάλιση του δικαιώματος όλων των παιδιών στην εκπαίδευση.

- **Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.) «Διόφαντος»** (ν. 3966/2011, ΦΕΚ Α' 118/24-05-2011):

Αρμόδιος φορέας για την αποτελεσματική αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στον τομέα της εκπαίδευσης, με έμφαση στην ανάπτυξη και εφαρμογή των συμβατικών και ψηφιακών μέσων στην εκπαίδευση και τη διά βίου μάθηση, την έκδοση έντυπου και ηλεκτρονικού εκπαιδευτικού υλικού, τη διοίκηση και διαχείριση του Πανελλήνιου Σχολικού Δικτύου (Π.Σ.Δ.), καθώς και την ανάπτυξη και υποστήριξη λειτουργίας κρίσιμων πληροφοριακών υποδομών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. και όλων των εκπαιδευτικών μονάδων. Επίσης, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, είναι αρμόδιο για τον σχεδιασμό και την ανάπτυξη τεχνολογικών προϊόντων και υπηρεσιών και τη μεταφορά τεχνογνωσίας για τη μετάβαση της παιδείας και της κοινωνίας στην ψηφιακή εποχή, την παροχή υπηρεσιών κατάρτισης, διαρκούς επιμόρφωσης και διά βίου μάθησης με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε., καθώς και την πιστοποίηση ψηφιακών γνώσεων και δεξιοτήτων και την ενθάρρυνση και προώθηση της καινοτομίας στην εκπαίδευση.

- **Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.)**

(Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων/Πιστοποίηση Προγραμμάτων/Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων/Ισοτιμίες και Επαγγελματικά Δικαιώματα/Πιστοποίηση Προσόντων/Επαγγελματικός Προσανατολισμός και Συμβουλευτική). Ο Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. αποτελεί τον εθνικό φορέα πιστοποίησης των εισροών και εκροών της μη τυπικής εκπαίδευσης και της άτυπης μάθησης και λειτουργεί ως εθνική δομή των Ευρωπαϊκών Δικτύων που διαχειρίζονται θέματα προσόντων και ευρωπαϊκών εργαλείων διαφάνειας και κινητικότητας, όπως το Εθνικό Σημείο Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, το Εθνικό Κέντρο Ευρωδιαβατηρίου, το Ελληνικό Εθνικό Κέντρο Πληροφόρησης για τον Επαγγελματικό Προσανατολισμό, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Euroguidance και αποτελεί το Εθνικό Σημείο Αναφοράς στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τη Διασφάλιση της Ποιότητας στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EQAVET) και το Ευρωπαϊκό Σύστημα Ακαδημαϊκών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET).

- **Ίδρυμα Νεολαίας και Διά Βίου Μάθησης (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.)** (άρθ. 2, ν. 4115/2013, ΦΕΚ Α' 24/2013, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει).

Το Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ. αποτελεί Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου με κοινωφελή και μη κερδοσκοπικό χαρακτήρα που εποπτεύεται από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. και έχει ως σκοπό την υλοποίηση δράσεων, προγραμμάτων και έργων για: α) τη Διά Βίου Μάθηση κατά την έννοια του ν. 3879/ 2010 (ΦΕΚ Α' 163/2010), β) τη νέα γενιά, με έμφαση τη στήριξη των νέων στην εκπαιδευτική και επαγγελματική διαδρομή και κινητικότητά τους, τη ανάδειξη και τη στήριξη της καινοτομίας και κινητικότητας, γ) τη διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με οποιονδήποτε τρόπο με τη μαθητική και φοιτητική μέριμνα. Δεν συνδέεται άμεσα με την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

- **Ίδρυμα Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.)** (σύσταση με το Α.Ν. 1825/1951 ως ΝΠΔΔ και μετατροπή σε αποκεντρωμένη δημόσια υπηρεσία του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. με το ΝΔ 4434/1964):

Το Ι.Κ.Υ. προβαίνει σε διάγνωση αναγκών, μελετά, σχεδιάζει, προκηρύσσει και υλοποιεί προγράμματα υποτροφιών και παρέχει οικονομικές ενισχύσεις για όλους τους κύκλους σπουδών. Χορηγεί υποτροφίες και συμβάλλει στην ενδυνάμωση της επιστημονικής κοινότητας. Έχει οριστεί ως Εθνική Μονάδα Συντονισμού για τους Τομείς Εκπαίδευσης και Κατάρτισης του Προγράμματος Erasmus+και υλοποιεί και συντονίζει συγχρηματοδοτούμενες δράσεις.

Υπό την εποπτεία του Υπουργείου αλλά ως Ανεξάρτητη Αρχή λειτουργεί και η Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε.

- **Αρχή Διασφάλισης της Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε.)** (ν. 4142/2013, ΦΕΚ Α' 83/2013):

Έχει διοικητική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Αποστολή της Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. είναι η αξιολόγηση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος και η υποστήριξη της εθνικής στρατηγικής για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η Αρχή συντάσσει ετήσιες εκθέσεις πεπραγμένων και απολογισμού, γνωμοδοτεί ή εισηγείται για θέματα της αρμοδιότητάς της, και διασφαλίζει τη διαφάνεια στις διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος και των στελεχών εκπαίδευσης. Σε συνεργασία με το ΙΕΠ, εισηγείται τους θεματικούς άξονες της εσωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων και προτείνει βελτιώσεις στον συλλογικό προγραμματισμό, καθώς και στις διαδικασίες εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης. Παράλληλα, υποβάλλει προτάσεις για εξετάσεις διαγνωστικού χαρακτήρα, ενώ συντάσσει ανά τετραετία εκθέσεις μεταξιολόγησης για τη λειτουργία των Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων, και ετησίως έκθεση μεταξιολόγησης για την αξιολόγηση στελεχών εκπαίδευσης, εκπαιδευτικών και μελών Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π., την οποία υποβάλλει στον Υπουργό Παιδείας (ν. 4823/2021).

Για τον συντονισμό του έργου λειτουργούν εντός του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. οι κάτωθι:

- **Ομάδα Διατομεακού Συντονισμού Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.** (Υ.Α. 110/12-01-2024, ΦΕΚ Β' 275):

Η Ομάδα Διατομεακού Συντονισμού συντονίζει την εκπόνηση και παρακολουθεί την υλοποίηση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Πολιτικής για την Εκπαίδευση, την Κατάρτιση και τη Διά Βίου Μάθηση, το οποίο περιλαμβάνει τρία επιμέρους Στρατηγικά Σχέδια: α) Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και Ειδική Αγωγή, β) Ανώτατη Εκπαίδευση, γ) Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση. Διασφαλίζει τη συνέργεια μεταξύ όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης και του ψηφιακού μετασχηματισμού του εκπαιδευτικού συστήματος εισηγούμενη σχετικά στον Υπουργό. Υποστηρίζεται από την Τεχνική Γραμματεία και την Επιτελική Δομή ΕΣΠΑ- Τομέα Παιδείας. Επιπλέον, παρακολουθεί τη σύνδεση εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας, αξιολογεί την πορεία υλοποίησης των επιμέρους Στρατηγικών Σχεδίων και προτείνει βελτιώσεις, την ένταξη νέων παρεμβάσεων,

δράσεων, έργων και την ενσωμάτωση νέων προτεραιοτήτων ή αναθεωρήσεις του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Πολιτικής του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

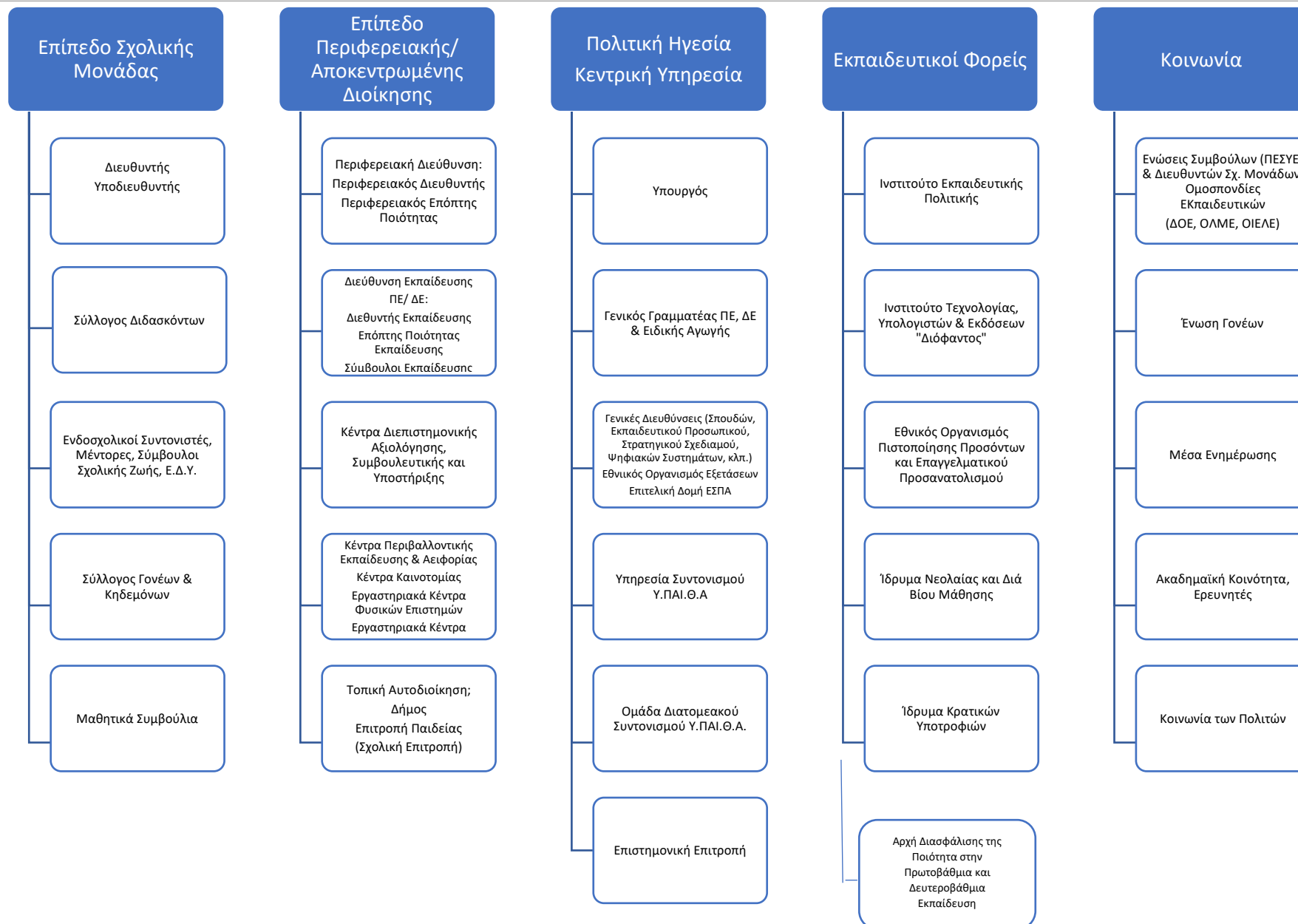
➤ **Υπηρεσία Συντονισμού Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.** (άρθρο 38 του ν. 4622/2019, ΦΕΚ Α' 133):

Μεριμνά για τον συντονισμό όλων των υπηρεσιών του Υπουργείου στη σύνταξη και παρακολούθηση του Ετήσιου Σχεδίου Δράσης (Ε.Σ.Δ.), την υποστήριξη της πολιτικής ηγεσίας και των Γενικών και Ειδικών Γραμματέων κατά τη συμμετοχή τους σε κυβερνητικά όργανα ή υπερεθνικούς και διεθνείς οργανισμούς, καθώς και τον συντονισμό για την έγκαιρη προετοιμασία κειμένων με τις προτεραιότητες του Υπουργείου για το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (Μ.Π.Δ.Σ.) και της εισηγητικής έκθεσης για τον κρατικό προϋπολογισμό. Επίσης, επικοινωνεί με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους και την Προεδρία της Κυβέρνησης για τη σύνταξη του ετήσιου Προγράμματος Δράσης του Υπουργείου (άρθρο 10 του π.δ. 18/2018).

➤ **Επιστημονική Επιτροπή** (Αριθμ. 140144/ΓΔ4 ΦΕΚ Β 5815/03.11.2025):

Η Επιστημονική Επιτροπή συγκροτήθηκε από είκοσι επτά (27) μέλη- ο αριθμός των μελών δύναται να διευρυνθεί περαιτέρω ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες-προσωπικότητες εγνωσμένου κύρους, εν ενεργεία ή συνταξιούχους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης, με εμπειρία και εξειδίκευση στα αντικείμενα των μαθημάτων τα οποία θα παρέχονται, καθώς και υπαλλήλους του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού ή εποπτευομένων φορέων αυτού ή μελών Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.), με εμπειρία ή εξειδικευμένη γνώση σε ψηφιακά εκπαιδευτικά εργαλεία ή εν γένει σε ζητήματα σχεδιασμού μαθημάτων και εφαρμογών τεχνολογίας, που διαθέτουν τα αναγκαία τυπικά και ουσιαστικά προσόντα και γνώση στο επιστημονικό και παιδαγωγικό αντικείμενο των κάτωθι γνωστικών πεδίων:

1. Κοινωνικές Επιστήμες
2. Φυσικές Επιστήμες, Τεχνολογία και Μαθηματικά
3. Ανθρωπιστικές Επιστήμες και Πρώτη Σχολική Ηλικία
4. Τέχνες και Πολιτισμός
5. Επαγγελματική Εκπαίδευση.



Πίνακας 23: Σχηματική αναπαράσταση του συστήματος σχολικής διακυβέρνησης στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

1.1.17. Διασφάλιση της ποιότητας στην εκπαίδευση

Το ζήτημα της διασφάλισης της ποιότητας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα συνοδεύεται από εκτεταμένες συζητήσεις και αντιπαραθέσεις μεταξύ ακαδημαϊκών κύκλων, θεσμικών κέντρων και φορέων διαμόρφωσης του εκπαιδευτικού λόγου (Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, 2020). Παρότι η έννοια της «ποιότητας» υπόκειται σε διαρκή αναθεώρηση και εξαρτάται από το πλαίσιο στο οποίο αναφέρεται, στην εκπαίδευση οι κύριες διαστάσεις της συνδέονται με τη βελτίωση της διδασκαλίας και της μάθησης, τη γνωστική, κοινωνική και ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών και μαθητριών, τη συμπεριληπτική εκπαίδευση και την ανάδειξη της αριστείας, με στόχο τη διασφάλιση της παροχής κατάλληλων εκπαιδευτικών κινήτρων, ευκαιριών και δυνατοτήτων σε όλους τους μαθητές.

Η πρόοδος που έχει σημειωθεί στη χώρα μας ως προς την εφαρμογή διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας στη σχολική εκπαίδευση εντοπίζεται κυρίως στη θεσμοθέτηση μηχανισμών εποπτείας, υποστήριξης, ανατροφοδότησης και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος, προκειμένου να υλοποιούνται δράσεις βελτίωσης σε όλα τα επίπεδα διοίκησης της εκπαίδευσης, με έμφαση στην ποιότητα του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.

Συγκεκριμένα, με τον ν. 4823/2021 θεσπίζονται θέσεις Εποπτών Ποιότητας της Εκπαίδευσης:

(α) σε επίπεδο Περιφερειακής Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης), με αρμοδιότητα την άσκηση παιδαγωγικής εποπτείας και τον βέλτιστο συντονισμό του έργου των Εποπτών Ποιότητας της Εκπαίδευσης, των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και των Κ.Ε.ΠΕ.Α., και

(β) σε επίπεδο Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας και Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με αρμοδιότητα την παιδαγωγική εποπτεία και τον συντονισμό του έργου των Συμβούλων Εκπαίδευσης και των δομών υποστήριξης που υπάγονται στην εκάστοτε Διεύθυνση (Υπευθύνων Πληροφορικής και Νέων Τεχνολογιών, Υπευθύνων Φυσικής Αγωγής και Σχολικού Αθλητισμού κ.ά.).

Για την παιδαγωγική και επιστημονική καθοδήγηση των εκπαιδευτικών και των μελών του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.), θεσμοθετούνται στις Διευθύνσεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ν. 4823/2021) 800 θέσεις Συμβούλων Εκπαίδευσης. Οι Σύμβουλοι αυτοί, εκτός από την επιστημονική ευθύνη για τους εκπαιδευτικούς του κλάδου τους και την παιδαγωγική ευθύνη μιας ενότητας σχολικών μονάδων, είναι αρμόδιοι για τη διεξαγωγή επιμορφώσεων, την ανάπτυξη καινοτόμων πρωτοβουλιών στον χώρο της εκπαίδευσης, την αξιολόγηση των εκπαιδευτικών και των μελών του Ε.Ε.Π. και Ε.Β.Π., καθώς και για τη συμμετοχή στον συλλογικό προγραμματισμό και την αξιολόγηση του έργου των σχολικών μονάδων και των δομών υποστήριξης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης.

Ειδικότερα, έργο των Συμβούλων Εκπαίδευσης είναι «η υποστήριξη για την κάλυψη των καθημερινών διδακτικών και εκπαιδευτικών αναγκών, η παρακολούθηση διδασκαλιών και η παρουσίαση δειγματικών διδασκαλιών, η παρακολούθηση και υποστήριξη της λειτουργίας των σχολικών εργαστηρίων και βιβλιοθηκών, η υποστήριξη της αξιοποίησης του υλικού και του εξοπλισμού τους και η ανάληψη πρωτοβουλιών με σκοπό τη βελτίωση της διδασκαλίας

σε κάθε μάθημα, τη διασφάλιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου και την ομαλή λειτουργία της σχολικής μονάδας, καθώς και η παρακολούθηση και υποστήριξη της λειτουργίας των δομών υποστήριξης της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης».

1.1.17.1 Αξιολόγηση σχολικής μονάδας

Το ζήτημα της αξιολόγησης στην εκπαίδευση εξακολουθεί να αποτελεί αντικείμενο έντονων αντιπαράθεσεων στη χώρα μας εδώ και δεκαετίες, γεγονός που καθυστέρησε σημαντικά την εφαρμογή της. Η Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε., στην ετήσια έκθεσή της για το 2019, πραγματοποίησε μεταξιολόγηση της εφαρμογής της αυτοαξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, η οποία εφαρμόστηκε την περίοδο 2013-2014. Στα πορίσματα της έκθεσης, οι βασικοί παράγοντες που επέδρασαν αρνητικά στην πρώτη γενικευμένη εφαρμογή της αυτοαξιολόγησης στη χώρα μας εντοπίστηκαν σε διοικητικές δυσχέρειες, όπως: η έκδοση και αποστολή των σχετικών εγκυκλίων και οδηγιών σε χρόνο που δεν συνέπιπτε με τη διαδικασία προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου, η έλλειψη ρεαλιστικής πρόβλεψης χρόνου για την υλοποίηση των διαδικασιών στο ήδη βεβαρυμένο πρόγραμμα των εκπαιδευτικών, καθώς και η λήψη πολιτικής απόφασης το 2015 για διακοπή της θεσμοθετημένης διαδικασίας αυτοαξιολόγησης. Επιπλέον, καταγράφηκε η απουσία, κυρίως, διοικητικής υποστήριξης του εγχειρήματος (Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. 2019).

Με τον ν. 4547/2018 αναθεωρήθηκε το θεσμικό πλαίσιο της αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου των σχολικών μονάδων και της αξιολόγησης των στελεχών εκπαίδευσης, χωρίς ωστόσο να προχωρήσει η εφαρμογή του. Η ουσιαστική θεσμοθέτηση ενός συγκροτημένου και ολιστικού πλαισίου για τη διασφάλιση της ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση πραγματοποιήθηκε με τα άρθρα 33, 34 και 35 του ν. 4692/2020 (ΦΕΚ Α' 111). Το πλαίσιο αυτό, το οποίο βασίζεται σε διαδικασίες εσωτερικής (αυτοαξιολόγησης) και εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων, αποσκοπεί στη βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου μέσω της ανάπτυξης των σχολικών μονάδων και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών. Η εφαρμογή της αξιολόγησης των σχολικών μονάδων ξεκίνησε το σχολικό έτος 2021-2022.

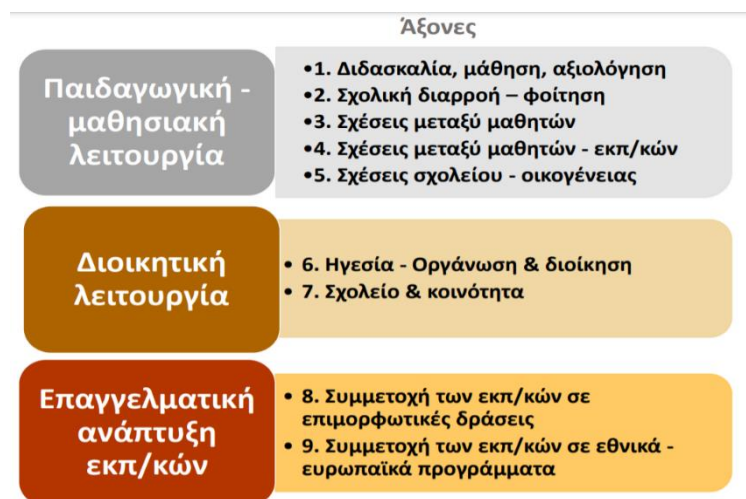
Το Σύστημα Συλλογικού Προγραμματισμού, Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης των σχολικών μονάδων εξειδικεύεται στην Υ.Α. 108906/ΓΔ4Ε/10-09-2021 και στην Κ.Υ.Α. 141456/ΓΔ4/22-11-2022 (ΦΕΚ Β' 5954). Βασικός φορέας της διαδικασίας του προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης είναι η ίδια η σχολική μονάδα. Υπό το πρίσμα αυτό, η εσωτερική αξιολόγηση-αυτοαξιολόγηση είναι μια συνεχής κυκλική διαδικασία των κάτωθι τριών (3) σταδίων:

1. Σχεδιασμός: Αφορά στον ετήσιο συλλογικό προγραμματισμό του εκπαιδευτικού έργου της σχολικής μονάδας, ο οποίος περιλαμβάνει τον καθορισμό εκπαιδευτικών στόχων και τον σχεδιασμό αντίστοιχων συλλογικών δράσεων για την πρόληψη, παρακολούθηση και αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού της έργου. Ο Σύλλογος Διδασκόντων θέτει στόχους και συγκροτεί ομάδες εκπαιδευτικών που καταρτίζουν Σχέδια Δράσης για την υλοποίηση των στόχων αυτών. Ο ετήσιος συλλογικός προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου καταχωρίζεται από κάθε σχολική μονάδα σε ειδική ψηφιακή εφαρμογή του Ι.Ε.Π.

2. Υλοποίηση: Αφορά στην υλοποίηση του συλλογικού προγραμματισμού και στην εφαρμογή των Σχεδίων Δράσης. Οι υπεύθυνες Ομάδες Δράσης υλοποιούν, μελετούν και αποτιμούν τα σχετικά δεδομένα, προσαρμόζοντας και παρεμβαίνοντας διορθωτικά, εάν χρειάζεται. Ο/Η Διευθυντής/-τρια της σχολικής μονάδας συγκαλεί τον Σύλλογο Διδασκόντων σε τακτικές συνεδριάσεις, οι οποίες πραγματοποιούνται με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και τουλάχιστον μία φορά ανά δίμηνο, προκειμένου να συζητήσουν διεξοδικά για την πορεία υλοποίησης του αρχικού προγραμματισμού.

3. Αξιολόγηση: Αφορά στην αποτίμηση: (α) της λειτουργίας της σχολικής μονάδας και του εκπαιδευτικού έργου συνολικά, και (β) των επιμέρους Δράσεων, με βάση τα κριτήρια που έχουν οριστεί από τις Ομάδες Δράσης και τα δεδομένα (τεκμήρια) που έχουν προκύψει σε σχέση με την επίδρασή τους στη λειτουργία της σχολικής μονάδας και στο παρεχόμενο εκπαιδευτικό έργο.

Το έργο της σχολικής μονάδας αποτιμάται ως προς τις τρεις βασικές της λειτουργίες που εξειδικεύονται σε συνολικά εννέα (9) άξονες με ενδεικτικούς δείκτες, όπως αποτυπώνεται στο κατωτέρω σχήμα:



Πίνακας 24: Η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας ως προς τις τρεις βασικές λειτουργίες, που εξειδικεύονται σε 9 άξονες (Πηγή: Οδηγός Εφαρμογής «Συλλογικός Προγραμματισμός –Εσωτερική και Εξωτερική Αξιολόγηση του έργου της σχολικής μονάδας», ΙΕΠ)

Το Ι.Ε.Π. ανέλαβε την ανάπτυξη και λειτουργία της ειδικής ηλεκτρονικής εφαρμογής «Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου σχολικών μονάδων» για να υποστηριχθούν οι θεσμικές διαδικασίες που τέθηκαν σε εφαρμογή και ισχύουν έως σήμερα (Υ.Α.122756/ΓΔ4/29-09-2021). Από το 2021-2022 στην εφαρμογή αυτή υποβάλλονται:

- α) ο Συλλογικός Προγραμματισμός των σχολικών μονάδων,
- β) η Ετήσια Έκθεση Εσωτερικής Αξιολόγησης,
- γ) οι Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης των Συμβούλων Εκπαίδευσης για τις σχολικές μονάδες παιδαγωγικής τους ευθύνης,
- δ) οι Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης από τους Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης για το σύνολο των σχολικών μονάδων της οικείας Διεύθυνσης Εκπαίδευσης, και

ε) οι Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης από τους Περιφερειακούς Επόπτες Ποιότητας της Εκπαίδευσης για το σύνολο των σχολικών μονάδων της οικείας Περιφερειακής Διεύθυνσης¹³.

Το σύνολο των σχολικών μονάδων καταθέτει Ετήσιο Απολογισμό (100% των σχολικών μονάδων). Οι χρήστες της υπάρχουσας ψηφιακής πλατφόρμας του ΙΕΠ για το σχολικό έτος 2024-2025 είναι κατά προσέγγιση οι εξής:

Χρήστες ψηφιακής πλατφόρμας Ι.Ε.Π. για την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας 2024-2025	
Σχολικές μονάδες	14.000
Εκπαιδευτικοί	150.000
Σύμβουλοι Εκπαίδευσης	775
Διαχειριστικοί και υποστηρικτικοί φορείς (Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., ΙΕΠ, Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. κλπ.)	
Επόπτες Ποιότητας	116
Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας	13

Πίνακας 25: Χρήστες ψηφιακής πλατφόρμας Ι.Ε.Π. για την αξιολόγηση της σχολικής μονάδας 2024-2025 (πηγή: Ι.Ε.Π.)

Το 2023, η Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. δημοσίευσε την ετήσια έκθεση για την Ποιότητα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, με τίτλο «Διαδικασίες Συλλογικού Προγραμματισμού, Εσωτερικής και Εξωτερικής Αξιολόγησης των Σχολικών Μονάδων, όπως εφαρμόστηκαν κατά το σχολικό έτος 2021-2022». Η έρευνα επικεντρώθηκε στις διαδικασίες συλλογικού προγραμματισμού, εσωτερικής (αυτοαξιολόγησης) και εξωτερικής αξιολόγησης, με ανάλυση των εκθέσεων αξιολόγησης που κατατέθηκαν από τα 24 Περιφερειακά Κέντρα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.), καλύπτοντας πάνω από 14.000 σχολικές μονάδες. Στα συμπεράσματά της, η Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. επισημαίνει αδυναμίες στην κατάρτιση των Σχεδίων Δράσης και προτείνει μέτρα βελτίωσης, όπως ο περιορισμός της γραφειοκρατίας, η ουσιαστικότερη υποστήριξη των Σχεδίων Δράσης από τους Συμβούλους Εκπαίδευσης, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, καθώς και δομικές αλλαγές στις εκθέσεις αξιολόγησης, ώστε να ενισχυθεί η εφαρμογή καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων, η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και ο μετασχηματισμός της σχολικής μονάδας σε οργανισμό μάθησης. Παράλληλα, προτείνεται η ενσωμάτωση μεθόδων τεχνητής νοημοσύνης και μηχανικής μάθησης στο πλαίσιο ενός ολοκληρωμένου πληροφοριακού περιβάλλοντος για τις διαδικασίες αξιολόγησης (Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε., 2023).

Έπειτα από τέσσερα χρόνια εφαρμογής του συστήματος εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων, η διαδικασία έχει πλέον εδραιωθεί, με ευρεία συμμετοχή σχολείων και εκπαιδευτικών. Για τη βελτίωση της αξιολόγησης της σχολικής μονάδας έχουν κατατεθεί προτάσεις, τόσο από τα συλλογικά όργανα των εκπαιδευτικών, των Συμβούλων Εκπαίδευσης και των Διευθυντών και Περιφερειακών Διευθυντών Εκπαίδευσης, καθώς και εισηγήσεις από το Ι.Ε.Π. και την Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση αλλά και τη γραφειοκρατική απλούστευση της διαδικασίας.

¹³ Οι Επόπτες Ποιότητας και οι Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας κατέθεσαν τις αντίστοιχες Εκθέσεις Εξωτερικής Αξιολόγησης για πρώτη φορά το σχολικό έτος 2024-2025

1.1.17.2 Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου - Εθνικές Εξετάσεις Διαγνωστικού Χαρακτήρα

Οι χαμηλές επιδόσεις των Ελλήνων μαθητών, όπως επιβεβαιώνονται από έρευνες που διεξάγονται σε διεθνές επίπεδο (πρόγραμμα PISA), προκάλεσαν ανησυχία. Ο προβληματισμός για τις χαμηλές επιδόσεις των μαθητών και μαθητριών που ολοκληρώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση είναι εύλογος, δεδομένου ότι η κατανόηση του γραπτού λόγου αποτελεί θεμελιώδη προϋπόθεση για την απόκτηση γνώσεων σε όλα τα γνωστικά αντικείμενα. Ο προβληματισμός εντείνεται, καθώς η υστέρηση αυτή αφορά κυρίως την κατανόηση του περιεχομένου του σχολικού λόγου, γεγονός που έχει σημαντικές επιπτώσεις στη μελλοντική μαθησιακή πορεία των μαθητών που υστερούν. Επισημαίνεται ότι η κατανόηση του γραπτού σχολικού λόγου συνιστά τον κεντρικό στόχο της κειμενοκεντρικής προσέγγισης που υιοθετούν και προωθούν τόσο τα υφιστάμενα Προγράμματα Σπουδών και τα εν χρήσει σχολικά εγχειρίδια (2006), όσο και τα νέα Προγράμματα Σπουδών (2023) και τα αναμενόμενα σχολικά εγχειρίδια.

Η απουσία ενός συστήματος συστηματικής παρακολούθησης των μαθησιακών επιδόσεων σε εθνικό επίπεδο οδήγησε στη διαμόρφωση μιας σύγχρονης πολιτικής πρότασης για την αξιολόγηση των μαθητών και την αποτύπωση του βαθμού ανταπόκρισης των μαθητών και των μαθητριών στις εξεταζόμενες γνώσεις και δεξιότητες, σύμφωνα με τους στόχους που θέτουν τα ισχύοντα Προγράμματα Σπουδών (2023). Με το άρθρο 104 του ν. 4823/2021 θεσμοθετήθηκαν διαδικασίες αξιολόγησης του εκπαιδευτικού έργου, οι οποίες περιλαμβάνουν την αξιοποίηση των πορισμάτων από τη διεξαγωγή Εθνικών Εξετάσεων Διαγνωστικού Χαρακτήρα για τους μαθητές της ΣΤ' Δημοτικού και της Γ' Γυμνασίου («Εθνικό σύστημα διαγνωστικών εξετάσεων»). Οι διαδικασίες αυτές εστιάζουν στην πορεία υλοποίησης των Προγραμμάτων Σπουδών και στον βαθμό επίτευξης των προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων σε επίπεδο σχολικής μονάδας.

Από το 2022, οι εξετάσεις αυτές διεξάγονται ετησίως σε αντιπροσωπευτικό δείγμα σχολείων σε εθνικό επίπεδο (4η χρονιά εφαρμογής). Συνολικά, τα πορίσματα από τις εθνικές διαγνωστικές εξετάσεις των ετών 2022, 2023, 2024 και 2025, σε συνδυασμό με τις επιδόσεις των Ελλήνων μαθητών στις διεθνείς εξετάσεις PISA, καταδεικνύουν ότι ένα σημαντικό ποσοστό μαθητών –που υπερβαίνει το 20% κατά την ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης– αντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες στην κατανόηση του γραπτού λόγου και, ακόμη περισσότερο, στην παραγωγή γραπτού λόγου ανάλογου των ετών φοίτησης στο σχολείο, όπως προκύπτει εμφανώς από τις ανοικτές απαντήσεις των διαγνωστικών εξετάσεων. Αντίστοιχες διαπιστώσεις καταγράφονται και στα Μαθηματικά, όπου οι δυσκολίες έχουν συχνά γλωσσικό, και όχι αποκλειστικά μαθηματικό υπόβαθρο.

Η Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. με βάση τις έρευνες που διεξήγαγε (Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε., 2022-2025), διαμόρφωσε συγκεκριμένες προτάσεις προς το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. για τη χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής και την υλοποίηση παρεμβάσεων που θα συμβάλλουν στη βελτίωση της παρεχόμενης εκπαίδευσης στη Νεοελληνική Γλώσσα και στα Μαθηματικά.

1.1.17.3 Ατομική αξιολόγηση εκπαιδευτικών

Η ατομική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών, όπως θεσπίστηκε με τον ν. 4823/2021 και εφαρμόζεται από το 2022, έχει στόχο τη βελτίωση του διδακτικού έργου, την ανάδειξη καλών πρακτικών και τον εντοπισμό επιμορφωτικών αναγκών. Διενεργείται σε δύο πεδία –το διδακτικό και παιδαγωγικό έργο και την υπηρεσιακή συνέπεια και επάρκεια– από τους

Συμβούλους Εκπαίδευσης και τον Διευθυντή της σχολικής μονάδας, μέσω διαδικασίας που περιλαμβάνει συνάντηση προετοιμασίας, παρατήρηση στην τάξη και τελική αξιολόγηση σε τετράβαθμη κλίμακα («εξαιρετικό», «πολύ καλό», «ικανοποιητικό» και «μη ικανοποιητικό»). Η υψηλή επίδοση επιβραβεύεται με μόρια για επιλογή σε θέσεις ευθύνης, ενώ η χαμηλή οδηγεί σε υποχρεωτική επιμόρφωση από το Ι.Ε.Π.

Η συμμετοχή είναι υποχρεωτική για αξιολογητές και αξιολογούμενους, με τυχόν άρνηση να συνιστά πειθαρχικό παράπτωμα που επιφέρει κυρώσεις, όπως πρόστιμο και αναστολή υπηρεσιακής εξέλιξης. Προτεραιότητα δόθηκε στους νεοδιορισθέντες εκπαιδευτικούς, ώστε να ολοκληρωθεί η μονιμοποίησή τους μετά το πέρας της διετούς δοκιμαστικής υπηρεσίας, όπως προβλέπει η νομοθεσία, και στους εκπαιδευτικούς Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων που επιθυμούν την ανανέωση της θητείας τους με βάση τη θετική αξιολόγηση.

Από το 2019 έως το 2024 διορίστηκαν συνολικά 38.409 εκπαιδευτικοί. Έως τον Απρίλιο του 2025 είχαν αξιολογηθεί πάνω από 34.000, εκ των οποίων 20.231 είχαν ολοκληρώσει την αξιολόγηση και στα τρία πεδία (Α1, Α2 και Β), όπως ορίζει το θεσμικό πλαίσιο, με το ποσοστό ολοκλήρωσης για την περίοδο 2020–2023 να ανέρχεται σε 61,3%.

Από το σύνολο των 38.409 νεοδιορισθέντων εκπαιδευτικών την περίοδο 2019-2024, οι 28.184 είχαν διορισθεί κατά το διάστημα από 2020 έως 2023¹⁴. Εξ αυτών, οι 17.301 είχαν αξιολογηθεί και στα τρία πεδία (ποσοστό 61,3%) και 15.413 νεοδιόριστοι έχουν ήδη μονιμοποιηθεί μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της διετούς δόκιμης υπηρεσίας και την επιτυχή ολοκλήρωση της αξιολόγησής τους και στα τρία πεδία (δηλαδή ποσοστό 55%). Ένα ποσοστό 7,9% εξ αυτών δεν συμμετείχε στη διαδικασία της αξιολόγησης «με υπαιτιότητα εκπαιδευτικού» (3.554 εκπαιδευτικοί) (Πηγή: Myschool, ανάκτηση δεδομένων έως Μάρτιο 2025).

Από το σύνολο των αξιολογούμενων ένα μεγάλο ποσοστό κρίνεται από «ικανοποιητικός» και πάνω («εξαιρετικός») και μόνον 6 εκπαιδευτικοί έχουν κριθεί «μη ικανοποιητικός».

1.2 Εξωτερικό περιβάλλον

Σε διεθνές επίπεδο, οι προκλήσεις της σύγχρονης εποχής, όπως αναδύονται στο πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας και της ραγδαίας τεχνολογικής εξέλιξης που τροφοδοτεί την τέταρτη βιομηχανική επανάσταση, επηρεάζουν καθοριστικά τη διαμόρφωση των εκπαιδευτικών πολιτικών. Σύμφωνα με κείμενα διεθνών οργανισμών, οι προτεραιότητες της εκπαιδευτικής πολιτικής ευθυγραμμίζονται με τις απαιτήσεις της αγοράς εργασίας και τις ανάγκες για ενίσχυση της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της απασχόλησης. Η σχέση εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης αποτελεί κεντρικό σημείο των εκπαιδευτικών στρατηγικών (European Commission, 2020d·2020e).

Η επίδραση αυτή δεν περιορίζεται στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, αλλά αφορά και στον τρόπο με τον οποίο η σχολική εκπαίδευση ενσωματώνει νέες προτεραιότητες για τη βιωσιμότητα της οικονομικής ανάπτυξης, την άμβλυση των κοινωνικών ανισοτήτων, τη δημοκρατική συνύπαρξη, την κοινωνική συνοχή, τη δικαιοσύνη και την ποιότητα ζωής σε μια ειρηνική και ανθρωποκεντρική κοινωνία. Τα εκπαιδευτικά συστήματα, πέρα από τον ρόλο προετοιμασίας και προσαρμογής των νέων ανθρώπων σε ένα ταχύτατα μετασχηματιζόμενο οικονομικό περιβάλλον, καλούνται να ανταποκριθούν στη μορφωτική και κοινωνικοποιητική

¹⁴ Όσοι διορίστηκαν το 2024 δεν μπορούν να μονιμοποιηθούν προτού διανύσουν διετή δοκιμαστική υπηρεσία.

τους αποστολή, στηρίζοντας αιτήματα για ισότητα ευκαιριών, μείωση κοινωνικών αντιθέσεων, προώθηση κοινωνικής συνοχής και της δημοκρατικής συνύπαρξης και βελτίωση της ποιότητας ζωής. Σύμφωνα με την UNESCO, η εκπαίδευση είναι θεμελιώδης για την οικοδόμηση της ειρήνης, την εξάλειψη της φτώχειας και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, αποτελώντας ανθρώπινο δικαίωμα για όλους καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής (UNESCO, 2012-2014-2021a).

Η πανδημία του COVID-19, με το κλείσιμο των σχολείων και τους κοινωνικούς περιορισμούς, ανέδειξε τόσο τα ισχυρά σημεία όσο και τις αδυναμίες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (Ε.Ε.Κ.). Τα εκπαιδευτικά συστήματα επέδειξαν ικανότητα καινοτομίας και υιοθέτησης νέων προσεγγίσεων, αλλά η έλλειψη επαρκούς ετοιμότητας εμπόδισε την πλήρη αξιοποίηση διαφορετικών περιβαλλόντων και εργαλείων μάθησης, ιδίως της ψηφιακής και της μικτής μάθησης (European Commission, 2021). Επιπλέον, κρίσεις, όπως η πανδημία, σε συνδυασμό με άλλες μεγάλες παγκόσμιες προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή, το μεταναστευτικό και το δημογραφικό πρόβλημα, επηρεάζουν σημαντικά τις εκπαιδευτικές πολιτικές, οι οποίες αποκτούν χαρακτηριστικά κοινωνικής πολιτικής (OECD, 2020a·A.Schleicher, 2020·UNESCO, 2021b). Η επιτυχής ανταπόκριση της εκπαίδευσης στις σύγχρονες οικολογικές, οικονομικές, τεχνολογικές και δημογραφικές προκλήσεις συνδέεται τόσο με τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής όσο και με τη βιωσιμότητα και την ανάπτυξη των παραγωγικών συστημάτων στην παγκοσμιοποιημένη οικονομία.

Η εκπαίδευση συνδέεται πλέον με την καλλιέργεια ικανοτήτων, δεξιοτήτων και αξιών που θα επιτρέψουν στο άτομο να ανταποκρίνεται στις οικονομικές, κοινωνικές, υγειονομικές και περιβαλλοντικές συνθήκες του μέλλοντος (Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, 2020· UNESCO, 2021a). Το νέο κοινωνικό συμβόλαιο για την εκπαίδευση καθορίζει τις βασικές αρχές και το όραμα έως το 2050, στοχεύοντας στην αναδόμηση των σχέσεων μεταξύ ανθρώπου, πλανήτη και τεχνολογίας, βασιζόμενο σε δύο θεμελιώδεις παγκόσμιες αρχές: το δικαίωμα όλων σε ποιοτική εκπαίδευση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής και την αναγνώριση της εκπαίδευσης ως δημόσιου και παγκόσμιου αγαθού.

Στο διεθνές περιβάλλον, οι πολιτικές για τη σχολική εκπαίδευση επικεντρώνονται στην αύξηση της συμμετοχής στα εκπαιδευτικά συστήματα και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων (European Commission, 2020c). Η διεύρυνση της πρόσβασης και της παροχής ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση προωθείται μέσω της ενίσχυσης της προσχολικής εκπαίδευσης (European Commission-Eurydice, 2019a-2025a). Όπως επισημαίνεται στο άρθρο 11 της Σύστασης του Συμβουλίου της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2019a), όλα τα παιδιά έχουν δικαίωμα σε οικονομικά προσιτή και ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, αρχή που συνάδει με τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και τον Στόχο Βιώσιμης Ανάπτυξης 4.2: «Έως το 2030, διασφάλιση ότι όλα τα κορίτσια και αγόρια θα έχουν πρόσβαση σε ποιοτική προσχολική ανάπτυξη, φροντίδα και εκπαίδευση, έτσι ώστε να είναι έτοιμα για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση». Ευρωπαϊκές και διεθνείς έρευνες δείχνουν ότι η μακρόχρονη προσχολική εκπαίδευση συνδέεται με υψηλότερες επιδόσεις στη γλώσσα και τα μαθηματικά, ενώ μελέτες καταδεικνύουν ότι η διεύρυνση της συμμετοχής συμβάλλει στην άμβλυση κοινωνικών ανισοτήτων και την ψυχοκινητική ανάπτυξη των παιδιών (OECD 2020· 2025· European Commission-Eurydice, 2019a· 2025a).

Η θεμελίωση ενός συστήματος ενταξιακής εκπαίδευσης, ικανού να άρει τα εμπόδια στη

μάθηση και να διασφαλίσει την ισότιμη πρόσβαση όλων των μαθητών και μαθητριών – συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες– στο εκπαιδευτικό σύστημα και στο κοινωνικό γίνεσθαι, αποτελεί κεντρική δέσμευση της Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία, την οποία η Ελλάδα κύρωσε με τον ν. 4074/2012. Το ενταξιακό πρόταγμα συνιστά επίσης βασικό άξονα του 4ου Στόχου της Ατζέντας του Ο.Η.Ε. για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (UN, 2015·UNESCO 2020) και της Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021-2030 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Σε διεθνές επίπεδο, η ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού με τις κατάλληλες γνώσεις, ικανότητες και δεξιότητες αποτελεί κρίσιμη πρόκληση για τους φορείς εκπαιδευτικής πολιτικής. Η σύνδεση της παραγωγής με την τεχνολογία και την καινοτομία προβάλλει ως βασική προτεραιότητα για την ενίσχυση της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας (European Commission, 2020e). Στο πλαίσιο αυτό, η καλλιέργεια ψηφιακών δεξιοτήτων από μικρή ηλικία μέσω καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων ενισχύει την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων, τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία, ενώ καλλιεργεί το ενδιαφέρον για σπουδές και σταδιοδρομία στους τομείς STEM (European Commission -Eurydice, 2023b). Οι δεξιότητες αυτές θεωρούνται απαραίτητες για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή (European Commission, 2020e).

Η ποιότητα της εκπαίδευσης αποτελεί θεμελιώδη προτεραιότητα, με στόχο τη βελτίωση της σχολικής επίδοσης, τη μείωση της εγκατάλειψης και την ενίσχυση της ενταξιακής εκπαίδευσης (European Commission, 2020d). Στη βάση αυτής της προσπάθειας βρίσκονται η ανανέωση των προγραμμάτων σπουδών και η βελτίωση των διδακτικών μεθόδων για την καλλιέργεια σύγχρονων γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων («key competences»), με ιδιαίτερη έμφαση στις ήπιες δεξιότητες, στις παιδαγωγικές παρεμβάσεις και στις σχέσεις μάθησης. Η σχολική τάξη και η σχολική μονάδα αντιμετωπίζονται ως εργαστήρια γνώσης που συνδέουν τη γνώση με την καινοτομία και τις δεξιότητες με τις απαιτήσεις του μέλλοντος (OECD, 2019· European Commission-Eurydice, 2016·European Commission 2020c). Στο πλαίσιο αυτό, προτεραιότητα αποτελεί η μετάβαση από ένα στενά γνωσιοκεντρικό σχολείο σε ένα σχολείο που δίνει έμφαση στην κατανόηση, τη μεταφορά της γνώσης και την ανάπτυξη κριτικής σκέψης, στοιχεία που πρέπει να αντανakλώνται στα μαθησιακά αποτελέσματα και στις δεξιότητες των μαθητών και των μαθητριών (European Commission, 2020f· UNESCO, 2012· OECD, 2012·2021a).

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού αναγνωρίζεται ως ιδιαίτερα σημαντικός και συνεπάγεται νέες προκλήσεις για τις πολιτικές αρχικής εκπαίδευσης και συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης (European Commission, 2023· OECD, Ulferts, 2021· UNESCO, 2021a· European Commission, 2020d). Όπως επισημαίνεται στη συστηματική προσέγγιση του Δικτύου Ευρυδίκη για το επάγγελμα του εκπαιδευτικού (European Commission-Eurydice, 2017·2019b·2021), είναι αναγκαίο να στηριχθεί το επάγγελμα, να ανακτήσει το κύρος και την κοινωνική του αναγνώριση και να γίνει ελκυστικό. Αυτό προϋποθέτει τη δημιουργία συνεχών ευκαιριών, κινήτρων και μονοπατιών επαγγελματικής ανάπτυξης, ώστε οι εκπαιδευτικοί με υψηλό αίσθημα ευθύνης και αφοσίωσης να αποτελέσουν μοχλό αλλαγών. Η γήρανση του εκπαιδευτικού προσωπικού και το υψηλό ποσοστό απασχόλησης με μη μόνιμη σχέση εργασίας παραμένουν σημαντικές προκλήσεις. Στο πλαίσιο της αναβάθμισης του επαγγέλματος, η διεθνής κινητικότητα και οι διακρατικές συνεργασίες μέσω προγραμμάτων αποτελούν ισχυρό κίνητρο.

Η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και η εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης αποτελούν στρατηγικές προτεραιότητες για την Ευρωπαϊκή Ένωση, ιδιαίτερα στο πλαίσιο της ψηφιακής και πράσινης μετάβασης. Η διασφάλιση ποιότητας, παρά τις διαφορετικές μεθόδους που υιοθετούνται διεθνώς, βασίζεται σε μια συνεχή, ανατροφοδοτική λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος με στόχο τη διαρκή βελτίωση (OECD, 2019· 2020b· UNESCO, 2012· European Commission, 2020d· European Commission -Eurydice, 2016). Η συνεργασία κυβερνήσεων, εκπαιδευτικών ιδρυμάτων, ιδιωτικού τομέα και πολιτών είναι απαραίτητη για την ανάπτυξη ενός οικοσυστήματος εκπαίδευσης υψηλών επιδόσεων, στο οποίο οι ψηφιακές δεξιότητες κατέχουν κεντρική θέση (European Commission-Eurydice, 2021).

Η εκπαίδευση συνδέεται άμεσα με την προώθηση της αειφορίας και την επίτευξη των 17 Στόχων Βιώσιμης ανάπτυξης του Ο.Η.Ε. (UN, 2015), των αξόνων δράσης της UNESCO (UNESCO 2020-2023) και των κατευθύνσεων της Ε.Ε. (European Commission, 2016), ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής μέσω ενίσχυσης της γνώσης, της ευαισθητοποίησης και της ικανότητας δράσης (Ατζέντα 2030, Ηνωμένα Έθνη, 2015). Η Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη αποτελεί νέο παιδαγωγικό παράδειγμα που ενσωματώνει αξίες, δεξιότητες και στάσεις για περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική ευημερία, με οριζόντια ένταξη στα προγράμματα σπουδών και διαθεματική εφαρμογή σε όλες τις λειτουργίες του σχολείου. Η αξιοποίηση της ψηφιακής καινοτομίας και η ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων συνδέονται άρρηκτα με την επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, την πράσινη οικονομία και την καινοτομία (European Commission, 2021).

Ο ραγδαίος τεχνολογικός και οικονομικός μετασχηματισμός καθιστά τις ψηφιακές δεξιότητες κρίσιμες για τη συμμετοχή στην κοινωνία και την οικονομία. Αυτό απαιτεί εκπαιδευτικά συστήματα προσαρμοσμένα στις ανάγκες της ψηφιακής εποχής (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2017:5), με ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στα προγράμματα σπουδών, ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων μαθητών, αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμού, καθώς και μικτές μεθόδους μάθησης που συνδυάζουν διά ζώσης και εξ αποστάσεως εμπειρίες (European Commission, 2020f· 2021). Οι διεθνείς οργανισμοί (UNESCO, 2021a· OECD, 2020a) επισημαίνουν ότι οι εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις οφείλουν να λάβουν υπόψη τους παράγοντες που επηρεάζουν τη διείσδυση της τεχνολογίας όχι μόνο στη διδασκαλία και τη μάθηση, αλλά και στο ευρύτερο οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον. Η επιτυχής ψηφιακή μετάβαση εξαρτάται από την ύπαρξη οράματος, αναβάθμιση υποδομών και εξοπλισμού, την κατάλληλη επιμόρφωση εκπαιδευτικών, την παραγωγή ποιοτικού εκπαιδευτικού περιεχομένου και την ισότιμη πρόσβαση σε τεχνολογία, με έμφαση στην κοινωνική συνοχή. Στην Ε.Ε., η ένταξη της ψηφιακής εκπαίδευσης έχει αποκτήσει συστηματικό χαρακτήρα με την απόκτηση ψηφιακών δεξιοτήτων να παραμένει στόχος υψηλής προτεραιότητας για τη δεκαετία (European Commission, 2020f· Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2018β).

Παράλληλα, η αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης απαιτεί καλλιέργεια πολλαπλών μορφών εγγραμματοσμού: ψηφιακού, επιστημονικού, κειμενικού, οικολογικού, μαθηματικού. Ο αποτελεσματικός εγγραμματοσμός περιλαμβάνει όχι μόνο την κατανόηση γεγονότων και δεδομένων, αλλά και την εξοικείωση με διαδικασίες, όπως η διασταύρωση στοιχείων και η ορθολογική τεκμηρίωση, απαραίτητες για την εξαγωγή τεκμηριωμένων συμπερασμάτων, την επαλήθευση ευρημάτων και την ακριβή επικοινωνία (UNESCO, 2021a· UNESCO, GEM 2023).

Το Ψήφισμα του Συμβουλίου (Council of EU Resolution, 2021) για το στρατηγικό πλαίσιο της ευρωπαϊκής συνεργασίας στην εκπαίδευση και κατάρτιση (2021-2030) υπογραμμίζει ότι η

εκπαίδευση και η κατάρτιση διαμορφώνουν το μέλλον της Ευρώπης, συμβάλλοντας σε μια κοινωνία και οικονομία πιο συνεκτική, χωρίς αποκλεισμούς, ψηφιακή, βιώσιμη, «πράσινη» και ανθεκτική. Παράλληλα, προάγεται η προσωπική ολοκλήρωση και ευημερία των πολιτών, η προσαρμοστικότητα τους στις μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς εργασίας και η ενεργός, υπεύθυνη συμμετοχή τους στη δημοκρατική ζωή.

Στο πλαίσιο της ευρωπαϊκής συνεργασίας για την εκπαίδευση, η Ευρωπαϊκή Ένωση προτάσσει πέντε στρατηγικές προτεραιότητες για την περίοδο 2021–2030:

1. Βελτίωση της ποιότητας, της ισότητας, της ένταξης και της επιτυχίας όλων των μαθητών/εκπαιδευομένων στην εκπαίδευση και την κατάρτιση.
2. Εμπέδωση της διά βίου μάθησης και της διακρατικής κινητικότητας ως πραγματικότητας για όλους.
3. Ενίσχυση των δεξιοτήτων, των προσόντων και της επαγγελματικής κινητοποίησης του διδακτικού προσωπικού/ εκπαιδευτικού επαγγέλματος.
4. Εδραίωση ενός ισχυρού και ενιαίου Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.
5. Υποστήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης, μέσω της εκπαίδευσης και της κατάρτισης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο [Στρατηγικό πλαίσιο για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης με στόχο τον Ευρωπαϊκό Χώρο Εκπαίδευσης και πέραν αυτού \(2021-2030\) 2021/C 66/01](#) έχει θέσει τους παρακάτω στόχους επίτευξης έως το 2030:

- Μείωση του ποσοστού χαμηλών επιδόσεων στην ανάγνωση, τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες σε κάτω από 15 % για τους 15χρονους μαθητές.
- Μείωση του ποσοστού χαμηλών επιδόσεων στον γραμματισμό στους υπολογιστές και στην πληροφορική σε κάτω από 15% για τους μαθητές της όγδοης τάξης.
- Συμμετοχή τουλάχιστον του 96% των παιδιών ηλικίας από 3 ετών έως την ηλικία έναρξης της υποχρεωτικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην προσχολική αγωγή και φροντίδα.
- Μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και κατάρτισης σε κάτω από 9%.
- Τουλάχιστον το 45% των νέων ηλικίας 25-34 ετών να διαθέτει πτυχίο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, πρωτίστως ανθρωποκεντρικό και με τα δικά του ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά, καλείται σήμερα να ενσωματώσει τους νέους προσανατολισμούς και τις προτεραιότητες που επιβάλλει η σύγχρονη πραγματικότητα, προετοιμάζοντας τους μαθητές και τις μαθήτριες για μια διαρκώς μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας. Στόχος είναι η παιδαγωγική καλλιέργεια ενός κοινωνικά και οικονομικά ενεργού πολίτη, εφοδιασμένου με γνώσεις, αντιλήψεις, στάσεις, ικανότητες και δεξιότητες που θα τον καθιστούν δημιουργικό και κριτικά σκεπτόμενο στο πλαίσιο μιας σύγχρονης δημοκρατικής κοινωνίας.

Διαμορφώνεται έτσι ένα νέο μοντέλο σχολικής εκπαίδευσης, το οποίο συντίθεται υπό την επίδραση των κοινωνικών, οικονομικών και πολιτισμικών συνθηκών, της επιστημονικής και παιδαγωγικής γνώσης, καθώς και του εντεινόμενου ψηφιακού μετασχηματισμού στην εκπαίδευση, τη δημόσια διοίκηση και την οικονομία.

Η προσαρμογή και η αποτελεσματική ανταπόκριση του εκπαιδευτικού μας συστήματος στις σύγχρονες οικονομικές, τεχνολογικές και κοινωνικές προκλήσεις, οι οποίες αναδύονται στο

πλαίσιο της παγκοσμιοποιημένης οικονομίας και κοινωνίας, δεν περιορίζεται αποκλειστικά στο θεσμικό πλαίσιο ή στις παρεμβάσεις διαχείρισης της σχολικής εκπαίδευσης. Παρά τις αβεβαιότητες και τις δυσκολίες που συνοδεύουν αυτές τις προκλήσεις, καθίσταται αναγκαία η υιοθέτηση αλλαγών μεταρρυθμιστικού χαρακτήρα, οι οποίες θα προσανατολίζουν την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στις νέες ανάγκες της οικονομίας, χωρίς να παραιτούνται από την ευθύνη της διαρκούς διαφύλαξης των υψηλών ιδανικών και των ανθρωπιστικών αξιών.

Εν κατακλείδι, η σχολική εκπαίδευση αποτελεί θεμελιώδη πυλώνα για την επίτευξη μιας ειρηνικής, δίκαιης και βιώσιμης κοινωνίας, ενσωματώνοντας αξίες και δεξιότητες που προάγουν την κοινωνική συνοχή, τη δημοκρατία και την ποιότητα ζωής.

Η Στρατηγική για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού βρίσκεται σε συνεχή διάλογο, αλληλεπίδραση και συνδιαμόρφωση, τόσο με αντίστοιχες στρατηγικές του ίδιου του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., ήτοι τη Στρατηγική για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση και τη Στρατηγική για την Ανώτατη Εκπαίδευση, όσο και με κείμενα και στρατηγικές σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

1.2.1 Διεθνείς Συμφωνίες / Συμβάσεις

Σε διεθνές επίπεδο η εκπαιδευτική μας πολιτική βρίσκεται σε σύμπνοια και ακολουθεί τις αρχές διεθνών και ευρωπαϊκών συμβάσεων και στρατηγικών, όπως:

- [Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού \(UNICEF\)](#)
- [Ατζέντα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης 2030](#)
- [17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών](#)
- [Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία](#)
- [Reimagining our Futures Together: A new Social Contract for Education](#)
- [Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#)
- [Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2021-2030](#)
- [European Education Area Strategic Framework 2025-2030](#)
- [Εγγύηση για το Παιδί \(European Child Guarantee\) της Ευρωπαϊκής Ένωσης](#)
- [Digital Education Action Plan 2021-2027](#)
- [Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας](#)

1.2.2. Εθνικές Στρατηγικές και Ετήσια Σχέδια Δράσης του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Σε εθνικό επίπεδο οι στρατηγικοί στόχοι συνδιαμορφώνονται στο πλαίσιο της ευρύτερης εθνικής πολιτικής και συμβαδίζουν με τις αρχές άλλων βασικών κειμένων Εθνικής Στρατηγικής ή Εθνικών Σχεδίων Δράσης, όπως:

- [Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Ελλάδα 2.0 \(https://greece20.gov.gr/\)](#)
- [Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη της Βίας και την Αντιμετώπιση της Παραβατικότητας Ανηλίκων 2025-2030](#)

- [Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη των Ρομά 2021-2030](#)
- [Εθνική Στρατηγική για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία 2024-2030](#)
- [Εθνική Στρατηγική για την Ισότητα των ΛΟΑΤΚΙ+](#)
- [Εθνική Στρατηγική Προστασίας των Ανηλίκων από τον Εθισμό στο Διαδίκτυο](#)
- [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για το Δημογραφικό](#)
- [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού](#)
- [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ισότητα των Φύλων 2021-2025](#)
- [Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία, Τελική Έκθεση](#)
- [Σχέδιο Δράσης κατά της Παιδικής Φτώχειας και Αποκλεισμού](#)
- [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προστασία των παιδιών από τη σεξουαλική κακοποίηση και εκμετάλλευση](#)
- [Εθνικό Σχέδιο Δράσης της Ελλάδας για τις Γυναίκες, την Ειρήνη και την Ασφάλεια \(2023-2028\)](#)
- Σχέδιο Δράσης για την Ορεινότητα και Νησιωτικότητα (σε διαβούλευση)
- [Εθνικός Μηχανισμός Αναφοράς για την Προστασία Θυμάτων Εμπορίας Ανθρώπων](#)
- [Εθνικό Σχέδιο για την Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση 2025-2027¹⁵](#)
- [Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. 2021](#)
- [Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. 2022](#)
- [Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. 2023](#)
- [Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. 2024](#)
- [Ετήσιο Σχέδιο Δράσης Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. 2025](#)

1.2.3 Συμμετοχή σε διεθνείς έρευνες / προγράμματα

PISA (Programme for International Student Assessment): Το Διεθνές Πρόγραμμα PISA για την Αξιολόγηση των Μαθητών είναι μία εκπαιδευτική έρευνα που διεξάγεται κάθε τρία χρόνια (από το 2000 έως σήμερα). Υλοποιείται από διεθνή ερευνητικά ιδρύματα (PISA Consortium) υπό την οργάνωση της Διεύθυνσης Εκπαίδευσης του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (Ο.Ο.Σ.Α) και τη συνεργασία των συμμετεχουσών στην έρευνα χωρών. Εθνικός φορέας υλοποίησης της έρευνας είναι το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.)

Στη τελευταία έρευνα PISA (2025) συμμετείχαν 8.500 και πλέον μαθητές και μαθήτριες από 245 Γυμνάσια και Λύκεια σε όλη τη χώρα, καθώς και 500 εκπαιδευτικοί ως συντονιστές. Στην έρευνα αξιολογήθηκαν τα επίπεδα εγγραμματοσμού των μαθητών και των μαθητριών στην Ελλάδα στα βασικά πεδία των Φυσικών Επιστημών, της Κατανόησης Κειμένου και των

¹⁵ Το Εθνικό Σχέδιο για την ΕΕΚ & ΔΒΜ βρίσκεται στο τελικό στάδιο έγκρισης. Σύμφωνα με τον Ν. 4763/202, Άρθρο 5, παραγρ. 6, το Κ.Σ.Ε.Ε.Κ. υποβάλλει στον Υπουργό Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού Στρατηγικό Σχέδιο για την Ε.Ε.Κ.&Δ.Β.Μ ανά τριετία. Ο Υπουργός Παιδείας υποβάλλει το Στρατηγικό Σχέδιο στον Πρόεδρο της Βουλής και εισάγεται προς συζήτηση στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

Μαθηματικών καθώς και στα πρόσθετα πεδία των Αγγλικών (Foreign Language Assessment) και της Μάθησης για τον Ψηφιακό Κόσμο (Learning in a Digital World).

ICILS (International Computer and Information Literacy Study): Η χώρα μας συμμετείχε το 2023 για πρώτη φορά στη Διεθνή Έρευνα για τον Εγγραμματισμό στην Πληροφορική και τους Υπολογιστές, η οποία οργανώνεται και συντονίζεται από τη Διεθνή Ένωση για την Αξιολόγηση των Εκπαιδευτικών Επιτευγμάτων (International Association for the Evaluation of Educational Achievement – IEA). Υπεύθυνος εθνικός φορέας υλοποίησης για την Ελλάδα είναι το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Ι.Ε.Π.). Η έρευνα αυτή αξιολογεί το επίπεδο εγγραμματισμού των μαθητών ηλικίας 13–14 ετών (Β΄ Γυμνασίου) στην Πληροφορική και τους Υπολογιστές. Στην κύρια έρευνα ICILS 2023 έλαβαν μέρος συνολικά 132.998 μαθητές και μαθήτριες από 5.299 σχολεία 34 χωρών/εκπαιδευτικών συστημάτων, καθώς και οι Διευθυντές/τριες, οι Υπεύθυνοι/ες για τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών - ΤΠΕ και 60.835 εκπαιδευτικοί των σχολείων αυτών. Την Ελλάδα εκπροσώπησαν στην έρευνα 3.576 μαθητές και μαθήτριες της Β΄ Γυμνασίου, από 179 δημόσια και ιδιωτικά Γυμνάσια όλης της χώρας, 148 Διευθυντές/τριες, 2.321 εκπαιδευτικοί και 142 Υπεύθυνοι/ες Σχολικού Εργαστηρίου Πληροφορικής και Εφαρμογών Ηλεκτρονικών Υπολογιστών των συμμετεχόντων σχολείων.

TALIS (Teaching and Learning International Survey): Η Διεθνής Έρευνα για τη Διδασκαλία και τη Μάθηση (Teaching and Learning International Survey – TALIS) του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.) αποτελεί τη μεγαλύτερη και πιο εμπειριστατωμένη διεθνή έρευνα για τους εκπαιδευτικούς και τις συνθήκες εργασίας τους. Οι διεθνείς συγκρίσεις που προκύπτουν από το TALIS προσφέρουν τη δυνατότητα εντοπισμού κοινών προκλήσεων και άντλησης εμπειριών από διαφορετικές πολιτικές προσεγγίσεις. Από τις μόλις 24 χώρες που συμμετείχαν στον πρώτο κύκλο το 2008, ο αριθμός έχει αυξηθεί σε περισσότερες από 50 χώρες, κατανεμημένες σε έξι ηπείρους, στον κύκλο του 2024. Η Ελλάδα θα συμμετάσχει για πρώτη φορά το 2026 σε έναν συμπληρωματικό κύκλο (TALIS+), τα δεδομένα του οποίου θα ενσωματωθούν στον κύκλο του 2024, καθιστώντας τη χώρα μας μία από τις 60 συμμετέχουσες.

Στην πιλοτική φάση της έρευνας, η οποία πραγματοποιήθηκε από τον Μάρτιο έως τον Απρίλιο του 2025 σε 32 Γυμνάσια της χώρας, συμμετείχαν 669 εκπαιδευτικών όλων των ειδικοτήτων.

Education Policy Review 2025: Στο πλαίσιο της Επισκόπησης Εκπαιδευτικής Πολιτικής 2025 (Education Policy Review), η Ελλάδα απευθύνθηκε στον Ο.Ο.Σ.Α. για τη σύνταξη μιας συνολικής αξιολόγησης του εκπαιδευτικού της συστήματος. Οι επισκοπήσεις αυτές παρέχουν λεπτομερή εικόνα των εκπαιδευτικών πολιτικών μιας χώρας και διατυπώνουν πρακτικές προτάσεις για μελλοντικές βελτιώσεις, με στόχο την ενίσχυση των μεθόδων διδασκαλίας και των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Παράλληλα, υποστηρίζουν τη λήψη αποφάσεων βασισμένων σε ισχυρά τεκμήρια, την ανταλλαγή καλών πρακτικών σε διεθνές επίπεδο και την οικοδόμηση συναίνεσης για σχέδια μεταρρύθμισης μεταξύ των βασικών εμπλεκομένων στον τομέα της εκπαίδευσης.

Η Επισκόπηση Εκπαιδευτικής Πολιτικής της Ελλάδας βασίστηκε σε συγκριτικό πλαίσιο για να αναλύσει, αφενός, τα αποτελέσματα της χώρας στο PISA 2022 σε παγκόσμιο και ιστορικό πλαίσιο και, αφετέρου, τις ρυθμίσεις διακυβέρνησης και χρηματοδότησης του σχολικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένων των μαθησιακών περιβαλλόντων. Επιπρόσθετα εξέτασε τις κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζει το επάγγελμα του εκπαιδευτικού, τον βαθμό

ενσωμάτωσης της ψηφιακής τεχνολογίας στην σχολική εκπαίδευση και την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα στην Ελλάδα.

1.2.4 Συνθετική διάγνωση – Ανάλυση SWOT

Η ανάλυση SWOT αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο εξετάζει τέσσερις βασικές διαστάσεις: τα ισχυρά σημεία (strengths), τις αδυναμίες (weaknesses), τις ευκαιρίες (opportunities) και τις απειλές (threats).

Τα ισχυρά σημεία αναφέρονται σε εσωτερικούς παράγοντες που είναι πιθανό να έχουν θετική επίδραση ή να διευκολύνουν την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων. Αντίθετα, οι αδυναμίες αφορούν εσωτερικά χαρακτηριστικά που ενδέχεται να έχουν αρνητικό αντίκτυπο ή να λειτουργούν ως εμπόδιο στην επίτευξη των στόχων. Οι ευκαιρίες σχετίζονται με εξωτερικούς παράγοντες που μπορούν να συμβάλουν θετικά στην επίτευξη ή ακόμη και στην υπέρβαση των στόχων, ενώ οι απειλές αφορούν εξωτερικές συνθήκες και παράγοντες που ενδέχεται να δυσχεράνουν την επίτευξη των στόχων ή να καταστήσουν ορισμένους στόχους περιττούς ή ανέφικτους.

Η εφαρμογή της ανάλυσης SWOT συμβάλλει ουσιαστικά στην κατανόηση των συνθηκών που διαμορφώνουν την υφιστάμενη κατάσταση στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση στη χώρα μας. Αποτελεί τη βάση για τον προσδιορισμό και την επιλογή των βασικών στρατηγικών κατευθύνσεων, και συνεπακόλουθα για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου στρατηγικού σχεδίου, το οποίο θα εξειδικεύεται σε επίπεδο δράσεων ανά στρατηγική κατεύθυνση.

Ανάλυση SWOT

Δυνατά Σημεία (Strengths)	Αδύναμα Σημεία (Weaknesses)
<p>S</p> <p><u>Θεσμική & Πολιτική Υποστήριξη</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Πολιτική βούληση για την εφαρμογή καινοτομιών και τη θεσμοθέτηση μεταρρυθμίσεων 2. Θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής δίχρονης προσχολικής αγωγής, ενισχύοντας την πρώιμη εκπαιδευτική παρέμβαση 3. Θεσμικό πλαίσιο που υποστηρίζει δράσεις ένταξης μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες 4. Θεσμικό πλαίσιο που προωθεί τη συμπεριληπτική/ενταξιακή εκπαίδευση 5. Θεσμοθέτηση διαδικασιών διασφάλισης της ποιότητας στην σχολική εκπαίδευση 6. Θεσμοθέτηση δομών και μορφών επιμόρφωσης εκπαιδευτικών <p><u>Διεθνής Συνεργασία & Εξωστρέφεια</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Συνεργασία με διεθνείς Οργανισμούς για εκπόνηση μελετών και κατάθεση προτάσεων βελτίωσης του εκπαιδευτικού συστήματος 8. Ενεργός συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα που ενισχύουν την κινητικότητα, τη δικτύωση και την εξωστρέφεια των ελληνικών σχολείων, εκπαιδευτικών και μαθητών. <p><u>Εκπαιδευτικοί Δείκτες & Ισότητα</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Αύξηση δεικτών σχολικής φοίτησης/συμμετοχής στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση 10. Μειωμένα ποσοστά σχολικής διαρροής 11. Προώθηση πολιτικών ισότητας ευκαιριών στην εκπαίδευση 12. Υποστηρικτικές παρεμβάσεις για την άμβλυση των ανισοτήτων 13. Θεμελίωση και στήριξη συμπεριληπτικής/ενταξιακής εκπαίδευσης <p><u>Εκπαιδευτικό Προσωπικό</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Εκπαιδευτικό προσωπικό με υψηλό μορφωτικό επίπεδο (υψηλά ακαδημαϊκά προσόντα: πτυχίο Πανεπιστημιακού επιπέδου, μεγάλο ποσοστό με μεταπτυχιακές σπουδές) 15. Κοινωνικά ανακλαστικά και προσαρμοστικότητα του εκπαιδευτικού δυναμικού σε μεταβαλλόμενες συνθήκες <p><u>Περιεχόμενο & Καινοτομία</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 16. Εμπλουτισμός προγραμμάτων σπουδών 17. Έμφαση στην καινοτομία και την αριστεία 18. Ισχυροί επιτελικοί και τεχνολογικοί φορείς του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. που υποστηρίζουν την εκπαιδευτική διαδικασία <p><u>Ψηφιακή Ετοιμότητα</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 19. Εδραίωση και ενσωμάτωση των δεξιοτήτων ψηφιακής εξοικείωσης που αποκτήθηκαν κατά την περίοδο αναστολής λειτουργίας των σχολείων, με στόχο τη διατήρηση και ενίσχυση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και της ψηφιακής ετοιμότητας της εκπαιδευτικής κοινότητας. 20. Τεχνολογικά αντανakλαστικά στην υποστήριξη της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης και ψηφιακή ετοιμότητα της εκπαιδευτικής κοινότητας. 	<p>W</p> <p><u>Διοικητική Οργάνωση & Θεσμικό Πλαίσιο</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Αναχρονιστικό και δαιδαλώδες θεσμικό πλαίσιο 2. Επικαλύψεις αρμοδιοτήτων μεταξύ φορέων του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. 3. Ελλιπής αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος 4. Περιορισμένη εμπέδωση κουλτούρας αυτονομίας των σχολικών μονάδων - Περιορισμένη αποκέντρωση <p><u>Πρόσβαση & Ισότητα στην Εκπαίδευση</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Υστέρηση σε δείκτες συμμετοχής στην προσχολική αγωγή 6. Εκπαιδευτικές ανισότητες σε μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες 7. Χάσμα πρόωρης εγκατάλειψης μεταξύ γηγενών και αλλοδαπών, ανδρών και γυναικών, αστικών και αγροτικών περιοχών και σε μαθητές από χαμηλό κοινωνικοοικονομικό υπόβαθρο 8. Περιορισμένες υποστηρικτικές δράσεις για μαθητές από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες 9. Ελλιπής συνεκτικότητα και αποσπασματικότητα δράσεων για την ένταξη/συμπερίληψη μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες <p><u>Ποιότητα Εκπαίδευσης & Μαθησιακά Αποτελέσματα</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 10. Χαμηλές επιδόσεις μαθητών σε διεθνείς διαγωνισμούς 11. Αδυναμία γενίκευσης καινοτόμων παρεμβάσεων από συγχρηματοδοτούμενα έργα και καθολικής εφαρμογής τους στη σχολική εκπαίδευση 12. Περιορισμένες ευκαιρίες ανάπτυξης παιδαγωγικών δεξιοτήτων, ιδιαίτερα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση 13. Έλλειψη δεξιοτήτων συνυφασμένων με την πράσινη ανάπτυξη και προσαρμοσμένων στην κλιματική αλλαγή. <p><u>Ανθρώπινο Δυναμικό</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 14. Αντίσταση κατά την εφαρμογή προβλεπόμενων διαδικασιών αξιολόγησης και ανατροφοδότησης εκπαιδευτικού συστήματος από μερίδα εκπαιδευτικών 15. Αδράνεια και αποσπασματικότητα στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών 16. Γήρανση εκπαιδευτικού προσωπικού και υψηλό ποσοστό μη μόνιμου εκπαιδευτικού προσωπικού <p><u>Επαγγελματική Εκπαίδευση & Σύνδεση με την Αγορά Εργασίας</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 17. Χαμηλή ελκυστικότητα της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης λόγω ύπαρξης εμπεδωμένων στερεοτύπων στην ΕΕΚ 18. Ανάγκη περαιτέρω σύνδεσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και αντιστοίχιση προσόντων και αναγκών της αγοράς εργασίας 19. Χαμηλή προσφορά θέσεων μαθητείας 20. Απουσία συστημάτων ανίχνευσης αναγκών αγοράς εργασίας <p><u>Υποδομές & Τεχνολογία</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 21. Μη επαρκής ανάπτυξη των ψηφιακών δεξιοτήτων 22. Παλαιότητα εργαστηριακού εξοπλισμού στα εργαστήρια Φυσικών Επιστημών στα Γενικά σχολεία και στα ΕΠΑ.Λ. 23. Δικτυακές προσβάσεις χαμηλής ταχύτητας 24. Κορεσμένες υποδομές Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου

Ευκαιρίες (Opportunities)	Απειλές (Threats)
<p>O</p> <ol style="list-style-type: none"> Χρηματοδοτικό πλαίσιο (ΕΣΠΑ, ΤΑΑ, ΤΠΑ ΕΠΑ) Αξιοποίηση των κατάλληλων χρηματοδοτικών εργαλείων για την υλοποίηση των επιμέρους πολιτικών Νομοθέτηση διαδικασιών εποπτείας, υποστήριξης, ανατροφοδότησης και αξιολόγησης του εκπαιδευτικού συστήματος Διαμόρφωση πλαισίου αυξημένης διαφάνειας και λογοδοσίας Θεσμοθέτηση διαδικασιών ενίσχυσης της αυτονομίας των σχολικών μονάδων <p><u>Εκπαιδευτικό Σύστημα και Προγράμματα</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Αναδιοργάνωση Εκπαιδευτικού Συστήματος Σχεδιασμός νέων Προγραμμάτων Σπουδών και καινοτομιών Εφαρμογή αξιολόγησης εκπαιδευτικών και σχολικών μονάδων Ανάδειξη ανθρωπιστικών ιδεών και πανανθρώπινων αξιών Ενίσχυση της εκπαίδευσης για την αειφόρο ανάπτυξη Στροφή σε ψηφιακές, οριζόντιες δεξιότητες και γνώσεις STEM Αναμόρφωση των δομών υποστήριξης όλων των μαθητών <p><u>Στρατηγική και Πολιτικές</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Πρώθηση της καινοτομίας στην εκπαίδευση Συνάφεια εθνικών πολιτικών με ευρωπαϊκές πολιτικές Θεσμοθέτηση διαδικασιών αξιολόγησης δεξιοτήτων μαθητών Ανάπτυξη νέου στρατηγικού σχεδιασμού για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση Αξιοποίηση των ΣΣΠΑΕ καθώς και του Μηχανισμού Διάγνωσης ως μηχανισμού ανίχνευσης των αναγκών της αγοράς εργασίας <p><u>Εκπαιδευτικό Προσωπικό και Δομές</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Ενίσχυση φορέων επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Αποκέντρωση δομών και υπηρεσιών Συνάφεια εθνικών πολιτικών με ευρωπαϊκές πολιτικές Αναθεώρηση προϋποθέσεων αξιοποίησης σχολικών υποδομών για χρήσεις εκπαιδευτικής ή κοινής ωφέλειας Αναβάθμιση σχολικών υποδομών με το Πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου» <p><u>Ψηφιακός Μετασχηματισμός και Τεχνολογία</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Ο ραγδαίος μετασχηματισμός της τεχνολογίας και της οικονομίας θέτει στο επίκεντρο τον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας και της εκπαίδευσης, τις ψηφιακές υποδομές και τις ψηφιακές δεξιότητες, για την πλήρη συμμετοχή στην κοινωνία και την οικονομία Αξιοποίηση της τηλεεκπαίδευσης για αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών Διάχυση ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών και προσβάσιμων ιστοσελίδων Νέες ψηφιακές τεχνολογίες για διδασκαλία και υπηρεσίες προς μαθητές και γονείς Σημαντική πρόοδος στην κάλυψη ευρυζωνικών επικοινωνιών υψηλής ταχύτητας 	<p>T</p> <p><u>Θεσμικές και Πολιτικές Απειλές</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Οπισθοδρόμηση δημοκρατικών θεσμών σε παγκόσμιο επίπεδο Διάδοση της ρητορικής του μίσους Συχνές αντιπαραθέσεις και ανάσχεση μεταρρυθμίσεων και αλλαγών Συγκεντρωτισμός στη δημόσια διοίκηση Απουσία αξιόπιστων και αποτελεσματικών εποπτικών μηχανισμών <p><u>Οικονομικές και Τεχνολογικές Μεταβολές</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Ταχύτατα μεταβαλλόμενη αγορά εργασίας <p><u>Κοινωνικές και Δημογραφικές Προκλήσεις</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Αυξανόμενη πολυμορφία του μαθητικού πληθυσμού (χωρίς επαρκή προσαρμογή του συστήματος) Εντεινόμενο δημογραφικό πρόβλημα που αναμένεται να οδηγήσει στη μείωση του μαθητικού πληθυσμού Ανάδειξη νέων ανισοτήτων λόγω της πανδημίας Εξάπλωση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης Αύξηση περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού <p><u>Εκπαιδευτικές Δομές και Υποδομές</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Υστέρηση στις δαπάνες για την εκπαίδευση Ελλείψεις σε σχολικές κτηριακές εγκαταστάσεις και υποδομές Ελλείψεις σε ψηφιακές υποδομές Καθυστέρηση στην αξιοποίηση του «κεκτημένου της τηλεεκπαίδευσης» <p><u>Παιδαγωγικές και Διαχειριστικές Αδυναμίες</u></p> <ol style="list-style-type: none"> Εγγενείς αδυναμίες και αποσπασματικότητα δράσεων αντιμετώπισης ανισοτήτων και στο εκπαιδευτικό σύστημα Απουσία συστήματος παρακολούθησης και μη έγκαιρος εντοπισμός αιτιών χαμηλών επιδόσεων μαθητών Συχνές αντιπαραθέσεις και ανάσχεση μεταρρυθμίσεων και αλλαγών Ελλείψεις σε ψηφιακές υποδομές Ελλείψεις σε σχολικές κτηριακές εγκαταστάσεις και υποδομές Εξάπλωση της παραπληροφόρησης και της χειραγώγησης από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης Αύξηση του ποσοστού περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού

2 Στρατηγικός Σχεδιασμός

2.1 Όραμα

Όραμα αποτελεί η αναβάθμιση του σχολείου, λαμβάνοντας υπόψη τις προκλήσεις της εποχής για ένα αυτόνομο, σύγχρονο, ανθεκτικό, συμπεριληπτικό, αειφόρο και δημοκρατικό σχολείο με ευκαιρίες για όλους:

«Στο σχολείο του αύριο -ανοικτό, συμπεριληπτικό, αυτόνομο- κάθε τάξη είναι ζωντανή»

“School matters”

2.2 Στρατηγική

Η παρούσα στρατηγική για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα στοχεύει στην αποτελεσματική ανταπόκριση στις σύγχρονες προκλήσεις και στη διαμόρφωση ενεργών, υπεύθυνων και δημοκρατικών πολιτών, με παιδεία, γνώσεις, κριτική σκέψη, ηθικές αξίες και ενσυναίσθηση. Επιδιώκεται η καλλιέργεια ατόμων ικανών να συμμετέχουν ενεργά, συνειδητά και υπεύθυνα σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο κοινωνικό, οικονομικό και πολιτισμικό περιβάλλον.

Η διαμόρφωση της στρατηγικής βασίστηκε στην ανάλυση των παραγόντων του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος και έλαβε υπόψη τις εξελίξεις σε διεθνές, ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Αναγνωρίζει προκλήσεις που σχετίζονται με τον κοινωνικοοικονομικό αποκλεισμό, την άνιση πρόσβαση στην τεχνολογία και τη χαμηλή ψηφιακή ετοιμότητα σημαντικού μέρους του μαθητικού και εκπαιδευτικού πληθυσμού.

Η στρατηγική απαντά σε αυτές τις προκλήσεις με στοχευμένους στρατηγικούς στόχους, που περιλαμβάνουν τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης, την προώθηση της καινοτομίας και αριστείας, την ενίσχυση της συμμετοχής στην προσχολική εκπαίδευση, την προώθηση της ισότιμης συμμετοχής στις διαδικασίες μάθησης αμβλύνοντας τις ανισότητες και υποστηρίζοντας τους πιο ευάλωτους, την ανάπτυξη γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων εγγραμματοσμού των μαθητών, προσαρμοσμένων στις ταχύτατες κοινωνικές, οικονομικές και πολιτισμικές μεταβολές.

Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στην αναμόρφωση της αρχικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, στην παροχή ευκαιριών συνεχούς προσωπικής ανάπτυξης και επαγγελματικής εξέλιξης για όλους μέσω ποιοτικής εκπαίδευσης, την αξιοποίηση των δυνατοτήτων της τεχνολογίας, την καλλιέργεια ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική κοινότητα και εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού των σχολείων, την αναβάθμιση των κτιριακών και ψηφιακών υποδομών, τη συστηματική αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και τη διοικητική αναδιοργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος.

2.3 Στρατηγικοί Στόχοι

Η Στρατηγική για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση εξειδικεύεται σε έξι βασικούς Στρατηγικούς Στόχους (ΣΣ), οι οποίοι πλαισιώνουν τη συνολική μεταρρυθμιστική προσέγγιση του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. και παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω:

ΣΣ1: Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης για όλους, για ένα σχολείο ανθεκτικό, εξωστρεφές, προσαρμοστικό, καινοτόμο, ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματοσμό, ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, καλλιέργεια της παγκόσμιας πολιτειότητας που ενδυναμώνει τους μαθητές

να συμμετέχουν ενεργά, ισότιμα, συμπεριληπτικά και υπεύθυνα στις κοινωνίες τους, την εμπέδωση της εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και τον μετασχηματισμό του σχολείου σε αειφόρο, με μοχλό τη σύνδεση της έρευνας με την εκπαιδευτική πράξη. ΣΣ2: Προώθηση της ισότιμης πρόσβασης, ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης, με στόχο την πρόωμη άμβλυνση και αντιστάθμιση των κοινωνικο-πολιτισμικών ανισοτήτων και παροχή κατάλληλων ευκαιριών ποιοτικής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και τον μετασχηματισμό τους σε ίσες δυνατότητες μάθησης και ανάπτυξης όλων των μαθητών, αδιακρίτως κοινωνικο-πολιτισμικής προέλευσης.

ΣΣ3: Αναμόρφωση της αρχικής εκπαίδευσης και διά βίου επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.

ΣΣ4: Προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της σχολικής εκπαίδευσης και ενίσχυση της ολιστικής προσέγγισης της αειφορίας στην εκπαίδευση.

ΣΣ5: Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και των κεντρικών δικτυακών, υπολογιστικών και αποθηκευτικών υποδομών.

ΣΣ6: Μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης και των επιμέρους δομών της, με έμφαση στη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών και του πλαισίου σχέσεων, εντός του οποίου συντελείται η διδασκαλία, η μάθηση και η αξιολόγηση των μαθητών.

Συνοψίζοντας, το σύνολο των έργων που προγραμματίζονται και υλοποιούνται στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση συγκροτούν ένα συνεκτικό πλαίσιο μετασχηματισμού του εκπαιδευτικού συστήματος, το οποίο αντανακλά έναν ολοκληρωμένο στρατηγικό σχεδιασμό. Μέσα από στοχευμένες παρεμβάσεις που διευρύνουν τη συμμετοχή όλων στη γνώση, καλλιεργούν δεξιότητες, ικανότητες και αξίες, ενισχύουν τις ψηφιακές δυνατότητες, βελτιώνουν την ποιότητα και την αξιολόγηση, υποστηρίζουν την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, εκσυγχρονίζουν το εκπαιδευτικό υλικό, αναβαθμίζουν τις υποδομές και μεταρρυθμίζουν τον τρόπο διακυβέρνησης ενθαρρύνοντας την ενεργό συμμετοχή της κοινωνίας στην εκπαιδευτική διαδικασία, προάγεται μια πιο ανοιχτή, προσβάσιμη και αποδοτική εκπαιδευτική πραγματικότητα.



Πίνακας 26: Στρατηγικοί Στόχοι της Εθνικής Στρατηγικής για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση¹⁶

¹⁶ Αναφορά τεκμηρίωσης για την υλοποίηση δράσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Εκπαίδευσης (Δράση 16676).

2.3.1. ΣΣ1: Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης για όλους, για ένα σχολείο ανθεκτικό, εξωστρεφές, προσαρμοστικό, καινοτόμο, ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματισμό, ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, καλλιέργεια της παγκόσμιας πολιτειότητας που ενδυναμώνει τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά, ισότιμα, συμπεριληπτικά και υπεύθυνα στις κοινωνίες τους, την εμπέδωση της εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και τον μετασχηματισμό του σχολείου σε αιειφόρο, με μοχλό τη σύνδεση της έρευνας με την εκπαιδευτική πράξη.

Ο Στρατηγικός Στόχος ΣΣ1 αφορά στη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, ικανοτήτων και προσόντων που απαιτούνται, προκειμένου ο μαθητικός πληθυσμός να προοδεύσει σε ένα μεταβαλλόμενο κοινωνικό, οικονομικό και ψηφιακό περιβάλλον.

Ειδικότερα, μέσω των νέων Προγραμμάτων Σπουδών, της εισαγωγής του Πολλαπλού Βιβλίου, της δημιουργίας νέου εκπαιδευτικού υλικού σε έντυπη και ψηφιακή μορφή, της εφαρμογής νέων διδακτικών μεθόδων επιδιώκεται τόσο η ουσιαστική ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών, με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματισμό, όσο και η ουσιαστική και αποτελεσματική σύνδεση της εκπαίδευσης με τις δημοκρατικές αξίες και τον πολιτισμό. Επιπρόσθετα, θεσμοθετείται δέσμη δράσεων για την καλλιέργεια της ενεργού πολιτειότητας. Τέλος, μέσω του εν λόγω Στρατηγικού Στόχου επιδιώκονται η αναμόρφωση και η ενδυνάμωση του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία καθώς και η ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Ο Στρατηγικός Στόχος 1 υλοποιείται μέσω των παρακάτω Αξόνων Στρατηγικής (ΑΣ):

2.3.1.1. ΑΣ.1.1: Ενίσχυση και ανάδειξη των ικανοτήτων, των δεξιοτήτων των μαθητών και μαθητριών στα νέα προγράμματα σπουδών

Αναμφισβήτητα, η συζήτηση για την εστίαση του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος στην ουσιαστική ανάπτυξη και ενίσχυση των γνώσεων, των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των μαθητών και των μαθητριών, με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό (μαθηματικά και φυσικές επιστήμες) και ψηφιακό εγγραμματισμό, καθώς και η σύνδεση της εκπαίδευσης με τις δημοκρατικές αξίες και τον πολιτισμό, διαπνέει τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνονται σε επίπεδο εκπαιδευτικής πολιτικής για τη βελτίωση της ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Η διάχυση της καλλιέργειας των δεξιοτήτων στα προγράμματα σπουδών και η εφαρμογή τους, σε γενικευμένη μορφή, στο πλαίσιο καινοτόμων δράσεων, απαιτεί τη στενή παρακολούθηση, ενημέρωση, αξιολόγηση και διαρκή βελτίωση όλων των παραμέτρων που μπορούν να συμβάλλουν στην έγκαιρη διαμόρφωση και εφαρμογή στοχευμένων βελτιωτικών εκπαιδευτικών παρεμβάσεων.

Για την επίτευξη των στόχων, αναμορφώνεται το Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής. Η ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών και εκβάλλει σε προτάσεις εφαρμογής καινοτόμων, μικτών

(blended), διαδραστικών, ομαδο-συνεργατικών και διερευνητικών μοντέλων διδασκαλίας. Με αφετηρία τα μαθησιακά αποτελέσματα, την ενεργοποίηση γνωστικών και μεταγνωστικών ικανοτήτων των μαθητών και μαθητριών, σε ένα παιδαγωγικό πλαίσιο σχέσεων, με την εστίαση να μετακινείται από το γνωστικό αντικείμενο, τους διδάσκοντες και τη διδακτική διαδικασία προς τους μαθητές και τις μαθήτριες, τις μαθησιακές διαδικασίες, τις κοινωνικο-συναισθηματικές συνιστώσες και τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, ο σχεδιασμός εμφανίζει απόλυτη συνάφεια με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, και ενισχύει την προοπτική καθιέρωσης του Εθνικού Απολυτηρίου.

Κεντρικός στόχος είναι η βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών με την απόκτηση γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων στους βασικούς γνωστικούς τομείς: γλώσσα, μαθηματικά και φυσικές επιστήμες, ενώ και οι ψηφιακές δεξιότητες, η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης, η γλωσσομάθεια, οι δεξιότητες χρηματοοικονομικού εγγραμματισμού και επιχειρηματικότητας καθίστανται κρίσιμες στη νέα εποχή. Ειδικά για την ενίσχυση της οικονομικής παιδείας, από το σχολικό έτος 2025-2026 εντάσσεται το εισαγωγικό μάθημα των Οικονομικών στη Γ' Γυμνασίου, μια εξέλιξη που αναμένεται να δώσει στους μαθητές τις βασικές γνώσεις για την κατανόηση του κόσμου των οικονομικών. Το μάθημα στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής παιδείας των μαθητών από νωρίς, δίνοντάς τους τα εργαλεία για να κατανοήσουν βασικές οικονομικές έννοιες και να είναι σε θέση να πάρουν υπεύθυνες αποφάσεις.

Βασικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσει η εισαγωγή του Πολλαπλού Βιβλίου στην καθημερινή διδακτική πράξη. Η ένταξη των βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων (Μ.Δ.Β.) και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων (Ψ.Β.Δ.Β.) αναμένεται να δώσει τη δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς να αντλούν από πολλαπλές πηγές υλικό για τους μαθητές και μαθήτριές τους, οι οποίοι θα έχουν στη διάθεσή τους νέα βιβλία, εναρμονισμένα με τα νέα Προγράμματα Σπουδών που ενσωματώνουν νέες παιδαγωγικές προσεγγίσεις. Η εστίαση μετατίθεται από την απλή συσσώρευση γνώσεων στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, όσα δηλαδή πρέπει να γνωρίζουν, να κατανοούν και να μπορούν να εφαρμόσουν οι μαθητές μετά την ολοκλήρωση της μαθησιακής διαδικασίας.

Τομή αποτελεί ο μετασχηματισμός συμβατικών προγραμμάτων και η δημιουργία νέου εκπαιδευτικού υλικού, τόσο σε έντυπη μορφή όσο και σε ψηφιακή και η παροχή πολλαπλών πηγών γνώσης ανοικτού κώδικα. Η συγγραφή και η ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού είναι σε εξέλιξη και έως σήμερα έχει δημιουργηθεί μεγάλο μέρος Ψηφιακών Εκπαιδευτικών Αντικειμένων σε Ανοιχτούς Εκπαιδευτικούς Πόρους (OERs) και έχουν παραληφθεί βασικές υποδομές και υποσυστήματα (ψηφιακό αποθετήριο και υπηρεσίες εξατομικευμένης μάθησης). Επιπλέον, η προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων, συνοδευόμενων από ψηφιακά πρότυπα μαθημάτων, οργανωμένα ανά βαθμίδα, τάξη και μάθημα, πλήρως εναρμονισμένα με την ύλη και τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις των νέων Προγραμμάτων Σπουδών, ενισχύει ουσιαστικά την επίτευξη του στόχου αυτού.

Επιπρόσθετα, η καλλιέργεια των ήπιων δεξιοτήτων, όπως η ομαδικότητα, η κριτική σκέψη, η δημιουργικότητα, η συνεργατικότητα και η υπευθυνότητα, οι οποίες κρίνονται περισσότερο από ποτέ αναγκαίες, παραμένουν κεντρικός στόχος προκειμένου να διαμορφώσουν άτομα ικανά να ενταχθούν στη μελλοντική κοινωνία και την αγορά εργασίας. Με τον συνεχή εμπλουτισμό του ψηφιακού αποθετηρίου των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων με νέες Θεματικές

Ενότητες και νέες προτάσεις Προγραμμάτων Καλλιέργειας Δεξιοτήτων (Π.Κ.Δ.), με την ένταξη νέων Προγραμμάτων Σπουδών στο Εβδομαδιαίο Ωρολόγιο Πρόγραμμα, όπως οι «Δράσεις Ενεργού Πολίτη», η Φιλαναγνωσία, η Τοπική Ιστορία και Γεωγραφία, η Φιλοζωΐα, προωθούνται οι ήπιες δεξιότητες των μαθητών και μαθητριών και η ανάπτυξη βασικών ικανοτήτων με στόχο τη διάπλυσή τους σε ενεργούς, υπεύθυνους πολίτες.

Παράλληλα, ενθαρρύνονται οι μαθητές και μαθήτριες να αναπτύξουν τη δημιουργικότητα, τα ταλέντα και τις καλλιτεχνικές κλίσεις τους μέσα από την υποστήριξη των Μουσικών και Καλλιτεχνικών Σχολείων. Στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται ο εκσυγχρονισμός και ο εμπλουτισμός του εξοπλισμού των Μουσικών Σχολείων με την αγορά νέων μουσικών οργάνων, την υποστήριξη της ενσωμάτωσης των Τ.Π.Ε. και της Μουσικής Τεχνολογίας στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Υποστηρίζεται η γλωσσομάθεια με την εκμάθηση της Αγγλικής ως πρώτης ξένης γλώσσας από το Νηπιαγωγείο και τη δυνατότητα εκμάθησης και δεύτερης ξένης γλώσσας, Γαλλικής ή Γερμανικής, από την Ε΄ τάξη του Δημοτικού Σχολείου έως και τη Β΄ τάξη του Λυκείου. Προβλέπεται η δυνατότητα κρατικής πιστοποίησης της γλωσσομάθειας (Κρατικό Πιστοποιητικό Γλωσσομάθειας - ΚΠγ) και των γνώσεων Πληροφορικής (Κρατικό Πιστοποιητικό Πληροφορικής - ΚΠπ), αρχικά σε πιλοτική εφαρμογή και σε επόμενη φάση σε διευρυμένη εφαρμογή.

Η Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας (Τ.Θ.Δ.Δ.) περιλαμβάνει θέματα για όλα τα γραπτά εξεταζόμενα μαθήματα όλων των τάξεων του Γενικού Λυκείου, ΕΠΑ.Λ. και ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ. Στόχος είναι ο συνεχής εμπλουτισμός της Τ.Θ.Δ.Δ. με νέα θέματα με ιδιαίτερη σημασία στην ποιότητα, την πρωτοτυπία, τη συνάφεια με τα νέα προγράμματα σπουδών και τους διδακτικούς στόχους, τη διαβάθμιση της δυσκολίας και τη σαφήνεια στη διατύπωση ώστε να λειτουργεί ως μία ψηφιακή βάση θεμάτων, για την αξιοποίησή της για παιδαγωγικούς διδακτικούς στόχους και για την άντληση κοινών εξεταστικών θεμάτων ανά την Επικράτεια για το 50% των θεμάτων στις γραπτές προαγωγικές, απολυτήριες και επαναληπτικές εξετάσεις Ιουνίου και Σεπτεμβρίου.

Η λειτουργία Τράπεζας Θεμάτων τύπου PISA (<https://skills4life.gr/>) και η συνεχής τροφοδότησή της με νέα θέματα, βρίσκεται σε συμφωνία με τη γενικότερη πολιτική αναβάθμισης της παρεχόμενης εκπαίδευσης και ευθυγραμμισμένη με τις διεθνείς τάσεις στην εκπαίδευση.

Ιδιαίτερη μέριμνα θα συνεχίσει να δίνεται στην ενίσχυση των μαθητών και των μαθητριών μέσω παροχής υποστηρικτικού προγράμματος Ενισχυτικής Διδασκαλίας (Ε.Δ.) σε μαθητές Γυμνασίου που έχουν προβλήματα μάθησης ή μαθησιακά κενά σε Σχολικά Κέντρα Αντισταθμιστικής Εκπαίδευσης (Σ.Κ.Α.Ε.). Σκοπός της Ε.Δ. είναι η επανένταξη των μαθητών και μαθητριών στην μαθησιακή διαδικασία, η βελτίωση της απόδοσής τους με αποτέλεσμα τη μείωση της μαθητικής διαρροής καθώς και η ενίσχυση της πρόσβασης και της ομαλής συμμετοχής όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Από το σχολικό έτος 2024–2025 προσφέρεται η υπηρεσία του Ψηφιακού Σχολείου, που παρέχει στους μαθητές τη δυνατότητα παρακολούθησης βιντεοσκοπημένων μαθημάτων, καθώς και το Ψηφιακό Φροντιστήριο, το οποίο υποστηρίζει την προετοιμασία για τις Πανελλαδικές Εξετάσεις μέσω σύγχρονης διαδικτυακής παρακολούθησης και ασύγχρονης

πρόσβασης σε επιπλέον εκπαιδευτικό υλικό, ασκήσεις και διαγωνίσματα για όλα τα πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα. Παράλληλα, σχεδιάζεται η επέκταση της υπηρεσίας και για τα μαθήματα της Α' και Β' τάξης.

Η παρακολούθηση του βαθμού επίτευξης των στόχων σύμφωνα με τα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα, όπως αναφέρονται στα σχετικά προγράμματα σπουδών ελέγχεται μέσω των Εθνικών Εξετάσεων Διαγνωστικού Χαρακτήρα, οι οποίες διενεργούνται κάθε σχολικό έτος σε εθνικό επίπεδο σε αντιπροσωπευτικό δείγμα μαθητών σε επιλεγμένες σχολικές μονάδες στο τέλος της ΣΤ' τάξης Δημοτικού και της Γ' τάξης Γυμνασίου σε θέματα γενικών γνώσεων και δεξιοτήτων των γνωστικών αντικειμένων της Νεοελληνικής Γλώσσας/κατανόησης κειμένου και των Μαθηματικών. Τα πορίσματα επιτρέπουν την εξαγωγή έγκυρων και αξιόπιστων συμπερασμάτων και κατάθεση εισηγήσεων για διορθωτικές παρεμβάσεις. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται η υλοποίηση της Πράξης με δικαιούχο το Ι.Ε.Π. για την κάλυψη των αναγκών διενέργειας των εξετάσεων διαγνωστικού χαρακτήρα για τα επόμενα σχολικά έτη έως και το 2027.

Για την ενίσχυση των μηχανισμών ελέγχου της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης προβλέπεται η αναβάθμιση του υποστηρικτικού ρόλου των Εποπτών Ποιότητας και των Συμβούλων Εκπαίδευσης και μελετάται η αύξηση του αριθμού των Συμβούλων Εκπαίδευσης.

Με στόχο την υποστήριξη των μαθητών κατά τα πρώτα στάδια της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, προγραμματίζονται ολοκληρωμένες δράσεις ελέγχου και υποστήριξης της σχολικής ετοιμότητας και του σχολικού γραμματισμού των μαθητών στις προσχολικές και πρωτοσχολικές ηλικίες. Η δράση οργανώνεται σε δύο άξονες: α) την ανάπτυξη επιστημονικά τεκμηριωμένου και παιδαγωγικά κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για το Νηπιαγωγείο και τις πρώτες τάξεις του Δημοτικού Σχολείου και β) την επιμόρφωση στελεχών εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών προκειμένου να υποστηριχθεί η εφαρμογή των παραπάνω παιδαγωγικών παρεμβάσεων στην πράξη για την υποστήριξη της σχολικής ετοιμότητας, της γλωσσικής ανάπτυξης και της καλλιέργειας των βασικών δεξιοτήτων εγγραμματοσίου των μαθητών σε μία κρίσιμη αναπτυξιακή και μαθησιακή περίοδο, κατά την οποία θεμελιώνονται βασικές γνωστικές, γλωσσικές και κοινωνικοσυναισθηματικές δεξιότητες, απαραίτητες για την ομαλή μετάβαση στις επόμενες εκπαιδευτικές βαθμίδες και για τη μακροπρόθεσμη μαθησιακή εξέλιξη τους.

Εκτός από τον Μηχανισμό Διάγνωσης Αναγκών της Αγοράς Εργασίας (ΜΔΑΕ) της Μονάδας Εμπειρογνομόνων Απασχόλησης, Κοινωνικής Ασφάλισης, Πρόνοιας και Κοινωνικών Υποθέσεων (Μ.Ε.Κ.Υ.) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, ο οποίος λειτουργεί με την καταγραφή, ανάλυση και πρόβλεψη των αναγκών της αγοράς εργασίας σε δεξιότητες και επαγγέλματα και συνεργάζεται με Περιφερειακούς Μηχανισμούς Διάγνωσης για την ανάλυση των αναγκών σε τοπικό επίπεδο, επιχειρείται η δημιουργία ενός Παρατηρητηρίου Μετάβασης, ενός μηχανισμού για την παρακολούθηση και αποτίμηση της πορείας ολοκλήρωσης της φοίτησης του μαθητικού πληθυσμού, ανίχνευσης των δεξιοτήτων, ικανοτήτων και στάσεων που πρέπει να αποκτήσουν οι μαθητές, για την ομαλή μετάβασή τους στην ενήλικη ζωή, ενισχύοντας, παράλληλα, τις προοπτικές τους για καλύτερη ένταξη στην αγορά εργασίας, καθώς και της διαδικασίας μετάβασης σε κύκλο σπουδών ανώτερου επιπέδου ή/και στην αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, προκρίνεται η ανάπτυξη ενός συστήματος αποτύπωσης και αξιολόγησης των κρίσιμων ικανοτήτων και δεξιοτήτων των

μαθητών, προκειμένου να διασφαλίζεται η συνεχής ανατροφοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος με νέες ανάγκες σε γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται.

Εθνικός Διάλογος

Στο πλαίσιο της ενίσχυσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ξεκίνησε ο Εθνικός Διάλογος για το Νέο Λύκειο και το Εθνικό Απολυτήριο με χρονοδιάγραμμα 9 μηνών. Τα τελευταία χρόνια, το λύκειο έχει χάσει τον μορφωτικό του χαρακτήρα και έχει μετατραπεί σε προθάλαμο πανελλαδικών εξετάσεων για τέσσερα μόνο μαθήματα, στερώντας από τους μαθητές κρίσιμες γνώσεις γενικής παιδείας, απαραίτητες για την κοινωνική και ακαδημαϊκή τους συγκρότηση, αλλά και για την προσωπική τους ωρίμανση. Μέσω του Εθνικού Διαλόγου επιδιώκεται να διαμορφωθεί ένα Λυκείο με ουσιαστική εκπαιδευτική αξία και αυτονομία, το οποίο αντί να λειτουργεί αποκλειστικά ως μηχανισμός προετοιμασίας για τις εισαγωγικές εξετάσεις, να ενισχύει τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες, να μειώσει την πίεση που προκαλεί ο εξετασιοκεντρικός χαρακτήρας του συστήματος και να προσφέρει ουσιαστικές εκπαιδευτικές διαδρομές για όλους τους μαθητές.

Ο Εθνικός Διάλογος:

- Στηρίζεται σε πέντε (5) Πυλώνες:
 - Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο
 - Σχολική Ζωή
 - Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών
 - Υποδομές
 - Διακυβέρνηση
- Θα βασίζεται σε τεκμήρια, με βάση τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές, προσαρμοσμένος στην ελληνική πραγματικότητα
- Θα είναι επιστημονικά θεμελιωμένος, με τη συμμετοχή τουλάχιστον 110 μελών — συμπεριλαμβανομένων Μελών ΔΕΠ, Στελεχών Εκπαίδευσης και εκπαιδευτικών — οργανωμένων σε ομάδες εργασίας ανά θεματικό πυλώνα.
- Θα είναι ανοιχτός προς την κοινωνία και τους εμπλεκόμενους φορείς (κοινωνικούς εταίρους, όπως η Διδασκαλική Ομοσπονδία Ελλάδας (ΔΟΕ), η Ομοσπονδία Λειτουργών Μέσης Εκπαίδευσης (ΟΛΜΕ) και η Εθνική Συνομοσπονδία Ατόμων με Αναπηρία (ΕΣΑμεΑ).

Αυτή η μακροπρόθεσμη μεταρρύθμιση στοχεύει να δώσει πραγματικό νόημα, σταθερότητα και αξιοπιστία στο Λύκειο. Στόχος είναι το νέο σύστημα να εφαρμοστεί από τη σχολική χρονιά 2027-2028, δηλαδή για τους μαθητές που φοιτούν φέτος στην τελευταία τάξη του γυμνασίου και θα εισαχθούν στην Α' Λυκείου το 2026.

2.3.1.2. ΑΣ.1.2: Προώθηση καινοτομίας και βιώσιμη ανάπτυξη

Η σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με τη διαδικασία της μάθησης, τις ικανότητες, τις κρίσιμες δεξιότητες, τις στάσεις και τις αξίες των μαθητών και μαθητριών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για τη βαθιά κατανόηση της γνώσης, την ανάπτυξη της κριτικής και δημιουργικής σκέψης αλλά και τη συνδυαστική αξιοποίησή της σε διαφορετικές

καταστάσεις, όπως είναι η λήψη αποφάσεων, η επίλυση προβλημάτων και η δημιουργική παραγωγή τεχνημάτων, δεξιότητες απαραίτητες για τον ενήλικο βίο που προσδίδουν ποιότητα στην εκπαίδευση.

Πολυτυπία σχολικών μονάδων

Ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο ως προς τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση και την προώθηση της καινοτομίας παίζει η διεύρυνση της πολυτυπίας των δημόσιων σχολείων με την ενίσχυση και επέκταση των ήδη υφιστάμενων δικτύων, όπως των Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων, των Μουσικών και Καλλιτεχνικών Σχολείων, και την ίδρυση νέων τύπων Δημόσιων Σχολείων.

Τα Πρότυπα Σχολεία έχουν ως κύριο στόχο την προώθηση και τη διάδοση της φιλοσοφίας και της εφαρμογής της αριστείας στην εκπαίδευση, ενώ τα Πειραματικά Σχολεία επικεντρώνονται στην υποστήριξη του πειραματισμού και της πιλοτικής εφαρμογής εκπαιδευτικών καινοτομιών, ώστε στη συνέχεια οι βέλτιστες εκπαιδευτικές μέθοδοι, πρακτικές και εργαλεία να διαχυθούν στο σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας. Η περαιτέρω επέκταση του δικτύου των Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων έχει ως στόχο την ενίσχυση της συνολικής ποιότητας της εκπαίδευσης που προσφέρεται στα δημόσια σχολεία, υπηρετώντας τις θεμελιώδεις αρχές του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων για εκπαίδευση και κατάρτιση, και παροχή ίσων ευκαιριών στους μαθητές ολόκληρης της χώρας. Το δίκτυο, αυξήθηκε σε 162 το 2025-2026 με τελικό στόχο τις 180 σχολικές μονάδες έως το 2027 με βάση την αξιολόγηση και τον ορθολογικό σχεδιασμό, ώστε σε κάθε περιοχή της χώρας να λειτουργούν Πρότυπα και Πειραματικά Σχολεία όλων των βαθμίδων.

Η ίδρυση των Δημόσιων Ωνάσειων Σχολείων (ΔΗΜ.Ω.Σ.) με τον ν. 5174/2025 εντάσσεται στην ίδια στρατηγική κατεύθυνση. Πρόκειται για ένα ενιαίο δίκτυο δημόσιων σχολικών μονάδων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με κοινωνικό χαρακτήρα, το οποίο επιδιώκει την αναβάθμιση της παιδείας και τη διάχυση βέλτιστων εκπαιδευτικών πρακτικών και εργαλείων. Στο πρόγραμμα εντάσσονται έως 22 υφιστάμενες σχολικές μονάδες σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κοινωνικές και οικονομικές προκλήσεις —δώδεκα (12) από το 2025-2026 και οι υπόλοιπες δέκα (10) σε επόμενη φάση— κατόπιν αξιολόγησης των συνθηκών λειτουργίας τους και διαβούλευσης με την τοπική κοινωνία και την εκπαιδευτική κοινότητα, δίνοντας στους μαθητές και στις μαθήτριες τη δυνατότητα πρόσβασης σε ποιοτική εκπαίδευση και συμβάλλοντας στην ενίσχυση, αναβάθμιση και προαγωγή της παιδείας και του δημόσιου εκπαιδευτικού συστήματος στις περιοχές αυτές.

Από το σχολικό έτος 2026-2027, εισάγεται πιλοτικά σε επιλεγμένα δημόσια λύκεια το Πρόγραμμα Διεθνούς Απολυτηρίου (International Baccalaureate – IB), ένα διεθνώς αναγνωρισμένο πρόγραμμα σπουδών υψηλής ποιότητας, το οποίο έως σήμερα προσφερόταν μόνον από ιδιωτικά σχολεία, σηματοδοτώντας την πρώτη εφαρμογή του στη δημόσια εκπαίδευση της χώρας μας. Σκοπός αυτής της πιλοτικής προσπάθειας είναι να αξιολογηθεί κατά πόσον ένα πρόγραμμα σαν το IB μπορεί να προσαρμοσθεί στις ανάγκες και στις ιδιαιτερότητες της ελληνικής δημόσιας εκπαίδευσης παρέχοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα πρόσβασης στη διεθνή εκπαιδευτική πραγματικότητα. Σε περίπτωση επιτυχούς εφαρμογής, προβλέπεται αναθεώρηση των αναλυτικών προγραμμάτων με στόχο την ενίσχυση της κριτικής σκέψης, της διεπιστημονικότητας και της διεθνούς διάστασης στη

δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Στόχος είναι το IB να λειτουργήσει ως καταλύτης για την έναρξη μιας εθνικής συζήτησης για μια συνολικότερη μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού μας συστήματος, με σεβασμό στις εθνικές ιδιαιτερότητες, ανοίγοντας ταυτόχρονα ορίζοντες προς τη διεθνή εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Παράλληλα, επεκτείνεται το δίκτυο των Μουσικών και Καλλιτεχνικών Σχολείων με την ίδρυση νέων, ενώ ενισχύονται τα ήδη υπάρχοντα Μουσικά και Καλλιτεχνικά σχολεία με προμήθεια νέου εξοπλισμού και μουσικών οργάνων για την εξέλιξη των ταλέντων και δεξιοτήτων των μαθητών τους.

Σημαντική καινοτομία αποτελεί και η πρόβλεψη για ίδρυση Πρότυπων Αθλητικών Σχολείων, τα οποία θα καλύπτουν τις εκπαιδευτικές και αθλητικές ανάγκες ταλαντούχων μαθητών-αθλητών σε εθνικό επίπεδο. Η αρχική εφαρμογή προβλέπει τη δημιουργία δύο σχολείων (δύο γυμνασίων - λυκείων), ένα με έδρα την Αθήνα και ένα με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Η ίδρυση και λειτουργία των Πρότυπων Επαγγελματικών Λυκείων (Π.ΕΠΑ.Λ.) αποτελεί ένα κρίσιμο στοιχείο της εκπαιδευτικής πολιτικής που επιδιώκει την ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και τη σύνδεσή της με την έρευνα και τις ανάγκες της τοπικής και εθνικής αγοράς εργασίας.

Η πολυτυπία των δημόσιων σχολικών μονάδων, όπως υλοποιείται με την ύπαρξη/ ίδρυση/λειτουργία Μουσικών και Καλλιτεχνικών Σχολείων, Προτύπων και Πειραματικών Σχολείων, των Δημόσιων Ωνάσειων Σχολείων και των Προτύπων ΕΠΑ.Λ., του Ευρωπαϊκού Σχολείου στο Ηράκλειο της Κρήτης, καθώς και η εισαγωγή του προγράμματος IB σε επιλεγμένα δημόσια λύκεια βασίζεται σε παιδαγωγικά, κοινωνικά και στρατηγικά κριτήρια:

- Πλήρης σεβασμός στις αρχές της δημόσιας, δωρεάν, συμπεριληπτικής εκπαίδευσης.
- Διασφάλιση της ισότιμης πρόσβασης μαθητών σε δημόσια σχολεία που παρέχουν αναγνωρισμένο πρόγραμμα σπουδών υψηλής ποιότητας.
- Προώθηση της κουλτούρας της αξιοκρατίας, της αξιολόγησης και του ορθολογικού σχεδιασμού, με απώτερο στόχο τη διεύρυνση του δικτύου των σχολείων όλων των επιπέδων ώστε να λειτουργούν σε κάθε περιοχή της χώρας και να προάγουν την αριστεία.
- Ενίσχυση της κοινωνικής κινητικότητας.
- Επιλογή των σχολικών μονάδων ώστε να καλύπτεται γεωγραφικά η επικράτεια με στόχο την περιφερειακή ισορροπία και την ενίσχυση των δημόσιων σχολείων σε ευρύτερες αστικές και μη αστικές περιοχές
- Υποστήριξη περιοχών που αντιμετωπίζουν οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις.

Επιπλέον, υποστηρίζεται η εκπαίδευση σε απομακρυσμένες περιοχές, νησιωτικές ή ορεινές, με τη δυνατότητα λειτουργίας αυτόνομων τάξεων Γυμνασίου, που συνδυάζουν τη διά ζώσης διδασκαλία στα γλωσσικά μαθήματα και τα μαθηματικά, και την εξ αποστάσεως διδασκαλία στα υπόλοιπα μαθήματα.

Επίσης, προβλέπεται μηχανισμός διάχυσης βέλτιστων εκπαιδευτικών μεθόδων, πρακτικών και εργαλείων που αναπτύσσονται στα Πρότυπα Σχολεία (Π.Σ.), τα Πειραματικά Σχολεία (ΠΕΙ.Σ.) σε ολόκληρο το εκπαιδευτικό σύστημα, σύμφωνα με το άρθρο 121 του ν. 5224/2025 (ΦΕΚ Α' 142). Σκοπός του μηχανισμού είναι η διαρκής και οργανωμένη τροφοδότηση του εκπαιδευτικού συστήματος με το εκπαιδευτικό/διδασκτικό υλικό που έχει παραχθεί στο

πλαίσιο λειτουργίας των ομίλων, υλοποίησης καινοτόμων δράσεων ή ενισχυτικής διδασκαλίας, με στόχο την αξιοποίηση του από όλη την εκπαιδευτική κοινότητα. Αντίστοιχη πρόβλεψη υπάρχει και για τη διάχυση καλών πρακτικών των Π.ΕΠΑ.Λ.

Ένταξη της καινοτομίας στην καθημερινή σχολική πράξη

Για την προώθηση της καινοτομίας, επιχειρείται η ανάπτυξη δράσεων καινοτομίας και η πιλοτική εφαρμογή προγραμμάτων σπουδών, μεθόδων διδασκαλίας, νέου εκπαιδευτικού υλικού, έντυπου και ψηφιακού, νέων διδακτικών εργαλείων, σχολικών εγχειριδίων και καινοτόμων διδακτικών πρακτικών, προσανατολισμένων στην ιδέα και την πρακτική της εκπαιδευτικής αριστείας για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, ανεξαρτήτως κοινωνικο-οικονομικού υπόβαθρου.

Η καινοτομία προωθείται και μέσω της ανάπτυξης ψηφιακών δεξιοτήτων και της εκμάθησης ρομποτικής και προγραμματισμού. Η περαιτέρω ενσωμάτωση της έρευνας στην εκπαιδευτική διαδικασία επιδιώκεται να υποστηριχθεί μέσα από την αναβάθμιση προσεγγίσεων STEM (Science, Technology, Engineering and Mathematics), STEAM (Science, Technology, Engineering, Arts and Mathematics) και STREAM (Science, Technology, Reading, Engineering, Arts and Mathematics) με εξοπλισμένα εργαστήρια, συμπεριλαμβανομένων και των εικονικών-ψηφιακών εργαστηρίων. Η προσέγγιση STEM υποστηρίζεται με την προμήθεια διαδραστικών συστημάτων μάθησης, σετ ρομποτικής στις σχολικές μονάδες. Προς την ίδια κατεύθυνση είναι και ο εξοπλισμός των Εργαστηρίων Φυσικών Επιστημών.

Παράλληλα με τις σχολικές μονάδες λειτουργούν υποστηρικτικές δομές, όπως:

- τα Εργαστηριακά Κέντρα (Ε.Κ.), που ενισχύουν την πρακτική μάθηση στα ΕΠΑ.Λ.,
- τα Εργαστηριακά Κέντρα Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Φ.Ε.), που υποστηρίζουν την εργαστηριακή μάθηση των Φυσικών Επιστημών
- τα Κέντρα Καινοτομίας (Κ.Κ.).

Ειδικότερα, όσον αφορά τα Κέντρα Καινοτομίας, έχει δρομολογηθεί η ίδρυση και λειτουργία δεκατριών (13) Κέντρων Καινοτομίας, σύμφωνα με τα άρθρα 19Α και 29 του ν. 4823/2021. Κατά το σχολικό έτος 2025-2026 θα αρχίσει η λειτουργία τους στις αντίστοιχες Περιφερειακές Διευθύνσεις Εκπαίδευσης, υπό την επιστημονική εποπτεία του Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», με χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα Κέντρα Καινοτομίας θα λειτουργούν με σκοπό την ενημέρωση και εξοικείωση των μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για θέματα καινοτομίας και τεχνολογίας αιχμής και τη δημιουργία θεματικών, που θα καλύπτουν τα εν λόγω εκπαιδευτικά προγράμματα ως εξής : Εργαστήρια επαυξημένης πραγματικότητας, Εφαρμοσμένη Επιστήμη, Ρομποτική, STEM και κοινωνικές προκλήσεις, όπως εξάντληση ενεργειακών πόρων, αντιμετώπιση κλιματικής αλλαγής, ανανεώσιμες και μη ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ψηφιακός εγγραμματισμός, ηθική και δεοντολογία στον κυβερνοχώρο, μετα-ανθρωπιστικές προοπτικές, ψηφιακά εκπαιδευτικά παιχνίδια, μεγαδεδομένα, μηχανική μάθηση κ.ά.

Τέλος, σε πιλοτική βάση προωθείται η υλοποίηση καινοτόμων προγραμμάτων, όπως ο ειδησεογραφικός εγγραμματισμός για νέους και η εξοικείωση των μαθητών στην πλοήγηση στον κόσμο της πληροφορίας και των ψηφιακών μέσων ή η εισαγωγή της τεχνητής

νοημοσύνης σε εκπαιδευτικό περιβάλλον. Στόχος είναι η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της πιλοτικής εφαρμογής πριν την σταδιακή εφαρμογή τους στα σχολεία της χώρας.

Βιώσιμη ανάπτυξη και ο μετασχηματισμός του σχολείου σε αειφόρο σχολείο

Στο πλαίσιο της διεθνούς ατζέντας για την αειφόρο Ανάπτυξη, όπως αυτή αποτυπώνεται στους 17 Στόχους της Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs) των Ηνωμένων Εθνών και στα κείμενα /οδηγούς της UNESCO που αφορούν την Εκπαίδευση για την Αειφορία (ESD), η Ελλάδα ανταποκρίνεται στην πρόκληση ενσωμάτωσης της Εκπαίδευσης για την Αειφορία στην υποχρεωτική εκπαίδευση μέσω της Ολιστικής Προσέγγισης της Σχολικής Μονάδας («Whole School Approach»).

Σημαντική πρόκληση αποτελούν η ευαισθητοποίηση και η ανάπτυξη γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών και των μαθητριών στον τομέα του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης («πράσινες» δεξιότητες). Οι βασικές προσδιοριστικές αξίες της αειφορίας, όπως είναι η οικολογική βιωσιμότητα, η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, η κοινωνική ευημερία και η διαμόρφωση νέων τρόπων σκέψης και δράσης, εντάσσονται, με γνώμονα τη βελτίωση του επιπέδου της ποιότητας ζωής, οριζόντια στα Προγράμματα Σπουδών και διαπερνούν εγκάρσια όλες τις λειτουργίες του σχολείου. Η ένταξη αυτή θεσμοθετείται μέσω της εκπόνησης Σχεδίου Αειφορίας σε ετήσια βάση από κάθε σχολική μονάδα και της θεσμοθέτησης Ζώνης Αειφορίας.

Επίσης, το πρόγραμμα σπουδών για τον ενεργό πολίτη, τα εργαστήρια δεξιοτήτων, οι όμιλοι, και τα προγράμματα σχολικών δραστηριοτήτων περιλαμβάνουν δράσεις για την αειφορία και τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης του Ο.Η.Ε.

Με τον ν. 4823/2021 έχουν ιδρυθεί τα Κέντρα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.Π.Ε.Α.), τα οποία αποτελούν ένα δίκτυο δημόσιων εκπαιδευτικών δομών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. που προωθούν την περιβαλλοντική ευαισθησία μαθητών και εκπαιδευτικών και την ενημέρωσή τους με στόχο την ανάπτυξη του γνωστικού και αξιακού υπόβαθρου σχετικά με το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη. Δρομολογείται εντός του 2025-2026 η στελέχωσή τους μέσα από τις προβλεπόμενες διαδικασίες επιλογής. Επίσης, η υποστήριξη και λειτουργία των Κ.Ε.Π.Ε.Α. έχει ενταχθεί σε έργο του ΕΣΠΑ με στόχο την αναβάθμισή τους σε περιφερειακούς κόμβους αειφορικής εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και καινοτομίας, την ανάδειξη της ποικιλομορφίας και της ιδιαίτερης φυσιογνωμίας κάθε Κ.Ε.Π.Ε.Α. με έμφαση στη βιωματική και ενεργό μάθηση. Στο πλαίσιο της Πράξης προβλέπεται επίσης, η προμήθεια εξοπλισμού, η ανάπτυξη επιμορφωτικών προγραμμάτων και παραγωγή και διάθεση εκπαιδευτικού υλικού στις σχολικές μονάδες και την κοινότητα και η ενίσχυση της ψηφιακής διάστασης της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης για την Αειφορία (Π.Ε./Ε.Α.) με αξιοποίηση τεχνολογικών εργαλείων, ανοιχτών δεδομένων και περιβαλλοντικών εφαρμογών.

Ενδεικτικά, στο πλαίσιο αυτό, από το [β' εξάμηνο του 2025](#) δίδεται προτεραιότητα σε δράσεις:

1/ Για την ολιστική προσέγγιση της αειφορίας στην εκπαίδευση

Η βιωματική δράση «Λαχανόκηποι στα σχολεία: με κριτική σκέψη και όραμα, συνεργαζόμαστε, χαιρόμαστε δημιουργούμε», που εισάγεται στα σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης από το 2025-2026, προάγει τη βιωματική μάθηση για την οικολογική

καλλιέργεια και τη διατροφή, ενισχύει την ομαδικότητα και την περιβαλλοντική ευαισθησία και συμβάλλει στην καλλιέργεια δεξιοτήτων που υποστηρίζουν τη μείωση του ανθρακικού αποτυπώματος και τον μετριασμό των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Οι μαθητές και μαθήτριες αποκτούν με βιωματικό τρόπο περιβαλλοντική συνείδηση-και κατανόηση των αρχών της αειφορίας.

2/Η πρωτοποριακή δράση “Καλλιεργώντας κριτικούς αναγνώστες”

Η Ελλάδα πρωτοπορεί στην ειδησεογραφική παιδεία. Το πιλοτικό πρόγραμμα σε 33 Γυμνάσια και Λύκεια της χώρας και της διασποράς περιλαμβάνει επιμόρφωση εκπαιδευτικών, εκπαίδευση γονέων και μαθητών για τον Γραμματισμό στις Ειδήσεις, καλλιεργώντας κριτικούς αναγνώστες, με έμφαση στην κριτική χρήση της Τ.Ν. για πρώτη φορά στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο του προγράμματος, θα πραγματοποιηθούν διαδραστικά εργαστήρια με θεματικές όπως αναγνώριση και αντιμετώπιση ψευδών ειδήσεων (fake news), κριτική χρήση Τ.Ν. στην ενημέρωση (πώς να εντοπίζονται λάθη, παραπλανητικές χρήσεις και αλγοριθμικές στρεβλώσεις), προστασία προσωπικών δεδομένων και ψηφιακή ασφάλεια, κατανόηση δεοντολογίας ΜΜΕ και του ρόλου της δημοσιογραφίας.

3/Εισαγωγή της τεχνητής νοημοσύνης στα σχολεία

Η υπεύθυνη, ηθική και ορθή χρήση της ΤΝ (ΑΙ) στην εκπαίδευση (πιλοτικό πρόγραμμα εισαγωγής της ΤΝ σε 20 σχολεία). Επιμορφώσεις εκπαιδευτικών για αξιοποίηση στην εκπαιδευτική πράξη, πρόσβαση σε σύγχρονα εργαλεία και μοντέλα.

4/Πρόγραμμα Επιχειρηματικότητας για τους Μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων «Σκέφτομαι – Δημιουργώ – Συμμετέχω»

Στο πλαίσιο της δράσης συνδέεται η θεωρία με τη βιωματική μάθηση και ενισχύονται η καινοτομία, η συνεργασία, η κοινωνική ευαισθησία, η αυτενέργεια, η επίλυση πραγματικών προβλημάτων και η λήψη αποφάσεων. Μέσα από στοχευμένες δραστηριότητες, οι μαθητές και οι μαθήτριες θα έρθουν σε επαφή με βασικές έννοιες όπως η καινοτομία, η ανάληψη πρωτοβουλιών, η δημιουργική επίλυση προβλημάτων και η υπευθυνότητα, καλλιεργώντας έτσι δεξιότητες «επιχειρηματικής παιδείας». Στο πλαίσιο της δράσης προβλέπεται η ενεργός συμμετοχή τοπικών και άλλων επιχειρήσεων, ενισχύοντας την εξωστρέφεια των σχολικών μονάδων και τη διασύνδεση της σχολικής κοινότητας με την τοπική κοινωνία και την οικονομία.

5/Πρόγραμμα - Σχέδιο μείωσης της Διακινδύνευσης από Φυσικούς Κινδύνους σε περίοδο εξελισσόμενης Κλιματικής Κρίσης στα Σχολικά Συγκροτήματα της χώρας

Το έργο στοχεύει στη μείωση κινδύνων και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας σχολείων από φυσικές καταστροφές λόγω κλιματικής κρίσης. Περιλαμβάνει επιστημονική αξιολόγηση, πρόληψη, εκπαίδευση, ευαισθητοποίηση, ψηφιακή καινοτομία (VR/AR, gamification), κοινωνική συμμετοχή και ένταξη στα τοπικά σχέδια πολιτικής προστασίας, με συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση.

6/ Πρόγραμμα Δημιουργίας και εφαρμογής Ομίλων σε σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Η εφαρμογή των Ομίλων και άλλων παρόμοιων εξωδιδασκτικών σχολικών δραστηριοτήτων

(extra-curricular activities) οδηγεί στη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων ως προς τις ευκαιρίες μάθησης και δημιουργικής έκφρασης. Οι πρόσθετες δυνατότητες μάθησης, τις οποίες παρέχουν οι Όμιλοι, ευνοούν ιδιαίτερα τους μαθητές και τις μαθήτριες από τα χαμηλότερα κοινωνικο-οικονομικά στρώματα. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, πολιτικές που κατατείνουν στην ενίσχυση των Ομίλων στα γενικά δημόσια σχολεία αποτελούν πέραν όλων των άλλων και μια ουσιαστική αντισταθμιστική εκπαιδευτική πολιτική. Με βάση αυτά τα δεδομένα και σύμφωνα με τις δηλώσεις των διευθυντών των σχολείων του δείγματος PISA (Γυμνάσια και Λύκεια) προκύπτει ότι ένα μικρό ποσοστό σχολείων στην Ελλάδα προσφέρει σε συστηματική βάση διάφορες εξωδιδακτικές δραστηριότητες στους μαθητές. Προκειμένου να αναστραφεί η αρνητική εικόνα αναφορικά με την εφαρμογή Ομίλων, σχεδιάζεται σχετική δράση στα Γυμνάσια που θα περιλαμβάνει την οργάνωση και τη διεξαγωγή Ομίλων. Στόχο της δράσης αποτελεί η διεύρυνση του φάσματος επιλογών των μαθητών και των μαθητριών, ο εμπλουτισμός της σχολικής πρακτικής με καινοτόμες μεθόδους και πρακτικές και η ενίσχυση της εξωστρέφειας των σχολικών μονάδων.

7/ Προωθείται νομοθετική πρωτοβουλία για την ολιστική, διαθεματική, βιωματική εκπαιδευτική στρατηγική που εντάσσει τη βιωσιμότητα σε όλα τα προγράμματα σπουδών και την επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου για την αναβάθμιση του ρόλου των ΚΕ.ΠΕ.Α. στην εκπαίδευση ως περιφερειακούς κόμβους αειφορικής εκπαίδευσης, επιμόρφωσης και καινοτομίας με έμφαση στην ενεργό και βιωματική μάθηση. Στόχο αποτελεί η διαμόρφωση ενός σχολείου, εξωστρεφούς, ανθεκτικού, προσαρμοστικού, αυτόνομου, με όρους ισότητας και κοινωνικής συνοχής, με μοχλό την έρευνα και τη σύνδεσή της με την εκπαίδευση και η ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης και της κοινωνικής συνείδησης των μαθητών για την εμπέδωση της κοινωνικής ευημερίας.

2.3.1.3. ΑΣ.1.3: Ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού

Ο εντεινόμενος ανταγωνισμός στην εθνική και κυρίως στη διεθνή αγορά εργασίας δημιουργεί πρόσθετες απαιτήσεις για την παροχή καινοτόμων, υψηλής ποιότητας και πιστοποιημένων δεξιοτήτων σχολικής εκπαίδευσης, ώστε οι απόφοιτοι του εκπαιδευτικού μας συστήματος να είναι σε θέση να λειτουργήσουν ως ενεργοί, κριτικά σκεπτόμενοι πολίτες και εργαζόμενοι ικανοί για ορθή λήψη αποφάσεων και επίλυση προβλημάτων. Επισημαίνεται ότι η αναμόρφωση του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία, όπως και η βελτίωση της διασύνδεσης της γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας απαιτούν τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων σε σχέση με την ένταξη των αποφοίτων στην αγορά εργασίας και τις τάσεις αυτής.

Οι σχεδιαζόμενες πολιτικές συνδέονται με:

- την αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν η ψηφιακή και η μικτή εκπαίδευση,
- την προώθηση της δικτύωσης και της εξωστρέφειας
- την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών, καθώς και,
- την παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού, κυρίως μέσω εμπειριών, τόσο στο Δημοτικό σχολείο (για την ενημέρωση του εύρους και της διαφορετικότητας των επαγγελμάτων και της αναγκαιότητας όλων στην οικονομική και κοινωνική ζωή της χώρας), όσο και στο Γυμνάσιο και Λύκειο για τη συνειδητή επιλογή επαγγέλματος.

Επιπρόσθετα, απαιτείται η συστηματική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, σχετικά με τον

επαγγελματικό προσανατολισμό και την οικονομική ζωή της χώρας, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους μαθητές και στις μαθήτριες, κυρίως της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, να αντιληφθούν το εύρος των επαγγελματικών επιλογών, να γνωρίσουν τις δυνατότητές τους αλλά και την επαγγελματική τους κλίση με σκοπό την επαγγελματική αποκατάσταση και καταξίωση αλλά και την προσωπική τους ολοκλήρωση και ανταμοιβή.

Πρόκειται για μια πολύ-επίπεδη απαίτηση αναμόρφωσης της πολιτικής για τη διασύνδεση της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, η οποία αναβαθμίζει τον επαγγελματικό προσανατολισμό, ως προς το περιεχόμενο και τις μεθόδους εφαρμογής του, εστιάζοντας στις εμπειρίες των μαθητών και των μαθητριών, που αποκτώνται μέσα από δράσεις, όπως επισκέψεις σε χώρους εργασίας, επισκέψεις επαγγελματιών και επιχειρήσεων στα σχολεία, μαθήματα προσομοίωσης επιχειρηματικότητας, οδηγώντας, εν τέλει, στην αναμόρφωση του περιεχομένου των προγραμμάτων σπουδών και τη σύνδεσή τους με τις απαιτήσεις της μελλοντικής αγοράς εργασίας.

Στο πλαίσιο της αναμόρφωσης του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία, σχεδιάζεται η εφαρμογή εξειδικευμένων προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού για όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, λαμβάνοντας υπ' όψιν και τις ιδιαίτερες ανάγκες των μαθητών με μαθησιακές δυσκολίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Ήδη, στο Γυμνάσιο έχουν ενταχθεί θεματικές σχετικές με τον Σχολικό Επαγγελματικό Προσανατολισμό στο πλαίσιο των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων.

Αποτελεί προτεραιότητα η ενημέρωση και η γνωριμία των μαθητών και των μαθητριών με τα σύγχρονα επαγγέλματα που αναμένεται να κυριαρχήσουν στο άμεσο μέλλον, ώστε να εφοδιαστούν με ήπιες δεξιότητες ζωής και τεχνικές δεξιότητες, όπως του ψηφιακού εγγραμματοσμού. Στο επίκεντρο τίθεται η ενθάρρυνση για άμεση ανταλλαγή καλών πρακτικών και ποιοτικής συνεργασίας, στο πλαίσιο δραστηριοτήτων ενημερωτικού χαρακτήρα σε θέματα σχολικού και επαγγελματικού προσανατολισμού.

Επίσης, σχεδιάζεται η υποστήριξη του Επαγγελματικού Προσανατολισμού με την παροχή ατομικής συμβουλευτικής, σύμφωνα με το αρ. 26B του ν. 4368/2016. Η δράση έχει ως στόχο την αυτογνωσία των μαθητών Λυκείου σε θέματα εκπαιδευτικής και επαγγελματικής σταδιοδρομίας. Συγκεκριμένα, στόχος της είναι η παροχή ατομικής συμβουλευτικής επαγγελματικού προσανατολισμού στους μαθητές Α' τάξης του Γενικού Λυκείου, του Επαγγελματικού Λυκείου, του Λυκείου Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και του Ενιαίου Ειδικού Επαγγελματικού Γυμνασίου Λυκείου, με σκοπό να διαπιστωθούν οι κλίσεις και δεξιότητές τους, οι οποίες είναι χρήσιμες, ώστε να διαχειρίζονται οι ίδιοι τα θέματα της προσωπικής και επαγγελματικής τους ανάπτυξης. Μέσω της δράσης θα επιτευχθεί η βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου για την ανάπτυξη νέων δεξιοτήτων του μαθητικού πληθυσμού με βασική στόχευση την ενίσχυση της συνάφειας και την αύξηση της αποτελεσματικότητας του εκπαιδευτικού συστήματος και την αποδοτική διασύνδεσή του με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Για την παροχή των ανωτέρω υπηρεσιών, θα δημιουργηθεί ηλεκτρονική εφαρμογή, η οποία θα είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης «gov.gr», η οποία θα πληροί και όλες τις προδιαγραφές προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία. Η ατομική συμβουλευτική επαγγελματικού προσανατολισμού θα διενεργείται κάθε σχολικό

έτος από τις αρχές Σεπτεμβρίου έως το τέλος του Β' τετραμήνου με στόχο οι μαθητές να αποκτήσουν συνολική εικόνα για τις κλίσεις και τα ενδιαφέροντά τους.

Επίσης, υλοποιείται το έργο «Σχολική επαγγελματική καθοδήγηση με τη χρήση μηχανικής μάθησης» με τη χρηματοδότηση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Δράση 16676). Το έργο αποσκοπεί στην ανάπτυξη α) μίας θεματικής πλατφόρμας και β) μίας κεντρικής πληροφοριακής υποδομής που θα αξιοποιεί σύγχρονες τεχνικές στο πεδίο της Τ.Ν., με στόχο την παροχή συμβουλευτικής επαγγελματικής σταδιοδρομίας στο σχολείο. Στόχος του έργου είναι η ανάπτυξη ενός πιο αποτελεσματικού εκπαιδευτικού συστήματος που θα βελτιώσει την προετοιμασία των ατόμων για τη μελλοντική εργασία, προσφέροντας προσαρμοσμένες λύσεις για τις ανάγκες τους και την ανάγκη της κοινωνίας για υψηλότερη παραγωγικότητα.

Τέλος, υλοποιείται η Πράξη «Ιχνηλάτηση Σχολικών και Εργασιακών Διαδρομών μέσω Παρατηρητηρίου Μετάβασης - Απόφοιτοι». Φυσικό αντικείμενο της Πράξης είναι η ανάπτυξη και πιλοτική λειτουργία μηχανισμού για την παρακολούθηση και αποτίμηση της πορείας ολοκλήρωσης της φοίτησης του μαθητικού πληθυσμού, καθώς και της διαδικασίας μετάβασης σε κύκλο σπουδών ανώτερου επιπέδου ή/και στην αγορά εργασίας. Μέσω του μηχανισμού θα παρακολουθούνται οι μεταβάσεις στις διάφορες εκπαιδευτικές βαθμίδες και οι μεταβάσεις από την εκπαίδευση στην αγορά εργασίας, ενώ ταυτόχρονα θα καταγράφονται στοιχεία των μεταβάσεων, όπως ενδεικτικά οι σχολικές και εργασιακές/επαγγελματικές προτιμήσεις των μαθητών. Στο πλαίσιο της Πράξης, η οποία περιλαμβάνει τους αποφοίτους των Γενικών Λυκείων, των ΕΠΑ.Λ.-Π.ΕΠΑ.Λ., προβλέπεται ψηφιακό dashboard που διασταυρώνει στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ, ΕΡΓΑΝΗ & Myschool για να ιχνηλατεί σχολικές και εργασιακές διαδρομές αποφοίτων ΕΠΑ.Λ./Σ.Α.Ε.Κ. .

2.3.1.4. ΑΣ.1.4: Ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο της διαμόρφωσης μιας νέας σχέσης δικτύωσης και ενεργού συμμετοχής στην κοινωνική και οικονομική ζωή, καθίσταται αναγκαία η ενίσχυση της συμμετοχής των μαθητών και μαθητριών στην επαγγελματική εκπαίδευση. Οι μηχανισμοί που έχουν αναπτυχθεί για τη δημιουργία Ενιαίου Συστήματος Διακυβέρνησης Ε.Ε.Κ., όπως το Κεντρικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (Κ.Σ.Ε.Ε.Κ.), τα Συμβούλια Σύνδεσης με την Παραγωγή και την Αγορά Εργασίας (Σ.Σ.Π.Α.Ε.) και τα Κλαδικά Συμβούλια Δεξιοτήτων (ν. 4763/2020 και ν. 5082/2024), αναμένεται να συμβάλουν στην υπέρβαση των βασικών προκλήσεων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και στην ενίσχυση των τοπικών και περιφερειακών μηχανισμών προγραμματισμού, διασφάλισης ποιότητας και παρακολούθησης.

Η αναμόρφωση της επαγγελματικής εκπαίδευσης προϋποθέτει τη συνεχή αναβάθμιση της ποιότητας της παρεχόμενης επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στο πλαίσιο αυτό, προβλέπεται ο εκσυγχρονισμός των προγραμμάτων σπουδών με εστίαση σε δυναμικούς και αναπτυσσόμενους τομείς της ελληνικής και διεθνούς αγοράς, καθώς και η ανάπτυξή τους σε άμεση διασύνδεση με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας. Παράλληλα, είναι αναγκαία η αναβάθμιση των υποδομών και η αντικατάσταση του παρωχημένου εξοπλισμού των εργαστηρίων, ιδίως σε επίπεδο ψηφιακών τεχνολογιών, καθώς και η εφαρμογή σύγχρονων διδακτικών μεθόδων. Η προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων μάθησης,

στο πλαίσιο της Δράσης 16676 που χρηματοδοτείται από το ΤΑΑ, συνεισφέρει στην αναβάθμιση του εξοπλισμού, διευκολύνει τη χρήση εργαστηριακών προσεγγίσεων και αξιοποίηση νέων τεχνολογιών στην πρακτική διδασκαλία. Συνεπώς, οι μαθητές και μαθήτριες που επιλέγουν την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση θα αποκτούν τα απαραίτητα εφόδια, γνώσεις και εμπειρίες, σύμφωνα με διεθνή πρότυπα και σε αρμονία με τις συνεχείς εξελίξεις της τεχνολογίας και της επιστήμης.

Ωστόσο, η έλλειψη συστηματικών μελετών ανίχνευσης των αναγκών της αγοράς εργασίας αποτελεί σημαντική αδυναμία του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Η απουσία αυτών των μελετών περιορίζει τον στρατηγικό σχεδιασμό δεξιοτήτων και την αξιοποίηση των επαγγελματικών διαδρομών που θα μπορούσαν να προσφερθούν στους νέους, οδηγώντας σε αναντιστοιχία μεταξύ των προσφερόμενων δεξιοτήτων και των πραγματικών αναγκών της αγοράς εργασίας, με αποτέλεσμα την αύξηση της ανεργίας των νέων. Τα επόμενα έτη προβλέπεται, κατ'εφαρμογή των διατάξεων του ν. 5082/2024, η στενότερη και πιο συντονισμένη συνεργασία των διαφορετικών επιπέδων του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων και, σταδιακά, η ενοποίηση της λειτουργίας όλων των ΕΠΑ.Λ. σύμφωνα με το πρότυπο λειτουργίας των Πρότυπων ΕΠΑ.Λ., στα οποία εφαρμόζονται πιλοτικά νέα προγράμματα σπουδών. Σε περίπτωση επιτυχούς ολοκλήρωσης της πιλοτικής φάσης, τα νέα προγράμματα σπουδών θα εφαρμοσθούν και στα ΕΠΑ.Λ. Επίσης, επιχειρείται πιλοτικά και η εισαγωγή νέων τομέων, ειδικοτήτων και καλών πρακτικών, πριν την καθολική εφαρμογή τους σε όλη την επαγγελματική εκπαίδευση, με γνώμονα το κατά πόσο ανταποκρίνονται στις πραγματικές ανάγκες της οικονομίας και της αγοράς εργασίας.

Επιπρόσθετα, ενισχύεται περαιτέρω το πρόγραμμα «Μεταλυκειακό Έτος – Τάξη Μαθητείας» με αύξηση των προσφερόμενων θέσεων και του προϋπολογισμού για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο κατά 57,1%, φθάνοντας πλέον τα 182,1 εκατ. ευρώ. Στόχο αποτελεί η αύξηση του ποσοστού των αποφοίτων ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που έχει αποκτήσει εργασιακή εμπειρία μέσω του θεσμού της Μαθητείας.

Παράλληλα, ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη συμπερίληψη ατόμων με αναπηρία στην Επαγγελματική Εκπαίδευση, Κατάρτιση και Διά Βίου Μάθηση. Μέσω της δράσης «Ενίσχυση της συμπερίληψης στην Ε.Ε.Κ. και στα προγράμματα Διά Βίου Μάθησης, με στόχο την παροχή πιστοποίησης στους καταρτιζόμενους με αναπηρία επί ίσοις όροις», το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. επιδιώκει έως τον Δεκέμβριο του 2030 να έχει ολοκληρώσει την πιστοποίηση των καταρτιζόμενων με αναπηρία, προσφέροντας προγράμματα σπουδών που συνάδουν με τις δεξιότητές τους, αλλά και με τις ανάγκες της κοινωνίας και της αγοράς εργασίας.

Συνεχίζεται και τα επόμενα χρόνια η Πράξη «Υποστήριξη εγγραμματοσίων και κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης» από Ψυχολόγους (ΠΕ 23), οι οποίοι σύμφωνα με την υπό στοιχεία Φ.ΜΝΑΕ/128674/Δ4/08-11-2023 Υ.Α. (ΦΕΚ Β'6484) παρέχουν κατά προτεραιότητα ψυχολογική υποστήριξη στους μαθητές και στις μαθήτριες της Α' τάξης των ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ., ευαισθητοποιούν τον Σύλλογο Διδασκόντων σε θέματα δυναμικής της ομάδας τάξης, επικοινωνίας με τους μαθητές και σχέσεων λειτουργικής συνεργασίας, ενημερώνουν και υποστηρίζουν τους γονείς, οργανώνουν προγράμματα πρόληψης και προαγωγής της ψυχικής υγείας και συμβάλλουν στη δικτύωση του σχολείου με άλλα σχολεία.

Τέλος, η Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής βρίσκεται σε διαρκή συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης για την υλοποίηση δράσεων σύμφωνα με τον Στρατηγικό Στόχο 3 του [Στρατηγικού Σχεδίου Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας, κατά την περίοδο 2025-2027](#).

Στρατηγικός Στόχος 1: Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης για όλους, για ένα σχολείο ανθεκτικό, εξωστρεφές, προσαρμοστικό, καινοτόμο, ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματισμό, ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής εκπαίδευσης, καλλιέργεια της παγκόσμιας πολιτεότητας που ενδυναμώνει τους μαθητές να συμμετέχουν ενεργά, ισότιμα, συμπεριληπτικά και υπεύθυνα στις κοινωνίες τους, την εμπέδωση της εκπαίδευσης για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη και τον μετασχηματισμό του σχολείου σε αειφόρο, με μοχλό τη σύνδεση της έρευνας με την εκπαιδευτική πράξη.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Περιλαμβάνει τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος δίνοντας έμφαση στην ανάπτυξη δεξιοτήτων, ικανοτήτων και προσόντων που απαιτούνται για την πρόοδο σε ένα μεταβαλλόμενο κοινωνικο-οικονομικό και ψηφιακό περιβάλλον.

Ειδικότερα, ο στόχος περιλαμβάνει την ουσιαστική ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών, με έμφαση στον γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματισμό, καθώς και στην ουσιαστική και αποτελεσματική σύνδεση της εκπαίδευσης με τις δημοκρατικές αξίες και τον πολιτισμό.

Τέλος, μέσω του εν λόγω Στρατηγικού Στόχου επιδιώκονται τόσο η αναμόρφωση και η ενδυνάμωση του επαγγελματικού προσανατολισμού στα σχολεία, όσο και η ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης.

Άξονες Στρατηγικής (ΑΣ)

ΑΣ.1.1 Ενίσχυση και ανάδειξη των ικανοτήτων και των δεξιοτήτων των μαθητών/-τριών στα νέα προγράμματα σπουδών

ΑΣ.1.2 Προώθηση Καινοτομίας και Βιώσιμη ανάπτυξη

ΑΣ.1.3 Ενίσχυση του Επαγγελματικού Προσανατολισμού

ΑΣ.1.4 Ενίσχυση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης

Ενδεικτικές Δράσεις

- Εθνικός Διάλογος
- Αναμόρφωση προγραμμάτων σπουδών πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και επαγγελματικής εκπαίδευσης
- Πολλαπλό Βιβλίο
- Παραγωγή νέου έντυπου και ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού
- Εισαγωγή νέων θεματικών ενοτήτων για την καλλιέργεια δεξιοτήτων
- Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός
- Πιστοποίηση Γλωσσομάθειας και γνώσεων Πληροφορικής
- Δράσεις για περιβάλλον, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την καινοτομία
- Δράσεις Ενεργού Πολίτη, Φιλαναγνωσίας, Τοπικής Ιστορίας Γεωγραφίας
- Καινοτόμες ψηφιακές εκπαιδευτικές υπηρεσίες

- Εκπαιδευτικές υπηρεσίες με χρήση τεχνολογιών εικονικής και επαυξημένης πραγματικότητας
- Πολυτυπία σχολείων
- Ιχνηλάτηση Σχολικών και Εργασιακών Διαδρομών μέσω Παρατηρητηρίου Μετάβασης – Απόφοιτοι
- Διασύνδεση της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας

Πίνακας 27: Συνοπτική παρουσίαση της εξειδίκευσης του Στρατηγικού Στόχου 1

2.3.2. ΣΣ2: Προώθηση της ισότιμης πρόσβασης, ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης, με στόχο την πρώιμη άμβλυση και αντιστάθμιση των κοινωνικο-πολιτισμικών ανισοτήτων και παροχή κατάλληλων ευκαιριών ποιοτικής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και μετασχηματισμό των ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε ίσες δυνατότητες μάθησης και ανάπτυξης όλων των μαθητών, αδιακρίτως κοινωνικο-πολιτισμικής προέλευσης.

Ο Στρατηγικός Στόχος αφορά στην προώθηση της ισότιμης πρόσβασης και το μετασχηματισμό των ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε ίσες δυνατότητες μάθησης και ανάπτυξης όλων των μαθητών και των μαθητριών, ανεξαρτήτως κοινωνικο-οικονομικο-πολιτισμικής προέλευσης, με σκοπό τον περιορισμό της σχολικής διαρροής και του λειτουργικού αναλφαριθμητισμού.

Μετά τη γενίκευση της δίχρονης υποχρεωτικής φοίτησης επιδιώκεται αφενός η περαιτέρω ποιοτική ενίσχυση της προσχολικής αγωγής, προκειμένου να επιτευχθεί η πρώιμη άμβλυση και αντιστάθμιση των κοινωνικο-πολιτισμικών ανισοτήτων, καθώς και η έγκαιρη διάγνωση και παρέμβαση. Αφετέρου, προγραμματίζονται δράσεις με βασικό στόχο την υποστήριξη της ενιαίας συστηματικής και χωρίς αποκλεισμούς φοίτησης και συμπερίληψης μαθητών/-τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, καθώς και υπηκόων τρίτων χωρών, προσφύγων και μεταναστών στην εκπαίδευση.

Παράλληλα, προωθείται η ενισχυτική διδασκαλία για τα παιδιά που αντιμετωπίζουν μαθησιακές δυσκολίες και η καλλιέργεια βασικών εγγραμματισμών.

Στο πλαίσιο αυτό, επιπρόσθετα, σχεδιάστηκαν νέα προγράμματα (β' εξάμηνο 2025). Δίδεται προτεραιότητα στην υποστήριξη της Σχολικής Ετοιμότητας και του Γλωσσικού Γραμματισμού στις προσχολικές και πρωτοσχολικές ηλικίες μέσω στοχευμένων επιμορφώσεων και της ανάπτυξης υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού. Παράλληλα, προβλέπεται η ανάπτυξη και εφαρμογή Εθνικού Πιστοποιητικού Πληροφορικής και Υπολογιστικής Σκέψης για αποφοίτους Γυμνασίου, καθώς και η επιμόρφωση εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης σε θέματα χρηματοοικονομικού Εγγραμματισμού.

Η ενδυνάμωση της κοινωνικο-συναισθηματικής ανάπτυξης και ανθεκτικότητας των μαθητών και των μαθητριών, καθώς και ο περιορισμός του φαινομένου της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, αποτελούν σημαντικές προτεραιότητες, ώστε να διασφαλίζεται ένα υποστηρικτικό μαθησιακό περιβάλλον που ενισχύει τις θετικές συμπεριφορές και προάγει το θετικό σχολικό κλίμα στη σχολική κοινότητα, καθώς και, η ολοκλήρωση, τουλάχιστον, της υποχρεωτικής εκπαίδευσης και η διεύρυνση των μορφωτικών δυνατοτήτων.

Τέλος, μέσω του Στρατηγικού Στόχου 2 επιδιώκεται η ανάδειξη και η συστηματική αντιμετώπιση φαινομένων που μαστίζουν τη μαθητική κοινότητα, όπως ο σχολικός και ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός, καθώς και η έμφυλη βία, με σκοπό την εφαρμογή δράσεων πρόληψης και καταπολέμησης. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζονται οι αναγκαίες

προϋποθέσεις για την πρόληψη δυσλειτουργικών συμπεριφορών, την ανάπτυξη του αισθήματος του ανήκειν και την καλλιέργεια του ευ ζην των μαθητών.

Οι παρεμβάσεις αυτές συγκροτούν μια στρατηγική μεταρρύθμισης που στοχεύει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της σύγχρονης κοινωνίας, στην άμβλυνση των ανισοτήτων και στην παροχή των κατάλληλων συνθηκών και ευκαιριών μέσω της εκπαίδευσης για την καλλιέργεια των αυριανών πολιτών που θα διαθέτουν γνώσεις, κριτική σκέψη, κοινωνικές δεξιότητες και ενσυναίσθηση, αξίες και ικανότητες ενεργής, συνειδητής και υπεύθυνης συμμετοχής σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο εξωτερικό περιβάλλον.

Στο παραπάνω πλαίσιο, ο Στρατηγικός Στόχος 2 υλοποιείται μέσω των παρακάτω Αξόνων Στρατηγικής (ΑΣ):

2.3.2.1. ΑΣ.2.1: Γενίκευση προσχολικής εκπαίδευσης

Η διασφάλιση της πρόσβασης όλων σε μία ποιοτική προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα αποτελεί εγγύηση για το βέλτιστο ξεκίνημα στη ζωή και βασικό πυλώνα και προτεραιότητα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Η αναβάθμιση της ποιότητας στην παρεχόμενη εκπαίδευση και φροντίδα για την προσχολική ηλικία υποστηρίζεται με επιτυχία στο πλαίσιο του Ολοήμερου Προγράμματος Νηπιαγωγείου.

Στόχος είναι η συνεχής υποστήριξη του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου και η επέκταση της λειτουργίας του. Με την εφαρμογή της διετούς υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης, την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και την επέκταση της λειτουργίας του Ολοήμερου Νηπιαγωγείου βάσει του Αναμορφωμένου Προγράμματος, τα παιδιά αποκτούν από την ηλικία των τεσσάρων (4) ετών πρόσβαση σε ερεθίσματα και δημιουργικές δραστηριότητες βιωματικής μάθησης. Ενισχύονται έτσι οι αντιληπτικές ικανότητες και οι βασικές κοινωνικο-συναισθηματικές δεξιότητες των νηπίων καθώς και η κριτική τους σκέψη, η δημιουργικότητα, η ανάληψη πρωτοβουλιών, η επίλυση προβλημάτων και η επικοινωνιακή διαχείριση των συναισθημάτων τους. Η καλλιέργεια των ανωτέρω δεξιοτήτων παίζει καθοριστικό ρόλο στην ολόπλευρη ανάπτυξή τους και υποστηρίζει την κοινωνική ένταξη και ομαλή μετάβαση στο Δημοτικό Σχολείο και τη μετέπειτα σχολική τους ζωή.

Προβλέπεται η συνέχιση παροχής των υφιστάμενων υποστηρικτικών προγραμμάτων: έγκαιρη και έγκυρη διάγνωση από τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., ψυχολογική και κοινωνική υποστήριξη μέσω των Ε.Δ.Υ., Τμήματα Ένταξης και Παράλληλη Στήριξη, καθώς και υποστηρικτικές δράσεις για τη φοίτηση στη δίχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση των παιδιών Ρομά, προσφύγων και όσων ανήκουν σε ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Παράλληλα, μια σημαντική εξέλιξη στον τομέα της προσχολικής αγωγής και φροντίδας αποτελεί η εισαγωγή ενός ολοκληρωμένου Προγράμματος Πρώιμης Παρέμβασης (Π.Π.Π.), για την παροχή εξειδικευμένων θεραπειών με συνεργατική και ολιστική υποστήριξη από διεπιστημονικές ομάδες, με στόχο την υποστήριξη και συμμετοχή της οικογένειας σε όλες τις πτυχές της φροντίδας και ανάπτυξης του παιδιού. Το πρόγραμμα Π.Π.Π. στις ηλικίες 4-6 υλοποιείται σε διασύνδεση με τις ήδη υποστηριζόμενες από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. υπηρεσίες πρώιμης παρέμβασης.

Η εισαγωγή της αγγλικής γλώσσας στο σύνολο των Νηπιαγωγείων της χώρας αποτελεί

σημαντική πρωτοβουλία ενίσχυσης της προσχολικής εκπαίδευσης και προώθησης της γλωσσομάθειας. Σκοπός της πρωτοβουλίας αυτής δεν είναι η αυτοτελής διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας ως διακριτού διδακτικού αντικειμένου, αλλά η πρώτη επαφή και εξοικείωση με την αγγλική γλώσσα μέσω δημιουργικών δραστηριοτήτων, με τη συμμετοχή και τη συνεργασία δύο εκπαιδευτικών στην τάξη.

Τέλος, με την καθολική παροχή δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης υποστηρίζονται οι γυναίκες και οι οικογένειες γενικότερα, καθώς διευρύνονται οι εργασιακές δυνατότητες των γονέων, παρέχοντας προοπτικές προσωπικής ανέλιξης και ένα επιπλέον στήριγμα στην οικονομία, μέτρα απολύτως αναγκαία λόγω των κοινωνικο –οικονομικών συνθηκών και του δημογραφικού προβλήματος που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Στο πνεύμα αυτό, της διευκόλυνσης των εργαζόμενων γονέων, προβλέπεται η επέκταση της πρωινής ζώνης σε όσα Νηπιαγωγεία το αιτηθούν.

Η έννοια της σχολικής ετοιμότητας αποκτά κεντρική σημασία. Πρόκειται για μια σύνθετη και πολυδιάστατη έννοια που περιλαμβάνει γνωστικές, κινητικές και κοινωνικοσυναίσθηματικές δεξιότητες, οι οποίες επηρεάζουν καθοριστικά την επιτυχή μετάβαση από το Νηπιαγωγείο στην Πρώτη Δημοτικού και κατ' επέκταση στην ομαλή ένταξη στο μαθησιακό και κοινωνικό περιβάλλον του σχολείου. Για την πρόληψη των φαινομένων ελλιπούς γραμματισμού και του κινδύνου λειτουργικού αναλφαβητισμού σχεδιάζεται η ανάπτυξη επιστημονικά τεκμηριωμένου και παιδαγωγικά κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για τη συστηματική υποστήριξη της σχολικής ετοιμότητας στο Νηπιαγωγείο, η οποία θα επεκτείνεται και στις δύο πρώτες τάξεις του Δημοτικού με στόχο την καθοδήγηση των μαθητών με κατάλληλες διδακτικές πρακτικές, και εργαλεία τεχνητής νοημοσύνης.

Για την επιτυχή εφαρμογή των παραπάνω παιδαγωγικών παρεμβάσεων σχεδιάζεται ολοκληρωμένο πρόγραμμα επιμόρφωσης στελεχών της εκπαίδευσης (Περιφερειακοί Επόπτες Ποιότητας, Επόπτες Ποιότητας Διευθύνσεων, Σύμβουλοι Εκπαίδευσης προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης), οι οποίοι θα λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές, μεταφέροντας τις γνώσεις και τα εργαλεία στους εκπαιδευτικούς.

Τα αποτελέσματα αυτής της δράσης θα καταμετρηθούν προκειμένου να διαμορφωθούν πορίσματα και να υποβληθούν προτάσεις στο Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. για τη βελτίωση των υφιστάμενων διαδικασιών μετάβασης των μαθητών. Την επίβλεψη της επιτυχούς υλοποίησης της δράσης θα αναλάβουν η Α.ΔΙ.Π.Δ.Ε. και το Ι.Ε.Π.

2.3.2.2. ΑΣ.2.2: Συμπεριληπτική/ Ενταξιακή εκπαίδευση

Ο πυρήνας της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης είναι η διασφάλιση ίσων ευκαιριών μάθησης για όλους τους μαθητές και μαθήτριες, χωρίς αποκλεισμούς. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην υποστήριξη και συμβουλευτική μαθητών και μαθητριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρία, καθώς και εκείνων που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως οι Ρομά, οι μετανάστες και οι πρόσφυγες.

Η στρατηγική βελτίωσης της λειτουργίας των εκπαιδευτικών δομών και της ποιότητας των προγραμμάτων της ενταξιακής εκπαίδευσης απαιτεί την ανάπλαση του θεσμικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία της, βασιζόμενη στην αρχή της μη διάκρισης, τη διασφάλιση επαρκών ανθρώπινων και υλικών πόρων για την ενίσχυση των ενταξιακών δομών και των θεσμών υποστήριξης, τη διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας (φυσική

προσβασιμότητα, ψηφιακή προσβασιμότητα, προσβασιμότητα εκπαιδευτικού υλικού) και τη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών της γενικής αλλά και της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης.

Η εκπόνηση και εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης για την έγκαιρη εκπαιδευτική παρέμβαση στην προσχολική και σχολική εκπαίδευση περιλαμβάνει τον σχεδιασμό εξειδικευμένων εργαλείων αξιολόγησης των δυνατοτήτων των μαθητών και μαθητριών, την παροχή στοχευμένων προγραμμάτων επιμόρφωσης στο προσωπικό των σχολικών μονάδων για την υιοθέτηση προσεγγίσεων διαφοροποιημένης διδασκαλίας και μάθησης, καθώς και τον σχεδιασμό παρεμβάσεων και εκπαιδευτικού υλικού προσαρμοσμένων στις ανάγκες κάθε κατηγορίας ωφελούμενων μαθητών και κάθε σχολικής μονάδας. Το σχέδιο θα υποστηριχθεί με την ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού και των δυνατοτήτων πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των μαθητών στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, με στόχο την ουσιαστική διασύνδεση και τον συντονισμό των εκπαιδευτικών δομών και υπηρεσιών με τις παρεχόμενες υπηρεσίες κοινωνικής πολιτικής, κοινωνικής ενσωμάτωσης και βελτίωσης της ποιότητας ζωής σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο.

Προσβασιμότητα

Τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα έχει καταβάλει σημαντική προσπάθεια για την ενίσχυση του δικαιώματος των παιδιών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (Ε.Ε.Α.) για ισότιμη πρόσβαση σε ποιοτική και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση. Στο πλαίσιο αυτό, υλοποιούνται εκπαιδευτικές πολιτικές σύμφωνα με διεθνείς συμφωνίες, όπως η Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού και η Ατζέντα Παγκόσμιας Εκπαίδευσης 2030 προωθώντας την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και την ένταξη. Ως προς την «Ενίσχυση υποδομών Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης», σταθερός στόχος είναι η διασφάλιση της καθολικής προσβασιμότητας (φυσική προσβασιμότητα, ψηφιακή προσβασιμότητα, προσβασιμότητα εκπαιδευτικού υλικού).

- Για τη φυσική προσβασιμότητα απαιτείται η κατασκευή/επισκευή ραμπών, ειδικών τουαλετών, η εγκατάσταση/συντήρηση αναβατορίων και ανελκυστήρων σε σχολικά κτίρια. Το πρόγραμμα «Μαριέττα Γιαννάκου» αξιοποιείται για τη βελτίωση της ασφάλειας, της λειτουργικότητας, της προσβασιμότητας και της αισθητικής των σχολείων. Το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. έχει εκδώσει τον «Οδηγό Προσβασιμότητας για Σχολικές Μονάδες» με προδιαγραφές και λίστες ελέγχου για την πλήρη πρόσβαση μαθητών με αναπηρία. Για την υλοποίηση των προδιαγραφών έχει αναπτύξει συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία, Εσωτερικών (Δήμοι) και Υποδομών και Μεταφορών (ΚΤ.ΥΠ.). Επίσης, εξετάζεται η επίλυση του χρόνιου προβλήματος μεταφοράς των μαθητών των ειδικών σχολείων σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών (Περιφέρειες), του οποίου είναι αρμοδιότητα.

- Με την αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. οι μαθητές αποκτούν ίσες ευκαιρίες στην εκπαίδευση, αυτονομία και καλύτερη κατανόηση του εκπαιδευτικού υλικού. Ανάλογα με το είδος της αναπηρίας η αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. ως τεχνολογική λύση εξυπηρετεί την εφαρμογή ενταξιακών εκπαιδευτικών πρακτικών, τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας και την καθολική προσβασιμότητα.

- Εμπλουτισμός και περαιτέρω ανάπτυξη του ψηφιακού αποθετηρίου με προσβάσιμο πολυμεσικό εκπαιδευτικό και εποπτικό υλικό για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση από το

Ι.Ε.Π.¹⁷ για την κάλυψη μαθησιακών αναγκών των μαθητών με οποιαδήποτε μορφή αναπηρίας (τυφλότητα- σύστημα Braille, κώφωση/βαρηκοΐα -ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό (video) στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, μαθησιακές δυσκολίες, νοητική αναπηρία, αυτισμό κ.ά.-προσαρμοσμένο εκπαιδευτικό υλικό με βάση τη μέθοδο Easy to Read - Κείμενο για Όλους).

Θεσμική μεταρρύθμιση

Στο πλαίσιο της ολικής αναμόρφωσης της ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης και ενίσχυσης της συμπερίληψης και συνεκπαίδευσης, κρίνεται απολύτως απαραίτητη η επανεξέταση του θεσμικού πλαισίου για τη λειτουργία της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης (συμπερίληψη, καινοτομία, νέα προγράμματα σπουδών, επιμόρφωση και κατάρτιση) στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με αξιοποίηση βέλτιστων πρακτικών από την Ευρώπη και τον κόσμο. Προβλέπεται ο ανασχεδιασμός της λειτουργίας των υφιστάμενων ενταξιακών δομών και η διενέργεια των απαραίτητων βελτιωτικών αλλαγών, όπως:

Ενίσχυση της ενταξιακής εκπαίδευσης μέσω αναβάθμισης της ειδικής αγωγής και των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.

Έχει δημοσιευθεί Πρόσκληση μέσω του Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027» του ΕΚΤ+ για την Πράξη «Προώθηση της ενταξιακής εκπαίδευσης, αναβάθμιση της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.» που αφορά στη διαμόρφωση ενός σύγχρονου, αναβαθμισμένου εκπαιδευτικού πλαισίου στις δομές της Ειδικής Εκπαίδευσης λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των εν λόγω δομών εκπαίδευσης για την προώθηση της ενταξιακής φιλοσοφίας και την παροχή ποιοτικών σπουδών στους μαθητές και στις μαθήτριες με αναπηρία, ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, χρόνια προβλήματα υγείας και σύνθετες δυσκολίες στην Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια και Επαγγελματική εκπαίδευση. Ειδικότερα εντός του 2025-2026 προγραμματίζεται η εκκίνηση των κάτωθι υποδράσεων:

- Ενίσχυση της ενταξιακής εκπαίδευσης μέσω αναβάθμισης της ειδικής αγωγής και των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., με εκπόνηση οδηγών για την αναβάθμιση των Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής Εκπαίδευσης και συμπληρωματικές δράσεις που προωθούν την ενταξιακή εκπαίδευση και διασφαλίζουν την ισότιμη πρόσβαση και την ενεργό συμμετοχή όλων των μαθητών και μαθητριών.
- Δημιουργία ψηφιακού εξατομικευμένου υλικού εκπαίδευσης Τεχνητής Νοημοσύνης (Τ.Ν.) για μαθητές και μαθήτριες που προέρχονται από μη ενταγμένες κοινωνικές ομάδες με μαθησιακές δυσκολίες (βλ. επόμενο κεφάλαιο).

Επιπρόσθετα, στο πλαίσιο της ενίσχυσης της ενταξιακής εκπαίδευσης προβλέπεται:

- Ανασχεδιασμός λειτουργίας των Κέντρων Διεπιστημονικής Αξιολόγησης Συμβουλευτικής και Υποστήριξης (ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.), με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών, τη μείωση του χρόνου αναμονής αξιολόγησης και τη δημιουργία ενιαίου πλαισίου λειτουργίας. Σε αυτό το πλαίσιο με τον ν. 5094/2024 δίνεται η δυνατότητα απευθείας διορισμών προσωπικού στα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., ώστε να αποκτήσουν μόνιμο προσωπικό για ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους και καλύτερη υποστήριξη των

¹⁷ <https://prosvasimo.iep.edu.gr/el/ekpaideutiko-uliko>

σχολικών μονάδων. Από τη σχολική χρονιά 2025-2026 ενισχύεται η στελέχωση των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. μετά τη σύσταση 700 οργανικών θέσεων σύμφωνα με το άρθρο 126 του ν. 5225/2025 και την υπό στοιχεία 98834/ΓΔ4/2025 Υ.Α. (ΦΕΚ Β' 4589/22-08-2025).

- Δημιουργία Ψηφιακής Πλατφόρμας για τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., όπου όλη η διαδικασία θα γίνεται ψηφιακά, από το αίτημα της οικογένειας μέχρι την παράδοση της αξιολογικής έκθεσης, και θα τηρείται φάκελος με όλα τα δεδομένα του μαθητή που θα τον ακολουθεί στην εκπαιδευτική του πορεία.
- Σχεδιασμός της Διαδικασίας Αξιολόγησης των Ατόμων με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες και/ή Αναπηρία από τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. με σύγχρονα, έγκυρα και αξιόπιστα αξιολογικά εργαλεία, σταθμισμένα στην ελληνική πραγματικότητα.
- Προμήθεια ψυχομετρικών εργαλείων – αναλώσιμων ψυχομετρικών και αξιολογικών εργαλείων για όλες τις ειδικότητες, κοινών για όλα τα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. για να διευκολυνθεί η τυποποίηση και εποπτεία λειτουργίας των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. και η εξαγωγή αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων.
- Σύνταξη πρωτοκόλλων αξιολόγησης βάσει της διεπιστημονικής προσέγγισης και χρήση ψηφιακών και τυποποιημένων εντύπων με στόχο τη διευκόλυνση διάγνωσης και την εξαγωγή αξιόπιστων στατιστικών δεδομένων.

Συνεκπαίδευση εντός των σχολικών μονάδων γενικής εκπαίδευσης

Στην Ελλάδα, η πλειοψηφία των μαθητών με αναπηρία ή/και Ε.Ε.Α. φοιτά σε σχολεία Γενικής Εκπαίδευσης, με την υποστήριξη των Τμημάτων Ένταξης και του θεσμού της Παράλληλης Στήριξης, οι οποίοι αποτελούν δύο από τους βασικούς πυλώνες υποστήριξης της συμπερίληψης/ένταξης των μαθητών και μαθητριών αυτών στη γενική εκπαίδευση.

Παράλληλη Στήριξη

Το πρόγραμμα μαθησιακής υποστήριξης/συνεκπαίδευσης μαθητών και μαθητριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στην εκπαίδευση συνιστά μία ολοκληρωμένη παρέμβαση σε γνωστικό, κοινωνικό και ψυχοσυναισθηματικό επίπεδο που συμβάλλει στην ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη των μαθητών αυτών στην εκπαίδευση. Οι εκπαιδευτικοί της Παράλληλης Στήριξης συλλειτουργούν με τον εκπαιδευτικό της τάξης σύμφωνα με τις ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών βάσει της αξιολογικής έκθεσης του ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. Με το άρθρο 117 του ν. 5224/2025 αποφασίστηκε η αναμόρφωση του θεσμού Παράλληλης Στήριξης, ώστε ο εκπαιδευτικός να καλύπτει τις ανάγκες όλων των παιδιών μέσα στην τάξη, λειτουργώντας επικουρικά με τον εκπαιδευτικό της τάξης, αναδεικνύοντας έτσι στην πράξη την αρχή της συμπερίληψης των μαθητών στην καθημερινή εκπαιδευτική διαδικασία.

Τμήματα Ένταξης

Για την ουσιαστική ενίσχυση της στήριξης μαθητών με μαθησιακές, γνωστικές, επικοινωνιακές ή άλλες δυσκολίες ιδρύθηκαν 3.448 νέα Τμήματα Ένταξης (Τ.Ε.), (ΚΥΑ 91357/Δ3/23-07-2025, ΦΕΚ Β' 3955), τα οποία λειτουργούν από τη σχολική χρονιά 2025-2026 σε όλη την χώρα από τα Νηπιαγωγεία έως και την ανώτερη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γενική και Επαγγελματική, αυξάνοντας τον συνολικό αριθμό των Τ.Ε. κατά 89,6% — η μεγαλύτερη επέκταση στην ιστορία του θεσμού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη

Δευτεροβάθμια, με αύξηση έως και 750% σε ΓΕ.Λ. και ΕΠΑ.Λ., σε μια προσπάθεια να θεραπευτούν οι διαχρονικές ελλείψεις σε ειδικές δομές εντός Γυμνασίων και Λυκείων. Η ίδρυση 3.448 νέων Τμημάτων Ένταξης αποτελεί τεκμήριο στήριξης του δημόσιου σχολείου ως θεσμού προαγωγής της ισότητας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της παροχής ουσιαστικής παιδαγωγικής φροντίδας για όλους, που ανταποκρίνεται στην ανάγκη για ένα σύγχρονο και λειτουργικό μοντέλο ενταξιακής εκπαίδευσης.

Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.)

Το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. προάγει την ενταξιακή/συμπεριληπτική εκπαίδευση και μέσω της ίδρυσης και λειτουργίας Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.), καλύπτοντας την ανάγκη φοίτησης αριθμού μαθητών και μαθητριών με σοβαρότερη αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, με στόχο την ομαλότερη μετάβαση προς την ένταξη.

Η ίδρυση μεμονωμένων Σ.Μ.Ε.Α.Ε., όσο και η υποστήριξη τους με εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμό δεν έρχεται σε σύγκρουση με την αρχή της συμπερίληψης, αντιθέτως ενισχύει τη λογική της μετάβασης προς έναν ενταξιακό προσανατολισμό, καθώς οι απαιτήσεις και η δυσκολία του σχολικού πλαισίου να υποστηρίξει κατάλληλα έναν μαθητή με σοβαρότερη αναπηρία μπορεί να οδηγήσει σε περαιτέρω περιθωριοποίησή του.

Η ύπαρξη Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.), αποτελεί μέρος ενός ευέλικτου και πολυδιάστατου εκπαιδευτικού συστήματος, το οποίο διασφαλίζει ότι κάθε μαθητής λαμβάνει την καλύτερη δυνατή εκπαίδευση και σε τύπο σχολείου σύμφωνα με τις πραγματικές εκπαιδευτικές ανάγκες του.

Ειδικό Εκπαιδευτικό και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό.

Στο πλαίσιο της Πράξης «Υποστήριξη ενιαίας συστηματικής φοίτησης και συμπερίληψης στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΣΜΕΑΕ & ΤΕ), σχολικά έτη 2022-2026» ενισχύονται οι Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) και τα Τμήματα Ένταξης (Τ.Ε.) που λειτουργούν μέσα στα σχολεία γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, με εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Ε.Α.Ε.), Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Π.) καθώς και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (Ε.Β.Π.) για τη βέλτιστη δυνατή υποστήριξη των μαθητών με αναπηρία ή/και Ε.Ε.Α. μέσω υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης που ανταποκρίνεται στις ανάγκες τους ώστε να διευκολυνθεί η ομαλότερη ενσωμάτωσή τους στο ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και εν τέλει η βελτίωση της κοινωνικής συνοχής.

Επίσης, προβλέπονται προσλήψεις Ε.Ε.Π. για τους μαθητές και τις μαθήτριες που χρειάζονται υποστήριξη από σχολικό νοσηλευτή και Ε.Β.Π. για τους μαθητές και τις μαθήτριες που αδυνατούν να αυτοεξυπηρετηθούν μέσα από την παροχή εξειδικευμένης υποστήριξης σε παιδιά με αναπηρία στα γενικά σχολεία και την παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης στα Ειδικά Σχολεία. Ο Σχολικός Νοσηλευτής πλέον, με το άρθρο 151 του ν. 5224/2025, παρέχει τις υπηρεσίες του στο σύνολο των μαθητών της σχολικής μονάδας και όχι ατομικά σε έναν μαθητή.

Συνεκπαίδευση Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής με σχολεία Γενικής Εκπαίδευσης

Η υλοποίηση προγραμμάτων συνεκπαίδευσης στις Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης με

συστεγαζόμενες ή μη σχολικές μονάδες γενικής εκπαίδευσης ρυθμίζεται από την ΥΑ 172877/Δ3/2016 (ΦΕΚ Β' 3561). Στόχοι των προγραμμάτων συνεκπαίδευσης είναι η προώθηση της ένταξης και των ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, η ανάπτυξη των γνωστικών, μαθησιακών, ψυχοσυναισθηματικών και κοινωνικών δεξιοτήτων όλων των μαθητών και μαθητριών, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών και μαθητριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, η ευαισθητοποίηση των μαθητών και μαθητριών των σχολείων γενικής και ειδικής εκπαίδευσης σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η καλλιέργεια σεβασμού στη διαφορετικότητα και η ανάπτυξη δεξιοτήτων ενσυναίσθησης στους μαθητές και στις μαθήτριες αμφότερων των σχολικών πλαισίων.

Για τη βέλτιστη εφαρμογή των προγραμμάτων συνεκπαίδευσης προβλέπεται ανασχεδιασμός του θεσμικού πλαισίου για τη διασύνδεση σχολικών μονάδων ειδικής εκπαίδευσης με σχολικές μονάδες γενικής εκπαίδευσης, αύξηση του αριθμού των προσφερόμενων προγραμμάτων συνεκπαίδευσης και θεσμοθέτηση προγραμμάτων μετάβασης, υποστήριξη μέσω προγραμμάτων ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών, λειτουργία Τμημάτων Ένταξης, κ.ά., ώστε να πολλαπλασιαστεί ο αριθμός των ωφελούμενων μαθητών.

Τέλος, στην έννοια της συμπερίληψης και ισότητας ευκαιριών εξετάζεται και η διάσταση της ισότητας των φύλων. Στο πλαίσιο της άρσης των ανισοτήτων εντάσσεται και η ολοκλήρωση της ισότιμης ποιοτικής, προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για τα δύο φύλα, καθώς η εκπαίδευση αποτελεί το πιο πρόσφορο πεδίο για να αμφισβητηθούν και ανατραπούν τα στερεότυπα των φύλων, ιδιαίτερα αυτά που (προ)καθορίζουν την επιλογή πεδίου σπουδών και την επαγγελματική σταδιοδρομία.

2.3.2.3. ΑΣ.2.3: Καταπολέμηση πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ)

Ο έτερος άξονας της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης περιλαμβάνει δράσεις με βασικό στόχο την υποστήριξη της ενιαίας συστηματικής και χωρίς αποκλεισμούς φοίτησης και συμπερίληψης στην εκπαίδευση μαθητών και μαθητριών-υπηκόων τρίτων χωρών, προσφύγων, μεταναστών, παιδιών Ρομά ή προερχόμενων από ευάλωτα κοινωνικά περιβάλλοντα για την ενδυνάμωση της κοινωνικο-συναισθηματικής ανάπτυξης και της ανθεκτικότητας των μαθητών/τριών αυτών και την παραμονή τους στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Ολοήμερο σχολείο

Η Πράξη αυτή αφορά στην υποστήριξη της λειτουργίας των Ολοήμερων Δημοτικών Σχολείων, για την παροχή ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση, προς όλους τους μαθητές της ίδιας βαθμίδας. Στο πλαίσιο του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου, αφενός προσφέρεται η ευκαιρία για την πολύπλευρη ανάπτυξη των ψυχοκινητικών και γνωστικών δεξιοτήτων των μαθητών σε ένα ασφαλές, πλούσιο σε ερεθίσματα και ποιοτικά αναβαθμισμένο περιβάλλον. Αφετέρου, η παράταση του ωραρίου του απογευματινού δημοτικού σχολείου έχει σημαντική προστιθέμενη αξία, διότι ευθυγραμμίζεται με τις ανάγκες των εργαζόμενων γονέων και επιτρέπει μία καλύτερη ισορροπία επαγγελματικής και προσωπικής ζωής.

Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας – Τάξεις Υποδοχής

Υποστηρίζονται τα Ολοήμερα Δημοτικά Σχολεία που έχουν ενταχθεί σε Ζώνες Εκπαιδευτικής

Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.), όπου επιχειρείται η δημιουργία υποστηρικτικού πλαισίου για την καταπολέμηση της σχολικής διαρροής και η ισότιμη ένταξη όλων των μαθητών και μαθητριών χωρίς διακρίσεις, στο εκπαιδευτικό σύστημα. Το αναβαθμισμένο πρόγραμμα σπουδών ενισχύεται με δημιουργική απασχόληση, προσφέροντας αντικείμενα σχετιζόμενα με εικαστικές τέχνες, μουσική, αθλητισμό, πολιτισμό κ.λπ., προκειμένου να παρέχεται ένα ποιοτικά αναβαθμισμένο απογευματινό σχολικό ωράριο.

Η λειτουργία και η ενίσχυση των Ζ.Ε.Π. στοχεύει στην υποστήριξη των μαθητών και μαθητριών που προέρχονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, καθώς και των μαθητών με πολιτισμικές και θρησκευτικές ιδιαιτερότητες. Οι Ζ.Ε.Π. εστιάζουν στη βελτίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, κυρίως του γραμματισμού, αλλά και του αριθμητισμού και επιπλέον σε συμπληρωματικά αντικείμενα, ώστε οι μαθητές και μαθήτριες να καταστούν ικανοί να αντεπεξέλθουν στο πρόγραμμα σπουδών τους και να παραμείνουν στο εκπαιδευτικό σύστημα ολοκληρώνοντας τη φοίτηση. Στις Τάξεις Υποδοχής Ι (Τ.Υ. Ι Ζ.Ε.Π.) φοιτούν μαθητές με ελάχιστη ή μηδενική γνώση της ελληνικής γλώσσας, οπότε η εκμάθηση της ελληνικής αποτελεί προτεραιότητα, ενώ στις Τάξεις Υποδοχής ΙΙ (Τ.Υ. Ι Ζ.Ε.Π.) φοιτούν μαθητές με μερική γνώση της ελληνικής, οπότε υποστηρίζονται στην καλύτερη εκμάθηση της ελληνικής και στην υποστήριξη στη μελέτη και άλλων γνωστικών αντικειμένων. Επίσης, δράσεις στο πλαίσιο των Ζ.Ε.Π. συμβάλλουν στην ομαλή προσαρμογή των προσφυγοπαίδων, αλλά και στην ένταξη των παιδιών πολιτών τρίτων χωρών στο εκπαιδευτικό σύστημα, μέσω των Δομών Υποδοχής για την Εκπαίδευση των Προσφύγων (Δ.Υ.Ε.Π.).

Προβλέπεται ο εμπλουτισμός του εκπαιδευτικού δυναμικού όσων σχολείων, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, εμφανίζουν ανάγκη για υποστήριξη της ένταξης των παραπάνω μαθητών. Με την Υ.Α. 99062/ΓΔ4/12-08-2025 (Β' 4394) ενισχύονται οι Τ.Υ. Ζ.Ε.Π. καθώς δίνεται η δυνατότητα πρόσληψης εκπαιδευτικών πλήρους ωραρίου. Έτσι, πέραν του εντατικού προγράμματος εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, διάρκειας 15 ωρών, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να παρέχουν επιπλέον υποστήριξη στους μαθητές, μέσω του προγράμματος παράλληλης διδασκαλίας, και σε μαθήματα άλλων γνωστικών αντικειμένων εντός της κανονικής τάξης. Οι μαθητές λαμβάνουν επιπλέον υποστήριξη στο πλαίσιο της γλωσσικής ενδυνάμωσης, με αποκλειστικό σκοπό την ανάπτυξη της ελληνόγλωσσης επάρκειας, την κατανόηση της επιστημονικής ορολογίας και την ενίσχυση της γλωσσικής ένταξης. Η υποστήριξη αυτή δεν υποκαθιστά τη διδασκαλία του γνωστικού αντικειμένου, αλλά συνιστά στοχευμένη παρέμβαση γλωσσικής ενδυνάμωσης στο πλαίσιο του μαθήματος.

Επίσης, στο πλαίσιο της Πράξης «Αναδιαμόρφωση και υποστήριξη των Τάξεων Υποδοχής και Δ.Υ.Ε.Π., σχολικά έτη 2023-2026» προβλέπεται η απασχόληση του αναγκαίου Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΠΕ23-Ψυχολόγοι και ΠΕ30-Κοινωνικοί Λειτουργοί) σε συγκεκριμένες μονάδες για τη στήριξη μαθητών/-τριών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (Ρομά, υπηκόους τρίτων χωρών, πρόσφυγες, μετανάστες) καθώς και το αναγκαίο Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό (Ε.Β.Π.) στις Δ.Υ.Ε.Π., όπου παρουσιάζεται σχετική ανάγκη.

Ενισχυτική Διδασκαλία

Το πρόγραμμα της ενισχυτικής διδασκαλίας υποστηρίζει τους μαθητές στην ολοκλήρωση της Υποχρεωτικής Εκπαίδευσης από όλους με ταυτόχρονη παροχή της δυνατότητας πρόσβασης

στη δεύτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Η παροχή υποστηρικτικού προγράμματος Ενισχυτικής Διδασκαλίας (Ε.Δ.) σε μαθητές Γυμνασίου που έχουν προβλήματα μάθησης ή μαθησιακά κενά σε Σχολικά Κέντρα Αντισταθμιστικής Εκπαίδευσης (Σ.Κ.Α.Ε.) στοχεύει στην επανένταξη των μαθητών και μαθητριών στη μαθησιακή διαδικασία, τη βελτίωση της απόδοσής τους με αποτέλεσμα τη μείωση της μαθητικής διαρροής καθώς και την ενίσχυση της πρόσβασης και της ομαλής συμμετοχής όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα. Η Ενισχυτική Διδασκαλία Ειδικών Μαθημάτων παρέχεται και στους τελειόφοιτους μαθητές Λυκείου (Γ΄ τάξης των ΓΕ.Λ. και ΕΠΑ.Λ. καθώς και της Δ΄ τάξης των ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.), που επιθυμούν να παρακολουθήσουν ειδικά μαθήματα πανελλαδικώς εξεταζόμενα, τα οποία δεν διδάσκονται ενδοσχολικά.

Ψηφιακό Σχολείο / Ψηφιακό Φροντιστήριο

Η παροχή δωρεάν και ισότιμης πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας διδασκαλία και εκπαιδευτικό υλικό σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους τοποθεσία ή την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους του Ψηφιακού Φροντιστηρίου, το οποίο είναι διαθέσιμο σε όλους τους μαθητές και μαθήτριες της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ζουν σε απομακρυσμένες ή δυσπρόσιτες περιοχές, καθώς και σε κάποιες χώρες του εξωτερικού. Οι μαθητές μπορούν να παρακολουθήσουν τα μαθήματα από Α΄ Δημοτικού έως και Γ΄ Λυκείου με τη μορφή σύντομων βίντεο και έχουν πρόσβαση και σε πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό. Ακόμη, το Ψηφιακό Φροντιστήριο προετοιμάζει τους τελειόφοιτους για τη συμμετοχή τους στις Πανελλαδικές Εξετάσεις με διαδικτυακή διδασκαλία σε όλα τα πανελλαδικώς εξεταζόμενα μαθήματα, πλούσιο εκπαιδευτικό υλικό και διαγωνίσματα προετοιμασίας. Προβλέπεται το Ψηφιακό Φροντιστήριο να επεκταθεί και για την ελληνόγλωσση εκπαίδευση στο εξωτερικό.

Προβλέπεται η δημιουργία ψηφιακού εξατομικευμένου υλικού εκπαίδευσης Τεχνητής Νοημοσύνης (TN) για μαθητές και μαθήτριες που προέρχονται από μη ενταγμένες κοινωνικές ομάδες με μαθησιακές δυσκολίες.

Στην προτεινόμενη από το Ι.Ε.Π. Πράξη με τίτλο «Πρώθηση της ενταξιακής εκπαίδευσης, αναβάθμιση της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης και των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.», η οποία εντάσσεται στον Ειδικό Στόχο 4στ της Προτεραιότητας 3 του ΕΚΤ+ που προωθεί την ίση πρόσβαση και ολοκλήρωση σε ποιοτική εκπαίδευση και κατάρτιση, χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως για τις μειονεκτούσες ομάδες (βλ. προηγούμενο κεφ.), προβλέπεται η Δράση:

«Δημιουργία ψηφιακού εξατομικευμένου υλικού εκπαίδευσης Τεχνητής Νοημοσύνης (T.N.) για μαθητές και μαθήτριες που προέρχονται από μη ενταγμένες κοινωνικές ομάδες με μαθησιακές δυσκολίες». Στόχος της δράσης είναι η υποστήριξη της συστηματικής και χωρίς αποκλεισμούς φοίτησης και συμπερίληψης μαθητών/-τριών που προέρχονται από μη ενταγμένες κοινωνικές ομάδες με υψηλό ποσοστό σχολικής διαρροής, κυρίως εξαιτίας της μη ένταξης στο σχολικό περιβάλλον λόγω αναλφαβητισμού. Για τον σκοπό αυτό προβλέπεται η δημιουργία ψηφιακού εξατομικευμένου υλικού εκπαίδευσης Τεχνητής Νοημοσύνης (T.N.), που αφορά στη δημιουργία μίας ψηφιακής κουλτούρας μάθησης με δράσεις που εφοδιάζουν και προετοιμάζουν τους μαθητές και τις μαθήτριες που προέρχονται από μη ενταγμένες κοινωνικές ομάδες και με μαθησιακές δυσκολίες εξαιτίας της έντονης σχολικής

διαρροής, επιτρέπει τη δημιουργία δεξιοτήτων και ανάπτυξη νέων ικανοτήτων και απόκτησης γνώσεων, ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις προκλήσεις της τυπικής εκπαίδευσης.

Η παρέμβαση απαιτεί τον εκσυγχρονισμό της εκπαιδευτικής διαδικασίας, την ανανέωση του υλικού και την προμήθεια κατάλληλου εξοπλισμού. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές και μαθήτριες θα έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιούν παιδαγωγικά και αποδοτικά τις εξατομικευμένες ψηφιακές τεχνολογίες Τ.Ν. στην τάξη, μέσα από καινοτόμες μαθησιακές δραστηριότητες που θα παρέχουν ελκυστικές εμπειρίες, προωθώντας την απόκτηση ψηφιακών αλλά και άλλων κρίσιμων δεξιοτήτων, ενισχύοντας ταυτόχρονα τη γνώση και τη δημιουργικότητά τους.

Κεντρικός στόχος είναι η αύξηση της συστηματικής σχολικής φοίτησης σε μαθητές και μαθήτριες δημοτικού που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες, διαμένουν σε αποκλεισμένες κοινότητες και διατρέχουν υψηλό κίνδυνο σχολικής διαρροής εξαιτίας του υψηλού επιπέδου αναλφαβητισμού. Η προσέγγιση βασίζεται στην εξατομικευμένη αξιολόγηση του μαθησιακού επιπέδου κάθε μαθητή, με τη βοήθεια της Τ.Ν., μέσω διαδραστικών παιχνιδιών και ερωτήσεων. Από την αξιολόγηση θα προκύπτει το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό, προσαρμοσμένο στις ανάγκες του κάθε παιδιού, ώστε να καλύπτονται τα μαθησιακά κενά και να υποστηρίζεται η πρόοδός του. Η δράση θα υλοποιηθεί πιλοτικά σε σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Δυτική Αττική και θα αφορά περίπου 800 μαθητές και μαθήτριες.

Διυπουργική συνεργασία

Για τη διασφάλιση άμεσης πρόσβασης στην εκπαίδευση για όλα τα παιδιά πρόσφυγες, αιτούντες άσυλο και μετανάστες με αναπηρία και για τα παιδιά Ρομά με αναπηρία, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. σχεδιάζει την εκπόνηση και υλοποίηση Σχεδίου Δράσης για την παροχή ολοκληρωμένων υπηρεσιών αξιολόγησης και υποστηρικτικών παρεμβάσεων σε μαθητές με αναπηρία που υφίστανται κίνδυνο πολλαπλών διακρίσεων με εκπροσώπους από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου, το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), τη UNICEF, τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης, την Ε.Σ.Α.μεΑ., την Πανελλαδική Συνομοσπονδία Ελλήνων Ρομά «ΕΛΛΑΝ ΠΑΣΣΕ» και Πανεπιστημιακούς, η οποία θα παραδώσει τις προτάσεις της εντός του 2026 και χρονοδιάγραμμα εφαρμογής έως το τέλος του 2030.

Ανήλικοι κρατούμενοι

Η ίδρυση εκπαιδευτικών δομών εντός των σωφρονιστικών καταστημάτων προσφέρει ένα «κοινωνικό διαβατήριο» για την επόμενη μέρα μετά την έκτιση της ποινής αναγνωρίζοντας έμπρακτα ότι η εκπαίδευση αποτελεί θεμελιώδες ανθρώπινο δικαίωμα, χωρίς εξαιρέσεις. Η ίδρυση του πρώτου Επαγγελματικού Λυκείου εντός του Σωφρονιστικού Καταστήματος Λάρισας καλύπτει ένα σημαντικό εκπαιδευτικό κενό, προσφέροντας στους κρατούμενους πρόσβαση σε οργανωμένη επαγγελματική εκπαίδευση, με κανονικό πρόγραμμα σπουδών, οργανωμένη μάθηση και επίσημα αναγνωρισμένους τίτλους σπουδών. Στο ίδιο πνεύμα, με την υπ' αριθμ. 97462/Δ2/6-8-2025 (ΑΔΑ:9ΞΚΒ46ΝΚΠΔ-Α7Χ) Κ.Υ.Α. των Υπουργών Παιδείας, Εθνικής Οικονομίας και Προστασίας του Πολίτη, ιδρύεται από το σχολικό έτος 2025-2026

Γυμνάσιο με Λυκειακές Τάξεις στο Ίδρυμα Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Βόλου.

Ενισχυτικές δράσεις στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Παράλληλα, επιδιώκεται η υλοποίηση εξειδικευμένων δράσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της σχολικής διαρροής και του λειτουργικού αναλφαβητισμού και στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Ειδικότερα, σε κάθε Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας (Σ.Δ.Ε.) δύναται να λειτουργούν α) προπαρασκευαστικά τμήματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας για μετανάστες και πρόσφυγες, προκειμένου να εγγραφούν σε Σ.Δ.Ε., καθώς και β) τμήματα προετοιμασίας για τη συμμετοχή στις εξετάσεις απόκτησης απολυτηρίου Δημοτικού σχολείου για όσους έχουν συμπληρώσει το όριο ηλικίας της υποχρεωτικής φοίτησης και το επιθυμούν.

Επιπλέον, η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του εκπαιδευτικού προσωπικού και η αναβάθμιση και ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης συνιστούν κεντρικό ζητούμενο για τον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης και την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και έχουν ως βασικό επιδιωκόμενο στόχο την παραμονή εντός του εκπαιδευτικού συστήματος και την τελική κοινωνική και επαγγελματική ένταξη των ατόμων που ζουν σε ένδεια στην Ελλάδα.

2.3.2.4. ΑΣ 2.4. Αντιμετώπιση του ενδοσχολικού και διαδικτυακού εκφοβισμού - Προώθηση ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στην εκπαίδευση

Αντιμετώπιση του ενδοσχολικού και διαδικτυακού εκφοβισμού και της βίας

Η αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού, του ηλεκτρονικού εκφοβισμού και της έμφυλης βίας αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για το ευ ζην των μαθητών/-τριών. Το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για τον σχεδιασμό παρεμβάσεων εναντίον κάθε μορφής βίας - φυσικής, λεκτικής, ψυχολογικής και διαδικτυακής- και έχει ενεργό ρόλο στη συνολική αντιμετώπιση του φαινομένου του σχολικού εκφοβισμού και της βίας μέσω των δράσεων που προβλέπει η Εθνική Στρατηγική για τη Βία και Παραβατικότητα Ανηλίκων 2025-2030. Η εμπλοκή του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. συνίσταται στη διοργάνωση δράσεων σε πέντε (5) πυλώνες:

- 1. Εκπαιδύοντας μη βίαιους πολίτες (εμβληματική πολιτική)*
- 2. Θεσμοθέτηση και λειτουργία Τεχνικών Γυμνασίων (εμβληματική πολιτική)*
- 3. Ενίσχυση των εκπαιδευτικών*
- 4. Η σχολική ηγεσία εμπνέει και καθοδηγεί την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού*
- 5. Ενδυνάμωση της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας – κοινότητας.*

Αναλυτικότερα:

- 1. Εκπαιδύοντας μη βίαιους πολίτες*

Στον πρώτο (1ο) πυλώνα εντάσσεται η Δράση «Σχολεία χωρίς Εκφοβισμό: Ενδυνάμωση της Σχολικής Κοινότητας», με φορείς υλοποίησης το Ι.Ε.Π. και το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος» και στόχο τη δημιουργία ενός βιώσιμου εθνικού οικοσυστήματος για την πρόληψη και διαχείριση περιστατικών Ε.ΒΙ.Ε.

Περιλαμβάνει την αναβάθμιση της πλατφόρμας stop-bullying.gov.gr με προηγμένες λειτουργίες, αποθετήριο καλών πρακτικών, δίκτυα σχολείων, συνεργατικά έργα και ψηφιακά εργαλεία ανάλυσης και υποστήριξης, τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας σχολείων και

μαθητών-εκπαιδευτικών-γονέων, τη θεσμοθέτηση και εφαρμογή του προτύπου πιστοποίησης «Σχολείο κατά της Βίας», την εκπαίδευση εκπαιδευτικών και γονέων μέσω MOOCs και διαδραστικών μαθημάτων σε θέματα πρόληψης, μη-βίαιης επικοινωνίας και διαχείρισης περιστατικών, την ενίσχυση της ενσυναίσθησης και της διαμεσολαβητικής ικανότητας των μαθητών μέσα από gamified εφαρμογές και VR προσομοιώσεις.

Στο πλαίσιο της ευρύτερης συνεργασίας για την αντιμετώπιση του φαινομένου προβλέπεται η διαλειτουργικότητα της πλατφόρμας stop-bullying.gov.gr με άλλες ανάλογες εθνικές πλατφόρμες (π.χ. Ε.Κ.Κ.Α., Αστυνομία, Κ.Μ.Ο.Π., Ι.Υ.Π.), καθώς και η ανάπτυξη περιβάλλοντος δικτύωσης και συνεργασίας σχολείων στο πρότυπο της European School Education Platform (ESEP/eTwinning) και σε συνεργασία με το eTwinning.

Ειδικότερα, με την αξιοποίηση της τεχνολογίας προγραμματίζονται:

- AI dashboards για ανάλυση μοτίβων, στατιστικά και προβλέψεις με χρήση μηχανικής μάθησης και τεχνητής νοημοσύνης.
- Ανάπτυξη παιχνιδιοποιημένων εφαρμογών (gamification) για την ευαισθητοποίηση των μαθητών, με σενάρια πρόληψης και διαχείρισης εκφοβιστικών συμπεριφορών.
- Ανάπτυξη VR προσομοιώσεων για μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Για την προώθηση της ειρηνικής συνύπαρξης εξετάζονται και η αναθεώρηση των παιδαγωγικών μέτρων, ιδιαίτερα στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η ενίσχυση της συμβουλευτικής προσέγγισης και η υιοθέτηση εναλλακτικών τρόπων για τις συνέπειες αντικοινωνικών πράξεων εκφοβισμού με την παροχή αντισταθμιστικού κοινωνικού έργου εντός των σχολικών μονάδων.

2. *Ενίσχυση των εκπαιδευτικών και των γονέων*

Για την ενίσχυση των εκπαιδευτικών ώστε να μπορούν να προλαμβάνουν ή/και να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά τα φαινόμενα βίας και ενδοσχολικού εκφοβισμού ετοιμάζεται επιμόρφωση και ψηφιακή εκπαίδευση, με την μορφή μαθημάτων MOOCs, μικρο-επιμορφώσεων ή με την αξιοποίηση του blended learning. Επίσης, θα έχουν πρόσβαση σε επιμορφωτικό υλικό, μελέτες περίπτωσης και νέο υλικό για Εργαστήρια Δεξιοτήτων, εκπαιδευτικά σενάρια, σχολικές πολιτικές, οδηγούς και εργαλεία διαχείρισης Ε.ΒΙ.Ε. Για τους γονείς και τους μαθητές προβλέπεται ανάπτυξη και παροχή διαδραστικών ψηφιακών μαθημάτων, σενάρια βιωματικής μάθησης για σχολικές ομάδες και διαμεσολαβητές.

Οι σχολικές μονάδες ενισχύονται στον αγώνα τους κατά της βίας και του ενδοσχολικού εκφοβισμού με την καθιέρωση της συχνής επικοινωνίας και της υποχρεωτικής παρουσίας των Συμβούλων Εκπαίδευσης στα σχολεία ευθύνης τους.

Τέλος, μελετάται η περαιτέρω ενίσχυση του θεσμικού πλαισίου για τη νομική προστασία των εκπαιδευτικών, ώστε να αναφέρουν περιστατικά ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού χωρίς φόβο.

3. *Η σχολική ηγεσία εμπνέει και καθοδηγεί την πρόληψη και αντιμετώπιση της ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού (Ε.ΒΙ.Ε.)*

Προβλέπεται ο σχεδιασμός εστιασμένων δράσεων της σχολικής ηγεσίας για την ανάπτυξη μιας σχολικής κουλτούρας και πολιτικής με στόχο κυρίως την πρόληψη, αλλά και την αντιμετώπιση της Ε.ΒΙ.Ε.

Θεσμοθετείται η πιστοποίηση και απονομή του σήματος «Σχολείο κατά της Βίας» σε σχολεία που επιτυγχάνουν τον στόχο και τη δημιουργία Δικτύου Πιστοποιημένων Σχολείων, ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των σχολείων του Δικτύου.

4. *Ενδυνάμωση της συνεργασίας σχολείου – οικογένειας – κοινότητας*

Στον πυλώνα αυτό θα διευρυνθούν οι παιδαγωγικές δράσεις με τη συμμετοχή της σχολικής κοινότητας, όπως η θεσμοθέτηση «Συμβολαίων Καλής Συμπεριφοράς», η ανάπτυξη δικτύων Συνεργασίας σχολείων και κοινοτήτων κατά της Ε.Βι.Ε. για την ανταλλαγή εμπειριών, την υλοποίηση κοινών εκπαιδευτικών δράσεων και διασχολικών συνεργατικών έργων (στο πρότυπο του eTwinning και σε συνεργασία με το eTwinning) και ανάπτυξη δικτύων. Ενδεικτικές δράσεις περιλαμβάνουν:

- την ενίσχυση της θετικής γονεϊκότητας για την πρόληψη της ενδοοικογενειακής βίας,
- τη θεσμοθέτηση της ψηφιακής ενηλικίωσης στα 15 έτη και μηχανισμών ελέγχου και ηλικιακής ταυτοποίησης των χρηστών,
- ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των παιδιών και του κοινού στη χρήση του διαδικτύου, συμβουλευτική σε παιδιά θύματα διαδικτυακής βίας,
- ενίσχυση της ικανότητας των γονέων στην εποπτευόμενη χρήση του διαδικτύου από τα παιδιά,
- ενδυνάμωση της ασφάλειας και της κοινωνικής ειρήνης στην κοινότητα-τοπικά δίκτυα πρόληψης της παραβατικότητας,
- βελτίωση θεσμικού πλαισίου και συνθηκών κράτησης, επανένταξη - μετασωφρονιστική μέριμνα,
- υπηρεσίες ψυχικής υγείας για το παιδί και την οικογένεια.

Στο πλαίσιο της δημιουργίας μηχανισμών παρακολούθησης και συγκέντρωσης δεδομένων, προβλέπεται η δημιουργία ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος καταγραφής για τη βία και την παραβατικότητα ανηλίκων και η ανάπτυξη της έρευνας σε όλες τις μορφές βίας κατά των παιδιών.

Σκοπός είναι η πρόληψη, η έγκαιρη ανίχνευση και αντιμετώπιση περιστατικών ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού (Ε.Βι.Ε.) μέσω συνδυασμένων θεσμικών, παιδαγωγικών και τεχνολογικών παρεμβάσεων που προβλέπονται στο πλαίσιο των θεσμικών κειμένων του ν. 5029/2023 «Ζούμε αρμονικά μαζί - Σπάμε τη σιωπή» και την «Εθνική Στρατηγική για την Αντιμετώπιση της Βίας και της Παραβατικότητας των Νέων». Απώτερος σκοπός είναι η αλλαγή κουλτούρας στα σχολεία, η ανατροφή μη βίαιων πολιτών που χαίρουν ψυχικής υγείας και έχουν αναπτυγμένη συναισθηματική και κοινωνική νοημοσύνη.

Ενίσχυση της ψυχοσυναισθηματικής υποστήριξης των μαθητών με το θεσμό των Ψυχολόγων και Κοινωνικών Λειτουργών

Για την προώθηση της ψυχοκοινωνικής υποστήριξης των μαθητών/-τριών έχει ήδη θεσμοθετηθεί η παρουσία Ψυχολόγων (ΠΕ23) και Κοινωνικών Λειτουργών (ΠΕ30) στις σχολικές μονάδες και υλοποιείται μέσω τριών δράσεων.

- Μέσω της Πράξης «Ενίσχυση και ενδυνάμωση της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης και ανθεκτικότητας των μαθητών μέσω του θεσμού του Ψυχολόγου και του Κοινωνικού Λειτουργού, σχολικά έτη 2023-2026», πρόκειται να συνεχιστεί η δράση, η οποία προβλέπει την απασχόληση Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού κατηγορίας κλάδων ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών σε σχολεία της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (εκτός ΕΠΑ.Λ.), οι οποίοι θα στελεχώσουν τα Σχολικά Δίκτυα Επιστημονικής Υποστήριξης (Σ.Δ.Ε.Υ.) και τις Επιτροπές Διεπιστημονικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.) σχολικών μονάδων της γενικής εκπαίδευσης που ιδρύθηκαν με τον ν.4823/2021.

Η συμμετοχή ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών στη σχολική κοινότητα και η παροχή υπηρεσιών ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης και καθοδήγησης επιτρέπει τον σχεδιασμό και την υλοποίηση ολοκληρωμένων δράσεων ψυχοκοινωνικής υποστήριξης, συμβουλευτικής και ενημέρωσης των μαθητών/-τριών, συμβάλλοντας στην ουσιαστική βελτίωση της ποιότητας της σχολικής ζωής και στην ενδυνάμωση της σχολικής κοινότητας (μαθητών, εκπαιδευτικών, γονέων και άλλων εμπλεκόμενων).

Η στελέχωση των σχολικών μονάδων ενισχύθηκε με την πρόσφατη σύσταση 1.200 επιπλέον θέσεων Ψυχολόγων και Κοινωνικών Λειτουργών για τη στελέχωση των Επιτροπών Διαγνωστικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.) με ταυτόχρονη παρουσία για την παροχή υποστήριξης σε 3.000 σχολεία από τη νέα σχολική χρονιά, 2025-2026. Με τον τρόπο αυτό, συνολικά καλυφθηκαν οι ανάγκες 5.750 σχολικών μονάδων από 2.750 σχολικές μονάδες που καλύπτονταν έως το 2024-2025 με Ε.Δ.Υ.

- Για την ψυχοκοινωνική στήριξη των μαθητών όλων των ΕΠΑ.Λ. και Π.ΕΠΑ.Λ. της χώρας εφαρμόζεται σχετική παρέμβαση που υλοποιείται από μέλη Ε.Ε.Π. κλάδου ΠΕ23 Ψυχολόγων, κατ' εφαρμογή των οριζόμενων από το άρθρο 17 του ν.3699/2008 (ΦΕΚ Α'199) και το άρθρο 70 του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ Α'114). Η Πράξη «Υποστήριξη εγγραμματοσίων και κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης» θα συνεχιστεί μέχρι και το 2027 με μία δέσμη παρεμβάσεων στα Επαγγελματικά Λύκεια που αφορούν στην ψυχοκοινωνική και γνωστική υποστήριξη των μαθητών/-τριών και στη δημιουργία δικτύων υποστήριξης. Στο πλαίσιο της Πράξης θα υλοποιηθούν οι ακόλουθες Δράσεις:

- Δημιουργία Δικτύου Ψυχολόγων (αφορά στη στελέχωση των ΕΠΑ.Λ. με ψυχολόγους για την υποστήριξη των μαθητών και εκπαιδευτικών ενώ θα επιχειρηθεί δικτύωση και με άλλες ψυχοκοινωνικές δομές
- Εναλλακτική Ενισχυτική Διδασκαλία, όπου θα ενισχυθούν οι μαθητές και μαθήτριες στο γραμματισμό και αριθμητισμό, κυρίως στην Α' τάξη Λυκείου και δευτερευόντως στις άλλες τάξεις.

Για την ενίσχυση της φοίτησης και την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των μαθητών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ισχύει η παρ. 6 του άρθρου 70 του ν. 4485/2017 (ΦΕΚ Α'114) σύμφωνα με την οποία μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού που ανήκουν στους κλάδους ΠΕ23 Ψυχολόγων και ΠΕ30 Κοινωνικών Λειτουργών μπορούν να ασκούν καθήκοντα σε συγκεκριμένες μονάδες γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, εφόσον συντρέχουν ιδιαίτερες ανάγκες στήριξης ευάλωτων κοινωνικών ομάδων ή κρίνεται απαραίτητη η υλοποίηση προγραμμάτων ψυχοκοινωνικής και συναισθηματικής στήριξης των μαθητών.

Συνοψίζοντας, με την πρόσφατη σύσταση 1.200 επιπλέον θέσεων ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών για τη στελέχωση των Επιτροπών Διαγνωστικής Υποστήριξης (Ε.Δ.Υ.) και τον διορισμό των αντίστοιχων μελών Ε.Ε.Π. η δράση ενίσχυσης της ψυχοκοινωνικής

υποστήριξης των μαθητών θα υποστηριχθεί και με την πρόσληψη 941 αναπληρωτών ψυχολόγων για τη γενική εκπαίδευση και τα ΕΠΑ.Λ.

Οι συνοδευτικές ενέργειες επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, αλλά και των γονέων, και η ουσιαστική συνεργασία του εξειδικευμένου προσωπικού με τα μέρη της σχολικής κοινότητας πρόκειται να θωρακίσουν συναισθηματικά τους μαθητές και τις μαθήτριες, ώστε με περισσότερη ασφάλεια να επιτευχθεί η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Στην κατεύθυνση αυτή έχει σχεδιαστεί το Πρόγραμμα Ενδυνάμωσης Γονέων για την Υποστήριξη Μαθητών στη νέα Σχολική και Ψηφιακή Πραγματικότητα - ConnectEdParents+:

Προγραμματίζεται δράση για «Επιμόρφωση Ψυχολόγων σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης». Η δράση, στοχεύει στην επιμόρφωση ψυχολόγων που υπηρετούν σε σχολικές μονάδες, οι οποίοι θα λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές στα μέλη της σχολικής κοινότητας (εκπαιδευτικούς, στελέχη εκπαίδευσης) για την αξιοποίηση του υλικού που θα παραχθεί στο πλαίσιο του έργου.

Προβλέπεται η εκπόνηση Οδηγού και Δραστηριοτήτων για την ενίσχυση κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών, καθώς και, την προαγωγή του θετικού κλίματος και των θετικών σχέσεων στην ομάδα/τάξη για την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ώστε:

- να συμβάλουν συνεργατικά στην ενίσχυση κοινωνικών και συναισθηματικών δεξιοτήτων των μαθητών και μαθητριών, καθώς και στη διαμόρφωση ενός σχολικού κλίματος που προάγει τη θετική συμπεριφορά μέσα από την ανάδειξη δυνατοτήτων σε επίπεδο ατόμου (μαθητών και μαθητριών) και συστήματος (σχολείο/οικογένεια) και λειτουργεί προληπτικά στη μείωση δυσλειτουργικών συμπεριφορών.
- οι μαθητές και οι μαθήτριες να λάβουν εφόδια για τη διαχείριση ζητημάτων που αναδύονται στο πλαίσιο του σχολείου και της οικογένειας.

Το πρόγραμμα θα εφαρμοστεί σε όλες τις τάξεις και ηλικίες, από το Νηπιαγωγείο έως το Λύκειο, με τη συνεργασία εκπαιδευτικών και ψυχολόγων.

Οι ως άνω δράσεις λειτουργούν συμπληρωματικά και αναμένεται να συμβάλλουν ουσιαστικά στη βελτίωση του σχολικού κλίματος και στη μείωση των περιστατικών βίας και επιπροσθέτως στην ψυχική ενδυνάμωση και ανθεκτικότητα των μαθητών να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους και να αντιμετωπίζουν δύσκολες καταστάσεις.

Τέλος, για την υποστήριξη ειδικών πληθυσμιακών ομάδων, όπως άτομα με ψυχοκοινωνική αναπηρία, ή παιδιά Ρομά ή από άλλες ευάλωτες κοινωνικές ομάδες με αναπηρία ή γυναίκες με αναπηρία δημιουργούνται κείμενα-οδηγοί με τη μορφή Easy Read που θα διανεμηθούν ηλεκτρονικά σε ειδικά σχολεία, Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Αναπηρία, Κέντρα Δημέρευσης-Ημερήσιας Φροντίδας, Στέγες Υποστηριζόμενης Διαβίωσης και συναφείς δομές, για την εκπαίδευση των ατόμων αυτών για την αντιμετώπιση της βίας, κακομεταχείρισης και σεξουαλικής εκμετάλλευσης.

Στρατηγικός Στόχος 2: Προώθηση της ισότιμης πρόσβασης, ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης, με στόχο την πρώιμη άμβλυση και αντιστάθμιση των κοινωνικο-πολιτισμικών ανισοτήτων και παροχή κατάλληλων ευκαιριών ποιοτικής και συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και μετασχηματισμό των ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε ίσες δυνατότητες μάθησης και ανάπτυξης όλων των μαθητών/-τριών, αδιακρίτως κοινωνικο-πολιτισμικής προέλευσης.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Η προώθηση της ισότιμης πρόσβασης και ο μετασχηματισμός των ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε ίσες δυνατότητες μάθησης και ανάπτυξης όλων των μαθητών/-τριών, αδιακρίτως κοινωνικο-οικονομικο-πολιτισμικής προέλευσης αποτελεί σημαντικό στρατηγικό στόχο.

Στο πλαίσιο αυτό ενισχύονται η προσχολική εκπαίδευση πέραν της γενίκευσης της δίχρονης προσχολικής εκπαίδευσης και της εφαρμογής του διευρυμένου ολοήμερου νηπιαγωγείου με στόχο την πρώιμη άμβλυση και αντιστάθμιση των κοινωνικο-πολιτισμικών ανισοτήτων, την ενίσχυση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης και την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου.

Επίσης, ενισχύονται οι μαθητές με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και, μαθητές προερχόμενοι από ευάλωτες κοινωνικά ομάδες και μεταναστευτικό υπόβαθρο.

Τέλος, μέσω του Στόχου 2 επιδιώκεται η ανάδειξη φαινομένων που μαστίζουν τη μαθητική κοινότητα, όπως του σχολικού εκφοβισμού, του ηλεκτρονικού εκφοβισμού και της έμφυλης βίας, προκειμένου να υλοποιηθούν δράσεις καταπολέμησης και περιορισμού τους, ώστε να διασφαλιστούν οι απαραίτητες προϋποθέσεις για το ευ ζην των μαθητών.

Άξονες Στρατηγικής (ΑΣ)

ΑΣ.2.1 Γενίκευση προσχολικής εκπαίδευσης

ΑΣ.2.2 Συμπεριληπτική/ Ενταξιακή εκπαίδευση

ΑΣ.2.3 Καταπολέμηση πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου (ΠΕΣ) και Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ)

ΑΣ.2.4 Προώθηση ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στην εκπαίδευση

Ενδεικτικές Δράσεις

- Αναβάθμιση της δίχρονης υποχρεωτικής προσχολικής εκπαίδευσης σε όλη την επικράτεια και του ολοήμερου νηπιαγωγείου
- Υποστήριξη μαθητών/-τριών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Δημιουργία/Αναβάθμιση εκπαιδευτικού υλικού για ΕΚΟ, Ρομά, πρόσφυγες, μετανάστες
- Ενίσχυση των δράσεων για την αντιμετώπιση του ενδοσχολικού εκφοβισμού και της παραβατικότητας των ανηλίκων
- Αναβάθμιση της πλατφόρμας stop-bullying
- Πρόγραμμα μαθησιακής υποστήριξης/ συνεκπαίδευσης μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την ισότιμη πρόσβαση και συμπεριληψη στην εκπαίδευση
- Ενισχυτική Διδασκαλία στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση
- Ενίσχυση της ενταξιακής εκπαίδευσης μέσω αναβάθμισης της ειδικής αγωγής και των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.
- Ενίσχυση και ενδυνάμωση της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης και ανθεκτικότητας των μαθητών/-τριών μέσω του θεσμού του ψυχολόγου και του κοινωνικού λειτουργού
- ConnectEdParents Πρόγραμμα Ενδυνάμωσης Γονέων για την Υποστήριξη Μαθητών στη νέα Σχολική και Ψηφιακή Πραγματικότητα του ΥΠΑΙΘΑ

Πίνακας 28: Συνοπτική παρουσίαση της εξειδίκευσης του Στρατηγικού Στόχου 2

2.3.3. ΣΣ3: Αναμόρφωση της αρχικής εκπαίδευσης και διά βίου επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.

Είναι κοινώς αποδεκτό ότι στην επιτυχία των εκπαιδευτικών μεταρρυθμίσεων και στην αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης κομβικό ρόλο παίζουν οι εκπαιδευτικοί. Ο Στρατηγικός Στόχος ΣΣ3 εστιάζει στην καλλιέργεια μιας σύγχρονης επαγγελματικής ταυτότητας του/της εκπαιδευτικού, ικανής να ανταποκρίνεται στις σύνθετες προκλήσεις της

εκπαιδευτικής πραγματικότητας του 21ου αιώνα. Αφορά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, την ανανέωση των διδακτικών προσεγγίσεων και στον εμπλουτισμό της μαθησιακής διαδικασίας με σύγχρονα και ελκυστικά περιεχόμενα.

Η ανανέωση περιεχομένου και η ένταξη καινοτόμων ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών στις σχεδιαζόμενες επιμορφωτικές παρεμβάσεις στοχεύουν στην υποστήριξη της επιστημονικής και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών, οι οποίοι καλούνται να συμβάλλουν, ποικιλοτρόπως, στην ανάπτυξη της προσωπικότητας των μαθητών/-τριών και στη διαμόρφωση υπεύθυνων και ενεργών πολιτών.

Κεντρικό στόχο αποτελεί η αναβάθμιση της εκπαιδευτικής και μαθησιακής διαδικασίας, ώστε να μειωθούν οι διακρίσεις και οι κάθε είδους αποκλεισμοί, να αναβαθμιστεί η ποιότητα του παραγόμενου έργου των εκπαιδευτικών και οι απόφοιτοι του σχολικού συστήματος να είναι σε θέση να ανταποκριθούν αποτελεσματικά στις απαιτήσεις ενός διαρκώς μεταβαλλόμενου και ανταγωνιστικού κοινωνικοπολιτισμικού και οικονομικού περιβάλλοντος.

Μέσω των δράσεων επιμόρφωσης αναμένεται οι εκπαιδευτικοί να αναπτύξουν δεξιότητες και στάσεις που θα ενισχύουν το ρόλο τους ως επαγγελματίες και θα αναβαθμίσουν την ποιότητα της εκπαίδευσης στο σύνολό της.

Στο παραπάνω πλαίσιο, ο Στρατηγικός Στόχος 3 υλοποιείται μέσω των παρακάτω Αξόνων Στρατηγικής (ΑΣ):

2.3.3.1. ΑΣ.3.1: Αναμόρφωση της Αρχικής Εκπαίδευσης και της Επαγγελματικής Ανάπτυξης των Εκπαιδευτικών

Για την περίοδο 2020-2030, το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. σε συνεργασία με το Ι.Ε.Π., το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», τα πανεπιστήμια και ερευνητικούς φορείς έχει σχεδιάσει τη συμμετοχή του συνόλου των εκπαιδευτικών σε δράσεις συστηματικής και πιστοποιημένης επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης. Στις δράσεις συστηματικής επιμόρφωσης συμπεριλαμβάνονται δράσεις κατάρτισης, εκπαίδευσης και συστηματικής επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών φροντίδας νηπίων, δράσεις αναβάθμισης των ψηφιακών δεξιοτήτων και των δεξιοτήτων ανταπόκρισης στη μαθητική ετερογένεια του συνόλου του εκπαιδευτικού προσωπικού καθώς και επιμόρφωση για την αντιμετώπιση φαινομένων ενδοσχολικής βίας και παραβατικότητας.

Η πλαισίωση και η υποστήριξη του εκπαιδευτικού έργου των νεοδιόριστων στην εκπαίδευση εκπαιδευτικών συνιστά κεντρική ανάγκη και βασική παράμετρο της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Επίσης έμφαση θα δοθεί στην ποιοτική αναβάθμιση της επαγγελματικής ταυτότητας εκπαιδευτικών, όχι μόνο ως προς τα τυπικά τους προσόντα, αλλά και σε ό,τι αφορά στην αρχική τους εκπαίδευση, τη συνεχιζόμενη επαγγελματική τους ανάπτυξη και την εξασφάλιση κινήτρων συνεχούς βελτίωσής τους. Επιδιώκονται η αναδιοργάνωση της αρχικής εκπαίδευσης και η συνεχιζόμενη επιμόρφωσή τους, καθώς και η ενίσχυση των κινήτρων προσέλκυσης στο επάγγελμα του εκπαιδευτικού.

Η εισαγωγική επιμόρφωση υλοποιείται από το Ι.Ε.Π. και είναι υποχρεωτική σύμφωνα με τον ν. 5128/2024 (άρθρο 71) για τους νεοδιόριστους εκπαιδευτικούς, Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και τα μέλη Ειδικού Εκπαιδευτικού και Βοηθητικού Προσωπικού, καθώς και προαπαιτούμενο για την μονιμοποίησή τους (προϋπόθεση να έχει ολοκληρωθεί εντός της διετούς δόκιμης υπηρεσίας τους). Είναι εκπαιδευτικού χαρακτήρα

πάνω σε θεματικές, όπως Παιδαγωγική αλληλεπίδραση, Διδακτικές Μέθοδοι και Τεχνικές, Οργάνωση και Διοίκηση στην Εκπαίδευση, Παιδαγωγική αξιοποίηση των ΤΠΕ, Εκπαιδευτική αξιολόγηση και ποιότητα στην εκπαίδευση. Η επιμόρφωση διεξάγεται εξ αποστάσεως (24 ώρες σύγχρονη και 96 ώρες ασύγχρονη).

2.3.3.2. ΑΣ.3.2: Διά βίου ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών

Η διά βίου ανάπτυξη των εκπαιδευτικών εστιάζει στην επικαιροποίηση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων διδακτικής, την ανάπτυξη δεξιοτήτων σε σύγχρονα μοντέλα μάθησης, στις μικτές μεθόδους σχολικής διδασκαλίας, στη διαφοροποιημένη διδασκαλία και την αξιοποίηση των ψηφιακών δυνατοτήτων που παρέχουν τα νέα προγράμματα σπουδών και το νέο εκπαιδευτικό υλικό.

Οι επιμορφωτικές δράσεις απευθύνονται σε όλους: στα στελέχη εκπαίδευσης και εκπαιδευτικούς, μόνιμους και αναπληρωτές, που υπηρετούν στην Πρωτοβάθμια (Προσχολική Εκπαίδευση και Δημοτικό) και τη Δευτεροβάθμια (Γυμνάσιο και Λύκειο), Γενική, Επαγγελματική και Ειδική Εκπαίδευση, Δημόσια ή Ιδιωτική και τα μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού και Βοηθητικού Προσωπικού.

Για να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική επιμόρφωση και η ουσιαστική αναβάθμιση των δεξιοτήτων, ο εκπαιδευτικός θα τεθεί στο επίκεντρο της επιμορφωτικής διαδικασίας, θα συμμετέχει στον σχεδιασμό και στο τέλος θα αξιολογεί την εφαρμογή των πολιτικών σε επίπεδο σχολικής μονάδας. Για την επίτευξη των στόχων αυτών θα εκπονηθεί επιμορφωτικό υλικό και θα υλοποιηθούν επιμορφώσεις, διά ζώσης και εξ αποστάσεως (σύγχρονη και ασύγχρονη επιμόρφωση), με αξιοποίηση του Μητρώου Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών του Ι.Ε.Π., προκειμένου να υποστηρίξουν το εκπαιδευτικό δυναμικό της χώρας στην εφαρμογή σύγχρονων διδακτικών πρακτικών.

Βάσει της στρατηγικής, η επιμόρφωση δύναται να υλοποιείται σε κεντρικό αλλά και περιφερειακό επίπεδο, καθώς επιμορφώσεις οργανώνονται και υλοποιούνται σε επίπεδο Διευθύνσεων και Περιφερειακών Διευθύνσεων αλλά και σε επίπεδο σχολικών μονάδων. Μεγάλο μέρος των επιμορφώσεων, όμως, θα υλοποιηθεί μέσω του έργου «Δράσεις Κατάρτισης Εκπαιδευτικών», βασικός διαχειριστής του οποίου είναι το Ι.Ε.Π., το οποίο αναφορικά με το έργο και τους στρατηγικούς στόχους της επιμόρφωσης θα υλοποιήσει ενδεικτικά τα παρακάτω:

«Δράσεις Επιμόρφωσης και Επαγγελματικής Ανάπτυξης Εκπαιδευτικών» που αφορά στην υλοποίηση επιμορφωτικών δράσεων με βάση έξι (6) βασικούς κύκλους (Επιστημονικά Πεδία Εξειδικεύσεων – Ε.Π.Ε.) που συνιστούν στρατηγικούς πυλώνες για την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και σύμφωνα με τον νόμο 5128/2024 (άρθρο 71) και τον Κανονισμό Διαχείρισης του Μητρώου Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (ΑΔΑ: ΕΒΔΜΟΞΛΔ-9ΤΨ). Τα Επιστημονικά Πεδία Εξειδίκευσης, τα οποία αναλύονται σε 35 Θεματικά Πεδία, είναι:

- 1) Διδασκαλία και Μάθηση
- 2) Αειφόρος ανάπτυξη και Ενεργός Πολίτης
- 3) Συμπεριληπτική Εκπαίδευση
- 4) Ψηφιακές Τεχνολογίες
- 5) Εκπαιδευτική Ηγεσία και Διοίκηση
- 6) Επαγγελματική ταυτότητα και ανάπτυξη εκπαιδευτικών.

Η θεματολογία και το περιεχόμενο των αξόνων επιμόρφωσης βασίζονται σε έρευνες επιμορφωτικών αναγκών, προτάσεις κοινωνικών εταίρων και εμπειρογνομόνων, πορίσματα σχετικών ερευνών, εθνικές και υπερεθνικές πολιτικές για την επιμόρφωση, ενώ ενισχύονται από την ενεργό συμμετοχή των σχολείων ή/και ομάδων σχολείων (δίκτυα σχολείων).

Επίσης, θα συνεχιστεί η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των ψηφιακών τεχνολογιών στη διδακτική πράξη (Επιμόρφωση Β' επιπέδου Τ.Π.Ε.)

Μητρώο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών

Στο πλαίσιο της πολιτικής για καλύτερη οργάνωση και υλοποίηση των επιμορφωτικών προγραμμάτων και σύμφωνα με το άρθρο 71 του ν. 5128/2024 το Ι.Ε.Π. έχει αναλάβει την αναβάθμιση και ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος διαχείρισης επιμορφώσεων. Γι' αυτό δημιουργήθηκε και λειτουργεί Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) επιμόρφωσης, το οποίο περιλαμβάνει τη Δικτυακή Πύλη e-IEP (Περσέας), το LMS moodle και το TEAMS. Δημιουργήθηκε επίσης Μητρώο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών, το οποίο ορίζεται και βασίζεται στον Κανονισμό Διαχείρισης του Μητρώου Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών και στα σχετικά Παραρτήματά του (αρ. πρωτ. 6642/07-05-2025- ΑΔΑ: ΕΒΔΜΟΞΛΔ-9ΤΨ, βλ. <https://www.iep.edu.gr/kanonismos/>)

Στο Μητρώο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (Ε.Ε.) καταγράφονται όλα τα προγράμματα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών που υλοποιούνται ή δύνανται να υλοποιηθούν από το Ι.Ε.Π., τόσο για τη δημόσια όσο και για την ιδιωτική εκπαίδευση, το διδακτικό προσωπικό, το εκπαιδευτικό υλικό, καθώς και κάθε άλλη βάση δεδομένων που σχετίζεται με το αντικείμενο της επιμόρφωσης. Το κύριο διδακτικό προσωπικό του Μητρώου Ε.Ε., εκτός από την παροχή διδακτικού έργου, δύναται να συμμετέχει στην ανίχνευση εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών αναγκών, τον σχεδιασμό και την εκπόνηση επιμορφωτικών προγραμμάτων, τη συγγραφή εκπαιδευτικού υλικού, την αξιολόγηση και την αποτίμηση της αποτελεσματικότητας των προγραμμάτων και την παρακολούθηση και αξιολόγηση των εργασιών των εκπαιδευόμενων.

Ο ως άνω Κανονισμός Διαχείρισης του Μητρώου Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στόχο έχει να θεμελιώσει ένα σύγχρονο, διαφανές και αξιοκρατικό πλαίσιο για τη συνεχιζόμενη ανάπτυξη των εκπαιδευτικών με επίκεντρο την ανίχνευση και κάλυψη πραγματικών εκπαιδευτικών αναγκών, την ενίσχυση των σύγχρονων δεξιοτήτων για την τάξη του αύριο και την ενδυνάμωση του ρόλου του εκπαιδευτικού ως φορέα αλλαγής και καινοτομίας.

Νέα Προγράμματα Σπουδών

Στο πλαίσιο της Πράξης «Αναβάθμιση των Προγραμμάτων Σπουδών και Δημιουργία Εκπαιδευτικού Υλικού Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» εκπονήθηκαν νέα Προγράμματα Σπουδών (Π.Σ.) για όλα τα γνωστικά αντικείμενα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης (βλέπε [Προγράμματα Σπουδών \(Νέα\)](#)). Τα νέα Π.Σ. εφαρμόστηκαν πιλοτικά σε ορισμένα Πειραματικά Σχολεία, ενώ για την εφαρμογή τους εκπονήθηκε επιμορφωτικό και υποστηρικτικό υλικό και επιμορφώθηκαν εκπαιδευτικοί στο πλαίσιο της συμπληρωματικής Πράξης «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στα Προγράμματα Σπουδών και το Εκπαιδευτικό Υλικό Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης». Η εφαρμογή τους συνδέεται με την εισαγωγή του «Πολλαπλού Βιβλίου» σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης και την υλοποίηση της Πράξης «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων», η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη (βλέπε [Πολλαπλό Βιβλίο](#)).

Υλοποίηση Έργων ΤΑΑ και Πράξεων ΕΣΠΑ 2021–2027

- «Μετασχηματισμός των συμβατικών Προγραμμάτων Σπουδών και του εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ανοιχτού κώδικα, διαδραστικά ψηφιακά περιβάλλοντα, προσπελάσιμα από όλους με ενσωματωμένη τεχνητή νοημοσύνη, πρόβλεψη για δυναμική αναβάθμιση και δυνατότητες για ανάπτυξη συνεργειών με κοινότητες εκπαιδευτικών»: Προχωρά, με τη χρηματοδότηση του ΤΑΑ, η ψηφιοποίηση και ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού (βλ. ενότητα 2.3.4.1. ΑΣ.4.1: Ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική εκπαίδευση).

- «Δράσεις Κατάρτισης Εκπαιδευτικών Γενικής και Ειδικής Αγωγής»: Το Ι.Ε.Π. έχει ήδη δρομολογήσει την επιμόρφωση 120.000 εκπαιδευτικών συνολικά σε ψηφιακές υπηρεσίες, στην ανάπτυξη ψηφιακών δεξιοτήτων και στο νέο εκπαιδευτικό περιεχόμενο καθώς και στην ανάπτυξη υποδομής για ένα βελτιωμένο ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα επιμόρφωσης. Στο πλαίσιο αυτό, θα ενισχυθούν επιμορφωτικές δράσεις σε τομείς προτεραιότητας, όπως είναι οι βασικοί εγγραμματισμοί (Γλώσσα, Μαθηματικά, Φυσικές Επιστήμες), τα Νέα Προγράμματα Σπουδών και το νέο εκπαιδευτικό υλικό, η εισαγωγική επιμόρφωση νεοδιοριζόμενων εκπαιδευτικών, τα θέματα μαθητείας, η διαφοροποιημένη διδασκαλία αλλά και η καλλιέργεια δεξιοτήτων. Ειδικότερα, μέσω χρηματοδότησης από το ΤΑΑ, υλοποιείται το έργο «Δράσεις Κατάρτισης Εκπαιδευτικών Γενικής και Ειδικής Αγωγής». Έχει ολοκληρωθεί η αναβάθμιση και ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφορικού συστήματος διαχείρισης επιμορφώσεων καθώς και η εκπόνηση επιμορφωτικού υλικού σε 37 γνωστικά αντικείμενα (Γενική Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Ειδική Αγωγή και Επαγγελματική Εκπαίδευση) που περιλαμβάνει υλικό σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης, βιντεομαθήματα, tutorials, μικροδιδασκαλίες και Μαζικά Ανοικτά Διαδικτυακά Μαθήματα (ΜΟΟC). Τέλος, την περίοδο Νοέμβριος 2025-Ιανουάριος 2026 έχει ήδη ολοκληρωθεί ο πρώτος κύκλος επιμόρφωσης με τη συμμετοχή περίπου 14.320 εκπαιδευτικών, ενώ ο δεύτερος κύκλος επιμόρφωσης εκκινείται τον Φεβρουάριο του 2026.

Επιπλέον, οι επιμορφωτικές δράσεις δύνανται να αναπτύσσονται και μέσω της αποκέντρωσης των επιμορφωτικών προγραμμάτων/παρεμβάσεων, όπως με επιμόρφωση πολλαπλασιαστών και ενδοσχολική επιμόρφωση. Η ανάπτυξη του δικτύου σχολείων ως κοινοτήτων μάθησης και υποστήριξης αναμένεται να πολλαπλασιάσει την αξία των επιμορφωτικών παρεμβάσεων, αναβαθμίζοντας περαιτέρω το εκπαιδευτικό έργο, λόγω της συνεχούς και συστηματικής συνεργασίας μεταξύ των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας και της διάχυσης καλών πρακτικών, με τρόπους που επιτρέπουν διασυνδέσεις μεταξύ διαφορετικών επιμορφωτικών δράσεων.

Τέλος, τα Π.ΕΠΑ.Λ. ως κέντρα καινοτομίας και επιμόρφωσης των ΕΠΑ.Λ. προωθούν την αναβάθμιση και ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και συμβάλλουν αποφασιστικά στον εκσυγχρονισμό της εκπαίδευσης και την καταπολέμηση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Στο πλαίσιο αυτό, στα Π.ΕΠΑ.Λ. θα παρέχονται επιμορφώσεις για τους εκπαιδευτικούς επαγγελματικών μαθημάτων στα αντικείμενα της διδασκαλίας τους, στη διδακτική των αντικειμένων τους, καθώς και για την απόκτηση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Οι εκπαιδευτικοί θα επιμορφώνονται σε θέματα, εκπαιδευτικά, παιδαγωγικά, ώστε να είναι σε θέση να οργανώνουν δυναμικά και αλληλεπιδραστικά περιβάλλοντα μάθησης, να συνεργάζονται, να συμπράττουν, και να διαδίδουν καλές πρακτικές, να συνεργάζονται εποικοδομητικά με τους γονείς/κηδεμόνες των μαθητών και μαθητριών, καθώς και, με κοινωνικούς εταίρους και να αξιοποιούν τις πολιτισμικές, κοινωνικές, τοπικές ιδιαιτερότητες.

Ευρωπαϊκά Προγράμματα, Teacher Academies

Η κινητικότητα των εκπαιδευτικών και οι συνεργασίες εντός και εκτός συνόρων της χώρας, αξιοποιώντας τις δυνατότητες χρηματοδότησης και συμμετοχής σε εξειδικευμένα ευρωπαϊκά προγράμματα (Erasmus+, eTwinning) και κοινότητες μάθησης (Teacher Academies) της νέας προγραμματικής περιόδου 2021-2027, συμβάλλουν στην ποιότητα και εξωστρέφεια της εκπαίδευσης και στον εμπλουτισμό των διδακτικών προσεγγίσεων. Για τη διεύρυνση της κινητικότητας και της διεθνούς συνεργασίας απαιτείται επαρκής και καθολική πληροφόρηση και άρση των γραφειοκρατικών, κυρίως, εμποδίων, σε ένα αποκεντρωμένο εκπαιδευτικό σύστημα, το οποίο, όμως, θα διασφαλίζει το παιδαγωγικό και μορφωτικό περιεχόμενο των αναπτυσσόμενων προγραμμάτων και δράσεων με συνεχείς αξιολογήσεις.

Στρατηγικός Στόχος 3: Αναμόρφωση της αρχικής εκπαίδευσης και διά βίου επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών.
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Ο Στρατηγικός Στόχος αφορά στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των εκπαιδευτικών, στην ανανέωση των διδακτικών προσεγγίσεων και τον εμπλουτισμό της μαθησιακής διαδικασίας, με σύγχρονα και ελκυστικά περιεχόμενα.
Άξονες Στρατηγικής
ΑΣ.3.1 Αναμόρφωση της αρχικής εκπαίδευσης ΑΣ.3.2 Διά βίου ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών
Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
<ul style="list-style-type: none"> • Δράσεις αναβάθμισης του επαγγέλματος του εκπαιδευτικού μέσω της μαθησιακής κινητικότητας ως αναπόσπαστο μέρος της εκπαίδευσής τους • Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης και μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.) • Επιμόρφωση εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής αγωγής, ειδικού εκπαιδευτικού προσωπικού και ειδικού βοηθητικού προσωπικού και στελεχών της εκπαίδευσης, διά ζώσης ή/και εξ αποστάσεως • Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση και εφαρμογή των Ψηφιακών Τεχνολογιών στη Διδακτική Πράξη • Επιμόρφωση Ψυχολόγων σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης • Επιμόρφωση Συμβούλων Εκπαίδευση για τη δράση «Πολιτιστική Παιδεία: Εργαστήρια Δημιουργίας και Χειροτεχνίας σε Δημοτικά Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης • Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην Αειφορία • Μηχανισμός οργάνωσης και διεξαγωγής επιμορφωτικών δράσεων με αξιοποίηση ψηφιακών συστημάτων. • Μητρώο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών (δημιουργία ψηφιακής πλατφόρμας, επιμόρφωση επιμορφωτών, ανίχνευση επιμορφωτικών αναγκών)

Πίνακας 29: Συνοπτική παρουσίαση της εξειδίκευσης του Στρατηγικού Στόχου 3

2.3.4. ΣΣ4: Προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της σχολικής εκπαίδευσης και ενίσχυση της αειφορίας στην εκπαίδευση

Η παρέμβαση για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο του Άξονα 3.2 του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), ο οποίος

αντανακλά τις πολιτικές προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας για την ενίσχυση της εκπαίδευσης, την προώθηση της απασχόλησης και την ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής. Ο Άξονας 3.2 έχει στόχο τη μακροπρόθεσμη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της ανθεκτικότητας της ελληνικής οικονομίας μέσω της ενίσχυσης των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, με έμφαση στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση.

Στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής πολιτικής, η παρέμβαση ευθυγραμμίζεται με τις αρχές της ΕΕ για τη διασύνδεση της εκπαίδευσης με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τη μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων μέσω στοχευμένων επενδύσεων σε υποδομές, ψηφιακό περιεχόμενο και κατάρτιση. Οι μεταρρυθμίσεις που ενσωματώνονται στον Άξονα 3.2 περιλαμβάνουν τον εμπλουτισμό των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών με σύγχρονες ψηφιακές δεξιότητες, την εισαγωγή εργαλείων παρακολούθησης της ποιότητας των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων και την ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ του εκπαιδευτικού συστήματος και του παραγωγικού ιστού.

Στη σχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός περιλαμβάνει στρατηγικές και δράσεις ολιστικού χαρακτήρα, που αποσκοπούν τόσο στην καλλιέργεια των ψηφιακών δεξιοτήτων μαθητών και μαθητριών και εκπαιδευτικών, όσο και στην ευρύτερη χρήση των ψηφιακών μέσων για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της λειτουργίας των σχολικών μονάδων, σε συνάφεια με τις ευρύτερες πολιτικές για την ψηφιακή οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόοδο και την κοινωνική ευημερία. Η λειτουργική και αποτελεσματική υποστήριξη της καλλιέργειας των ψηφιακών δεξιοτήτων ξεκινά από την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών σε συνέργεια με την προώθηση της παιδαγωγικής αξιοποίησης των σύγχρονων ψηφιακών μέσων στη διδασκαλία, τη μάθηση και την αξιολόγηση, με έμφαση στην ανάπτυξη και αναβάθμιση ψηφιακών πλατφορμών, την υποστήριξη μαθητών και μαθητριών, καθώς και των εκπαιδευτικών με σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία και τη διασφάλιση ανοιχτής πρόσβασης σε εκπαιδευτικό υλικό. Παράλληλα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαιδευτικής διαδικασίας απαιτεί την αναβάθμιση των ψηφιακών υποδομών και των πληροφοριακών συστημάτων των σχολικών μονάδων.

Εν τέλει, ένας ολοκληρωμένος ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης είναι απαραίτητος για την επερχόμενη μετάβαση στην κοινωνία και την οικονομία της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης, στην αντιμετώπιση των φαινομένων ψηφιακού αναλφαριθμητισμού και ψηφιακού αποκλεισμού, καθώς και την απαιτούμενη συνάφεια με θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις στο πλαίσιο ευρύτερων πολιτικών για την ψηφιακή οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόοδο και την κοινωνική ευημερία.

Η Δράση 16676 «Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Εκπαίδευσης» αποτελεί την πιο συνεκτική και ολοκληρωμένη στρατηγική παρέμβαση για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαίδευσης στην Ελλάδα, με παρεμβάσεις που καλύπτουν το σύνολο των διαστάσεων του εκπαιδευτικού οικοσυστήματος: από τον εξοπλισμό και τις υποδομές έως το εκπαιδευτικό περιεχόμενο, τις υπηρεσίες και την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών. Περιλαμβάνει τα ακόλουθα έργα που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΤΑΑ), με επίπεδο συμβασιοποίησης που υπερβαίνει το 97% των διαθέσιμων πόρων.

- Μετασχηματισμός των συμβατικών Προγραμμάτων Σπουδών και του εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ανοιχτού κώδικα, διαδραστικά ψηφιακά περιβάλλοντα,

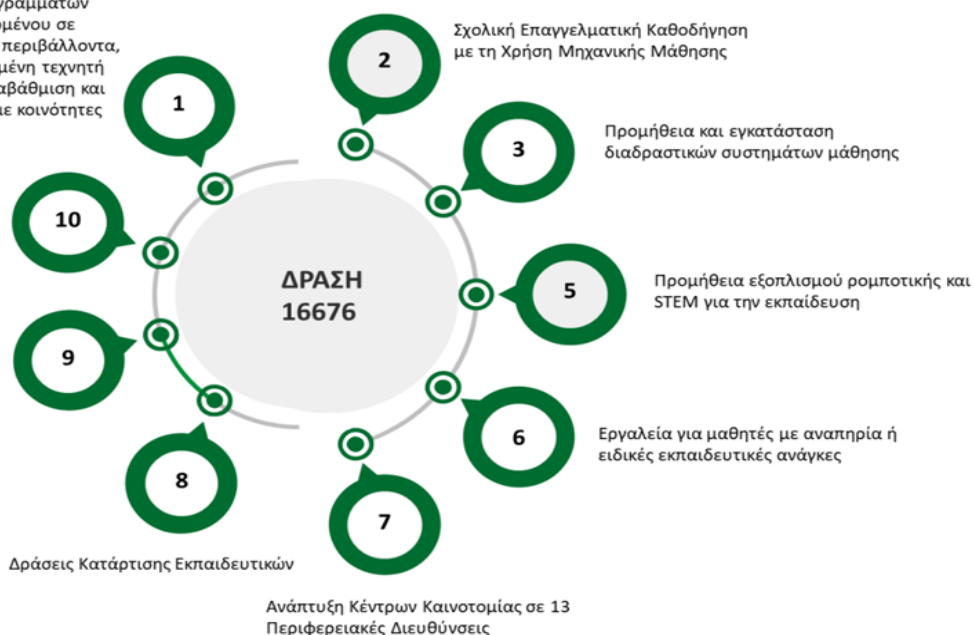
προσπελάσιμα από όλους με ενσωματωμένη τεχνητή νοημοσύνη, πρόβλεψη για δυναμική αναβάθμιση και δυνατότητες για ανάπτυξη συνεργειών με κοινότητες εκπαιδευτικών.

- Προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων μάθησης
- Ψηφιακή Μέριμνα II
- Ψηφιακή Μέριμνα, βάσει του Ν.4763 (ΦΕΚ Α 254/21-12-2020)
- Προμήθεια εξοπλισμού ρομποτικής και STEM για την εκπαίδευση
- Εργαλεία για μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες
- Ανάπτυξη 13 Κέντρων Καινοτομίας στις Περιφέρειες
- e-Schools: Ψηφιακές Υπηρεσίες για σχολεία
- e-University: Ψηφιακές υπηρεσίες Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων.

Μετασχηματισμός των συμβατικών προγραμμάτων σπουδών και του εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ανοιχτού κώδικα, διαδραστικά ψηφιακά περιβάλλοντα, προσπελάσιμα από όλους με ενσωματωμένη τεχνητή νοημοσύνη, πρόβλεψη για δυναμική αναβάθμιση και δυνατότητες για ανάπτυξη συνεργειών με κοινότητες εκπαιδευτικών

eUniversity - Ηλεκτρονικό Πανεπιστήμιο: Ψηφιακές υπηρεσίες Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων

eSchools - Ψηφιακές Υπηρεσίες για σχολεία



Πίνακας 30: Οπτική αποτύπωση των έργων που εντάσσονται στη Δράση 16676¹⁸

Ο Στρατηγικός Στόχος ΣΣ4 αφορά στην προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της σχολικής εκπαίδευσης και στηρίζεται σε δύο πυλώνες:

- α) στην ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική εκπαίδευση και
- β) στον ψηφιακό μετασχηματισμό των δομών, των λειτουργιών και του περιεχομένου της.

2.3.4.1. ΑΣ.4.1: Ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική εκπαίδευση

Η Δράση «Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Εκπαίδευσης», που είναι ενταγμένη στο ΤΑΑ με Υπουργείο ευθύνης το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., αποτελεί μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής με στόχο τη δημιουργία ενός ψηφιακού οικοσυστήματος και την καθιέρωση ενός συμπεριληπτικού ψηφιακού εκπαιδευτικού προτύπου στη χώρα ικανού να επιφέρει την αλλαγή κουλτούρας στη σχολική εκπαίδευση. Επηρεάζει κάθε πλευρά της σχολικής ζωής, με: α) Προμήθεια,

¹⁸ Αναφορά τεκμηρίωσης για την υλοποίηση δράσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Εκπαίδευσης (Δράση 16676).

εγκατάσταση ψηφιακού εξοπλισμού στις σχολικές μονάδες, β) Καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις - Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, και γ) Ψηφιακές Εκπαιδευτικές Υπηρεσίες.

- *Προμήθεια, εγκατάσταση ψηφιακού εξοπλισμού στις σχολικές μονάδες*
Σημαντικές επενδύσεις υλοποιούνται μέσω επιμέρους παρεμβάσεων:

Προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων μάθησης:

Εγκατάσταση 36.264 διαδραστικών συστημάτων μάθησης σε 6.899 σχολεία, καλύπτοντας όλη την επικράτεια. Πάνω από 840.000 μαθητές και 110.000 εκπαιδευτικοί έχουν πλέον πρόσβαση σε σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης, που ενσωματώνουν τις Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία, ενισχύουν τη μαθητοκεντρική προσέγγιση και προωθούν τη συνεργατική μάθηση. Επίσης, στο πλαίσιο του έργου έχει προγραμματιστεί η προμήθεια και εγκατάσταση επιπλέον 2.900 μέσω νέου διαγωνισμού (Φάση Β') με χρηματοδότηση του Τ.Α.Α. και η προμήθεια και εγκατάσταση επιπλέον 5.000 διαδραστικών συστημάτων μέσω Ε.Π.Α. ώστε να καλυφθούν όλες οι αίθουσες διδασκαλίας από την Ε' τάξη Δημοτικού και πάνω.

Προμήθεια εξοπλισμού ρομποτικής και STEM για την εκπαίδευση

Παράδοση 177.121 ρομποτικών σετ σε 11.146 σχολικές μονάδες από νηπιαγωγεία έως γυμνάσια, εντάσσοντας ρομποτική και STEM στην καθημερινή διδασκαλία. Το έργο στοχεύει στην ουσιαστική ενίσχυση της εκπαιδευτικής διαδικασίας μέσω της ένταξης ρομποτικής και δραστηριοτήτων STEM (Science, Technology, Engineering, Mathematics) στην καθημερινή σχολική πρακτική. Βασικός του στόχος είναι η προώθηση της καινοτόμου, βιωματικής και ενεργητικής μάθησης με τη χρήση σύγχρονων εργαλείων που υποστηρίζουν την ανάπτυξη δεξιοτήτων του 21ου αιώνα. Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι η χρήση ρομποτικής ενισχύει γνωστικές δεξιότητες, δημιουργική και αναλυτική σκέψη, ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και συνεργασία.

Εργαλεία για μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

Παράδοση εξειδικευμένου εξοπλισμού (Εργαλεία για μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες) σε σχολικές μονάδες ειδικής αγωγής, με ισχυρό κοινωνικό αντίκτυπο. Οι παραδόσεις του εξοπλισμού στα σχολεία έχουν πλέον ολοκληρωθεί στο 100%. με την παράδοση 16.887 αντικειμένων σε 455 σχολεία.

Οι παρεμβάσεις αυτές συνιστούν τη μεγαλύτερη επένδυση σε υλικοτεχνική υποδομή της τελευταίας δεκαετίας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Τα νέα ψηφιακά μέσα εντασσόμενα οργανικά στο χώρο διδασκαλίας λειτουργούν ως αναπόσπαστο τμήμα της μαθησιακής εμπειρίας αλλάζοντας τον τρόπο μάθησης, συνεργασίας και σκέψης, διαμορφώνοντας τελικά μια νέα ψηφιακή κουλτούρα.

- *Καινοτόμες διδακτικές προσεγγίσεις - Ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό*
Ο μετασχηματισμός της σχολικής εκπαίδευσης εστιάζει στην αξιοποίηση σύγχρονων ψηφιακών τεχνολογιών και καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων που ενισχύουν τη δημιουργικότητα, τη συνεργασία και την εξατομικευμένη υποστήριξη των μαθητών, σύμφωνα με τις ανάγκες τους. Η ενσωμάτωση της ψηφιακής εκπαίδευσης ως βασικού πυλώνα της σχολικής λειτουργίας υλοποιείται μέσω μικτών μεθόδων διδασκαλίας, οι οποίες συμπληρώνουν και αναβαθμίζουν τη διά ζώσης εκπαίδευση, παρέχοντας πρόσβαση σε

επιπλέον ενότητες του προγράμματος σπουδών, πρόσθετους εκπαιδευτικούς πόρους και δραστηριότητες, καθώς και, υπηρεσίες, όπως εξατομικευμένη διδασκαλία, ψυχολογική υποστήριξη, επαγγελματικό προσανατολισμό και συμμετοχή σε Μαζικά Ανοικτά Διαδικτυακά Μαθήματα – Massive Open Online Courses- MOOCs) και ψηφιακές βιβλιοθήκες.

Η ψηφιακή μετάβαση απαιτεί αύξηση του διαθέσιμου ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου και ανάπτυξη ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων σε όλες τις βαθμίδες. Οι σχετικές πολιτικές περιλαμβάνουν εμπλουτισμό ψηφιακών αποθετηρίων, ενίσχυση πλατφορμών σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης, δημιουργία διαδραστικών μαθησιακών περιβαλλόντων και εργαστηρίων (συμπεριλαμβανομένης της Επαυξημένης Πραγματικότητας) και ίδρυση Κέντρων Καινοτομίας σε κάθε Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης, υπό την εποπτεία του Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος» με στόχο τη δημιουργία ενός οικοσυστήματος ψηφιακής εκπαίδευσης υψηλών επιδόσεων.

Υλοποιείται μέσω συγκεκριμένων έργων:

Μετασχηματισμός των συμβατικών Προγραμμάτων Σπουδών και του εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ανοιχτού κώδικα, διαδραστικά ψηφιακά περιβάλλοντα, προσπελάσιμα από όλους με ενσωματωμένη τεχνητή νοημοσύνη, πρόβλεψη για δυναμική αναβάθμιση και δυνατότητες για ανάπτυξη συνεργειών με κοινότητες εκπαιδευτικών

Το έργο στοχεύει στον μετασχηματισμό των Προγραμμάτων Σπουδών και εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ανοιχτά, διαδραστικά ψηφιακά περιβάλλοντα. Μέσω της δημιουργίας Ψηφιακής Εκπαιδευτικής Πλατφόρμας και αποθετηρίου Ανοικτών Εκπαιδευτικών Πόρων (OER), το έργο επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση και την προσαρμογή εκπαιδευτικού υλικού, ενισχύοντας τη διαλειτουργικότητα μεταξύ εθνικών και διεθνών εκπαιδευτικών υποδομών, με δυνατότητες τεχνητής νοημοσύνης και αυτοκατευθυνόμενης μάθησης. Λειτουργεί συμπληρωματικά με τα έργα της προμήθειας των διαδραστικών συστημάτων και του εξοπλισμού ρομποτικής και STEM, παρέχοντας το ψηφιακό περιεχόμενο που αξιοποιείται στους νέους εξοπλισμούς που έχουν εγκατασταθεί στα σχολεία και θέτοντας τα θεμέλια για έναν καθολικό ψηφιακό μετασχηματισμό της εκπαιδευτικής πράξης.

Το έργο υποστηρίζει άμεσα την εφαρμογή των νέων προγραμμάτων σπουδών που έχουν εκπονηθεί σε συνεργασία με το Ι.Ε.Π. Σύμφωνα με την Απόφαση ένταξης του έργου προβλέπεται η παραγωγή ψηφιακών μαθησιακών αντικειμένων, σεναρίων και μαθημάτων. Διεθνή δεδομένα επιβεβαιώνουν ότι η κατάλληλη χρήση διαδραστικών μέσων, σε συνδυασμό με επιμόρφωση εκπαιδευτικών, βελτιώνει την πρόοδο και τη συμμετοχή των μαθητών.

Η παράδοση των διαδραστικών συστημάτων και των σετ ρομποτικής συνοδεύθηκε από παροχή επιμορφωτικού και παιδαγωγικού υλικού, ώστε οι εκπαιδευτικοί να μπορούν να αξιοποιήσουν τον εξοπλισμό με παιδαγωγικά τεκμηριωμένο τρόπο, εφαρμόζοντας σύγχρονες μεθοδολογίες που ενισχύουν τη μαθητοκεντρική προσέγγιση και τη συνεργατική μάθηση. Η κατάλληλη επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στη χρήση διαδραστικών μέσων, με την αξιοποίηση των δυνατοτήτων διαφοροποιημένης διδασκαλίας που παρέχουν, λειτουργεί καταλυτικά στην αύξηση του ενδιαφέροντος και στην επιτάχυνση της μάθησης. Στο πλαίσιο των έργων διανεμήθηκαν σε όλες τις σχολικές μονάδες εμπλουτισμένα ψηφιακά πρότυπα μαθήματος οργανωμένα ανά τάξη συνολικής έκτασης 280 διδακτικών ωρών. Επίσης,

δημιουργήθηκαν σειρές webinars για την επιμόρφωση των χρηστών καθώς και οδηγοί χρήσης, συχνές ερωτήσεις και επιμορφωτικές δράσεις εξοικείωσης των εκπαιδευτικών-χρηστών με τα νέα ψηφιακά συστήματα, τη ρομποτική και την προσέγγιση STEM.

Δράσεις Κατάρτισης Εκπαιδευτικών

Στο πλαίσιο του έργου το Ι.Ε.Π. ως φορέας υλοποίησης υλοποιεί τα παρακάτω:

- Έχει ολοκληρωθεί η αναβάθμιση και ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφορικού συστήματος διαχείρισης επιμορφώσεων, ενώ ολοκληρώθηκε η εκπόνηση επιμορφωτικού υλικού σε 37 γνωστικά αντικείμενα (Γενική Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Ειδική Αγωγή και Επαγγελματική Εκπαίδευση) που περιλαμβάνει υλικό σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης, βιντεομαθήματα, tutorials, μικροδιδασκαλίες και Μαζικά Ανοικτά Διαδικτυακά Μαθήματα (MOOC).
- Έχει ξεκινήσει στα τέλη Νοεμβρίου 2025 και είναι σε εξέλιξη η επιμόρφωση εκπαιδευτικών, έτσι ώστε να εξοικειωθούν με τις νέες διδακτικές προσεγγίσεις και να προχωρήσουν στην ευρεία χρήση των διαδραστικών ψηφιακών συστημάτων και μεθόδων STEM (Στόχος επιμόρφωσης: 150.000 εκπαιδευτικοί)

Επιπρόσθετα, το Ι.Ε.Π. έχει υλοποιήσει:

- Ανάπτυξη 45.000 ψηφιακών αντικειμένων (ψηφιακά βιβλία, αρχεία pdf, 4.000 βίντεο), καθώς και ψηφιακών σετ για παιδιά με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Επιμόρφωση περίπου 75.000 εκπαιδευτικών στις ψηφιακές τεχνολογίες έως το 2024
- Δημιουργία Ψηφιακών βιβλίων: κάτω από την ομπρέλα του «πολλαπλού βιβλίου» κάθε έντυπο βιβλίο αποκτά τον ψηφιακό του κλώνο.
- Διάθεση ψηφιακών λογοτεχνικών βιβλίων: μέσω της εφαρμογής <https://evivlio.gov.gr/> διατίθενται σε μαθητές δεκάδες εκπαιδευτικά και λογοτεχνικά βιβλία σε ψηφιακή μορφή
- Δημιουργία διαδραστικού ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου AI-powered και εκπαιδευτικών σεναρίων για όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, τα οποία εμπλουτίζονται συνεχώς μέσω του προγράμματος «Ψηφιακό Σχολείο» σε όλα τα επίπεδα.

- *Ψηφιακές Εκπαιδευτικές Υπηρεσίες*

Ψηφιακό Φροντιστήριο

Κομβικές υπηρεσίες παρέχονται μέσω του Ψηφιακού Σχολείου/ Ψηφιακού Φροντιστηρίου (CEDEFOP National News, 2024). Το «Ψηφιακό Σχολείο» και «Ψηφιακό Φροντιστήριο» αποτελούν μία σύγχρονη ψηφιακή πλατφόρμα που προσφέρει δωρεάν σύγχρονη και ασύγχρονη διδασκαλία ευθυγραμμισμένη με τα προγράμματα σπουδών, με υλικό σε βίντεο, σημειώσεις, διαγωνίσματα και υποστήριξη προσβασιμότητας, εκπαιδευτικό υλικό για εκπαιδευτικούς, μαθητές και κάθε ενδιαφερόμενο, συμπεριλαμβανομένων των υποψηφίων για πανελλαδικές εξετάσεις.

Η πρόσβαση στο Ψηφιακό Φροντιστήριο είναι δωρεάν και ανοιχτή σε όλους τους μαθητές και σε όλες τις μαθήτριες Γυμνασίου και Λυκείου. Οι μαθητές και μαθήτριες, αλλά και ευρύτερα όλοι οι ενδιαφερόμενοι, μπορούν να έχουν πρόσβαση στην πλατφόρμα μέσω της

ιστοσελίδας του Ψηφιακού Σχολείου. Επισκέπτονται -χωρίς προϋπόθεση εγγραφής- την ιστοσελίδα <https://streaming.digitalschool.gov.gr/>. Η εγγραφή με κωδικούς χρήστη του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου απαιτείται μόνο για την πρόσβαση στην ψηφιακή πλατφόρμα ασύγχρονης υποστήριξης <https://lms.digitalschool.gov.gr/login/index.php>.

Το πρόγραμμα «Ψηφιακό Σχολείο», που άρχισε πιλοτικά από τον Σεπτέμβριο του 2024 με συνολικό προϋπολογισμό άνω των 230 εκατ. € από το Recovery and Resilience Facility (RRF), παρέχει δύο διακριτές υπηρεσίες:

1) Ψηφιακό Φροντιστήριο στα μαθήματα από Α΄ Δημοτικού έως και Γ΄ Λυκείου με τη μορφή σύντομων βίντεο. Στην ψηφιακή πλατφόρμα <https://streaming.digitalschool.gov.gr/> οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να παρακολουθήσουν σύντομες παραδόσεις από έμπειρους εκπαιδευτικούς που καλύπτουν όλη την ύλη των διδασκόμενων μαθημάτων. Το 2024-2025 ξεκίνησε με τις τρεις τάξεις του Γυμνασίου στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά.

2) Το Ψηφιακό Φροντιστήριο για τις Πανελλαδικές Εξετάσεις προσφέρει σύγχρονη προετοιμασία (Σύστημα digital tutoring με ζωντανά και προηχογραφημένα μαθήματα-(Live & On-demand βίντεο) για τους υποψήφιους, τελιόφοιτους και αποφοίτους παλαιότερων ετών, σε όλα τα μαθήματα των Πανελλαδικών Εξετάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των ειδικών μαθημάτων σχεδίου, μουσικής και ξένων γλωσσών. Ο κύριος σκοπός του Ψηφιακού Φροντιστηρίου είναι να παρέχει δωρεάν και ισότιμη πρόσβαση σε υψηλής ποιότητας εκπαιδευτικό υλικό σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες, ανεξάρτητα από την γεωγραφική τους τοποθεσία ή την κοινωνικοοικονομική τους κατάσταση. Έτσι το Ψηφιακό Φροντιστήριο είναι διαθέσιμο σε όλους τους μαθητές και τις μαθήτριες της Ελλάδας, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που ζουν σε απομακρυσμένες ή δυσπρόσιτες περιοχές, καθώς και σε κάποιες χώρες του εξωτερικού. Συνολικά από τον Ιανουάριο έως τον Δεκέμβριο του 2025 έχουν πραγματοποιηθεί 4.931 ώρες σύγχρονης αναμετάδοσης και έχουν παρακολουθήσει 208.000 χρήστες.

Στην πλατφόρμα αναπτύσσεται περιεχόμενο από ομάδα έμπειρων εκπαιδευτικών σε συγκεκριμένα μαθήματα μέσα από βίντεο υψηλής ποιότητας. Πρόκειται για ένα μοντέλο πρόσθετης υποστήριξης πλήρως ευθυγραμμισμένο με το ισχύον πρόγραμμα σπουδών. Προσφέρονται ζωντανές διαδικτυακές διδασκαλίες 45λεπτης διάρκειας.

Πρόσβαση στο Ψηφιακό Φροντιστήριο έχουν και οι μαθητές με αναπηρία με τα μαθήματα να μεταδίδονται με παράλληλη διερμηνεία στην Ελληνική Νοηματική Γλώσσα, ενώ σε άμεσο δεύτερο χρόνο αναρτώνται υποτιτλισμένα, ώστε να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα όλων των μαθητών/-τριών. Παρέχεται πρόσβαση σε ψηφιακό εκπαιδευτικό υλικό, όπως σημειώσεις, ασκήσεις, επαναληπτικά διαγωνίσματα, διαγωνίσματα προσομοίωσης εξετάσεων και διαδραστικά τεστ.

Η καινοτόμος αυτή εκπαιδευτική υπηρεσία, με σαφή κοινωνικό χαρακτήρα, θα συνεχίσει να παρέχεται στους μαθητές και στα επόμενα σχολικά έτη.

Αυτόνομες Τάξεις Γυμνασίου

Λειτουργία υβριδικών απομακρυσμένων τάξεων για μαθητές σε απομακρυσμένα νησιά και ορεινές περιοχές (Αυτόνομες Τάξεις Γυμνασίου)

Οι Αυτόνομες τάξεις Γυμνασίου είναι ακόμα μία πρωτοβουλία που ευθυγραμμίζεται με το θεμελιώδες δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση μαθητών απομακρυσμένων περιοχών και υλοποιείται με μικτό μοντέλο διά ζώσης διδασκαλίας των βασικών μαθημάτων από εκπαιδευτικούς τριών ειδικοτήτων (φιλόλογοι, μαθηματικοί και φυσικών επιστημών ή πληροφορικοί) και σύγχρονης εξ αποστάσεως διδασκαλίας, εντός του σχολικού ωραρίου, για τα υπόλοιπα μαθήματα που δεν καλύπτονται από τις διαθέσιμες στην περιοχή ειδικότητες. Την εποπτεία και καθοδήγηση αναλαμβάνει σχολείο της οικείας διεύθυνσης. Ενδεικτικά, κατά το σχολικό έτος 2024-2025 λειτούργησαν Αυτόνομες Τάξεις για τους μαθητές της Γαύδου, με τη διά ζώσης διδασκαλία να πραγματοποιείται από τρεις εκπαιδευτικούς και τα υπόλοιπα μαθήματα να παρέχονται μέσω εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σε σύνδεση με το Γυμνάσιο Χώρας Σφακίων.

Λειτουργία Κέντρων Καινοτομίας στις Περιφερειακές Διευθύνσεις

Λειτουργία δεκατριών (13) Κέντρων Καινοτομίας (Κ.Κ.), από το σχολικό έτος 2025-2026 υπό την επιστημονική εποπτεία του Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος», βάσει των άρθρων 19Α και 29 του ν. 4823/2021. Τα Κ.Κ. έχουν ως αποστολή την ενημέρωση των μαθητών της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σε θέματα καινοτομίας και τεχνολογίας αιχμής και τη δημιουργία οικοσυστημάτων γνώσης, μέσω ειδικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων. Το έργο είναι σε φάση υλοποίησης και η δημιουργία των Κέντρων αναμένεται να ολοκληρωθεί το Β' Εξάμηνο του 2026.

Ψηφιακή Πλατφόρμα Stop-bullying

Ψηφιακή πλατφόρμα Stop-Bullying για αναφορές περιστατικών σχολικού εκφοβισμού από μαθητές και γονείς, σχεδιασμένη από το ΙΤΥΕ βάσει του ν. 5029/2023. Από τον Απρίλιο 2024, το Ι.Τ.Υ.Ε. «Διόφαντος» έχει αναλάβει την υποστήριξη, διαχείριση της πλατφόρμας και υποστήριξη των χρηστών.

Από τον Ιανουάριο του 2026 έχουν υποβληθεί συνολικά 1.923 αναφορές εκ των οποίων:

- 1.1011 για την πρωτοβάθμια
- 912 για τη δευτεροβάθμια.

Ψηφιακές Υπηρεσίες Επαγγελματικού Προσανατολισμού

Για την παροχή επαγγελματικού προσανατολισμού θα δημιουργηθεί ηλεκτρονική εφαρμογή, η οποία θα είναι προσβάσιμη μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης «gov.gr».

Ψηφιακή πιστοποίηση γνώσεων Γλωσσομάθειας και Πληροφορικής

Πρόσθετες δράσεις αφορούν την πιστοποίηση δεξιοτήτων στο σχολείο, όπως η Γλωσσομάθεια και οι γνώσεις Πληροφορικής, η οποία θα υποστηρίζεται μέσω της ψηφιακής έκδοσης του Ηλεκτρονικού Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας και της εφαρμογής του Κρατικού Πιστοποιητικού Πληροφορικής.

Επιμόρφωση εκπαιδευτικών για την αξιοποίηση των Ψηφιακών Τεχνολογιών στη Διδακτική Πράξη

Όπως αναφέρεται και ανωτέρω, στο πλαίσιο του έργου «Δράσεις επιμόρφωσης εκπαιδευτικών» του ΤΑΑ, έχει ολοκληρωθεί η αναβάθμιση και ανάπτυξη ολοκληρωμένου πληροφορικού συστήματος διαχείρισης επιμορφώσεων, ενώ ολοκληρώθηκε η εκπόνηση

επιμορφωτικού υλικού σε 37 γνωστικά αντικείμενα και βρίσκεται σε εξέλιξη η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών που υλοποιείται από το Ι.Ε.Π.

Κεντρική επιδίωξη του άξονα αυτού είναι η εμπέδωση μιας ουσιαστικής ψηφιακής κουλτούρας μέσω της αξιοποίησης σύγχρονων εργαλείων που υποστηρίζουν τη διοίκηση, τη διδασκαλία, τη μάθηση και την αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου. Ο συνολικός ψηφιακός μετασχηματισμός της εκπαίδευσης αναβαθμίζει την ποιότητα της διδασκαλίας, ενισχύει την ενεργή εμπλοκή των μαθητών και προάγει την ισότιμη πρόσβαση, με ιδιαίτερη μέριμνα για τις ευάλωτες ομάδες και τα άτομα με αναπηρία. Η διαδραστική τεχνολογία διευκολύνει διαφοροποιημένες μαθησιακές προσεγγίσεις, προωθεί τη χρήση πολυμεσικού περιεχομένου και καλλιεργεί δεξιότητες τόσο στους μαθητές όσο και στους εκπαιδευτικούς.

Τα επόμενα χρόνια είναι κρίσιμα για την πλήρη ενσωμάτωση του ψηφιακού εξοπλισμού στην καθημερινή μαθησιακή διαδικασία, με τη συμβολή επιμορφωμένων και εξοικειωμένων με την τεχνολογία εκπαιδευτικών. Εφόσον η προμήθεια και εγκατάσταση του εξοπλισμού ολοκληρώνεται με επιτυχία, προτεραιότητα αποτελεί πλέον η παρακολούθηση του βαθμού αξιοποίησης των ψηφιακών εργαλείων και περιεχομένων, η καταγραφή των επιδράσεων στη διδασκαλία και στη μαθησιακή διαδικασία, καθώς και η ανάπτυξη ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών αποτίμησης. Η δημιουργία μηχανισμών ανατροφοδότησης, κοινοτήτων πρακτικής και δικτύων συνεργασίας ενισχύει τη διάχυση καλών πρακτικών, τη δοκιμή νέων μεθοδολογιών και την αμοιβαία υποστήριξη εκπαιδευτικών και σχολικών μονάδων. Σε περιπτώσεις υστέρησης, απαιτούνται στοχευμένες παρεμβάσεις ώστε να εξασφαλίζεται η καθολική συμμετοχή και η ισόρροπη πρόοδος του εκπαιδευτικού συστήματος.

Η ανάπτυξη ψηφιακής και συνεργατικής κουλτούρας προσφέρει τη δυνατότητα αναγνώρισης και προσαρμογής διεθνών βέλτιστων πρακτικών, την πιλοτική εφαρμογή καινοτόμων μοντέλων πριν από τη γενικευμένη υιοθέτηση, καθώς και την άμεση σύνδεση των ψηφιακών παρεμβάσεων με αποτελέσματα σε βασικές δεξιότητες και διεθνείς δείκτες, όπως το πρόγραμμα PISA. Η επιτυχής υλοποίηση θέτει τα θεμέλια για την επέκταση του εγχειρήματος σε επιπλέον σχολικές μονάδες, τη διασύνδεση με τη στρατηγική επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών, τη δημιουργία μόνιμου μηχανισμού τεχνικής υποστήριξης και την αξιοποίηση των δεδομένων για τον συνεχή επανασχεδιασμό του Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Μοντέλου.

Η ολιστική αποτίμηση της επίδρασης των δράσεων, σε συνδυασμό με μια συνεκτική στρατηγική βιωσιμότητας και επέκτασης, μπορεί να μετατρέψει την τρέχουσα επένδυση σε δομική και διαρκή αλλαγή για την ελληνική εκπαίδευση.

2.3.4.2. ΑΣ4.2: Ψηφιακός μετασχηματισμός δομών και λειτουργιών της σχολικής εκπαίδευσης

Ο παρών άξονας στοχεύει στην πλήρη ψηφιακή αναβάθμιση των διοικητικών και εκπαιδευτικών λειτουργιών της σχολικής εκπαίδευσης, με τελικό σκοπό τη βελτίωση της ψηφιακής εμπειρίας όλων των μελών της σχολικής κοινότητας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διατήρηση και εξέλιξη του «ψηφιακού κεκτημένου» της τηλεεκπαίδευσης, μέσω της αναβάθμισης κρίσιμων υπηρεσιών του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου (Π.Σ.Δ.), με πρόνοιες για πλήρη προσβασιμότητα και υψηλή διαθεσιμότητα, λαμβάνοντας υπόψη την εκθετική αύξηση των χρηστών. Προβλέπεται η ενσωμάτωση τεχνολογιών ελαστικότητας (elasticity), η παροχή ενοποιημένης διεπαφής χρήστη, νεφοϋπολογιστικών υπηρεσιών (IaaS/PaaS) και

ολοκληρωμένου συστήματος οργάνωσης γραφείου (office automation), με στόχο τη συγκρότηση ενός ενιαίου, λειτουργικού και εύχρηστου περιβάλλοντος εργασίας.

Απαραίτητη συνιστώσα του ψηφιακού μετασχηματισμού της διοικητικής λειτουργίας είναι η ενοποίηση των υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων (Myschool, ΟΠΣΥΔ, Ψηφιακοί Τίτλοι, Αποθετήριο Δικαιολογητικών Εκπαιδευτικών, e-DataCenter κ.ά.) σε ένα Ενιαίο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Συλλογής Δεδομένων. Στόχος είναι η απλούστευση και επιτάχυνση των διοικητικών διαδικασιών των σχολικών μονάδων, η αποτελεσματική υποστήριξη των διοικητικών πράξεων των εκπαιδευτικών και η ανάπτυξη ψηφιακών υπηρεσιών επικοινωνίας σχολείου-γονέων.

Κομβικό έργο αποτελεί το e-Schools, το οποίο βρίσκεται στην πιλοτική φάση εφαρμογής. Πρόκειται για ένα ολοκληρωμένο ψηφιακό πληροφοριακό σύστημα της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης που στοχεύει στον επανασχεδιασμό, την αναβάθμιση, την επέκταση και πλήρη διαλειτουργικότητα όλων των υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων. Με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνονται η απλούστευση διαδικασιών, η μείωση λειτουργικού κόστους και δαπανών, η ενίσχυση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στα σχολεία και η βελτίωση της ποιότητας υπηρεσιών προς εκπαιδευτικούς, διοικητικούς υπαλλήλους, μαθητές και γονείς. Το έργο υπηρετεί το όραμα ενός σύγχρονου, συμμετοχικού και τεχνολογικά προηγμένου σχολείου, όπου η μάθηση συνδυάζεται με πειραματισμό, ανακάλυψη και επίλυση προβλημάτων.

Το Ολοκληρωμένο Ψηφιακό Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΨΠΣ) e-Schools περιλαμβάνει πέντε (5) υποσυστήματα:

- e-parents: Εφαρμογή ενημέρωσης γονέων για βαθμούς, απουσίες, ύλη, ανακοινώσεις, εκδηλώσεις, καθώς και προγραμματισμό συναντήσεων.
- Μητρώο Εκπαιδευτικών: Ενιαίο σημείο συγκέντρωσης και άντλησης στοιχείων με δυνατότητα συνεχούς επικαιροποίησης και τήρησης ιστορικότητας, μέσω συνένωσης των βασικών μητρώων (Myschool, e-datacenter, ΟΠΣΥΔ, Ι.Ε.Π., ΔΙΑΣ).
- Μητρώο Φορέων: Συγκεντρώνει στοιχεία όλων των φορέων, όπως σχολικές και διοικητικές μονάδες, καθώς και σχολικές μονάδες εξωτερικού.
- e-teachers: Δίαυλος επικοινωνίας και ενημέρωσης εκπαιδευτικών με τη σχολική τους μονάδα (ωρολόγια προγράμματα, ανακοινώσεις, διοικητικά έγγραφα), την οικεία Διεύθυνση Εκπαίδευσης και πρόσβαση στα προσωπικά τους στοιχεία.
- Υποσύστημα Κινητικότητας Εκπαιδευτικών: Εφαρμογή για την υποβολή αιτήσεων (μετάθεση, μετάταξη, απόσπαση, άδεια) και την αξιολόγησή τους μέσω διαχειριστικού περιβάλλοντος των αρμόδιων φορέων.

Άλλες Ψηφιακές Υπηρεσίες που προβλέπεται να λειτουργήσουν στα σχολεία:

- edudocs services (gov.gr): Η ψηφιοποίηση της διοικητικής λειτουργίας μέσω της εφαρμογής edudocs.services.gov.gr στοχεύει στη διευκόλυνση της καθημερινότητας των εκπαιδευτικών, με τη δημιουργία ψηφιακής βιβλιοθήκης παραδειγμάτων και υποδειγμάτων εγγράφων (π.χ. πράξεις ανάληψης υπηρεσίας, έγγραφα για εκπαιδευτικές επισκέψεις, έκδοση αποτελεσμάτων). Η βιβλιοθήκη θα εμπλουτίζεται και θα επικαιροποιείται συνεχώς, ενώ παρέχεται η δυνατότητα χρήσης ψηφιακής υπογραφής από το σύνολο των εκπαιδευτικών κάθε σχολικής μονάδας.

- e-eggrafes: Η συνεχιζόμενη αναβάθμιση και βελτίωση της εφαρμογής e-eggrafes, που ήδη εφαρμοζόταν για την εγγραφή στη μη υποχρεωτική, ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, έχει ως τελικό στόχο την πλήρη ψηφιοποίηση της διαδικασίας εγγραφής, ανανέωσης εγγραφής και μετεγγραφής των μαθητών σε όλες τις βαθμίδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, Γενικής και Επαγγελματικής. Από το 2025, εφαρμόστηκε η ψηφιακή διαδικασία πρώτης εγγραφής στην Α΄ Δημοτικού για το σχολικό έτος 2025-2026, ενώ ενσωματώθηκαν οι αιτήσεις και οι εγγραφές στα Π.ΕΠΑ.Λ. Παράλληλα, παρέχονται ψηφιακές υπηρεσίες χωροταξικής κατανομής μαθητών (GIS-χοροταξικό) προς τις ΔΠΕ/ΔΔΕ. Στόχος είναι η απλούστευση και ο εξορθολογισμός των διαδικασιών, η έγκαιρη συγκρότηση τμημάτων, ο καλύτερος προγραμματισμός της σχολικής χρονιάς και η διευκόλυνση μαθητών, γονέων και εκπαιδευτικών.

Επίσης, προβλέπεται να λειτουργήσουν Νέες Ψηφιακές Πλατφόρμες:

- Στα ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ. για μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες, με στόχο την απλοποίηση της διαδικασίας υποβολής αίτησης για διάγνωση και πιστοποίηση, τόσο για τους μαθητές και τους γονείς όσο και για τους εκπαιδευτικούς.
- Για τη διαχείριση του εκπαιδευτικού προσωπικού, με σκοπό την πλήρη ψηφιοποίηση του εκπαιδευτικού χάρτη, με τα σχολεία, τις θέσεις εκπαιδευτικών με στόχο την άμεση πιστοποίηση αναγκών, τον εντοπισμό λειτουργικών κενών ανά ειδικότητα και την ταχύτερη κάλυψή τους.

Δράσεις Δικτύωσης και Εξωστρέφειας

Προβλέπονται δράσεις δικτύωσης και εξωστρέφειας του σχολείου, που ενισχύουν τη συνεργασία με άλλες σχολικές μονάδες, φορείς, ερευνητές και επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε δυναμικούς τομείς όπως οι νεοφυείς επιχειρήσεις (start-ups), η τεχνητή νοημοσύνη, η ρομποτική, οι τεχνολογίες τροφίμων κ.ά. Η ψηφιοποίηση αυτών των συνεργασιών θα διαμορφώσει ένα ανοικτό, διερευνητικό και δημιουργικό σχολείο, που θα συνδέεται με τον πολιτισμό, την επιστήμη, την τέχνη και την κοινωνία των πολιτών σε ένα οικοσύστημα γνώσης και καινοτομίας.

Στο πεδίο της διδασκαλίας, η στρατηγική ενισχύει τη δικτύωση με κοινωνικούς και παραγωγικούς φορείς, αξιοποιεί ευρυζωνικά δίκτυα υψηλών ταχυτήτων και ασφαλείς τεχνολογικές υποδομές για την προστασία δεδομένων, ενώ ταυτόχρονα προωθεί την εκπαίδευση σε ασφαλή και υπεύθυνη χρήση του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών. Συμπληρωματικά, ο ψηφιακός μετασχηματισμός περιλαμβάνει:

- την καθολική πρόσβαση των σχολικών μονάδων σε ευρυζωνικά δίκτυα υψηλών ταχυτήτων,
- τη δημιουργία ασφαλών τεχνολογικών υποδομών για την προστασία προσωπικών δεδομένων μαθητών και εκπαιδευτικών,
- την ανάπτυξη ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων,
- την αξιοποίηση της τεχνητής νοημοσύνης στη διδασκαλία και τη μάθηση,
- τη διδασκαλία ασφαλούς χρήσης του διαδικτύου και των σύγχρονων τεχνολογικών εφαρμογών για την προώθηση της ενεργούς συμμετοχής στους θεσμούς πολιτικής

και κοινωνικής αντιπροσώπευσης και τη συνεργασία με τη δημόσια διοίκηση και το κράτος,

- την αναβάθμιση των υποδομών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α.

Η ολοκλήρωση των δράσεων θα εναρμονιστεί με τον Ευρωπαϊκό Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, προωθώντας χωρίς αποκλεισμούς την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός δεν θα αποτελέσει έναν μεμονωμένο άξονα πολιτικής, αλλά έναν οριζόντιο μοχλό που θα διαπερνά και θα ενισχύει όλους τους στρατηγικούς στόχους της εκπαίδευσης. Θα συμβάλλει στην ανάδειξη των δεξιοτήτων και ικανοτήτων των μαθητών μέσα από νέα προγράμματα σπουδών, θα ενισχύει την επαγγελματική εκπαίδευση και τη διά βίου ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, ενώ ταυτόχρονα θα υποστηρίζει την αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου. Η επένδυση αυτή θα περιλαμβάνει τον εκσυγχρονισμό των κεντρικών υπηρεσιών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., την ενίσχυση των συστημάτων ασφάλειας δικτύων και εφαρμογών, καθώς και την ψηφιοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και υπηρεσιών προς μαθητές και γονείς.

Παράλληλα, προωθείται η ανάπτυξη ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου με ανοικτούς πόρους και εργαλεία, καθώς και η ενσωμάτωση της ΤΝ στη διδακτική πράξη, δημιουργώντας ένα συνεκτικό και επεκτάσιμο πλαίσιο μάθησης. Με αυτόν τον τρόπο, η στρατηγική για τον ψηφιακό μετασχηματισμό εναρμονίζεται με την αρχή της εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης του Ευρωπαϊκού Πυλώνα Κοινωνικών Δικαιωμάτων, ενισχύοντας την καινοτομία, την ανταγωνιστικότητα και τη βιώσιμη ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.

Η ολοκλήρωση του έργου αναμένεται να διαμορφώσει ένα ενιαίο και λειτουργικό οικοσύστημα ψηφιακής διακυβέρνησης στην εκπαίδευση, να ενισχύσει τη διαφάνεια και τη λογοδοσία, να βελτιώσει την ποιότητα των διοικητικών και εκπαιδευτικών υπηρεσιών και να καλλιεργήσει μια νέα ψηφιακή κουλτούρα στη σχολική κοινότητα. Πρόκειται για μια συνολική επένδυση στο μέλλον της εκπαίδευσης, που θέτει τις βάσεις για μια ανοιχτή, δημοκρατική και δημιουργική κοινωνία γνώσης.

Αποτίμηση και στρατηγική συνέχεια

Η προσπάθεια ψηφιακού μετασχηματισμού της εκπαίδευσης είναι από τις πιο μαζικές και συστηματικές επενδύσεις σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό των τελευταίων ετών και αναδεικνύει την ανάγκη τεκμηριωμένης αποτίμησης των επιπτώσεων και τη συστηματική παρακολούθηση του βαθμού ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών στην καθημερινή σχολική πράξη (βλ. αναλυτικότερα Κεφάλαιο 3 Μεθοδολογία Καταγραφής και Αποτίμησης των Αποτελεσμάτων Δράσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Εκπαίδευσης). Συγκεκριμένα, εκτός από την καταγραφή των ποσοτικών δεικτών (αριθμός διαδραστικών συστημάτων, σετ ρομποτικής, αριθμός εκπαιδευτικού υλικού, αριθμός επιμορφώσεων/ επιμορφούμενων) απαιτείται η συγκέντρωση ποιοτικών δεικτών και δεικτών χρήσης για τη στοχευμένη παρακολούθηση θεμάτων, όπως:

- Χρήση του εξοπλισμού στην εκπαιδευτική πράξη (ποσοστό αξιοποίησης των διαδραστικών συστημάτων και του STEM εξοπλισμού)
- Βαθμός εξοικείωσης των εκπαιδευτικών με το ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο και ενσωμάτωσή του στη διδασκαλία

- Δημιουργία μηχανισμών ανατροφοδότησης από μαθητές και εκπαιδευτικούς για την εμπειρία χρήσης των συστημάτων και του περιεχομένου
- Κοινότητες μάθησης και διαμοιρασμός τεχνογνωσίας – δημιουργία ομάδων ή δομών για την ανταλλαγή καλών πρακτικών μέσω πλατφορμών ή δικτύων συνεργασίας.

Στο πλαίσιο αυτό, θα υιοθετηθεί η διαρκής παρακολούθηση και αποτίμηση των επιπτώσεων των ψηφιακών επενδύσεων ώστε να είναι δυνατή η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και η εισήγηση για επιπλέον παρεμβάσεις, όπου παρατηρείται υστέρηση αφομοίωσης των νέων τεχνολογιών, και η επέκταση των μεταρρυθμίσεων προς νέες κατευθύνσεις.

Στρατηγικός Στόχος 4: Προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού της σχολικής εκπαίδευσης και ενίσχυση της αειφορίας στην εκπαίδευση	
ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	
Ο ψηφιακός μετασχηματισμός στοχεύει στην ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική εκπαίδευση και στον ψηφιακό μετασχηματισμό των δομών, των λειτουργιών και του περιεχομένου της. Ειδικότερα, περιλαμβάνει στρατηγικές και δράσεις ολιστικού χαρακτήρα, που αποσκοπούν τόσο στην καλλιέργεια των ψηφιακών δεξιοτήτων μαθητών/-τριών και εκπαιδευτικών όσο και στην ευρύτερη χρήση των ψηφιακών μέσων για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και της λειτουργίας των σχολικών μονάδων, σε συνάφεια με τις ευρύτερες πολιτικές για την ψηφιακή οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική πρόοδο και την κοινωνική ευημερία.	
Άξονες Στρατηγικής(ΑΣ)	
AΣ.4.1	Ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική εκπαίδευση
AΣ.4.2	Ψηφιακός μετασχηματισμός δομών και λειτουργιών
Ενδεικτικές Δράσεις	
<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία ψηφιακού περιβάλλοντος e-learning, ψηφιακών πλατφορμών επιμόρφωσης και μάθησης (MOOCs, OpenEducationResources), δομών και ευκαιριών για εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε απομακρυσμένες περιοχές • Μετατροπή συμβατικών προγραμμάτων σπουδών και εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ανοιχτό κώδικα, διαδραστικά, ψηφιακά περιβάλλοντα, προσβάσιμα σε όλους, με δυνατότητα TN, δυναμικής ενημέρωσης και συνέργειες με κοινότητες εκπαιδευτικών • e-Schools: Ψηφιακές Υπηρεσίες στα Σχολεία • Μητρώα και πληροφοριακά συστήματα διαχείρισης δεδομένων της εκπαιδευτικής διαδικασίας • Ψηφιακές υπηρεσίες για πολίτες και εκπαιδευτικές υπηρεσίες • Πληροφοριακά συστήματα για τη διαχείριση υποστηρικτικών διαδικασιών των σχολείων • Παρακολούθηση, προώθηση χρήσης & αξιοποίησης εκπαιδευτικών ψηφιακών υπηρεσιών • Εμπλουτισμός σχολικών ψηφιακών βιβλίων • Εμπλουτισμός και αξιοποίηση ψηφιακού εκπαιδευτικού περιεχομένου • Πιστοποίηση μαθησιακών δεξιοτήτων 	

Πίνακας 31: Συνοπτική παρουσίαση της εξειδίκευσης του Στρατηγικού Στόχου 4

2.3.5. ΣΣ5: Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και ενίσχυση της αειφορίας στην εκπαίδευση

Ο Στρατηγικός Στόχος 5 αφορά στην αναβάθμιση των κτιριακών υποδομών και στον εκσυγχρονισμό του εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας, των εργαστηρίων και των βιβλιοθηκών των σχολικών μονάδων. Επιπλέον, περιλαμβάνει την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό των κεντρικών υπολογιστικών και αποθηκευτικών υποδομών που σήμερα χρησιμοποιούνται για την παροχή ψηφιακών υπηρεσιών προς τα σχολεία.

Στο παραπάνω πλαίσιο, ο Στρατηγικός Στόχος 5 υλοποιείται μέσω των παρακάτω Αξόνων Στρατηγικής (ΑΣ):

2.3.5.1. ΑΣ.5.1: Αναβάθμιση του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων

Στόχος είναι η κάθε αίθουσα διδασκαλίας να είναι εξοπλισμένη με διαδραστικό σύστημα μάθησης. Μετά την ολοκλήρωση παράδοσης και εγκατάστασης 36.264 διαδραστικών συστημάτων εκπαίδευσης και 177.121 εργαλεία κατάλληλου εξοπλισμού ρομποτικής και STEM για την υλοποίηση των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, δρομολογείται η επιπλέον προμήθεια και εγκατάσταση περίπου 8.000 διαδραστικών συστημάτων (5.000 μέσω του ΕΠΑ και 2.900 μέσω του ΤΑΑ) για την κάλυψη όσων αιθουσών διδασκαλίας από την Ε΄ τάξη Δημοτικού μέχρι το Λύκειο δεν είχαν συμπεριληφθεί στο αντίστοιχο έργο.

Παρότι οι υλοποιήσεις παραλαβής και τοποθέτησης του εξοπλισμού ολοκληρώθηκαν με επιτυχία, δεν υπάρχουν αυτή τη στιγμή συστηματικά δεδομένα για το ποσοστό αξιοποίησης των διαδραστικών συστημάτων και του STEM εξοπλισμού. Η μέτρηση των επιδράσεων στην ποιότητα της διδασκαλίας και της μαθησιακής διαδικασίας απαιτεί στοχευμένη παρακολούθηση και μεθοδολογικά τεκμηριωμένη αποτίμηση για την ενσωμάτωση της λειτουργίας αυτών των συστημάτων στην καθημερινή σχολική πράξη, δηλαδή τη χρήση του εξοπλισμού, την αξιοποίηση του ψηφιακού περιεχομένου και σεναρίων από τους εκπαιδευτικούς, την απόκτηση εμπειρίας χρήσης και την μέτρηση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων.

Επιπρόσθετα, θα χρηματοδοτηθεί η απόκτηση τεχνολογικών εργαλείων, ειδικά σχεδιασμένων για την κάλυψη των ατομικών αναγκών των μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, όπως συσκευές υποστήριξης πληροφορικής, περιφερειακά υπολογιστών, λογισμικό υποστηρικτικής τεχνολογίας για πρόσβαση σε διαδικτυακό περιεχόμενο και ψηφιακά μαθήματα, φορητούς υπολογιστές και εκτυπωτές.

Στον εν λόγω Άξονα σχεδιάζονται επίσης δράσεις για την υλοποίηση εσωτερικών (ενσύρματων και ασύρματων) δικτύων σχολείων, καθώς και, για την αναβάθμιση των δικτυακών προσβάσεων, μέσω της εγκατάστασης οπτικών προσβάσεων υψηλής ταχύτητας σε σχολεία της Αττικής και Θεσσαλονίκης. Συμπληρωματικά, περιλαμβάνονται δράσεις για την αναβάθμιση των κέντρων δεδομένων & των κεντρικών δικτυακών υποδομών του Π.Σ.Δ., I.T.Y.E. «Διόφαντος» και Myschool.

Στην αναβάθμιση του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων εντάσσονται και τα προγράμματα ενίσχυσης και εμπλουτισμού των σχολικών βιβλιοθηκών, ανανέωσης του εξοπλισμού των Εργαστηρίων Φυσικών Επιστημών των Γυμνασίων και των Μουσικών Σχολείων με μουσικά όργανα, των Καλλιτεχνικών Σχολείων, καθώς και, η ενίσχυση των υποδομών ΤΠΕ κεντρικών και περιφερειακών υπηρεσιών και σχολικών μονάδων. Επίσης, έχουν ξεκινήσει να λειτουργούν Κέντρα Καινοτομίας και αναμένεται μέχρι τον Ιούνιο 2026 να λειτουργήσουν και τα 13 Κέντρα Καινοτομίας με εξοπλισμό τεχνολογίας αιχμής.

2.3.5.2. ΑΣ.5.2: Αναβάθμιση των κτιριακών υποδομών των σχολικών μονάδων

Η αναβάθμιση των σχολικών υποδομών περιλαμβάνει ανεγέρσεις νέων κτιρίων και εκτεταμένες παρεμβάσεις επισκευής και ανακαίνισης κτιρίων, με ιδιαίτερη έμφαση στην προσχολική εκπαίδευση. Στον συγκεκριμένο άξονα εντάσσονται και έργα που στοχεύουν στη λειτουργική, αισθητική και ενεργειακή αναβάθμιση, καθώς και στην επέκταση των σχολικών υποδομών και αιθουσών διδασκαλίας, με σημαντικά οφέλη ως προς τη μείωση του

λειτουργικού κόστους, τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης και τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των σχολικών μονάδων.

Στο πλαίσιο του εθνικού προγράμματος αναβάθμισης υποδομών, υλοποιούνται δράσεις αντισεισμικής θωράκισης βάσει της χαρτογράφησης και αξιολόγησης των σχολικών κτιρίων που εκπόνησε το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος (Τ.Ε.Ε.).

Ξεχωριστή πρωτοβουλία αποτελεί το «Πρόγραμμα Μαριέττα Γιαννάκου», το οποίο ξεκίνησε το καλοκαίρι του 2025 και αφορά την ανακαίνιση 645 σχολικών κτιρίων σε 245 δήμους και στις 13 περιφέρειες της χώρας. Ο συνολικός προϋπολογισμός του προγράμματος ανέρχεται σε 350 εκατ. €. Για τα έργα της α' φάσης ανέρχεται σε 150 εκατ. €, εκ των οποίων τα 100 προέρχονται από δωρεά της Ελληνικής Ένωσης Τραπεζών και τα 50 εκατ. € από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.). Το έργο περιλαμβάνει εσωτερικούς και εξωτερικούς χρωματισμούς, ριζική ανακαίνιση χώρων υγιεινής, κατασκευή τουαλετών και ραμπών ΑμεΑ, καθώς και αναμόρφωση των αύλειων χώρων, επισκευή ή κατασκευή γηπέδων μπάσκετ και βόλεϊ και δημιουργία παιδικών χαρών στα νηπιαγωγεία. Η β' φάση του προγράμματος, που θα καλύψει επιπλέον σχολεία, βρίσκεται υπό σχεδιασμό, για την κάλυψη των αναγκών περισσότερων σχολείων. Κύριος φορέας υλοποίησης του προγράμματος είναι η «Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.» (ΚΤ.ΥΠ.) του Ελληνικού Δημοσίου. Εκτεταμένες επισκευές και παρεμβάσεις προβλέπεται να διενεργηθούν στα ΔΗΜ.Ω.Σ. και στα σχολεία που επιλέγησαν να εφαρμόσουν το πρόγραμμα ΙΒ. Ενδεικτικά, στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος για το Δίκτυο Ωνάσειων Σχολείων έχει ολοκληρωθεί η πλήρης ανακαίνιση δώδεκα (12) σχολικών μονάδων.

Επίσης, μέσω των Συμπράξεων Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), έχει υπογραφεί σύμβαση με το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, ύψους 137,6 εκατ. ευρώ, για την ανέγερση 17 σύγχρονων βιοκλιματικών σχολείων υψηλών προδιαγραφών στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας. Μέσω του συγκεκριμένου μηχανισμού, τα 17 νέα και σύγχρονα σχολεία θα είναι διαθέσιμα στην Κεντρική Μακεδονία το σχολικό έτος 2026-2027 παρέχοντας στους μαθητές και μαθήτριες της Θεσσαλονίκης και της Κατερίνης σύγχρονες υποδομές αναβαθμίζοντας παράλληλα το επίπεδο της δημόσιας εκπαίδευσης.

Ταυτόχρονα, προωθούνται δράσεις βελτίωσης της προσβασιμότητας όλων των σχολικών μονάδων, με έργα που θα εξασφαλίσουν πλήρη φυσική και λειτουργική πρόσβαση έως το 2030, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία. Τα μέτρα περιλαμβάνουν την εγκατάσταση ραμπών, αναβατορίων ή ανελκυστήρων και την κατασκευή ή προσαρμογή κατάλληλων τουαλετών. Ιδιαίτερη μέριμνα δίνεται στη δημιουργία χώρων αισθητηριακής ολοκλήρωσης στα ειδικά σχολεία, την καταγραφή αναγκών εξοπλισμού και την καλύτερη αξιοποίηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων. Επίσης, εξετάζεται η επίλυση του χρόνιου προβλήματος μεταφοράς των μαθητών των ειδικών σχολείων σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών (Περιφέρειες).

Με δεδομένη τη συρρίκνωση του μαθητικού πληθυσμού λόγω του δημογραφικού ζητήματος, τα επόμενα χρόνια μελετάται η πλήρης αξιοποίηση των υφιστάμενων κτιριακών εγκαταστάσεων γενικών και ειδικών σχολείων με στόχο την αποσυμφόρηση των λειτουργούντων.

Τα στοιχεία για την κτιριακή, ενεργειακή και γεωχωρική κατάσταση των σχολικών υποδομών,

καθώς και για την προσβασιμότητά τους, θα συγκεντρωθούν σε ένα Ενιαίο και Διαλειτουργικό Πληροφοριακό Σύστημα, ώστε να διευκολυνθεί ο σχεδιασμός και η παρακολούθηση των παρεμβάσεων σε εθνικό επίπεδο.

<p>Στρατηγικός Στόχος 5: Αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και των κεντρικών δικτυακών, υπολογιστικών και αποθηκευτικών υποδομών</p>
<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p> <p>Η αναβάθμιση των υποδομών και του εξοπλισμού των σχολείων περιλαμβάνει δράσεις που αφορούν στην αναβάθμιση των υποδομών και στον εκσυγχρονισμό του υλικοτεχνικού εξοπλισμού των αιθουσών διδασκαλίας, των εργαστηρίων, των βιβλιοθηκών των σχολικών μονάδων.</p>
<p>Άξονες Στρατηγικής (ΑΣ)</p> <p>ΑΣ.5.1 Αναβάθμιση του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων και του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου ΑΣ.5.2 Αναβάθμιση του εξοπλισμού των σχολικών μονάδων</p>
<p>Ενδεικτικές Δράσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων μάθησης • Προμήθεια και παράδοση σετ Ρομποτικής και υποδομές μάθησης STEM • Εργαλεία για μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες • Ανάπτυξη Κέντρων Καινοτομίας σε 13 Περιφερειακές Διευθύνσεις • Δημιουργία, επέκταση και εκσυγχρονισμός μονάδων πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης • Ενίσχυση ΤΠΕ υποδομών σχολείων και κεντρικών υποδομών • Εξοπλισμός Εργαστηρίων Φυσικών Επιστημών • Εξοπλισμός Μουσικών Σχολείων με μουσικά όργανα • Εξοπλισμός Καλλιτεχνικών Σχολείων • Εξοπλισμός Σχολικών Βιβλιοθηκών • Επισκευαστικές εργασίες και αναβάθμιση κτιρίων (πρόγραμμα «Μαριέττα-Γιαννάκου»)

Πίνακας 32: Συνοπτική παρουσίαση της εξειδίκευσης του Στρατηγικού Στόχου 5

2.3.6. ΣΣ6: Μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης και των επιμέρους δομών της, με έμφαση στη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών και του πλαισίου των σχέσεων, εντός των οποίων συντελείται η διδασκαλία, η μάθηση και η αξιολόγηση των μαθητών/-τριών

Η μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης και των επιμέρους δομών στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών και του πλαισίου των σχέσεων, εντός των οποίων συντελείται η διδασκαλία, η μάθηση και η αξιολόγηση. Η αποκέντρωση των διοικητικών αρμοδιοτήτων του Υπουργείου Παιδείας, η αυτονομία και η ευελιξία των σχολικών μονάδων καθώς και ο επανασχεδιασμός του Σχολικού Χάρτη, θα οδηγήσουν στη βελτίωση της λειτουργικότητας και στον εξορθολογισμό του εκπαιδευτικού συστήματος. Η δυνατότητα λήψης αποφάσεων σε τοπικό επίπεδο θα αμβλύνει τις υπάρχουσες ανισότητες μεταξύ των σχολικών μονάδων, οι οποίες συντηρούνται

ακόμα λόγω γραφειοκρατικών και άλλων αγκυλώσεων. Η δικτύωση όλων των εμπλεκόμενων συντελεστών της εκπαίδευσης θα αποτελέσει το βασικό κύτταρο κοινωνικής, οικονομικής αλλά και περιβαλλοντικά βιώσιμης ανάπτυξης.

Στο παραπάνω πλαίσιο, ο Στρατηγικός Στόχος υλοποιείται μέσω των παρακάτω Αξόνων Στρατηγικής (ΑΣ):

2.3.6.1. ΑΣ.6.1: Διασφάλιση της Ποιότητας και Αξιολόγηση στην εκπαίδευση

Η διασφάλιση της ποιότητας και η αξιολόγηση στην εκπαίδευση συνιστούν θεμελιώδεις πυλώνες για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού συστήματος και την ενίσχυση της δημόσιας λογοδοσίας. Οι πολιτικές διασφάλισης ποιότητας στοχεύουν στη συνεχή αναβάθμιση όλων των διαδικασιών μέσω μετρήσιμων δεικτών, ενώ παράλληλα προϋποθέτουν την ηθική δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων μερών στις αρχές της διαφάνειας και της κουλτούρας ποιότητας. Οι θεσμοί Α.ΔΙ.Π.Π.Δ.Ε. και Ι.Ε.Π. διαδραματίζουν κομβικό ρόλο στην εισήγηση πολιτικών, στον εθνικό συντονισμό, στη μεταφορά τεχνογνωσίας και στον σχεδιασμό προτύπων ποιότητας που θα διέπουν τις εκπαιδευτικές και διοικητικές λειτουργίες.

Η αξιολόγηση αποτελεί μια διαρκή και ανεξάρτητη διαδικασία που καλύπτει όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης βασιζόμενη στην ανάπτυξη σχέσεων εμπιστοσύνης μεταξύ εκπαιδευτικών και φορέων αξιολόγησης. Εστιάζει τόσο στην εσωτερική αξιολόγηση – αυτοαξιολόγηση και την εξωτερική αξιολόγηση της σχολικής μονάδας, όσο και στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και στην ατομική αξιολόγηση του προσωπικού και των στελεχών. Η λειτουργία του συστήματος με όρους διαφάνειας και λογοδοσίας αποτελεί προϋπόθεση για την αποτελεσματικότητά του. Παράλληλα, η αξιολόγηση δεν περιορίζεται στη μέτρηση αποτελεσμάτων, αλλά στηρίζεται στη συγκριτική ανάλυση των σχολικών μονάδων, ενισχύοντας την αυτονομία, την ευελιξία στη διοίκηση και τη διασφάλιση των αναγκαίων πόρων και υποδομών.

Η συγκριτική αξιολόγηση οφείλει να λαμβάνει υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του μαθητικού πληθυσμού καθώς και το ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον κάθε σχολικής μονάδας, ώστε να ενεργοποιούνται κατάλληλες αντισταθμιστικές πολιτικές. Η χάραξη εκπαιδευτικής πολιτικής οφείλει να γίνεται βάσει δεδομένων και τεκμηρίων (evidence-based policy), γεγονός που καθιστά αναγκαία την ενίσχυση, τη διεύρυνση και τη συστηματική βελτίωση των μηχανισμών συλλογής, ανάλυσης και αξιοποίησης εμπειρικών δεδομένων σε κρίσιμες πτυχές της σχολικής εκπαίδευσης.

Αξιολόγηση σχολικής μονάδας

Κεντρικός φορέας της διαδικασίας του προγραμματισμού και της εσωτερικής αξιολόγησης είναι η ίδια η σχολική μονάδα. Υπό αυτό το πρίσμα, η αξιολόγηση αποτελεί μια διαρκή και δυναμική διαδικασία, στην οποία εμπλέκεται ολόκληρη η σχολική κοινότητα με στόχο τον εντοπισμό θετικών στοιχείων, αδυναμιών, περιθωρίων βελτίωσης και αναγκών που συνδέονται με το εκπαιδευτικό έργο. Η διαδικασία αυτή συνιστά τη βάση για τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων που συμβάλλουν στη βελτίωση των βασικών λειτουργιών της σχολικής μονάδας (βλ. Ενότητα 1.1.17).

Έπειτα από τέσσερα χρόνια εφαρμογής της εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, στρατηγικό άξονα αποτελεί η επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου, ώστε να ενσωματωθεί

η αποκτηθείσα εμπειρία. Η επικαιροποίηση θα λάβει υπόψη τα πορίσματα της έκθεσης μεταξιολόγησης της Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. (2024-2025) σχετικά με την αποτίμηση και τις προτάσεις βελτίωσης των διαδικασιών εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης, τις εισηγήσεις στελεχών της εκπαίδευσης (Συμβούλων και Εποπτών Ποιότητας Εκπαίδευσης, Διευθυντών σχολείων), τις απόψεις των εκπροσώπων εκπαιδευτικών, καθώς και τις προτάσεις του Ι.Ε.Π., το οποίο έχει ήδη προγραμματίσει δράσεις για την περαιτέρω υποστήριξη της διαδικασίας. Στο πλαίσιο αυτό, αναπτύσσεται νέα ψηφιακή πλατφόρμα αξιολόγησης, η οποία θα διευκολύνει την παρακολούθηση και την ανάδειξη των δράσεων με στόχο τη συνεχή βελτίωση του εκπαιδευτικού έργου.

Η μεταρρύθμιση θεωρείται σημαντική, ώστε η αξιολόγηση της σχολικής μονάδας να είναι μία ουσιαστική και όχι τυπική, γραφειοκρατική διαδικασία. Βασικοί άξονες της μεταρρύθμισης είναι η διατήρηση των βασικών χαρακτηριστικών της καθολικότητας εφαρμογής, της υποχρεωτικότητας της συμμετοχής, ενώ παράλληλα θα εστιάσει στον περιορισμό της γραφειοκρατίας και στα ποιοτικά χαρακτηριστικά του σχεδιασμού των Σχεδίων Δράσης, της εφαρμογής κριτηρίων, της ενεργού εμπλοκής των εκπαιδευτικών και της ουσιαστικής υποστήριξης από τους Συμβούλους Εκπαίδευσης.

Αξιολόγηση εκπαιδευτικού έργου- Εθνικές Εξετάσεις Διαγνωστικού Χαρακτήρα

Οι χαμηλές επιδόσεις των μαθητών που ολοκληρώνουν την υποχρεωτική εκπαίδευση, όπως αυτές αποτυπώνονται στο διεθνές πρόγραμμα PISA και στις εθνικές εξετάσεις διαγνωστικού χαρακτήρα, δημιουργούν έναν εύλογο προβληματισμό, δεδομένου ότι οι σχολικές επιδόσεις συνδέονται με την μετέπειτα επιτυχή μετάβαση στην αγορά εργασίας, την κοινωνική ένταξη του ατόμου αλλά και γενικότερα με την καλύτερη απόδοση της οικονομίας και την ανάπτυξη της χώρας.

Ο έγκαιρος εντοπισμός των μαθητών που υστερούν στην απόκτηση βασικών γνώσεων και δεξιοτήτων θεωρείται κρίσιμος για την εφαρμογή στοχευμένων παρεμβάσεων για την πρόληψη της σχολικής διαρροής και την αποφυγή του κινδύνου οι μαθητές αυτοί να παραμείνουν λειτουργικά αναλφάβητοι στην ενήλικη ζωή τους.

Σημαντικό ρόλο στη διασφάλιση της ποιότητας και την αξιολόγηση της εκπαιδευτικής πολιτικής, παίζουν οι Εθνικές Εξετάσεις Διαγνωστικού Χαρακτήρα, που επιτρέπουν την έγκυρη και αξιόπιστη διάγνωση γνώσεων και δεξιοτήτων των μαθητών, την εξαγωγή συμπερασμάτων για τις ασκούμενες πολιτικές, διαμόρφωση εισηγήσεων για τη βελτίωση της εκπαιδευτικής πολιτικής στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και την εφαρμογή διορθωτικών δράσεων για την επίλυση των εντοπισθέντων προβλημάτων στην επίδοση των μαθητών.

Στο πλαίσιο αυτό, η διενέργεια των Εθνικών Εξετάσεων Διαγνωστικού Χαρακτήρα και για τα επόμενα έτη εντάσσεται στον προγραμματισμό του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. ως ξεχωριστή πράξη με στόχο την ύπαρξη ενός μηχανισμού ελέγχου της αποτελεσματικότητας της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων, της επίτευξης των στόχων των νέων Προγραμμάτων Σπουδών και νέων μεθόδων διδασκαλίας και της αποτύπωσης των εκπαιδευτικών/μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Προς την ίδια κατεύθυνση, προγραμματίζονται δράσεις ολοκληρωμένης υποστήριξης για την σχολική ετοιμότητα και τον γλωσσικό γραμματισμό στις προσχολικές και πρωτοσχολικές ηλικίες για την έγκαιρη διάγνωση ελλειμμάτων και δυνατότητα εφαρμογής αποτελεσματικής παρέμβασης.

Επιδιώκεται η διαμόρφωση θεωρητικού πλαισίου διενέργειας εξετάσεων διαγνωστικού χαρακτήρα βάσει των γνώσεων που προδιαγράφονται στα προγράμματα σπουδών για τη Γλώσσα και τα Μαθηματικά, η σύνταξη οδηγού εκπόνησης θεμάτων, η προετοιμασία και διεξαγωγή δοκιμασιών αξιολόγησης στη Γλώσσα και τα Μαθηματικά σε αντιπροσωπευτικό δείγμα μαθητών σε επιλεγμένες σχολικές μονάδες της χώρας.

Αξιολόγηση εκπαιδευτικών

Η ατομική αξιολόγηση των εκπαιδευτικών άρχισε να εφαρμόζεται από τη σχολική χρονιά 2022-2023 και δόθηκε προτεραιότητα στους νεοδιορισθέντες εκπαιδευτικούς, ώστε να μονιμοποιηθούν μετά το πέρας της διετούς δόκιμης υπηρεσίας τους έχοντας ήδη αξιολογηθεί. Επίσης, δόθηκε προτεραιότητα και στους εκπαιδευτικούς που επιθυμούν να ανανεώσουν τη θητεία τους στα Πρότυπα και Πειραματικά σχολεία.

Εξετάζονται βελτιωτικές παρεμβάσεις στο θεσμικό πλαίσιο αξιολόγησης των εκπαιδευτικών με στόχο την ψηφιοποίηση και απλούστευση των διαδικασιών. Αναγνωρίζοντας τον ρόλο των Συμβούλων Εκπαίδευσης στο έργο της αξιολόγησης των εκπαιδευτικών και της επίτευξης της ποιότητας στην εκπαίδευση εξετάζεται η αύξηση του αριθμού των Συμβούλων, η ορθολογικότερη κατανομή των σχολείων ευθύνης και η ελάφρυνση της γραφειοκρατίας.

Επίσης, εξετάζεται η αναθεώρηση του πλαισίου αξιολόγησης για την επιλογή στελεχών εκπαίδευσης. Η σημασία του ρόλου των Διευθυντών των σχολικών μονάδων και η πολιτική επιλογή της αύξησης της αυτονομίας των σχολικών μονάδων, οδηγεί στην επανεξέταση των κριτηρίων επιλογής, την υποστήριξη του πολλαπλού ρόλου τους μέσω της αρχικής επιμόρφωσης πριν την ανάληψη των καθηκόντων τους και τη συνεχή επαγγελματική τους ανάπτυξη.

Μηχανισμοί παρακολούθησης και αποτίμησης

Καθοριστικής σημασίας για την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών πολιτικών είναι η μακροχρόνια παρακολούθηση και η συστηματική αποτίμηση των αποτελεσμάτων τους. Απαιτείται, επομένως, η δημιουργία ή/και η βελτίωση ενός ολοκληρωμένου μηχανισμού ιχνηλάτησης, συλλογής, ανάλυσης και αξιοποίησης εμπειρικών δεδομένων για κρίσιμες πτυχές της σχολικής εκπαίδευσης. Ο μηχανισμός αυτός οφείλει να λειτουργεί σε πλήρη συντονισμό με αντίστοιχες δομές της μεταδευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ώστε να αποτιμάται ο βαθμός επίτευξης των πολιτικών σε βάθος χρόνου και να δίνεται η δυνατότητα εξειδίκευσης του στρατηγικού σχεδιασμού σε τοπικό και εθνικό επίπεδο.

Στο πλαίσιο του νέου προγράμματος «Ιχνηλάτηση Σχολικών και Εργασιακών Διαδρομών μέσω Παρατηρητηρίου Μετάβασης – Απόφοιτοι» έχει αναπτυχθεί πληροφοριακό σύστημα ιχνηλάτησης και ειδικό portal επαγγελματικού προσανατολισμού, με δεδομένα που αποτυπώνουν την «υπαρκτή σχολική πραγματικότητα», όπως τη σχολική φοίτηση, τα αποτελέσματα πανελλαδικών. Σταδιακά θα ενσωματωθούν και στοιχεία για τις δεξιότητες που ζητά η αγορά εργασίας, βάσει ερευνών της Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εργασίας. Το Παρατηρητήριο Μετάβασης αποτελεί δυναμικό εργαλείο διασύνδεσης

εκπαίδευσης, κοινωνίας και αγοράς εργασίας, παρέχοντας διαδραστικές πληροφορίες για τη φοίτηση, τις τάσεις δεξιοτήτων, τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και τις εκπαιδευτικές/επαγγελματικές διαδρομές αποφοίτων.

Συμπληρωματικά, λειτουργούν και άλλοι μηχανισμοί παρακολούθησης, όπως η πλατφόρμα για την ενδοσχολική βία <https://stop-bullying.gov.gr>, ενώ σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και η Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης Δυσκολίας, η οποία εμπλουτίζεται με νέα θέματα και αξιοποιείται τόσο για παιδαγωγικούς σκοπούς όσο και για την άντληση κοινών εξεταστικών θεμάτων στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις, επιτρέποντας την παρακολούθηση των μαθητικών επιδόσεων σε εθνικό επίπεδο.

Εξίσου κομβική είναι η συμμετοχή της χώρας σε διεθνείς έρευνες και μετρήσεις, όπως PISA, ICILS, TALIS, καθώς και η ενεργός ένταξη σε ευρωπαϊκά και διεθνή θεματικά δίκτυα πολιτικής και έρευνας. Οι συνεργασίες αυτές επιτρέπουν την παρακολούθηση της πορείας της χώρας σε σύγκριση με τα άλλα εκπαιδευτικά συστήματα, ενισχύουν την αξιοπιστία των δεδομένων, προσφέρουν δυνατότητες άντλησης καλών πρακτικών και τοποθετούν την ελληνική εκπαιδευτική πολιτική στον διεθνή χάρτη συγκρίσεων και καινοτομιών.

Στον άξονα αυτό, κρίσιμη παράμετρος είναι η μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης με στόχο την ενίσχυση του επιτελικού και εποπτικού ρόλου του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού στον σχεδιασμό και την παρακολούθηση της εθνικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Η μεταρρύθμιση αυτή προϋποθέτει την περαιτέρω ανάπτυξη μηχανισμών σχεδιασμού, παρακολούθησης και αξιολόγησης βάσει δεδομένων, καθώς και τη δημιουργία εξειδικευμένων παρατηρητηρίων για την αποτίμηση ανισοτήτων στην εκπαίδευση και την παρακολούθηση της ένταξης των αποφοίτων στην αγορά εργασίας.

2.3.6.2. ΑΣ.6.2: Αυτονομία των σχολικών μονάδων

Διεθνείς μελέτες συνδέουν την αυτονομία της σχολικής μονάδας με καλύτερες επιδόσεις των μαθητών και καλύτερη διοίκηση (OECD, 2011·OECD, 2020b·UNESCO, 2024/5).

Η προώθηση της αυτονομίας και της ευελιξίας στη διοίκηση των εκπαιδευτικών μονάδων προϋποθέτει τον επιτελικό μετασχηματισμό της σχολικής εκπαίδευσης και την ολοκληρωμένη παρακολούθηση και διαμορφωτική αξιολόγηση της λειτουργίας των σχολικών μονάδων. Καθίσταται εφικτή μέσα από την απλούστευση των διαδικασιών και εν συνεχεία την αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων από το κεντρικό κράτος προς τις επιμέρους δομές της εκπαίδευσης.

Η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο συνδέεται με την ενίσχυση των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης και την αναβάθμιση του ρόλου των σχολικών μονάδων, μέσω της δικτύωσής τους με την τοπική αυτοδιοίκηση, τους τοπικούς φορείς, την τοπική κοινωνία και οικονομία, καθώς και μέσω της παροχής υποστηρικτικών υπηρεσιών που ενισχύουν το εκπαιδευτικό έργο. Η σχολική μονάδα μέσω της κατάρτισης του ετήσιου συλλογικού προγραμματισμού του εκπαιδευτικού έργου καθορίζει τους εκπαιδευτικούς στόχους και τον σχεδιασμό αντίστοιχων συλλογικών δράσεων, όπως επιμορφώσεων και πρωτοβουλιών σε τοπικό ή και περιφερειακό επίπεδο για την πρόληψη, παρακολούθηση και αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του εκπαιδευτικού της έργου, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω (Ι.Ε.Π., 2021).

Επίσης, ενισχύεται ο ρόλος του Διευθυντή, ο οποίος συμμετέχει στην αξιολόγηση του εκπαιδευτικού προσωπικού και δύναται να προτείνει εκπαιδευτικό για ατομική αξιολόγηση. Επιπροσθέτως, εγκρίνει με σύμφωνη γνώμη του Συλλόγου Διδασκόντων την επιλογή του Πολλαπλού Βιβλίου και τα προγράμματα και τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο σχολείο, καθώς και, τη διάθεση του σχολικού κτιρίου για τη διοργάνωση εκδηλώσεων πέραν του διδακτικού ωραρίου.

Η ενίσχυση του βαθμού αυτονομίας των μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης με ενεργό ρόλο των εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας αναφέρεται ως ένας από τους πολλούς στόχους της λειτουργίας των Πρότυπων Επαγγελματικών Λυκείων (Π.ΕΠΑ.Λ.) σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4763/2020.

Ο ψηφιακός μετασχηματισμός θα επιτρέψει την ψηφιοποίηση και απλούστευση των διοικητικών διαδικασιών, σε συνδυασμό με τις απαραίτητες προσαρμογές στο θεσμικό πλαίσιο και στον τρόπο άσκησης του έργου των Διευθυντών των σχολικών μονάδων και των Διευθύνσεων Εκπαίδευσης. Με τον τρόπο αυτό αναμένεται να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα της λειτουργίας τους και να διευκολυνθεί η ταχύτερη ανταπόκριση στις ανάγκες τους.

Η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων και η αυτονομία των σχολικών μονάδων περιλαμβάνει την ενίσχυση του ρόλου και των αρμοδιοτήτων των Δήμων, ως προς τη συντήρηση και επισκευή των υποδομών και του εξοπλισμού, τη διαχείριση του υποστηρικτικού προσωπικού των σχολικών μονάδων, την κάλυψη των λειτουργικών τους δαπανών, την προμήθεια αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων υποστήριξης της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αλλά και διασύνδεσης της εκπαίδευσης με την τοπική κοινωνία και οικονομία.

Παράλληλα, προωθείται η μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου χρηματοδότησης των σχολικών μονάδων, με την υιοθέτηση ενός νέου, πιο ευέλικτου συστήματος, η λειτουργία του οποίου θα βασίζεται στην αποκέντρωση των αποφασιστικών αρμοδιοτήτων χρηματοδότησης σε επίπεδο δήμου και σχολικής μονάδας, καθώς και στην υιοθέτηση ευέλικτων και ταχύτερων διαδικασιών.

Σε επίπεδο σχολικής μονάδας, με τον ν. 4823/2021 έχει θεσμοθετηθεί η παρουσία Ενδοσχολικών Συντονιστών, Μεντόρων, Συμβούλων Σχολικής Ζωής.

2.3.6.3. ΑΣ.6.3: Επανασχεδιασμός του Σχολικού Χάρτη

Ο χάρτης των σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης επανασχεδιάζεται με βάση τις δημογραφικές και τις τεχνολογικές εξελίξεις, με στόχο τη δημιουργία ενός βιώσιμου και λειτουργικού δικτύου. Ο εξορθολογισμός περιλαμβάνει το μέγεθος των σχολικών μονάδων και των τάξεων, το ωράριο λειτουργίας, καθώς και την ενίσχυση του ολόημερου σχολείου για τη βελτίωση της ποιότητας της εκπαιδευτικής διαδικασίας και τη σύνδεσή της με την τοπική κοινωνία.

Ο σχεδιασμός βασίζεται σε ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα, καλύπτοντας τόσο τις υφιστάμενες ανάγκες των μαθητών όσο και τις μεταβολές που προβλέπονται για την επόμενη πενταετία, δεκαετία και εικοσαετία. Στο πλαίσιο αυτό, προωθείται η δημιουργία σχολικών μονάδων με ενιαία διοίκηση, που αξιοποιούν καλύτερα τις υποδομές, το

ανθρώπινο δυναμικό και τα ψηφιακά εργαλεία, όπως το Ολοκληρωμένο Ψηφιακό Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΨΠΣ) e-schools. Η αναχωροθέτηση λαμβάνει υπόψη κοινωνικά και μικροδημογραφικά δεδομένα, καθώς και τοπικές, γεωγραφικές και οικονομικές συνθήκες.

Εξορθολογισμός διαχείρισης εκπαιδευτικού προσωπικού

Η αναδιοργάνωση του σχολικού χάρτη συνδέεται άμεσα με τον εξορθολογισμό της διαχείρισης του εκπαιδευτικού προσωπικού. Με βάση τα δημογραφικά δεδομένα και τον επαναπροσδιορισμό των οργανικών θέσεων, το Υπουργείο Παιδείας, σε συνεργασία με τα συναρμόδια Υπουργεία Εσωτερικών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, προτάσσει τη σταδιακή στελέχωση των σχολείων με μόνιμο προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης, το οποίο θα έχει συνεχή πρόσβαση σε ευκαιρίες επιμόρφωσης και επαγγελματικής ανάπτυξης. Επιπρόσθετα, θα αξιοποιηθεί ένα νέο Έξυπνο Σύστημα Προβλεπτικής Στελέχωσης Σχολικών Μονάδων & Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Eduplan.ai) για την καταγραφή των κενών, την ταχύτερη επεξεργασία των δεδομένων, την ορθολογική κατανομή του εκπαιδευτικού προσωπικού, με στόχο την έγκαιρη στελέχωση και εύρυθμη λειτουργία των σχολείων.

Πολυτυπία σχολικών μονάδων

Συνεχίζεται η διεύρυνση της πολυτυπίας των σχολικών μονάδων που λειτουργούν εντός της χώρας στην προσπάθεια κάλυψης των ποικίλων μαθησιακών αναγκών και διαδρομών κατάκτησης της γνώσης. Η προσπάθεια αυτή έχει δύο βασικούς πυλώνες: την ποιότητα της παρεχόμενης παιδείας στο δημόσιο σχολείο και την άμβλυση κοινωνικών ανισοτήτων με την παροχή ίσων ευκαιριών πρόσβασης στην ποιοτική εκπαίδευση.

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει την επέκταση του δικτύου των Πρότυπων και Πειραματικών Σχολείων, Μουσικών, Καλλιτεχνικών και Προτύπων ΕΠΑ.Λ., ίδρυση Δημοσίων Ωνάσειων σχολείων σε περιοχές που αντιμετωπίζουν κοινωνικο-οικονομικές προκλήσεις, εισαγωγή του IB στα δημόσια σχολεία, ίδρυση αθλητικών σχολείων κ.ά. Στόχος είναι τα σχολεία αυτά να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές της γνώσης και πόλοι αριστείας και διάχυσης των καλών πρακτικών στην τοπική κοινωνία και την εκπαιδευτική κοινότητα.

Λαμβάνοντας υπόψη την ορεινότητα και νησιωτικότητα της χώρας, εξετάζεται με ιδιαίτερη ευαισθησία και σεβασμό στο θεμελιώδες δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση μαθητών απομακρυσμένων περιοχών, η λειτουργία ολιγοθέσιων σχολικών μονάδων αλλά και η υποστήριξη των περιοχών αυτών με τις Αυτόνομες Τάξεις Γυμνασίου (λειτουργία υβριδικών απομακρυσμένων τάξεων για μαθητές σε απομακρυσμένα νησιά και ορεινές περιοχές).

Συμπερίληψη/ ενταξιακή εκπαίδευση – Στήριξη ευάλωτων ομάδων

Στη βάση της αρχής της συμπερίληψης και συνεκπαίδευσης των παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή/και αναπηρία στα γενικά σχολεία, ιδρύονται νέα Τμήματα Ένταξης στις σχολικές μονάδες γενικής εκπαίδευσης, με παράλληλη ίδρυση οργανικών θέσεων ειδικών εκπαιδευτικών με ειδίκευση στην Ειδική Αγωγή για την στελέχωσή τους.

Προβλέπεται, επίσης, η ίδρυση νέων Σχολικών Μονάδων Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (Σ.Μ.Ε.Α.Ε.) και Ενιαίων Ειδικών Επαγγελματικών Γυμνασίων-Λυκείων (ΕΝ.Ε.Ε.ΓΥ.-Λ.), στελεχωμένων με εξειδικευμένο προσωπικό, όπως εκπαιδευτικούς ειδικής αγωγής,

ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς, λογοθεραπευτές, εργοθεραπευτές και Ειδικό Βοηθητικό Προσωπικό.

Για τους μαθητές από ευάλωτα κοινωνικά περιβάλλοντα ενισχύεται ο θεσμός των Τάξεων Υποδοχής (Τ.Υ.) με εκπαιδευτικούς πλήρους ωραρίου, ώστε να αποφεύγεται η συχνή εναλλαγή διδασκόντων και να διασφαλίζεται η συνέχεια της διδασκαλίας και η οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης σε περιοχές Ζ.Ε.Π. Η ρύθμιση αυτή συμβάλλει καθοριστικά στη σχολική πρόοδο, την κοινωνική ένταξη και την πρόληψη της διαρροής.

Επαγγελματική Εκπαίδευση

Στην Επαγγελματική Εκπαίδευση, σύμφωνα με τον ν. 4512/2018, τον ν. 4763/2020 και το ν. 5237/2025, το ΥΠΑΙ.Θ.Α. προχωρά σε ιδρύσεις, συγχωνεύσεις ή μετατροπές ΕΠΑ.Λ., καθώς και σε αναπροσαρμογές τομέων και ειδικοτήτων, ώστε να καλυφθούν οι ανάγκες της τοπικής αγοράς και της εθνικής οικονομίας.

Στο πλαίσιο του εξορθολογισμού του εκπαιδευτικού χάρτη και της ενίσχυσης της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και, σύμφωνα με τον ν. 4512/2018 (ΦΕΚ Α'5) και τον ν. 4763/2020 (ΦΕΚ Α' 254) για το νέο σύστημα διακυβέρνησης της ΕΕΚ και τον ρόλο των Σ.Σ.Π.Α.Ε. και Κ.Σ.Ε.Ε.Κ., το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. προβαίνει σε μεταβολές σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Γενικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης (ιδρύσεις, καταργήσεις, συγχωνεύσεις, μετατροπές, προσθήκες/καταργήσεις τομέων και ειδικοτήτων στα ΕΠΑ.Λ.) με στόχο την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών και την ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης με νέους τομείς και ειδικότητες με βάση τις ανάγκες της τοπικής αγοράς και της εγχώριας οικονομίας.

Στην κατεύθυνση αυτή συμβάλλει και η λειτουργία των Πρότυπων Επαγγελματικών Λυκείων (Π.ΕΠΑ.Λ.), καθώς σύμφωνα με το άρθρο 16 του ν. 4763/2020, στον πολυδιάστατο σκοπό της ίδρυσής τους αναφέρεται η ενίσχυση του βαθμού αυτονομίας των μονάδων επαγγελματικής εκπαίδευσης, με ενεργό ρόλο των εκπροσώπων της τοπικής κοινωνίας, ενώ προβλέπεται η πιλοτική ίδρυση τομέων και ειδικοτήτων πριν τη γενική εφαρμογή τους στα ΕΠΑ.Λ.

Υποστηρικτικές δομές

Επιπλέον, δίνεται έμφαση στη στελέχωση με μόνιμο διεπιστημονικό προσωπικό των αποκεντρωμένων υποστηρικτικών δομών της δημόσιας εκπαίδευσης, όπως:

- των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ., Σ.Δ.Ε.Υ. και Ε.Δ.Υ. με ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς για την ενίσχυση της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης
- των Εργαστηριακών Κέντρων Φυσικών Επιστημών (Ε.Κ.Φ.Ε.) για την υποστήριξη της εργαστηριακής διδασκαλίας των μαθημάτων Φυσικών Επιστημών
- των Εργαστηριακών Κέντρων (Ε.Κ.) για τη διεξαγωγή των εργαστηριακών μαθημάτων των ΕΠΑ.Λ.
- των Κέντρων Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.ΠΕ.Α.) για την καλλιέργεια περιβαλλοντικής συνείδησης και εκπαίδευση για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και την αειφόρο ανάπτυξη και
- των Κέντρων Καινοτομίας (Κ.Κ.) για την ανάπτυξη νέων πρακτικών μάθησης.

<p>Στρατηγικός Στόχος 6: Μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης και των επιμέρους δομών της, με έμφαση στη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών και του πλαισίου των σχέσεων, εντός των οποίων συντελείται η διδασκαλία, η μάθηση και η αξιολόγηση των μαθητών/-τριών καθώς και στην ενίσχυση της αυτονομίας και της λογοδοσίας</p>
<p>ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ</p> <p>Η μεταρρύθμιση του υφιστάμενου μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης και των επιμέρους δομών στοχεύει στη διασφάλιση της ποιότητας των διαδικασιών και του πλαισίου των σχέσεων, εντός των οποίων συντελείται η διδασκαλία, η μάθηση και η αξιολόγηση των μαθητών/-τριών. Η ενίσχυση της αυτονομίας των σχολικών μονάδων θα συμβάλει ουσιαστικά στην αντιμετώπιση των ανισοτήτων και στη βελτίωση των επιδόσεων στη σχολική εκπαίδευση.</p>
<p>Άξονες Στρατηγικής (ΑΣ)</p> <p>ΑΣ.6.1 Διασφάλιση της ποιότητας και αξιολόγηση στην εκπαίδευση ΑΣ.6.2 Αυτονομία των σχολικών μονάδων ΑΣ.6.3 Επανασχεδιασμός του Σχολικού Χάρτη</p>
<p>Ενδεικτικές Δράσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Διασφάλιση Ποιότητας στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και υποστήριξη πληροφοριακών συστημάτων • Υποστήριξη αποτίμησης εκπαιδευτικού έργου και εκπαιδευτικών • Παρατηρητήριο Ιχνηλάτησης σχολικών διαδρομών και μετάβασης στην αγορά εργασίας • Αξιολόγηση των Δεξιοτήτων Εγγραμματισμού των Μαθητών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στη Γλώσσα, στα Μαθηματικά και στις Φυσικές Επιστήμες, καθώς και στις Ψηφιακές Δεξιότητες – «Εθνικό Σύστημα Διαγνωστικών Εξετάσεων» • Τράπεζα Θεμάτων για την παρακολούθηση των επιδόσεων σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας • Υποστηρικτικές δράσεις για την υλοποίηση του Σχολικού Χάρτη • Ολοκληρωμένο σύστημα υποστήριξης πολιτών και εκπαιδευτικής κοινότητας με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης EDUCONTACT • Έξυπνο Σύστημα Προβλεπτικής Στελέχωσης Σχολικών Μονάδων & Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Eduplan.ai)

Πίνακας 33: Συνοπτική παρουσίαση της εξειδίκευσης του Στρατηγικού Στόχου 6

3 Μεθοδολογία Καταγραφής και Αποτίμησης των Αποτελεσμάτων Δράσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Εκπαίδευσης

Η Μεθοδολογία Καταγραφής και Αποτίμησης των Αποτελεσμάτων Δράσεων Ψηφιακού Μετασχηματισμού της Εκπαίδευσης αφορά στη συστηματική τεκμηρίωση της αποτελεσματικότητας και της προστιθέμενης αξίας των επενδύσεων του Μέτρου 16676 «Ψηφιακός Μετασχηματισμός της Εκπαίδευσης». Μέσω σαφώς ορισμένων δεικτών (KPIs), διαδικασιών αποτίμησης και μηχανισμών ανατροφοδότησης, διασφαλίζεται η αξιόπιστη καταγραφή της προόδου και η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων στους τέσσερις στρατηγικούς πυλώνες του προγράμματος: ψηφιακό εκπαιδευτικό περιεχόμενο, ψηφιακός εξοπλισμός, επιμόρφωση εκπαιδευτικών και ψηφιακές υπηρεσίες.

Η μεθοδολογία έχει ως στόχο να αναδείξει τη χρησιμότητα των επενδύσεων της δράσης 16676, την ενίσχυση της διαφάνειας και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων. Μέσω της αποτίμησης των αποτελεσμάτων και της αξιοποίησης της ανατροφοδότησης, διαμορφώνεται ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό εκπαιδευτικό σύστημα, προσαρμοσμένο στις ανάγκες της ψηφιακής εποχής.

3.1 Στόχοι της Μεθοδολογίας

Η μεθοδολογία καταγραφής και αποτίμησης των αποτελεσμάτων δράσεων του ψηφιακού μετασχηματισμού της εκπαίδευσης αποσκοπεί στην τεκμηριωμένη αξιολόγηση της προόδου και της αποτελεσματικότητας του ψηφιακού μετασχηματισμού της σχολικής εκπαίδευσης, σε συνάρτηση με τους βασικούς στρατηγικούς στόχους του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. Ειδικότερα, οι στόχοι της μεθοδολογίας είναι οι εξής:

1. **Αξιολόγηση της χρήσης και αξιοποίησης του ψηφιακού εξοπλισμού:** Παρακολούθηση της προμήθειας, εγκατάστασης και ενσωμάτωσης του ψηφιακού εξοπλισμού στις σχολικές μονάδες, με έμφαση στη συστηματική χρήση του από εκπαιδευτικούς και μαθητές, ως βασικό παράγοντα επιτυχίας του ψηφιακού μετασχηματισμού (στρατηγικός στόχος 4 & 5).
2. **Αποτίμηση του βαθμού ενσωμάτωσης ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού και των καινοτόμων διδακτικών προσεγγίσεων:** Εξέταση της παραγωγής, διάθεσης και αξιοποίησης εκπαιδευτικού υλικού ανοιχτού κώδικα και των νέων διδακτικών πρακτικών, με στόχο την ενίσχυση των γνώσεων, δεξιοτήτων και αξιών των μαθητών (στρατηγικός στόχος 1).
3. **Αξιολόγηση των ψηφιακών εκπαιδευτικών υπηρεσιών:** Παρακολούθηση της λειτουργικότητας, της προσβασιμότητας και της ασφάλειας των ψηφιακών υπηρεσιών που παρέχονται στις σχολικές μονάδες, με στόχο την ενίσχυση της ισότητας πρόσβασης και της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης (στρατηγικός στόχος 2 & 4).
4. **Συμμετοχή και ανατροφοδότηση των εμπλεκόμενων:** Ενσωμάτωση της εμπειρίας και της άποψης των μαθητών, εκπαιδευτικών και γονέων στη διαδικασία παρακολούθησης και αποτίμησης, μέσω κατάλληλων εργαλείων συλλογής δεδομένων, όπως ερωτηματολόγια, ομάδες εστίασης, με σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων.

5. **Υποστήριξη της λήψης αποφάσεων και της βελτίωσης των δράσεων:** Παροχή αξιόπιστων και τεκμηριωμένων αποτελεσμάτων προς τα αρμόδια όργανα του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., με στόχο την αναθεώρηση πολιτικών, την αναπροσαρμογή προγραμμάτων και τη βελτίωση της στρατηγικής, σε ευθυγράμμιση με τους στρατηγικούς στόχους 3 και 6.
6. **Συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων:** Διασφάλιση ότι όλα τα δεδομένα που συλλέγονται και αξιοποιούνται στο πλαίσιο της παρακολούθησης και αποτίμησης τηρούν πλήρως τις απαιτήσεις του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

3.2 Περιγραφή του Μηχανισμού

Η καταγραφή και αποτίμηση των αποτελεσμάτων δράσεων του ψηφιακού μετασχηματισμού της εκπαίδευσης θα βασίζεται σε έναν συνδυασμό υφιστάμενων πληροφοριακών συστημάτων και μηχανισμών ανατροφοδότησης, με απόλυτο σεβασμό στην προστασία των προσωπικών δεδομένων των συμμετεχόντων.

Η μεθοδολογία εναρμονίζεται με το υφιστάμενο πλαίσιο εσωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων (ΦΕΚ 4189/Β/2021). Η συστηματική συλλογή και ανάλυση δεδομένων (ποσοτικών και ποιοτικών), όπως προβλέπεται από τη νομοθεσία, ενισχύει τη διαδικασία τεκμηριωμένης αποτίμησης και προγραμματισμού δράσεων σε επίπεδο σχολικής μονάδας, συμβάλλοντας στη βελτίωση της ποιότητας του παρεχόμενου εκπαιδευτικού έργου.

3.3 Δομή και Υπεύθυνοι Μηχανισμού

Ο μηχανισμός καταγραφής και αποτίμησης των αποτελεσμάτων δράσεων του ψηφιακού μετασχηματισμού της εκπαίδευσης θα βασίζεται στη συνεργασία των αρμόδιων υπηρεσιών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. και των σχολικών μονάδων. Προτείνεται η ετήσια συλλογή και ανάλυση δεδομένων, με τη δυνατότητα περαιτέρω εξειδίκευσης της διαδικασίας σε μεταγενέστερο στάδιο, ανάλογα με τις ανάγκες και τις εξελίξεις των έργων.

3.4 Εργαλεία και Πηγές Δεδομένων

Η συλλογή των δεδομένων θα αξιοποιεί:

- **Υφιστάμενα πληροφοριακά συστήματα**, όπως: myschool, eschool, mozabook, μέσω των οποίων μπορούν να εξαχθούν ανώνυμα και συγκεντρωτικά στοιχεία σχετικά με τη χρήση εξοπλισμού, συμμετοχή σε δράσεις, κ.λπ.
- **Ερωτηματολόγια και εργαλεία ανατροφοδότησης** προς μαθητές, εκπαιδευτικούς και γονείς, με στόχο τη συλλογή ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων για τη χρήση και την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων.
- **Τυχόν συμπληρωματικά στατιστικά στοιχεία** από τις σχολικές μονάδες, σε συγκεντρωτική μορφή, χωρίς ταυτοποίηση ατόμων.

3.5 Διαδικασία Συλλογής και Ανάλυσης

- Η συλλογή δεδομένων θα πραγματοποιείται σε ετήσια βάση, με ευθύνη των αρμόδιων υπηρεσιών του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α., σε συνεργασία με τις σχολικές μονάδες. Σύμφωνα με τον προγραμματισμό, εντός του 2025-2026 αναμένεται η ενεργοποίηση του μηχανισμού καταγραφής και αποτίμησης των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων.

- Τα δεδομένα θα συλλέγονται και θα επεξεργάζονται σε συγκεντρωτική και ανώνυμη μορφή, ώστε να διασφαλίζεται η προστασία της ιδιωτικότητας των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονέων.
- Η ανάλυση των δεδομένων θα επικεντρώνεται σε βασικούς δείκτες απόδοσης (KPIs), όπως η συχνότητα χρήσης εξοπλισμού, η συμμετοχή σε δράσεις STEM, η αξιοποίηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού κ.ά.

3.6 Μηχανισμός Ανατροφοδότησης

- Προβλέπεται η τακτική άντληση ανατροφοδότησης από τους εμπλεκόμενους (μαθητές, εκπαιδευτικούς, γονείς) μέσω ανώνυμων ερωτηματολογίων ή άλλων κατάλληλων εργαλείων.
- Τα αποτελέσματα της ανατροφοδότησης θα αξιοποιούνται για τη βελτίωση των δράσεων και τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων.

3.7 Διασφάλιση Ποιότητας και Προστασία Δεδομένων

- Όλες οι διαδικασίες συλλογής, ανάλυσης και αποθήκευσης δεδομένων θα συμμορφώνονται πλήρως με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (GDPR).
- Τα δεδομένα θα συλλέγονται και θα επεξεργάζονται μόνο σε ανώνυμη ή συγκεντρωτική μορφή, χωρίς δυνατότητα ταυτοποίησης ατόμων, ώστε να διασφαλίζεται η εμπιστοσύνη και η ασφάλεια όλων των εμπλεκόμενων.

3.8 Καθορισμός Εισροών, Εκροών και Βασικών Δεικτών Απόδοσης (KPIs)

Η παρακολούθηση της υλοποίησης του ψηφιακού μετασχηματισμού στην εκπαίδευση βασίζεται στη συστηματική καταγραφή εισροών, εκροών και δεικτών απόδοσης (KPIs), αξιοποιώντας τόσο τα διαθέσιμα στατιστικά των εθνικών συστημάτων όσο και διεθνώς αναγνωρισμένα metrics.

3.8.1 Εισροές (Inputs)

1. Υλικοί & Τεχνολογικοί Πόροι

- Σύνολο διαδραστικών συστημάτων, εξοπλισμού STEM κ.λπ.
- Σύνολο νέου ψηφιακού υλικού (βιντεομαθήματα κ.λπ)
- Υποδομές δικτύωσης και πρόσβασης στο διαδίκτυο
- Σύνολο εξοπλισμού τελικών χρηστών (φορητοί υπολογιστές, tablets)

2. Ανθρώπινοι Πόροι

- Εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν στο πρόγραμμα.
- Επιμορφωτές και επιστημονικό προσωπικό υποστήριξης.
- Διοικητικό και τεχνικό προσωπικό υποστήριξης.
- Μαθητές που συμμετέχουν στις δράσεις της στρατηγικής

3. Οικονομικοί Πόροι

- Σύνολο χρηματοδότησης από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους για:
 - την προμήθεια εξοπλισμού.

- ο την ανάπτυξη ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.
- ο επιμορφωτικές δράσεις και τεχνική υποστήριξη.

4. Θεσμικό & Οργανωτικό Πλαίσιο

- Θεσμικό πλαίσιο υλοποίησης της δράσης.
- Οδηγίες εφαρμογής και παιδαγωγικά σενάρια.
- Χρονοδιάγραμμα και οργανωτική δομή υλοποίησης.

3.8.2 Εκροές (Outputs)

1. Υποδομές & Εξοπλισμός

- Αριθμός σχολικών μονάδων που εξοπλίστηκαν με διαδραστικά συστήματα.
- Αριθμός αιθουσών διδασκαλίας με εγκατεστημένο και λειτουργικό STEM εξοπλισμό.
- Αριθμός σχολικών μονάδων με αναβαθμισμένες ψηφιακές υποδομές.

2. Επιμόρφωση & Ανθρώπινο Δυναμικό

- Αριθμός εκπαιδευτικών που ολοκλήρωσαν επιμορφωτικά προγράμματα στις ΤΠΕ/STEM.
- Αριθμός μαθητών που ολοκλήρωσαν σχετικά προγράμματα
- Αριθμός επιμορφωτικών δράσεων που υλοποιήθηκαν.
- Συνολικές ώρες επιμόρφωσης που παρασχέθηκαν.

3. Εκπαιδευτική Υλοποίηση

- Αριθμός μαθημάτων που υλοποιήθηκαν με αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων.
- Αριθμός σχολικών τμημάτων που συμμετείχαν σε ψηφιακές ή διαδραστικές δραστηριότητες.
- Αριθμός μαθητών που συμμετείχαν σε μαθήματα με χρήση STEM εξοπλισμού.

4. Υποστηρικτικοί Μηχανισμοί και Διαθέσιμο Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Υλικό

- Λειτουργία ψηφιακών πλατφορμών υποστήριξης και μάθησης.
- Διαθέσιμα εγχειρίδια, οδηγοί χρήσης και παιδαγωγικό υλικό.
- Παρεχόμενες υπηρεσίες τεχνικής και παιδαγωγικής υποστήριξης.
- Αριθμός διαθέσιμων ψηφιακών εκπαιδευτικών σεναρίων και μαθημάτων.

3.8.3 Αποτελέσματα (Outcomes)

1. Εκπαιδευτικοί - Αλλαγές σε δεξιότητες, πρακτικές και στάσεις.

- Αύξηση του ποσοστού εκπαιδευτικών που ενσωματώνουν συστηματικά ψηφιακά εργαλεία και διαδραστικά συστήματα στη διδασκαλία.
- Βελτίωση των ψηφιακών και παιδαγωγικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών στη χρήση ΤΠΕ και STEM εξοπλισμού.
- Μείωση της αυτοαναφερόμενης δυσκολίας χρήσης ψηφιακών τεχνολογιών στην τάξη.
- Αύξηση της αυτοπεποίθησης των εκπαιδευτικών στη δημιουργία και προσαρμογή ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού.

2. Μαθητές - Αλλαγές στη μαθησιακή εμπειρία και στις δεξιότητες.

- Αύξηση της ενεργού συμμετοχής των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία μέσω διαδραστικών και ψηφιακών μαθημάτων.
- Βελτίωση βασικών ψηφιακών και STEM δεξιοτήτων των μαθητών.
- Αύξηση της εξοικείωσης των μαθητών με ψηφιακά μαθησιακά περιβάλλοντα.
- Βελτίωση των στάσεων των μαθητών απέναντι στη χρήση τεχνολογίας στη μάθηση.

3. Σχολικές μονάδες - Αλλαγές στη λειτουργία και στις πρακτικές του σχολείου.

- Συστηματικότερη αξιοποίηση του διαθέσιμου ψηφιακού και STEM εξοπλισμού σε επίπεδο σχολικής μονάδας.
- Ενσωμάτωση ψηφιακών πρακτικών στον προγραμματισμό και στην καθημερινή λειτουργία του σχολείου.
- Μείωση διαφορών μεταξύ σχολικών μονάδων ως προς την αξιοποίηση ψηφιακών υποδομών.
- Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών μέσω ψηφιακών εργαλείων.

4. Εκπαιδευτικό σύστημα (διοικητικό / πολιτικής) - Αλλαγές σε επίπεδο συστήματος.

- Αύξηση της ψηφιακής ωριμότητας του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης ψηφιακής εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση της χρήσης δεδομένων για τη λήψη τεκμηριωμένων εκπαιδευτικών πολιτικών.
- Καλύτερη στόχευση επιμορφωτικών και υποστηρικτικών δράσεων βάσει καταγεγραμμένων

3.8.4 Βασικοί Δείκτες Απόδοσης (KPIs) για την παρακολούθηση των Αποτελεσμάτων

KPIs σχεδιασμένοι ειδικά για τα έργα της Δράσης 16676

- **Ποσοστό σχολικών μονάδων που αξιοποιούν τα νέα ψηφιακά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα** (πλατφόρμες OER, ψηφιακές βιβλιοθήκες) σε εβδομαδιαία βάση
- **Ποσοστό μαθητών που δηλώνουν αυξημένη ικανοποίηση και ενδιαφέρον για τη μάθηση μέσω ψηφιακών μέσων** (βάσει ερωτηματολογίων)
- **Ποσοστό μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που έχουν πρόσβαση και αξιοποιούν τα ειδικά ψηφιακά εργαλεία/υπηρεσίες**
- **Ποσοστό σχολικών μονάδων που αναφέρουν βελτίωση στη διοικητική λειτουργία μέσω ψηφιακών υπηρεσιών** (ηλεκτρονικό απουσιολόγιο, ημερολόγιο, ψηφιακές αναφορές)
- **Ποσοστό εκπαιδευτικών και μαθητών που αναφέρουν βελτίωση στις ψηφιακές δεξιότητες μετά την υλοποίηση των δράσεων**

KPIs με πηγή από καλές πρακτικές/έρευνες

- **Ποσοστό σχολικών μονάδων με πλήρη ψηφιακή υποδομή** (highly digitally equipped schools) [*European Schoolnet, 2019*], [*OECD, 2009*]
- **Ποσοστό τάξεων με σύγχρονα ψηφιακά εργαλεία** (διαδραστικοί πίνακες, tablets, προβολείς) [*European Schoolnet*]
- **Ποσοστό μαθητών που συμμετέχουν σε online μαθήματα ή χρησιμοποιούν το διαδίκτυο για σχολικές εργασίες** [*European Commission*], [*Research.com*]
- **Ποσοστό εκπαιδευτικών που αναφέρουν βελτιωμένα μαθησιακά αποτελέσματα μέσω e-learning** [*Research.com*]

- **Βαθμός ικανοποίησης εκπαιδευτικών, μαθητών και γονέων από τη χρήση ψηφιακών μέσων στην εκπαιδευτική διαδικασία** [AFT, 2023], [EdChoice]
- **Ποσοστό γονέων που χρησιμοποιούν ψηφιακές υπηρεσίες ενημέρωσης** (π.χ. portals, ηλεκτρονικοί έλεγχοι) [European Schoolnet]
- **Αποτελέσματα του διεθνούς προγράμματος PISA για τη σύγκριση και αξιολόγηση των μαθησιακών επιδόσεων και των ψηφιακών δεξιοτήτων των μαθητών, τοποθετώντας τα ευρήματα του εθνικού πλαισίου σε διεθνές συγκριτικό πλαίσιο** (π.χ. κατανόηση κειμένου, μαθηματικά, επιστήμες, ψηφιακές δεξιότητες) [PISA, OECD].

Πηγές Βιβλιογραφίας/Διεθνών Metrics

- OECD, 2009-19-ICT.doc <https://unstats.un.org/unsd/statcom/doc09/2009-19-ICT.pdf>
- European Schoolnet, 2nd Survey of Schools: ICT in Education <https://data.europa.eu/euodp/data/storage/f/2019-03-19T084831/FinalreportObjective1-BenchmarkprogressinICTinschools.pdf>
- European Data Portal, ICT in Education <https://data.europa.eu/euodp/data/storage/f/2019-03-19T084831/FinalreportObjective1-BenchmarkprogressinICTinschools.pdf>
- American Federation of Teachers, 2023 <https://www.aft.org/press-release/nations-teachers-and-parents-overwhelminglyembrace-education-technology-classrooms>
- Research.com, E-learning Statistics <https://research.com/education/elearning-statistics>
- Singapore Student Learning Space <https://education-profiles.org/eastern-and-south-eastern-asia/singapore/~technology>

3.9 Αποτίμηση Αποτελεσμάτων και Ανατροφοδότηση

Η αποτίμηση των αποτελεσμάτων αποτελεί κρίσιμο στάδιο στη διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησης των δράσεων. Περιλαμβάνει τη συστηματική ανάλυση των συλλεγόμενων δεδομένων, τη σύγκριση με τους προκαθορισμένους δείκτες απόδοσης (KPIs) και τη διατύπωση συμπερασμάτων σχετικά με την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων.

Η διαδικασία ανατροφοδότησης διασφαλίζει ότι τα ευρήματα αξιοποιούνται για τη συνεχή βελτίωση των δράσεων, τόσο σε επίπεδο σχολικής μονάδας όσο και σε κεντρικό επίπεδο σχεδιασμού πολιτικής. Τα αποτελέσματα κοινοποιούνται στους εμπλεκόμενους φορείς (εκπαιδευτικούς, διευθυντές, διοίκηση), ενώ παράλληλα ενσωματώνονται στις Εκθέσεις Εσωτερικής Αξιολόγησης και στον ετήσιο προγραμματισμό.

Ενδεικτικές ενέργειες περιλαμβάνουν:

- Συγκριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων ανά σχολική μονάδα, περιφέρεια ή βαθμίδα εκπαίδευσης.
- Εντοπισμό καλών πρακτικών και περιοχών που απαιτούν βελτίωση.
- Διαμόρφωση προτάσεων για προσαρμογή ή ενίσχυση των δράσεων.

- Επικοινωνία των συμπερασμάτων στους εμπλεκόμενους μέσω αναφορών, εργαστηρίων ή ενημερωτικών συναντήσεων.
- Ενσωμάτωση της ανατροφοδότησης στον σχεδιασμό επόμενων κύκλων υλοποίησης.

Η συνεχής αποτίμηση και η έγκαιρη ανατροφοδότηση αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχή υλοποίηση και τη βιωσιμότητα των ψηφιακών παρεμβάσεων στην εκπαίδευση.

3.10 Σύνδεση με τις Επενδύσεις του Μέτρου 16676

Η μεθοδολογία έχει σχεδιαστεί ώστε να καλύπτει πλήρως τα έργα που χρηματοδοτούνται από το Μέτρο 16676, διασφαλίζοντας τη συστηματική αποτύπωση της προόδου και της αποτελεσματικότητας των επενδύσεων στους τέσσερις βασικούς πυλώνες του προγράμματος:

Component 1: Development of Digital Content in Schools

Η μεθοδολογία περιλαμβάνει δείκτες και διαδικασίες που αξιολογούν τη δημιουργία, διάθεση και αξιοποίηση ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού, την ενσωμάτωση ανοιχτών εκπαιδευτικών πόρων (OER) και τη χρήση ψηφιακών πλατφορμών από εκπαιδευτικούς και μαθητές. Έτσι, παρακολουθείται η πραγματική αξία και η εκπαιδευτική επίδραση των επενδύσεων σε ψηφιακό περιεχόμενο.

Ενδεικτικό KPI: Ποσοστό σχολικών μονάδων που αξιοποιούν τα νέα ψηφιακά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (πλατφόρμες OER, ψηφιακές βιβλιοθήκες) σε εβδομαδιαία βάση.

Component 2: Digital Equipment in Schools

Η μεθοδολογία καταγράφει την εγκατάσταση και χρήση του εξοπλισμού (διαδραστικά συστήματα, laptops, STEM kits, εξειδικευμένα εργαλεία για ΑμεΑ), καθώς και τη συμβολή του στην αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Με την ανάλυση της αξιοποίησης του εξοπλισμού, αναδεικνύεται η συμβολή των επενδύσεων στη βελτίωση των υποδομών και στη μείωση των ανισοτήτων.

Ενδεικτικό KPI: Ποσοστό σχολικών μονάδων με πλήρη ψηφιακή υποδομή (highly digitally equipped schools) [*European Schoolnet, 2019*], [*OECD, 2009*].

Component 3: Teacher Training (Schools)

Παρακολουθείται η συμμετοχή, ολοκλήρωση και εφαρμογή των επιμορφωτικών δράσεων από τους εκπαιδευτικούς, καθώς και η ενσωμάτωση των νέων γνώσεων και δεξιοτήτων στην καθημερινή διδακτική πρακτική. Η μεθοδολογία αναδεικνύει τη σημασία της επένδυσης στην επαγγελματική ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού της εκπαίδευσης.

Ενδεικτικό KPI: Ποσοστό εκπαιδευτικών και μαθητών που αναφέρουν βελτίωση στις ψηφιακές δεξιότητες μετά την υλοποίηση των δράσεων.

Component 4: Digital Services

Αξιολογείται η αναβάθμιση και η χρήση των ψηφιακών υπηρεσιών (πλατφόρμες eSchools, eParents), η βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών και η διευκόλυνση της επικοινωνίας μεταξύ σχολείου, μαθητών και γονέων. Η μεθοδολογία τεκμηριώνει την προστιθέμενη αξία των επενδύσεων στη λειτουργικότητα και την εξωστρέφεια του εκπαιδευτικού συστήματος.

Ενδεικτικό ΚΡΙ: Ποσοστό σχολικών μονάδων που αναφέρουν βελτίωση στη διοικητική λειτουργία μέσω ψηφιακών υπηρεσιών (ηλεκτρονικό απουσιολόγιο, ημερολόγιο, ψηφιακές αναφορές).

Η συστηματική εφαρμογή της μεθοδολογίας επιτρέπει την τεκμηριωμένη ανάδειξη της χρησιμότητας και της αποτελεσματικότητας των επενδύσεων του Μέτρου 16676, παρέχοντας αξιόπιστα δεδομένα για τη λήψη αποφάσεων, την αναπροσαρμογή στρατηγικών και την ενίσχυση της διαφάνειας ως προς την αξιοποίηση των πόρων. Επιπλέον, συμβάλλει στη διασφάλιση της βιωσιμότητας των παρεμβάσεων και τη μεγιστοποίηση του θετικού αντίκτυπου για το σύνολο της εκπαιδευτικής κοινότητας.

4 Συσχετισμός Στρατηγικών Στόχων με Άξονες Στρατηγικής και ενδεικτικές Δράσεις¹⁹

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται ο συσχετισμός των Στρατηγικών Στόχων με τους Άξονες Στρατηγικής και τις ενδεικτικές Δράσεις.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ
ΣΣ1: Βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση, ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματισμό και ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής εκπαίδευσης	1.1. Ενίσχυση και ανάδειξη ικανοτήτων & δεξιοτήτων των μαθητών στα νέα προγράμματα σπουδών	Εφαρμογή Κρατικού Πιστοποιητικού Γλωσσομάθειας (ΚΠγ)	ΕΠΑ	ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», ΑΕΙ, ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός μαθητών που συμμετέχουν σε πιστοποίηση Αριθμός μαθητών που πιστοποιήθηκαν	Q4 2029
		Εφαρμογή Κρατικού Πιστοποιητικού Πληροφορικής (ΚΠπ)	ΕΠΑ	ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ», ΙΕΠ	Αριθμός μαθητών που συμμετέχουν σε πιστοποίηση Αριθμός μαθητών που πιστοποιήθηκαν	Q4 2029
		Συγγραφή, αξιολόγηση και Ένταξη Διδακτικών Βιβλίων στο Μητρώο και την Ψηφιακή Βιβλιοθήκη («Πολλαπλό Βιβλίο»)	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Αριθμός εγχειριδίων	Q4 2027
		Υποστήριξη Εργαστηρίων Δεξιοτήτων για μαθητές σε όλες τις βαθμίδες Πρωτοβάθμιας & πρώτου κύκλου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	-	Υλοποίηση στις σχολικές μονάδες της χώρας	Αριθμός ενοτήτων εκπαιδευτικού υλικού	Q4 2029
		Πολιτιστική Παιδεία: Εργαστήρια Δημιουργίας και Χειροτεχνίας σε Δημοτικά Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της επικράτειας	ΕΠΑ	ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027
		Εισαγωγή της αγγλικής γλώσσας στην προσχολική εκπαίδευση	ΕΣΠΑ / ΠΔΕ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027

¹⁹Οι τίτλοι και οι προϋπολογισμοί των δράσεων είναι ενδεικτικοί και επιδέχονται τροποποιήσεων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	
ΣΣ1: Βελτίωση της ποιότητας στην εκπαίδευση, ενίσχυση των γνώσεων, ικανοτήτων και δεξιοτήτων των μαθητών με έμφαση στο γλωσσικό, επιστημονικό και ψηφιακό εγγραμματοσμό και ενίσχυση του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής εκπαίδευσης		Υποστήριξη Αναβάθμισης της Μουσικής Εκπαίδευσης των Μουσικών Σχολείων	ΕΣΠΑ /ΠΔΕ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027	
		Επιμόρφωση εκπαιδευτικών ΠΕ, ΔΕ σε θέματα χρηματοοικονομικού εγγραμματοσμού		ΙΕΠ	Αριθμός συμμετεχόντων σε πρόγραμμα διά βίου μάθησης & Αριθμός συμμετεχόντων διά βίου μάθησης που πιστοποιήθηκαν	Q4 2028	
		Γραμματισμός στις Ειδήσεις για Νέους-Καλλιεργώντας Κριτικούς Αναγνώστες	ΕΠΑ	ΑΠΘ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q4 2026	
	1.2. Προώθηση καινοτομίας & βιώσιμη ανάπτυξη	Κέντρα Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία (Κ.Ε.Π.Ε.Α.) - Υποστήριξη δράσεων για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη	ΕΣΠΑ	ΙΔΡΥΜΑ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται Αριθμός ατόμων που ωφελήθηκαν από τις δομές	Q4 2027	
		Πρόγραμμα «Λαχανόκηποι στα σχολεία: με κριτική σκέψη και όραμα, συνεργαζόμαστε, χαιρόμαστε, δημιουργούμε»-Βιώσιμη ανάπτυξη	ΕΠΑ	ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q4 2026	
		Δημιουργία και εφαρμογή Ομίλων σε σχολικές μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	ΕΣΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός ατόμων που ωφελήθηκαν από τις δομές	Q4 2029	
		Πρόγραμμα Επιχειρηματικότητας για τους Μαθητές Γυμνασίων και Λυκείων_ Σκέφτομαι – Δημιουργώ – Συμμετέχω	ΕΣΠΑ	ΑΕΙ της χώρας	Αριθμός ατόμων που ωφελήθηκαν από τις δομές	Q4 2029	
		Υποστήριξη του Επαγγελματικού Προσανατολισμού για την παροχή ατομικής συμβουλευτικής επαγγελματικού προσανατολισμού στους μαθητές Α΄ τάξης Λυκείου		ΕΟΠΠΕΠ	Αριθμός ατόμων που ωφελήθηκαν από τις δομές	Q4 2029	

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ
		Σχολικός Επαγγελματικός Προσανατολισμός με αξιοποίηση τεχνικών μηχανικής μάθησης	ΤΑΑ	ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ	Χρήστες νέων ψηφιακών υπηρεσιών	Q4 2025
		Παρατηρητήριο Μετάβασης των Αποφοίτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης προς την Αγορά Εργασίας – Απόφοιτοι		ΕΟΠΠΕΠ	Χρήστες νέων ψηφιακών υπηρεσιών	Q2 2026
	1.4. Ενίσχυση Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	Υποστήριξη εγγραμματοσμών και κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης μαθητών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης	ΕΣΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027
ΣΣ2: Πρώθηση της ισότιμης πρόσβασης, ενίσχυση της προσχολικής εκπαίδευσης, με στόχο την πρόωμη άμβλυνση και αντιστάθμιση των κοινωνικο-πολιτισμικών ανισοτήτων και	2.1. Γενίκευση προσχολικής εκπαίδευσης	Υποστήριξη Λειτουργίας Ολοήμερου Νηπιαγωγείου και Επέκταση της Λειτουργίας του	ΤΑΚΤΙΚΟΣ Π/Υ	ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q4 2029
	2.2. Συμπεριληπτική / Ενταξιακή εκπαίδευση	Αναδιαμόρφωση και υποστήριξη των Τάξεων Υποδοχής και ΔΥΕΠ	ΕΣΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2028
		Υποστήριξη ενιαίας συστηματικής φοίτησης και συμπερίληψης στην εκπαίδευση μαθητών με αναπηρία ή και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες (ΣΜΕΑΕ & ΤΕ)	ΕΣΠΑ / ΠΔΕ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027
		Δημιουργία ψηφιακού εξατομικευμένου υλικού εκπαίδευσης ΤΝ για μαθητές/τριες που προέρχονται από μη ενταγμένες κοινωνικές ομάδες με μαθησιακές δυσκολίες	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Αριθμός ατόμων που ωφελήθηκαν από τις δομές	Q3 2029

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ
μετασχηματισμό των ίσων ευκαιριών εκπαίδευσης σε ίσες δυνατότητες μάθησης και ανάπτυξης όλων των μαθητών, αδιακρίτως κοινωνικο-πολιτισμικής προέλευσης		Περαιτέρω ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού γενικής και ειδικής αγωγής για όλες τις αναπηρίες	Σε αναμονή -	ΙΕΠ	Αριθμός προγραμμάτων ανάπτυξης και αναδιαμόρφωσης εκπαιδευτικού περιεχομένου	Q4 2029
		Ενίσχυση της ενταξιακής εκπαίδευσης μέσω αναβάθμισης της ειδικής αγωγής και των ΚΕ.Δ.Α.Σ.Υ.	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Αριθμός προγραμμάτων ανάπτυξης και αναδιαμόρφωσης εκπαιδευτικού περιεχομένου	Q4 2029
		Πρόγραμμα μαθησιακής υποστήριξης/συνεκπαίδευσης μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για την ισότιμη πρόσβαση και συμπερίληψη στην εκπαίδευση	ΕΣΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027
	2.3. Καταπολέμηση πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας	Ενισχυτική Διδασκαλία στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΕΣΠΑ & ΠΔΕ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2028
		Παρεμβάσεις για την ενίσχυση των σχολικών δομών του εκπαιδευτικού συστήματος για τη υποστήριξη της εκπαίδευσης των μαθητών/τριών με προσφυγικό υπόβαθρο	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q4 2029
	2.4. Προώθηση Ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στην εκπαίδευση	Ενίσχυση και ενδυνάμωση της κοινωνικοσυναισθηματικής ανάπτυξης και ανθεκτικότητας των μαθητών μέσω του θεσμού Ψυχολόγου και του Κοινωνικού Λειτουργού	ΕΣΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027
		ConnectEdParents Πρόγραμμα Ενδυνάμωσης Γονέων για την Υποστήριξη Μαθητών στη νέα	ΕΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων ψηφιακών υπηρεσιών	Q4 2028

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ
		Σχολική και Ψηφιακή Πραγματικότητα του ΥΠΑΙΘΑ				
ΣΣ3: Αναμόρφωση της αρχικής Εκπαίδευσης και Διά βίου Ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων των Εκπαιδευτικών	3.1. Αναμόρφωση Αρχικής Εκπαίδευσης & Επαγγελματικής Ανάπτυξης Εκπαιδευτικών	Εισαγωγική Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης και μελών Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.) και Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (Ε.Β.Π.)	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Αριθμός συμμετεχόντων σε επιμόρφωσης & διά βίου μάθησης & Αριθμός πιστοποιημένων συμμετεχόντων	Q4 2029
	3.2. Διά βίου ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών	Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών για την Αξιοποίηση και Εφαρμογή των Ψηφιακών Τεχνολογιών στη Διδακτική Πράξη (Επιμόρφωση Β' Επιπέδου ΤΠΕ –ΙΤΥΕ & ΙΕΠ)	ΕΣΠΑ	ΙΤΥΕ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»	Αριθμός συμμετεχόντων σε προγράμματα επιμόρφωσης	Q4 2027
		Δράσεις Κατάρτισης Εκπαιδευτικών	ΤΑΑ	ΙΕΠ	Αριθμός συμμετεχόντων σε προγράμματα επιμόρφωσης	Q2 2026
		Επιμόρφωση Ψυχολόγων σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	ΕΣΠΑ	ΑΕΙ	Αριθμός συμμετεχόντων σε προγράμματα επιμόρφωσης	Q4 2029
		Επιμόρφωση Συμβούλων Εκπαίδευσης για τη δράση «Πολιτιστική Παιδεία: Εργαστήρια Δημιουργίας και Χειροτεχνίας σε Δημοτικά Σχολεία Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	ΕΠΑ	ΥΠΑΙΘΑ /ΑΕΙ	Αριθμός συμμετεχόντων σε προγράμματα επιμόρφωσης	Q4 2027
		Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην Αειφορία	ΕΠΑ	ΙΕΠ	Αριθμός συμμετεχόντων σε προγράμματα επιμόρφωσης	Q4 2028

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ
ΣΣ4: Προώθηση ψηφιακού μετασχηματισμού σχολικής εκπαίδευσης	4.1. Ανάπτυξη ψηφιακής κουλτούρας στη σχολική εκπαίδευση	Μετατροπή συμβατικών προγραμμάτων σπουδών και εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ανοιχτό κώδικα, διαδραστικά, ψηφιακά περιβάλλοντα, προσβάσιμα σε όλους, με δυνατότητα τεχνητής νοημοσύνης, δυναμικής ενημέρωσης και συνέργειες με κοινότητες εκπαιδευτικών.	ΤΑΑ	ΙΕΠ	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων ψηφιακών υπηρεσιών και προϊόντων	Q2 2026
		Προμήθεια και εγκατάσταση διαδραστικών συστημάτων μάθησης	ΤΑΑ / ΕΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ/ ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων ψηφιακών προϊόντων	Q4 2026
		Ρομποτική και υποδομές μάθησης STEM	ΤΑΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων ψηφιακών προϊόντων	Q2 2026
		Εργαλεία για μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες	ΤΑΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων ψηφιακών προϊόντων	Q2 2026
		Ανάπτυξη Κέντρων Καινοτομίας σε 13 Περιφερειακές Διευθύνσεις	ΤΑΑ	ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ	Χρήστες νέων ψηφιακών υπηρεσιών και προϊόντων	Q2 2026
		Ενίσχυση του Ψηφιακού Σχολείου μέσω Ψηφιακών Υπηρεσιών και Καινοτόμων Εκπαιδευτικών Εργαλείων	ΠΔΕ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων ψηφιακών υπηρεσιών, προϊόντων και διαδικασιών	Q2 2026
	4.2 Ψηφιακός μετασχηματισμός δομών & λειτουργιών της	e-Schools: Ψηφιακές Υπηρεσίες στα Σχολεία	ΤΑΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων ψηφιακών υπηρεσιών	Q2 2026
		Προμήθεια και Εγκατάσταση Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού στις Διευθύνσεις ΑΒ/θμιας Εκπαίδευσης	ΕΠΑ	ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων ψηφιακών υπηρεσιών	Q2 2026

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	
	σχολικής εκπαίδευσης	Πληροφοριακό Σύστημα για τη διαχείριση αιτημάτων αξιολόγησης για Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες από τα ΚΕΔΑΣΥ	ΕΠΑ	ΚτΠ	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων ψηφιακών υπηρεσιών	Q2 2028	
		Προμήθεια Εξοπλισμού για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τα ΚΕΔΑΣΥ	ΕΠΑ	ΕΠΑ	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων ψηφιακών υπηρεσιών	Q2 2027	
ΣΣ5 Αναβάθμιση υποδομών σχολικών μονάδων	5.1 Αναβάθμιση υποδομών σχολικών μονάδων	Ενίσχυση και εμπλουτισμός των σχολικών βιβλιοθηκών/Κοινότητες Φιλαναγνωσίας	ΕΣΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ/ ΙΤΥΕ/ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»/ ΑΕΙ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται Αριθμός ατόμων που ωφελήθηκαν από τις υποστηριζόμενες εκπαιδευτικές δομές	Q4 2029	
		Εξοπλισμός Εργαστηρίων Φυσικών Επιστημών στα Γυμνάσια της χώρας	ΤΠΑ/ ΕΠΑ	ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q3 2027	
		Εξοπλισμός Μουσικών Σχολείων – Μουσικά Όργανα	ΤΠΑ/ ΕΠΑ	ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027	
		Προμήθεια απινιδωτών σε σχολικές μονάδες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Δημόσιας Εκπαίδευσης στην επικράτεια	ΕΠΑ	ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027	
		Προμήθεια και Εγκατάσταση ατομικών θυρίδων στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης	ΕΠΑ	ΥΠΑΙΘΑ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q2 2027	
		Έρευνα για τη μετάβαση σε μια Νέα Σχολική Τάξη για τις ανάγκες των δομών του Υπουργείου Παιδείας Θρησκευμάτων και Αθλητισμού	ΕΠΑ	ΠΟΛΥΤΕΧΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ			

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΑΞΟΝΑΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΠΗΓΗ ΧΡΗΜ/ΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΕΙΚΤΕΣ	ΧΡΟΝ/ΜΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	
ΣΣ6: Μεταρρύθμιση μοντέλου διακυβέρνησης της σχολικής εκπαίδευσης & επιμέρους δομών της, με έμφαση στη διασφάλιση ποιότητας και την αξιολόγηση	6.1. Διασφάλιση Ποιότητας & Αξιολόγηση στην εκπαίδευση	Ιχνηλάτηση σχολικών και εργασιακών διαδρομών μέσω Παρατηρητηρίου – Απόφοιτοι	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Χρήστες νέων και αναβαθμισμένων ψηφιακών προϊόντων	Q2 2026	
		Διεξαγωγή εξετάσεων διαγνωστικού χαρακτήρα για μαθητές/τριες της ΣΤ' Τάξης των δημοτικών σχολείων και τους μαθητές/τριες της Γ' Τάξης των γυμνασίων	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται	Q4 2027	
		Τράπεζα Θεμάτων Διαβαθμισμένης δυσκολίας για τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Χρήστες νέων ψηφιακών υπηρεσιών	Q4 2029	
		Ολοκληρωμένο σύστημα υποστήριξης πολιτών και εκπαιδευτικής κοινότητας με τη χρήση τεχνητής νοημοσύνης EDUCONTACT	ΕΠΑ	ΥΠΑΘΑ	Χρήστες νέων ψηφιακών υπηρεσιών	Q4 2028	
		Eduquality Σύστημα πολυκριτηριακής αντικειμενικής αξιολόγησης και υποστήριξης σχολικών μονάδων του ΥΠΑΙΘΑ	ΕΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων ψηφιακών υπηρεσιών	Q4 2028	
	6.2. Αυτονομία των σχολικών μονάδων	Υποστήριξη αποτίμησης εκπαιδευτικού έργου και εκπαιδευτικών					
		Υποστηρικτικές Δράσεις για την Αξιολόγηση του Έργου των Σχολικών Μονάδων	ΕΣΠΑ	ΙΕΠ	Αριθμός εκπαιδευτικών δομών που υποστηρίζονται Αριθμός ατόμων που ωφελήθηκαν από τις δομές	Q4 2029	
		Έξυπνο Σύστημα Προβλεπτικής Στελέχωσης Σχολικών Μονάδων & Εκπαιδευτικής Πολιτικής (Eduplan.ai)	ΕΣΠΑ	ΕΔ ΕΣΠΑ ΥΠΑΙΘΑ	Χρήστες νέων ψηφιακών υπηρεσιών	Q4 2027	

Πίνακας 34: Συσχετισμός Στρατηγικών Στόχων με Άξονες Στρατηγικής και ενδεικτικές δράσεις

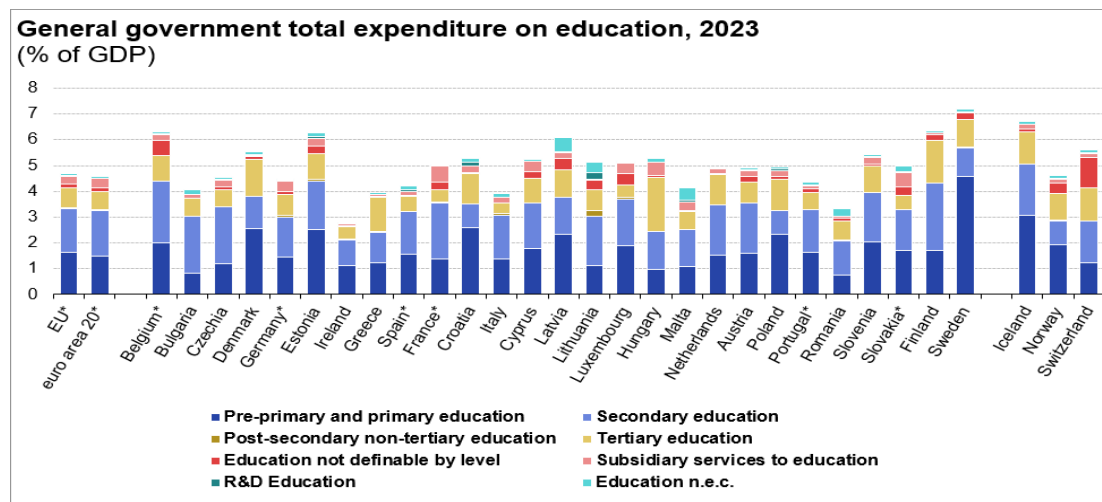
3. Μέσα επίτευξης της Στρατηγικής

Στην Ελλάδα, η εκπαίδευση παρέχεται δωρεάν και στις τρεις εκπαιδευτικές βαθμίδες, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και ανώτατη εκπαίδευση, και η χρηματοδότησή της πραγματοποιείται, κατά κύριο λόγο, μέσω του κρατικού προϋπολογισμού από πόρους του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων & Αθλητισμού.

Ο κρατικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει δύο σκέλη:

- τον Τακτικό Προϋπολογισμό, που καλύπτει λειτουργικές δαπάνες και
- τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, που χρηματοδοτεί το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) για την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας.

Οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση²⁰ το 2023 ανήλθαν στο 4,0% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση σε σχέση με το 2019 (3,9%). Παρά την άνοδο, το ποσοστό αυτό παραμένει αισθητά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (4,7%) και υπολείπεται ακόμη και του αντίστοιχου ποσοστού του 2009 (4,1% του ΑΕΠ της χώρας). Η Ελλάδα κατατάσσεται μεταξύ των τεσσάρων χωρών της ΕΕ-27 με τις χαμηλότερες δαπάνες ως ποσοστό του ΑΕΠ, μαζί με την Ιταλία (3,9%), τη Ρουμανία (3,3%) και την Ιρλανδία (2,8%). Ως ποσοστό επί του συνόλου των δημόσιων δαπανών, η εκπαίδευση στην Ελλάδα αντιπροσωπεύει το 8,0%, ποσοστό που επίσης υπολείπεται του ευρωπαϊκού μέσου όρου (9,6%), με τη χώρα να συγκαταλέγεται στις τέσσερις χώρες της Ένωσης με τις χαμηλότερες δαπάνες για την εκπαίδευση. Αναφορικά με την κατανομή των δαπανών ανά βαθμίδα εκπαίδευσης, το μερίδιο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης ανέρχεται στο 33,4%, ελαφρώς χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ (34,5%). Αντίστοιχα, το ποσοστό που αντιστοιχεί στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση είναι 32,9%, σημαντικά χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (36,4%). Η χρηματοδότηση της σχολικής εκπαίδευσης φαίνεται, λοιπόν, διαχρονικά να υπολείπεται του ευρωπαϊκού μέσου όρου.



Πίνακας 35: Συνολικές δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση, 2023 (πηγή: Eurostat (gov_10a_exp))

²⁰ Στην επίσημη ιστοσελίδα της ΕΕ Eurostat (άντληση δεδομένων 21 Μαρτίου 2025): https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Government_expenditure_on_education

Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι, πέρα από τα χαρακτηριστικά του εσωτερικού περιβάλλοντος που επηρεάζουν την ελληνική εκπαίδευση, η πανδημία COVID-19 αποτέλεσε μία από τις σημαντικότερες προκλήσεις της πρόσφατης περιόδου. Η αναγκαστική διακοπή της διά ζώσης διδασκαλίας και η επείγουσα μετάβαση σε εξ αποστάσεως εκπαίδευση μέσω διαδικτύου ανέδειξαν αφενός παιδαγωγικά μειονεκτήματα και νέες μορφές εκπαιδευτικού αποκλεισμού, και αφετέρου τις δυνατότητες που προσφέρει η ψηφιακή μάθηση. Στο σημερινό πλαίσιο, η πρόκληση μετατοπίζεται στη διατήρηση και περαιτέρω αξιοποίηση των θετικών εμπειριών και πρακτικών που προέκυψαν, ενισχύοντας την ποιότητα και την ισότητα στην εκπαίδευση (UNESCO, 2021).

5 Πηγές Χρηματοδότησης

Οι στρατηγικοί άξονες και οι δράσεις της Στρατηγικής για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση χρηματοδοτούνται τόσο από εθνικούς όσο και από ενωσιακούς πόρους, συμπεριλαμβανομένων των πόρων που διατίθενται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας-Τ.Α.Α. (Recovery and Resilience Facility - RRF). Πηγές χρηματοδότησης για την υλοποίηση των δράσεων που προτείνονται στο πλαίσιο της παρούσας Στρατηγικής, ενδεικτικά, μπορεί να αποτελέσουν οι κάτωθι:

5.1 Πρόγραμμα Δημόσιων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.)

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.) αποτελεί το βασικό εργαλείο αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας, ενισχύοντας ουσιαστικά τη δυναμική ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας. Στόχος του είναι η είσοδος της Ελλάδας σε έναν ενάρετο, μακροχρόνιο κύκλο δημοσιονομικής σταθερότητας, υψηλής, διατηρήσιμης, έξυπνης και πράσινης οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και αυξανόμενης κοινωνικής ευημερίας. Το Π.Δ.Ε. χρηματοδοτεί έργα που συμβάλλουν στην αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου, υποστηρίζοντας τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση. Οι δαπάνες του καλύπτουν υποδομές, όπως κτήρια, εξοπλισμό και συγχρηματοδοτούμενες δράσεις.

Διακρίνεται σε δύο βασικά σκέλη: το εθνικό Π.Δ.Ε. και το συγχρηματοδοτούμενο Π.Δ.Ε.

- Το εθνικό Π.Δ.Ε. περιλαμβάνει έργα που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους. Σε αυτό εντάσσονται και έργα που χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.
- Το συγχρηματοδοτούμενο Π.Δ.Ε. αφορά έργα των οποίων η χρηματοδότηση προέρχεται τόσο από εθνικούς πόρους όσο και από ευρωπαϊκά ταμεία, ευρωπαϊκά προγράμματα ή/και διεθνείς χρηματοδοτικούς οργανισμούς.

Οι δαπάνες που εγγράφονται στον τακτικό προϋπολογισμό και στον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων καταμερίζονται ανά βαθμίδα εκπαίδευσης. Οι δαπάνες για την Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση κατά την τελευταία τριετία διαμορφώθηκαν ως εξής:

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΚΑΙ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ			
ΕΤΟΣ	ΤΑΚΤΙΚΟΣ	ΠΔΕ	
		ΕΘΝΙΚΟ	ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΟ
2023	3.690.905.000	6.000.000	490.200.000
2024	3.830.061.000	3.500.000	467.500.000
2025	3.870.450.000	10.000.000	508.000.000

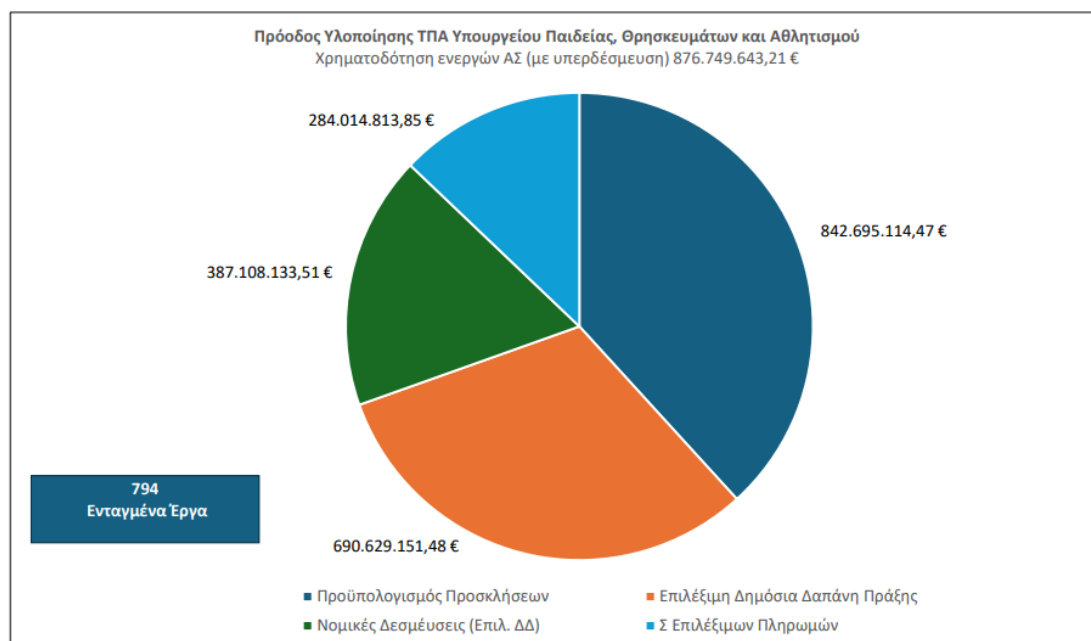
Πίνακας 36: Χρηματοδότηση στην εκπαίδευση από το 2023 έως το 2025 Πηγή: <https://eurypdice.eacea.ec.europa.eu/el/eurypedia/greece/hrimatodotisi-stin-ekpaideysi> (τελευταία ενημέρωση: 27 Φεβρουαρίου 2025)

5.1.1 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) 2021-2025

Για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Π.Δ.Ε.), θεσπίστηκε με τον ν. 4635/2019 το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.). Στο πλαίσιο του Ε.Π.Α., κάθε υπουργείο καταρτίζει το δικό του Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Τ.Π.Α.), το οποίο αποτελεί εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού και χρηματοδότησης έργων που ανταποκρίνονται στις πολιτικές και τις προτεραιότητές του.

Το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού καταρτίζει το Τ.Π.Α. στον τομέα ευθύνης του, μέσω του οποίου μπορεί να προγραμματίζει οργανωτικά και χρονικά τα έργα που ανταποκρίνονται στις εκπαιδευτικές του πολιτικές, καθώς και να τα χρηματοδοτεί. Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. εγκρίθηκε και ενεργοποιήθηκε στις 26 Ιουλίου 2021, με προγραμματική περίοδο πενταετούς διάρκειας.

Το Τ.Π.Α. του Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. στοχεύει στη συνεχή αναβάθμιση της παιδείας και στην προώθηση της επιστήμης, της καινοτομίας και της πληροφορίας, με σκοπό την ενίσχυση της οικονομίας και της κοινωνικής συνοχής. Ο αρχικός συνολικός προϋπολογισμός του ανέρχεται σε 687.000.000,00€, ενώ ο ισχύων προϋπολογισμός μετά την ενεργοποίηση της δυνατότητας υπερδέσμευσης ανέρχεται σε 893.096.424,16 €²¹.



Διάγραμμα 22 Διαγραμματική απεικόνιση οικονομικών στοιχείων υλοποίησης ΤΠΑ Υπ. Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

Πίνακας 37: Διαγραμματική απεικόνιση οικονομικών στοιχείων υλοποίησης ΤΠΑ Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. (πηγή: Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου Υλοποίησης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) 2021-2025)

²¹ [Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου Υλοποίησης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης \(ΕΠΑ\) 2021-2025](#)

5.1.2 Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.)2026-2030

Το Ε.Π.Α.2026-2030 αποτελεί τη φυσική συνέχεια του τρέχοντος Ε.Π.Α. Έχει εκδοθεί η εγκύκλιος²² που κάλεσε τις περιφέρειες και τους φορείς να υποβάλουν προτάσεις έργων για ένταξη στη δεύτερη προγραμματική περίοδο του Ε.Π.Α. με στόχο τη διαμόρφωση των τομεακών και περιφερειακών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων για το χρονικό διάστημα 2026-2030 ενώ οριστικοποιήθηκαν τα Τομεακά Προγράμματα. Το Τομεακό Πρόγραμμα του ΥΠΑΙΘΑ 2026-2030 έχει προϋπολογισμό 691 εκατ ευρώ.

5.2 Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (Ε.Σ.Π.Α.) 2021-2027

Στις 12 Ιουλίου 2021 πραγματοποιήθηκε η επίσημη υποβολή του κειμένου του νέου Ε.Σ.Π.Α. 2021-2027. Σε εθνικό επίπεδο, οι προτεραιότητες που τέθηκαν διαμορφώθηκαν ως εξής:

- Στόχος Πολιτικής 1 «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού»
- Στόχος Πολιτικής 2 «Μια πιο πράσινη χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική Ευρώπη μέσω της προώθησης της καθαρής και δίκαιης ενεργειακής μετάβασης, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και της πρόληψης και διαχείρισης κινδύνων»
- Στόχος Πολιτικής 3 «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων Τ.Π.Ε.»
- Στόχος Πολιτικής 4 «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων»
- Στόχος Πολιτικής 5 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της, μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και μέσω της στήριξης τοπικών πρωτοβουλιών»
- Ειδικός Στόχος για το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης.

Στον Στόχο Πολιτικής 4, κεντρική επιδίωξη των παρεμβάσεων είναι μια πιο κοινωνική Ελλάδα μέσω της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και της διασφάλισης ισότιμης πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες και αγαθά. Βασική επιλογή αποτελεί η αναβάθμιση της ποιότητας και η ενίσχυση της εξωστρέφειας και της συνάφειας της Εκπαίδευσης όλων των βαθμίδων και της Διά Βίου Μάθησης με την αγορά εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό, θα δοθεί έμφαση στη βελτίωση των επιδόσεων των μαθητών ιδιαίτερα σε σύγχρονες γνώσεις και δεξιότητες, στην αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, στην ενίσχυση των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και συμβουλευτικής, στη βελτίωση της ποιότητας των προγραμμάτων σπουδών και στην ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Επιπλέον, η βελτίωση των επιδόσεων και η ενίσχυση της ισότιμης πρόσβασης τίθενται στο επίκεντρο με έμφαση τις ευάλωτες ομάδες. Η δημιουργία και αναβάθμιση

²² https://epa.gov.gr/wp-content/uploads/2025/04/%CE%95%CE%93%CE%9A%CE%A5%CE%9A%CE%9B%CE%99%CE%9F%CE%A3-%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A5-%CE%95%CE%A0%CE%91_v2.pdf

υποδομών, εξοπλισμού και η διασφάλιση της ποιότητας υπηρεσιών, μέσω της βελτίωσης της διακυβέρνησης όλων των βαθμίδων, της ενίσχυσης της αυτονομίας, καθώς και της ολοκλήρωσης του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων, αποτελούν επίσης προτεραιότητα.

Οι πόροι για τον Στόχο Πολιτικής 4 κατανέμονται:

- Στα 13 Περιφερειακά Προγράμματα προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες υποδομών για την εκπαίδευση και διά βίου μάθηση
- Στα Τομεακά Προγράμματα, με επίκεντρο το «Πρόγραμμα Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2021-2027», για τη χρηματοδότηση δράσεων σχετικά με τη βελτίωση και ανάπτυξη των συστημάτων εκπαίδευσης, την κατάρτιση και τη διά βίου μάθηση.

5.3 Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (T.A.A.)

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility - RRF) συστάθηκε για την αντιμετώπιση της COVID-19 κρίσης και τη στήριξη της μετάβασης σε μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με συνολικό προϋπολογισμό 650 δις ευρώ (εκ των οποίων 359 δις ευρώ επιχορηγήσεις και 291 δις ευρώ με τη μορφή δανείων)²³ στηρίζει μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις, ιδίως σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες, με διαρκή αντίκτυπο στην παραγωγικότητα και την ανθεκτικότητα της οικονομίας της Ένωσης.

Το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» είναι πλήρως εναρμονισμένο με τους στόχους της ΕΕ για ταχύτερη μετάβαση της ελληνικής οικονομίας προς ένα πράσινο και ψηφιακό μοντέλο. Αποτελείται από τέσσερις πυλώνες: (1) Πράσινο, (2) Ψηφιακό, (3) Απασχόληση, δεξιότητες και κοινωνική συνοχή (υγεία, παιδεία, κοινωνική προστασία), (4) Ιδιωτικές επενδύσεις και οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός.

Ο Άξονας 3.2. «Ενίσχυση της εκπαίδευσης και της διά βίου μάθησης και εκσυγχρονισμού της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης», του Εθνικού Σχέδιου, περιλαμβάνει μεταρρυθμίσεις στο σύνολο των επιπέδων του εκπαιδευτικού συστήματος, που αφορούν στον εκσυγχρονισμό του συστήματος ανάπτυξης δεξιοτήτων, την ενσωμάτωση νέων μεθοδολογιών και ψηφιακών εργαλείων, την αξιολόγηση του συστήματος κατάρτισης, την αυτονομία του εκπαιδευτικού συστήματος, σε συνδυασμό με την συνάφειά του με τις σύγχρονες ανάγκες της αγοράς εργασίας και την ψηφιακή εποχή, αλλά και την εξωστρέφειά του προς την τοπική και διεθνή κοινότητα και οικονομία. Παράλληλα, στον Άξονα ενσωματώνονται και δράσεις και επενδύσεις που απαντούν στην ανάγκη η νέα γενιά να εισέλθει αποτελεσματικά στον νέο ψηφιακό κόσμο, μέσα από ολοκληρωμένα προγράμματα ψηφιακού μετασχηματισμού όλων των επιπέδων εκπαίδευσης. Αναλυτικά περιλαμβάνονται η ψηφιοποίηση του εκπαιδευτικού υλικού, η ενσωμάτωση σύγχρονων ψηφιακών εργαλείων, η υποστήριξη των μαθητών για την απόκτηση τεχνολογικού εξοπλισμού και παράλληλες δράσεις ψηφιακής (επανα)κατάρτισης των εκπαιδευτικών («Ελλάδα 2.0» Εθνικό Σχέδιο

²³ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html (σύμφωνα με στοιχεία του Οκτωβρίου 2024)

Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, Αναλυτική Περιγραφή Δράσεων 2021). Σύμφωνα με την τελευταία τροποποίηση²⁴ το εκτιμώμενο συνολικό κόστος του τροποποιημένου ΣΑΑ της Ελλάδας ανέρχεται σε 35,95 δισ. ευρώ. Η χρηματοδοτική συνεισφορά που διατίθεται για το τροποποιημένο ΣΑΑ της Ελλάδας ισούται με 18,22 εκατ. ευρώ, ενώ η δανειακή στήριξη που διατίθεται στην Ελλάδα ανέρχεται σε 17,73 δισ. ευρώ. Συνεπώς, και τα δύο ποσά παραμένουν αμετάβλητα (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2025).

5.4 Πρόγραμμα Erasmus+

Το Πρόγραμμα Erasmus+ αποτελεί ένα σημαντικό χρηματοδοτικό εργαλείο για την Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση έχοντας, ενδεικτικά, ως στόχους για τον τομέα της σχολικής εκπαίδευσης την ενίσχυση της ευρωπαϊκής διάστασης της διδασκαλίας και της μάθησης, τη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας και της μάθησης στη σχολική εκπαίδευση, τη συμβολή στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης καθώς και την προώθηση του ενδιαφέροντος και της αριστείας στους τομείς της επιστήμης, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (STEM).

Erasmus+ (2021–2027)

Το Erasmus+ στηρίζει κινητικότητα και συνεργασία σε όλους τους τομείς εκπαίδευσης, δίνει έμφαση σε ψηφιακές δεξιότητες, AI και βιωσιμότητα, με προϋπολογισμό ~€26 δισ. στην περίοδο 2021–27. Στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση απευθύνονται τα Προγράμματα KA1 (κινητικότητα εκπαιδευτικών & μαθητών), τα οποία ενισχύουν τη διδασκαλία ψηφιακών δεξιοτήτων, καθώς και την ανάπτυξη διεθνικής συνεργασίας μέσω blended μορφών (offline + online), καθώς και οι Δράσεις KA2, οι οποίες εστιάζουν στην πολιτική εκπαίδευσης, προωθούν ψηφιακή ενσωμάτωση, OER και κοινότητες μάθησης μεταξύ σχολικών δικτύων και φορέων της κοινωνίας²⁵ (European Commission.(2024). Erasmus+ Programme Guide 2025.

Στο πλαίσιο του εν λόγω Προγράμματος χρηματοδοτείται και η δράση Ακαδημίες Εκπαιδευτικών (Teacher Academies) Erasmus+. Η ανακοίνωση της Επιτροπής του 2020 για την επίτευξη του Ευρωπαϊκού Χώρου Εκπαίδευσης έως το 2025 αναγνωρίζει τον βασικό ρόλο των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών και καθορίζει το όραμα για την ύπαρξη εκπαιδευτών με υψηλές ικανότητες και κίνητρα, οι οποίοι μπορούν να επωφεληθούν από μια σειρά ευκαιριών στήριξης και επαγγελματικής ανάπτυξης καθ' όλη τη διάρκεια της ποικίλης σταδιοδρομίας τους. Προτείνει μια σειρά δράσεων για την αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν σήμερα τα εκπαιδευτικά επαγγέλματα, συμπεριλαμβανομένου του σχεδίου για τη δημιουργία Ακαδημιών Εκπαιδευτικών Erasmus+. Οι Ακαδημίες Εκπαιδευτικών Erasmus+ θα αντιμετωπίσουν τα ζητήματα αυτά, θα συμπληρώσουν το έργο που έχει πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο της επίτευξης του Χώρου Εκπαίδευσης και θα συμβάλουν στη μεταφορά των αποτελεσμάτων στη χάραξη εθνικής και περιφερειακής πολιτικής και, εν τέλει, στην εκπαίδευση και τη στήριξη των εκπαιδευτικών για τα σχολεία. Θα βασιστούν στις καινοτομίες και την αποτελεσματική πρακτική που εφαρμόζεται στο πλαίσιο της εθνικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και της ευρωπαϊκής

²⁴ https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2025/07/ST-11101-2025-INIT_el.pdf

²⁵ <https://www.erasmus-journal.eu/erasmus-programme-guide-2025/>

συνεργασίας και θα τις αναπτύξουν περαιτέρω. Θα αποδοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διάδοση και την αξιοποίηση των αποτελεσματικών πρακτικών που εφαρμόζονται στις χώρες, αλλά και από τους παρόχους εκπαίδευσης εκπαιδευτικών, όπως και στην εξασφάλιση ανατροφοδότησης και αντίκτυπου σε επίπεδο χάραξης πολιτικής.

Στο β' εξάμηνο 2027 της ελληνικής Προεδρίας στο Συμβούλιο προτάθηκε από το Υ.ΠΑΙ.Θ.Α. η διοργάνωση εμβληματικής πανευρωπαϊκής εκδήλωσης ορόσημο **5.1** για τον εορτασμό για τα 40 χρόνια ERASMUS+ που συμπίπτει με την ελληνική Προεδρία.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Διεθνής Βιβλιογραφία

Cedefop. (2024). *Vocational education and training policy briefs 2023 – Greece: Cedefop monitoring and analysis of vocational education and training policies* (Ενημέρωση πολιτικής για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση 2023 — Ελλάδα. Παρακολούθηση και ανάλυση των πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης από το Cedefop). <http://data.europa.eu/doi/10.2801/298409>

Cedefop (2024b). *Evolution of European skills systems: performance 2015 to 2022*. Publications Office of the European Union. <https://data.europa.eu/doi/10.2801/7086928>

Cedefop and Refernet. (2023). *The 2022-24 strategic plan for vocational education and training, lifelong learning and youth: Greece. Timeline of VET policies in Europe* *Timeline of VET policies in Europe* (Το στρατηγικό σχέδιο 2022-2024 για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, τη διά βίου μάθηση και τη νεολαία: Ελλάδα. Χρονολόγιο των πολιτικών ΕΕΚ στην Ευρώπη). <https://www.cedefop.europa.eu/el/tools/timeline-vet-policies-europe/search/42243>

Cedefop & ReferNet. (2018). *Greece: Cedefop ReferNet thematic perspectives series*. http://libserver.cedefop.europa.eu/vetelib/2018/opinion_survey_VET_Greece_Cedefop_RefNet.pdf

Council of the European Union. (2021). *Council Resolution on a strategic framework for European cooperation in education and training towards the European Education Area and beyond (2021–2030)* (2021/C 66/01). Official Journal of the European Union, C 66, 1–21. [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021G0226\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32021G0226(01))

da Cruz Martins, S., Capucha, L., & Sebastião, J. (Eds.). (2019). *School autonomy, organization and performance in Europe*. CIES – Iscte (Centre for Research and Studies in Sociology). https://repositorio.iscte-iul.pt/bitstream/10071/19965/1/EBOOK_School%20Autonomy%20Organization%20and%20Performance%20in%20Europe_VF.pdf

Digital Skills and Jobs Platform. (2024). *Greece 2024 Digital Decade country report (Baseline & targets)*. Ανακτήθηκε από: <https://digital-skills-jobs.europa.eu/en/european-interactive-map/greece>

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, & Eurydice. (2008). *School autonomy in Europe: Policies and measures*. Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/102bb131-8105-4599-9367-377946471af3>

European Commission. (2016). *Key European action supporting the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals* (COM (2016) 739 final of 23.11.2016). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0739>

European Commission. (2019). *Education and training monitor 2019: Country analysis – Greece*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2766/66697>

European Commission. (2020a). A Union of equality: Gender equality strategy 2020–2025. <https://ec.europa.eu/newsroom/just/items/682425/en>

European Commission. (2020b). *Education and training monitor 2020*.

European Commission. (2020c). *LifeComp: The European framework for personal, social and learning to learn key competence*.

European Commission. (2020d). *Quality assurance for school development: Guiding principles for policy development on quality assurance in school education*. ET 2020 Working Groups.

European Commission. (2020e). *European Skills Agenda for sustainable competitiveness, social fairness and resilience* (COM(2020) 274 final, SWD(2020) 122 final, 1.7.2020). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0274>

European Commission. (2020f). *On achieving the European Education Area by 2025* (COM(2020) 625 final, 30.9.2020). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52020DC0625>

European Commission. (2021). Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, *Education and training monitor 2021 – Education and well-being*, Publications Office of the European Union, 2021, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/743550>

European Commission. (2022). *Digital Economy and Society Index (DESI) 2022: Digital public services*. <https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi-2022/charts/desi-composite?indicator>

European Commission. (2023). *2023 country report – Greece: Accompanying the document Recommendation for a Council Recommendation on the 2023 National Reform Programme of Greece* (Commission staff working document, COM(2023) 608 final). https://economy-finance.ec.europa.eu/publications/2023-european-semester-country-reports_en

European Commission. (2023a). *Education and training monitor 2023: Country analysis – Greece*. Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2023/en/monitor-toolbox/country-page/greece.html>

European Commission. (2024, December 17). *Greece: Launch of a new comprehensive digital school platform* [News]. CEDEFOP National News.

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2024a). *The twin challenge of equity and excellence in basic skills in the EU: An EU comparative analysis of the PISA 2022 results*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2766/881521>

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2024b). *Education and training monitor 2024: Country reports – Greece*. <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor/el/country-reports/greece.html>

European Commission. (2024c). *Digital Economy and Society Index (DESI) 2024: Shaping Europe's digital future*. Ανακτήθηκε από: <https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi/charts/desi-indicators?indicator>

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2016). *Assuring quality in education: Policies and approaches to school evaluation in Europe*.

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2017). *The teaching profession in Europe: Practices, perceptions, and policies*. Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/36bde79d-6351-489a-9986-d019efb2e72c>

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2019a). *Key data on early childhood education and care in Europe*. Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fd227cc1-ddac-11e9-9c4e-01aa75ed71a1>

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2019b). *Teaching careers in Europe: Access, progression and support*. Publications Office of the European Union. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/435e941e-1c3b-11e8-ac73-01aa75ed71a1>

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2021). *Teachers in Europe: Careers, development and well-being*. Publications Office of the European Union.

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2023a). *Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe 2023: Early leaving from education and training*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2797/06916>

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2023b). *Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe 2023: Digital competence at school*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2797/886074>

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2024a). *Education and training monitor 2024: Greece country page*.

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2024b). *Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe 2023: The teaching profession*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2797/849109>

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2025a). *Key data on early childhood education and care in Europe 2025*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2797/66224>

European Commission, EACEA, & Eurydice. (2025b). *Greece overview* [Eurypedia entry, last updated 26 May 2025]. <https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/eurypedia/greece/overview>

Eurochild. (2024). *Children's rights: Political will or won't? Eurochild 2023 report on children in need across Europe* [Δικαιώματα του παιδιού: Πολιτική βούληση ή όχι; Έκθεση της Eurochild του 2023 σχετικά με τα παιδιά που έχουν ανάγκη σε ολόκληρη την Ευρώπη]. <https://eurochild.org/uploads/2023/11/Childrens-Rights-Political-will-or-wont.pdf>

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2016). *Second European Union minorities and discrimination survey (EU-MIDIS II): Roma – Selected findings*. [Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016) Δεύτερη έρευνα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις μειονότητες και τις διακρίσεις - επιλεγμένα πορίσματα για τους Ρομά]. Publications Office of the European Union, 2018. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_el.pdf

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2018). *Second European Union minorities and discrimination survey – Roma: Selected findings* (EU-MIDIS II report). Publications Office of the European Union. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2016-eu-minorities-survey-roma-selected-findings_el.pdf

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2023). *Roma in 10 European countries: Main results (Roma Survey 2021)*. Publications Office of the European Union. https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2022-roma-survey-2021-main-results2_en.pdf

European Commission. (2024b). *Erasmus+ programme guide 2025*.

Looney, J., & Grainger Clemson, H. (2020). *Quality assurance for school development: Guiding principles for policy development on quality assurance in school education*. European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture.

Mavris, D. (2018). *Cedefop opinion survey on vocational education and training in Europe*. Cedefop.

OECD. (2001). *Learning to change: ICT in schools*. OECD Publishing.

OECD. (2010). *The high cost of low educational performance*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/pisa/44417824.pdf>

OECD. (2011). *School autonomy and accountability: Are they related to student performance?* <https://www.oecd.org/pisa/pisaproducts/pisainfocus/48910490.pdf>

OECD. (2012). *Equity and quality in education: Supporting disadvantaged students and schools*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/education/school/50293148.pdf>

OECD. (2016). *Who are low-performing students*. OECD Publishing. <https://learningportal.iiep.unesco.org/es/biblioteca/who-are-the-low-performing-students>

OECD. (2019). *PISA 2018 results (Volume I): What students know and can do*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/5f07c754-en>

OECD. (2020a). *Education at a glance 2020: OECD indicators*. OECD Publishing, Paris. https://www.oecd.org/en/publications/education-at-a-glance-2020_69096873-en.html <https://doi.org/10.1787/69096873-en>

OECD. (2020b). School autonomy.

<https://gpseducation.oecd.org/revieweducationpolicies/#!node=41701&filter=all>

OECD. (2020c). *Education policy outlook: Greece*. <https://www.oecd.org/education/policy-outlook/country-profile-Greece-2020.pdf>

OECD. (2021). *Education policy in Greece: A preliminary assessment*. <https://www.oecd.org/education/Education-Policy-in-Greece-Preliminary-Assessment-2017.pdf>

OECD Development Centre (netFWD). (2019). *Philanthropy and education – Quality education for all: Lessons and future priorities*. OECD Publishing.

OECD. (2023a). *PISA 2022 results (Volume I): The state of learning and equity in education*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/53f23881-en>

OECD. (2023b). *PISA 2022 results (Volume II): Learning during – and from – disruption*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/a97db61c-en>

OECD. (2023c). *PISA 2022 results: Factsheets – Greece [Ενημερωτικά δελτία, Ελλάδα]*. OECD Publishing.

OECD. (2023d). *Education at a glance 2023: OECD indicators – Country note: Greece*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/21cc6b71-en>

OECD. (2023e). *Empowering Young Children in the Digital Age, Starting Strong*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/50967622-en>

OECD. (2024a). *New PISA results on creative thinking: Can students think outside the box? (PISA in Focus No. 125)*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/b3a46696-en>

OECD. (2024b). *PISA 2022 results: Creative minds, creative thoughts – Factsheets: Greece*. OECD Publishing. https://www.oecd.org/en/publications/pisa-results-2022-volume-iii-factsheets_041a90f1-en/greece_13f0243a-en.html

OECD (2025), *Reducing Inequalities by Investing in Early Childhood Education and Care, Starting Strong*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b78f8b25-en>.

Schleicher, A. (2020). *The impact of COVID-19 on education: Insights from Education at a Glance*. OECD Publishing. <https://www.oecd.org/education/the-impact-of-covid-19-on-education-insights-education-at-a-glance-2020.pdf>

Ulferts, H. (Ed.). (2021). *Teaching as a knowledge profession: Studying pedagogical knowledge across education systems (Educational Research and Innovation series)*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/e823ef6e-en>

United Nations (UN). (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*.

UNESCO. (2003). *Towards knowledge societies*. UNESCO Publishing.

UNESCO. (2012). *Beyond the conceptual maze: The notion of quality in education*. UNESCO Publishing.

UNESCO. (2014). *Shaping the future we want*. UNESCO Publishing.

UNESCO. (2020). *Global Education Monitoring Report Summary 2020: Inclusion and education. All means all*. (Περίληψη Παγκόσμιας Έκθεσης Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης 2020. Συμπερίληψη και Εκπαίδευση - Όταν λέμε όλοι, εννοούμε...όλοι). Παρίσι, UNESCO. https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373721_gre/PDF/373721gre.pdf.multi

UNESCO. (2021a). *Reimagining our futures: A new social contract for education (International Commission on the Futures of Education)*. UNESCO Publishing. <https://doi.org/10.54675/ASRB4722>

UNESCO. (2021b). *One year into COVID-19 education disruption: Where do we stand?* <https://en.unesco.org/news/one-year-covid-19-education-disruption-where-do-we-stand>

UNESCO. (2023). *Global education monitoring report 2023: Technology in education – A tool on whose terms?* Paris, UNESCO Publishing. <https://doi.org/10.54676/UZQV8501>

UNESCO. (2024/5). *Global education monitoring report 2024/5: Leadership in education – Lead for Learning*. Paris, UNESCO Publishing. <https://doi.org/10.54676/EFLH5184>

UNHCR. (2019). *Stepping up: Refugee education in crisis*. <https://www.unhcr.org/steppingup/wp-content/uploads/sites/76/2019/09/Education-Report-2019-Final-web-9.pdf>

UNHCR, UNICEF, & IOM. (2019). *Access to education for refugee and migrant children in Europe*. <https://www.unicef.org/eca/media/7971/file>

Vincent-Lancrin, S., C. Cobo Romani and F. Reimers (eds.) (2022). *How Learning Continued during the COVID-19 Pandemic: Global Lessons from Initiatives to Support Learners and Teachers*, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/bbeca162-en>

vivlos.dev.grnet.gr. (2025). *Digital transformation bible 2025–2028* (Education axis).

World Bank. (2012). *ICT for greater development impact: World Bank Group strategy for 2012–2015*. World Bank.

Ελληνική Βιβλιογραφία

Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. (2019). *Μελέτη της αξιολόγησης των μαθητών στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Τα Ψηφιακά Αποθετήρια και η αξιοποίησή τους στην Εκπαίδευση*. Ανακτήθηκε από: http://www.adippde.gr/images/data/ektheseis/etisia_ekthesi_2019_titlos.pdf

Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε.(2022). *Εξετάσεις διαγνωστικού χαρακτήρα: Απόψεις και προτάσεις των Εκπαιδευτικών*. Ανακτήθηκε από: https://adippde.gr/wp-content/uploads/2024/07/ADIPPDE_ekthesi_2022.pdf

Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. (2023). Διαδικασίες συλλογικού προγραμματισμού, εσωτερικής και εξωτερικής αξιολόγησης των σχολικών μονάδων, όπως εφαρμόστηκαν κατά το σχολικό έτος 2021-22.

Ανακτήθηκε από: https://adippde.gr/wp-content/uploads/2024/12/etisia_ekthesi_2023.pdf

Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. (2024). Θεωρίες, έρευνες και προτάσεις για τον σχολικό εγγραμματισμό και για την κριτική και τη δημιουργική σκέψη. Τόμος πρώτος: Μαθαίνω τη γλώσσα, μαθαίνω με τη γλώσσα, σκέφτομαι με τη γλώσσα. Ετήσια Έκθεση Α.Δι.Π.Π.Δ.Ε. 2024. Ανακτήθηκε από:

https://adippde.gr/wp-content/uploads/2025/01/etisia_ekthesi_adippde_2024.pdf

Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού 2020-25. Ανακτήθηκε από:

<https://digitalstrategy.gov.gr/>

ΕΕΔΑ (2021). Συνεισφορά της ΕΕΔΑ στο πλαίσιο εκπόνησης της νέας Εθνικής Στρατηγικής για την κοινωνική ένταξη των Ρομά για την περίοδο 2021-2027. Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Ανακτήθηκε από:

https://www.nchr.gr/images/English_Site/ROMA/ΕΕΔΑ_erotimatologio_Roma_32021.pdf

ΕΚΚΑ (2024). 1η διετής Έκθεση Προόδου για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για το παιδί. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Σεπτέμβριος 2024

Ελληνική Δημοκρατία. (2020). Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Δικαιώματα των Ατόμων Με Αναπηρία (2020). Ανακτήθηκε από:

<https://primeminister.gr/wp-content/uploads/2020/12/2020-ethniko-sxedio-drasis-amea.pdf>

Ελληνική Δημοκρατία. (2023). Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού - Γενική Γραμματεία Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής, Διεύθυνση Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης: Οδηγίες — κατευθύνσεις για τη λειτουργία των θεσμών ενταξιακής εκπαίδευσης. Δεκέμβριος 2023

Ελληνική Δημοκρατία (2024). Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών: Ενδιάμεση Έκθεση Προόδου Υλοποίησης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025. Δεκέμβριος 2024

Ελληνική Δημοκρατία. (2025). Η Εθνική Στρατηγική για την Πρόληψη της βίας και την Αντιμετώπιση της παραβατικότητας ανηλίκων, 2025-2030. Ανακτήθηκε από

<https://www.mindigital.gr/wp-content/uploads/2025/05/ΕΘΝΙΚΗ-ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ-ΓΙΑ-ΒΙΑ-κ-ΠΑΡΑΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ-ΑΝΗΛΙΚΩΝ.pdf>

ΕΛΣΤΑΤ. (2019). Έρευνα Οικονομικών Δημόσιας Και Ιδιωτικής Εκπαίδευσης. Ανακτήθηκε από

<https://www.statistics.gr/documents/20181/d3c252b2-8a6f-94e9-d705-4c1771a01943>

ΕΛΣΤΑΤ (2020). Έρευνα Εργατικού Δυναμικού. Μάρτιος 2020

ΕΛΣΤΑΤ. (2021). Δημογραφικά χαρακτηριστικά 2021. Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2021.

Ανακτήθηκε από: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SAM03/->

ΕΛΣΤΑΤ. (2024). Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού - Έρευνα εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών: Έτος 2023 (Περίοδος αναφοράς εισοδήματος: Έτος 2022), Ελληνική Στατιστική Αρχή, ανάρτηση 3/4/2024

ΕΛΣΤΑΤ. (2025). *Κίνδυνος φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού - Έρευνα εισοδήματος και συνθηκών διαβίωσης των νοικοκυριών: Έτος 2024 (Περίοδος αναφοράς εισοδήματος: Έτος 2023)*. Ελληνική Στατιστική Αρχή, ανάρτηση 16/4/2025

Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων (ΕΔΚΑ) (2019). *Δημογραφικές εξελίξεις και δημογραφικές προκλήσεις, Δημογραφικά Νέα*(Τεύχος 35), Ελλάδα,

Ε.Σ.Α.μεΑ, (2016). *Παρατηρητήριο Θεμάτων Αναπηρίας της Ε.Σ.Α.μεΑ. Δείκτες απασχόλησης και πληθυσμός με αναπηρία*. Ανακτήθηκε από:

<https://www.esamea.gr/publications/others/3732-2o-deltio-paratiritirioy-thematon-anapirias-tis-e-s-a-mea-deiktes-apasxolisis-kai-plithysmos-me-anapiria-meros-aa>

Ευρυδίκη. (2020). *Διαρκής Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών της Προσχολικής και της Σχολικής Εκπαίδευσης*. Ανακτήθηκε από https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/continuing-professional-development-teachers-working-early-childhood-and-school-education-30_el

Ευρωπαϊκή Ένωση. (2014). *Έκθεση μακροπρόθεσμης στρατηγικής για την κινητοποίηση επενδύσεων για την ανακαίνιση του αποτελούμενου από κατοικίες και εμπορικά κτίρια, δημόσια και ιδιωτικά, εθνικού κτιριακού αποθέματος*, Άρθρο 4, Οδηγία 27/2012/ΕΕ. <https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20142207.78-93.pdf>

Ευρωπαϊκή Ένωση. (2019). *Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2019, Ελλάδα*

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2018α). *Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2018: Ελλάδα*. https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/et-monitor-report-2018-greece_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2018β). *Σχέδιο Δράσης για την Ψηφιακή Εκπαίδευση*, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Ανακτήθηκε από: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0624&from=EL>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2019α). *ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων της Ελλάδας του 2019 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας της Ελλάδας του 2019*, Βρυξέλλες, 5.6.2019 COM (2019) 508 final. Ανακτήθηκε από:

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2019). https://ec.europa.eu/education/sites/default/files/document-library-docs/et-monitor-report-2019-greece_el.pdf

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2020α). *Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης* <https://op.europa.eu/webpub/eac/education-and-training-monitor-2020/el/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2020β). *Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας & Κοινωνίας «DESI» (2020)*. Ευρωπαϊκή Επιτροπή. *Μελέτη 2020*

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2020γ). *Έκθεση χώρας - Ελλάδα 2020*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020SC0507&from=EN>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή- ΕΚ2020. (2021). Εκπαίδευση και Κατάρτιση – Βασικά σημεία των ομάδων εργασίας ΕΚ2020 (2018-2020). Λουξεμβούργο Υπηρεσία εκδόσεων Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2021. Ανακτήθηκε από: <https://op.europa.eu/el/publication-detail/-/publication/a1ffa181-8ac4-11eb-b85c-01aa75ed71a1>

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. (2017). *Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 19ης Οκτωβρίου 2017*, (EUCO 14/17).

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. (2025). ECOFIN 934: *Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου για την τροποποίηση της εκτελεστικής απόφασης της 13ης Ιουλίου 2021 για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα* (Βρυξέλλες, 17 Ιουλίου 2025). https://greece20.gov.gr/wp-content/uploads/2025/07/ST-11101-2025-INIT_el.pdf

Ι.Ε.Π. (2019). *Έρευνες PISA*, <http://iep.edu.gr/pisa/index.php/publications/pisa>

Ι.Ε.Π. (2019α). *Η μαθητική διαρροή στην ελληνική πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Περίοδος Αναφοράς: 2014-2017)*. Ανακτήθηκε από: http://www.iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Grafeia/Diereynisis-apotimisis/2019/2019-03-28_ekthesi_diarrois_2014-2017.pdf

Ι.Ε.Π. (2021α). <http://www.iep.edu.gr/el/espa-2014-2020>

Ι.Ε.Π. (2021β). <http://prosvasimo.iep.edu.gr/el/analytika-programmata-eidikhs-agwghs-kai-ekpaideushs>

Ι.Ε.Π. (2021γ). <http://www.iep.edu.gr/el/espa-2014-2020/14-anabathmisi-programmaton-spoudon-dimiourgia-ekpaideytikou-ylikou-mis-5035542>

Ι.Ε.Π. (2021). *Οδηγός εφαρμογής για την αξιολόγηση σχολικών μονάδων, Συλλογικός Προγραμματισμός – Εσωτερική και Εξωτερική Αξιολόγηση του έργου της σχολικής μονάδας*. Σεπτέμβριος 2021. Ανακτήθηκε από: http://iep.edu.gr/images/axiologisi/odigos_axiologisis_sept_2021_v5.pdf

IOBE (2018). *Η βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων ως μοχλός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας*. Ανακτήθηκε από: http://iobe.gr/docs/research/RES_05_C_04122018_REP_GR.pdf

Κοτζαμάνης Β. (2019). *Ελλάδα, δημογραφικές εξελίξεις και δημογραφικές προκλήσεις, Δημογραφικά Νέα*, (35), 2019

Ο.Ο.Σ.Α.(2010). *The High Cost of Low Educational Performance* <https://www.oecd.org/pisa/44417824.pdf>

Ο.Ο.Σ.Α.(2016). *Who are low-performing students*. Ανακτήθηκε από: <https://learningportal.iiep.unesco.org/es/biblioteca/who-are-the-low-performing-students>

Πισσαρίδης, Χ., Βέττας, Ν., Βαγιανός, Δ., Μεγήρ, Κ. (2020). *Σχέδιο Ανάπτυξης για την ελληνική οικονομία, Τελική Έκθεση*". Ανακτήθηκε από: <https://government.gov.gr/schedio-anaptixis-gia-tin-elliniki-ikonomia/>

Σοφianoπούλου, Χ. (2024, Φεβρουάριος). Βασικά Συμπεράσματα από το PISA 2022. διαΝΕΟσις. <https://www.dianeosis.org/2024/02/vasika-symperasmata-apo-to-pisa-2022/>

ΥΠΕΚΑ-ΚΑΠΕ (2014). Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης. Ανακτήθηκε από <https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20142207.pdf>